

Izdevums
latviešu valodā

Informācija un paziņojumi

62. gadagājums

30 September 2019

Saturs

IV *Paziņojumi*

EIROPAS SAVIENĪBAS IESTĀŽU UN STRUKTŪRU SNIEGTI PAZIŅOJUMI

Eiropas Komisija

2019/C 327/01	Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei un Revīzijas palātai — Eiropas Savienības konsolidētie gada pārskati par 2018. finanšu gadu	1
2019/C 327/02	Ticamības deklarācija, ko Palāta sagatavojusi Eiropas Parlamentam un Padomei – Neatkarīga revidenta ziņojums	168

IV

(Paziņojumi)

EIROPAS SAVIENĪBAS IESTĀŽU UN STRUKTŪRU SNIEGTI PAZIŅOJUMI

EIROPAS KOMISIJA

KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI UN REVĪZIJAS PALĀTAI

Eiropas Savienības konsolidētie gada pārskati par 2018. finanšu gadu

(2019/C 327/01)

SATURA RĀDĪTĀJS

	<i>Lappuse</i>
PRIEKŠVĀRDS	2
EIROPAS SAVIENĪBAS POLITISKĀ UN FINANŠU SISTĒMA, PĀRVALDĪBA UN PĀRSKATATBILDĪBA	3
SKAIDROJUMS PIE KONSOLIDĒTAJIEM PĀRSKATIEM	9
BŪTISKĀKĀ INFORMĀCIJA PAR 2018. FINANŠU GADU	10
KONSOLIDĒTIE FINANŠU PĀRSKATI UN SKAIDROJUMI	12
BILANCE	13
FINANŠU DARBĪBAS REZULTĀTU PĀRSKATS	14
NAUDAS PLŪSMAS PĀRSKATS	15
PĀRSKATS PAR PĀRMAIŅĀM NETO AKTĪVOS	16
SKAIDROJUMI PAR FINANŠU PĀRSKATIEM	17
FINANŠU PĀRSKATU APSPIEŠANA UN ANALĪZE	90
BUDŽETA IZPILDES PĀRSKATI UN SKAIDROJUMI	104
GLOSĀRIJS	159
SAĪSINĀJUMU SARAKSTS	163

PRIEKŠVārds

Man ir prieks jūs iepazīstināt ar Eiropas Savienības 2018. gada pārskatiem. Tajos ir sniegts pilnīgs pārskats par ES finansēm un ES pagājušā gada budžeta izpildi, tostarp informācija par iespējamām saistībām, finanšu saistībām un citiem Savienības pienākumiem. Šajos pārskatos ir atspoguļots Savienības darbību daudzgadu raksturs un iekļauti skaidrojumi par galvenajiem finanšu rādītājiem un to attīstību. **Eiropas Savienības konsolidētie gada pārskati** ir iekļauti Komisijas **integrētajā finanšu un pārskatatbildības pārskatu** apkopojumā un ir būtiska daļa no mūsu augsti attīstītās finanšu pārskatatbildības sistēmas.

Neraugoties uz ES budžeta salīdzinoši mazo apmēru, tas ir ļoti svarīgs miljoniem eiropiešu. Tas papildina valstu budžetus un atbalsta politiskās prioritātes, kur tam ir reāla pievienotā vērtība un kur tas var sniegt rezultātus maksimāli efektīvi.

2018. gads bija piektais pašreizējās daudzgadu finanšu shēmas gads; visas finanšu programmas pilnībā darbojas. ES budžeta izdevumi ietvēra 173,1 miljardu EUR saistību apropriācijās un 156,7 miljardus EUR maksājumu apropriācijās. Visa gada gaitā ES budžets turpināja nodrošināt mums iespēju reaģēt uz problēmām, ko rada sarežģīta ģeopolitiskā vide, un tai pašā laikā garantēja stratēģiskus ieguldījumus un ilgtspējīgu izaugsmi Eiropā.

Gandrīz puse no līdzekļiem tika izmantoti izaugsmes, nodarbinātības un konkurētspējas veicināšanai. Tika nodrošināts finansējums pētniecībai un inovācijai pamatprogrammā "Apvārsnis 2020", maziem un vidējiem uzņēmumiem programmā COSME un izglītībai programmā "Erasmus+". Būtiska nozīme bija arī Eiropas Stratēģisko investīciju fondam, Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumentam un Eiropas strukturālajiem un investīciju fondiem. Aicinu jūs iepazīties ar daudzo ES ieguldījumu stāstiem, kas pieejami portālā *InvestEU* (<https://europa.eu/investeu>).

ES budžets nodrošināja stabilu atbalstu arī citās prioritārajās jomās, tādās kā ES visaptverošā pieeja migrācijai, drošības savienība un ES ārējā darbība. Tas ļāva Savienībai ievērojami ietekmēt norises aiz mūsu robežām laikā, kad notika satricinājumi Eiropas kaimiņvalstīs, un palīdzēja sasniegt transversālos politikas mērķus, kas saistīti ar klimata pārmaiņām un bioloģisko daudzveidību. Klimata politikas integrēšanas pasākumiem atvēlētā summa 2018. gadā pārsniedza 32 miljardus EUR, kas ir 20 % no kopējā budžeta.

Visbeidzot, ar kopējās lauksaimniecības un zivsaimniecības politikas starpniecību un pasākumiem klimata un vides jomā *LIFE* programmas ietvaros tika sniegts pastāvīgs atbalsts ilgtspējīgas izaugsmes veicināšanai un Eiropas dabas resursu saglabāšanai.

Eiropas Savienības konsolidētie gada pārskati tiek sagatavoti saskaņā ar **starptautiskajiem publiskā sektora grāmatvedības standartiem**. Lai ievērotu minētos standartus, Komisija pastāvīgi pilnveido savus noteikumus un procedūras, organizatorisko struktūru un elastīgumu. Konsekventa un efektīva pārskatu sniegšana palielina pārskatatbildību par ES izdevumiem – ne tikai lai nodrošinātu atbildību tiesību aktu prasībām. Tā palīdz mijiedarboties ar iedzīvotājiem un citām ieinteresētajām personām un saglabāt to ticību un uzticību Eiropas Savienībai.

Günther H. OETTINGER

Komisārs budžeta un cilvēkresursu jautājumos

EIROPAS SAVIENĪBAS POLITISKĀ UN FINANŠU SISTĒMA, PĀRVALDĪBA UN PĀRSKATATBILDĪBA

Eiropas Savienība (ES) ir savienība, kurā dalībvalstis piešķir kompetences, lai sasniegtu kopējus mērķus. Savienība ir dibināta, pamatojoties uz tādām vērtībām kā cilvēka cieņas aizsardzība, brīvība, demokrātija, vienlīdzība, tiesiskums un cilvēktiesību, tostarp minoritāšu tiesību, ievērošana. Šīs vērtības ir kopīgas visām dalībvalstīm sabiedrībā, kurā dominē plurālisms, nediskriminācija, iecietība, tiesiskums, solidaritāte un sieviešu un vīriešu līdztiesība.

1. POLITISKĀ UN FINANŠU SISTĒMA

ES Līgumi

Vispārējie mērķi un principi, pēc kuriem vadās Savienība un Eiropas iestādes, ir definēti Līgumos. Savienība un ES iestādes var rīkoties tikai saskaņā ar Līgumos piešķirtajām pilnvarām, lai sasniegtu tajos noteiktos mērķus, un tām jārikojas, ievērojot subsidiaritātes un proporcionalitātes principus⁽¹⁾. Lai sasniegtu savus mērķus un īstenotu savu politiku, Savienība sev nodrošina nepieciešamos finanšu līdzekļus. Komisija ir atbildīga par mērķu īstenošanu sadarbībā ar dalībvalstīm un saskaņā ar pareizas finanšu pārvaldības principu.

ES cenšas sasniegt Līgumā noteiktos mērķus, izmantojot vairākus instrumentus, un viens no tiem ir ES budžets. Citi instrumenti ir, piemēram, tiesību aktu ierosināšana un politikas stratēģiju īstenošana.

Komisijas politiskās prioritātes

Komisijas politiskās prioritātes ir definētas Komisijas priekšsēdētāja noteiktajās politiskajās vadlīnijās. Tās nodrošina ceļvedi tādai Komisijas rīcībai, kas pilnībā atbilst stratēģijai "Eiropa 2020" kā ES ilgtermiņa izaugsmes stratēģijai un ir savietojama ar to.

10 PRIORITĀTES

— Jauns impulss nodarbinātībai, izaugsmei un ieguldījumiem	— Līdzsvarota un progresīva tirdzniecības politika globalizācijas iespēju izmantošanai
— Savienots digitālais vienotais tirgus	— Tiesiskuma un pamattiesību joma, kurā valda savstarpēja uzticēšanās
— Spēcīga enerģētikas savienība ar tālredzīgu klimata pārmaiņu politiku	— Virzība uz jaunu politiku migrācijas jomā
— Padziļināts un taisnīgāks iekšējais tirgus ar spēcīgāku rūpniecisko pamatu	— Eiropa kā spēcīgāks globāls dalībnieks
— Dziļāka un taisnīgāka ekonomiskā un monetārā savienība (EMS)	— Demokrātisku pārmaiņu Savienība

Stratēģija "Eiropa 2020"

Stratēģijā "Eiropa 2020", par kuru 2010. gadā vienojās ES dalībvalstu un valdību vadītāji, tika noteikta ES 10 gadu nodarbinātības un izaugsmes stratēģija⁽²⁾. Stratēģijā ir izvirzītas trīs savstarpēji papildinošas prioritātes – gudra, ilgtspējīga un integrējoša izaugsme – ar pieciem ES pamatmērķiem.

ES budžets ir viena no ES svirām, kas palīdz sasniegt stratēģijas "Eiropa 2020" mērķus. Lai sasniegtu konkrētus rezultātus saistībā ar stratēģiju "Eiropa 2020", tiek īstenots plašs darbību klāsts valstu, ES un starptautiskā līmenī.

⁽¹⁾ Saskaņā ar subsidiaritātes principu Savienība rīkojas tikai tad, ja un ciktāl paredzētās darbības mērķus nevar pietiekami labi sasniegt dalībvalstis un ierosinātās darbības mēroga vai ietekmes dēļ tie ir labāk sasniedzami Savienības līmenī. Saskaņā ar proporcionalitātes principu Savienības rīcības saturs un veids ir samērīgs ar Līgumu mērķu sasniegšanai vajadzīgo. Skatīt LESD 5. pantu.

⁽²⁾ Skatīt Komisijas paziņojumu "Eiropa 2020. Stratēģija gudrai, ilgtspējīgai un integrējošai izaugsmei", COM(2010) 2020, 2010. gada 3. marts.

Ilgtermiņīgās attīstības programma 2030. gadam ⁽³⁾

Ilgtermiņīgās attīstības jautājums gadiem ilgi ir bijis Eiropas projekta pamatā. ES Līgumos ir iekļautas atsauces uz Savienības ekonomisko dimensiju, sociālo dimensiju un vides dimensiju, ar kurām saistītie jautājumi būtu jārisina kopā. ES iestājas par tādu attīstību, kas apmierina tagadnes vajadzības, vienlaikus neapdraudot nākamo paaudžu spēju apmierināt savas vajadzības. ES budžetam ir nozīmīga loma daudzu ilgtspējības problēmu risināšanā, sākot no jauniešu bezdarba līdz sabiedrības novecošanai, klimata pārmaiņām, piesārņojumam, ilgtspējīgai enerģijai un migrācijai. Pašreizējās Komisijas pilnvaru termiņa laikā ilgtspējīgas attīstības aspekts tiek sistemātiski integrēts galvenajos pārnozaru projektos, kā arī nozaru politikā un iniciatīvās.

No ES budžeta atbalstītie politikas virzieni tiek īstenoti saskaņā ar daudzgadu finanšu shēmu (DFS) un attiecīgiem nozaru tiesību aktiem, kuros ir noteiktas izdevumu programmas.

Daudzgadu finanšu shēma un izdevumu programmas

Daudzgadu finanšu shēma izsaka ES politikas prioritātes finanšu izteiksmē pietiekami ilgā periodā, lai tās būtu efektīvas un sniegtu saskaņotu ilgtermiņa redzējumu ES fondu finansējuma saņēmējiem un valstu iestādēm, kuras nodrošina līdzfinansējumu. Tā nosaka gada maksimālo apmēru ES izdevumiem kopumā un galvenajām izdevumu kategorijām. Visu izdevumu kategoriju maksimālo apmēru summa parāda saistību apropriāciju kopējo maksimālo apjomu. Daudzgadu finanšu shēma tiek pieņemta vienbalsīgi, apliecinot visu dalībvalstu piekrišanu mērķiem un izdevumu lielumam (budžeta saistību un maksājumu maksimālajam līmenim), ar Eiropas Parlamenta piekrišanu.

Iestāžu nolīgums

Daudzgadu finanšu shēmu papildina Iestāžu nolīgums ⁽⁴⁾, kas ir politiska Eiropas Parlamenta, Padomes un Komisijas vienošanās. Šā nolīguma, kurš tika pieņemts 2013. gadā atbilstīgi LESD 295. pantam, mērķis ir īstenot budžeta disciplīnu, uzlabot ikgadējās budžeta procedūras darbību un iestāžu sadarbību budžeta jautājumos, kā arī nodrošināt pareizu finanšu pārvaldību.

Gada budžets

Gada budžetu sagatavo Komisija, un Eiropas Parlaments un Padome par to parasti vienojas līdz decembra vidum atbilstīgi LESD 314. pantā noteiktajai procedūrai. Atbilstoši budžeta līdzsvarotības principam kopējiem ieņēmumiem attiecīgajā finanšu gadā jābūt vienādiem ar kopējiem izdevumiem (maksājumu apropriācijām).

Galvenie ES finansējuma avoti ir pašu resursu ieņēmumi, kurus papildina citi ieņēmumi. Ir triju veidu pašu resursi: tradicionālie pašu resursi (piemēram, muitas nodokļi un cukura nodevas), pašu resursi, kuru pamatā ir pievienotās vērtības nodoklis (PVN), un pašu resursi, kuru pamatā ir nacionālais kopienākums (NKI). Citi ieņēmumi no ES darbībām (piemēram, naudas sodi, kas ir saistīti ar konkurences lietām) parasti veido mazāk nekā 10 % no kopējiem ieņēmumiem. Budžeta finansēšanai nepieciešamo pašu resursu kopsummu nosaka, no kopējiem izdevumiem atskaitot citus ieņēmumus. Pašreizējā DFS pašu resursu kopējais apmērs nevar pārsniegt 1,20 % no dalībvalstu nacionālā kopienākuma (NKI) summas.

ES darbības izdevumi aptver daudzgadu finanšu shēmas dažādās izdevumu kategorijas, un tiem ir dažādi veidi atkarībā no tā, kā nauda tiek izmaksāta un pārvaldīta. ES budžetu izpilda trīs pārvaldības režīmos.

- Dalīta pārvaldība – saskaņā ar šo budžeta izpildes metodi uzdevumi tiek deleģēti dalībvalstīm. Šādi tiek pārvaldīti aptuveni 75 % izdevumu, aptverot tādas jomas kā lauksaimniecības izdevumi un strukturālas darbības.
- Tiesa pārvaldība – budžetu tieši izpilda Komisijas dienesti.
- Netiesa pārvaldība – Komisija uztic budžeta izpildes uzdevumus trešām personām, piemēram, ES regulatīvajām aģentūrām vai starptautiskām organizācijām.

⁽³⁾ Komisijas paziņojums "Turpmākie pasākumi ilgtspējīgai Eiropas nākotnei. Eiropas rīcība ilgtspējības jomā" (*Next steps for a sustainable European future European action for sustainability*), SWD(2016) 390 final, 2016. gada 22. novembris.

⁽⁴⁾ Eiropas Parlamenta, Padomes un Komisijas 2013. gada 2. decembra Iestāžu nolīgums par budžeta disciplīnu, sadarbību budžeta jautājumos un pareizu finanšu pārvaldību (2013/C 373/01).

Finanšu regula

Vispārējam budžetam piemērojamā Finanšu regula (FR) ⁽⁵⁾ ir viens no galvenajiem ES finanšu regulējuma struktūras tiesību aktiem, kas nosaka ES budžetam piemērojamos ES finanšu noteikumus.

2. PĀRVALDE UN PĀRSKATATBILDĪBA

2.1. INSTITUCIONĀLĀ STRUKTŪRA

ES organizatoriskā pārvalde sastāv no iestādēm, aģentūrām un citām ES struktūrām, kas uzskaitītas konsolidēto finanšu pārskatu 9. skaidrojumā. Eiropas Investīciju banka (EIB), Eiropas Investīciju fonds (EIF) un Eiropas Centrālā banka (ECB) nav ietverti Finanšu regulas darbības jomā. Galvenās iestādes, kas ir atbildīgas par politikas izstrādi un lēmumu pieņemšanu, ir Eiropas Parlaments, Eiropadome, Padome un Komisija.

Eiropas Komisija ir unikāla organizācija. Saskaņā ar Līgumu Komisija ir atbildīga par tiesību aktu plānošanu, sagatavošanu un ierosināšanu, par ES politikas virzienu pārvaldību, tostarp ES tiesību aktu īstenošanas uzraudzību un to izpildes nodrošināšanu, un ES finansējuma piešķiršanu, un par ES pārstāvēšanu starptautiskā mērogā.

Kā paredzēts Līgumā ⁽⁶⁾, Komisija izpilda budžetu, sadarbojoties ar dalībvalstīm. Kopā tās nodrošina, ka apropriācijas tiek izmantotas atbilstoši pareizas finanšu pārvaldības principiem. Regulās paredz dalībvalstu pienākumus budžeta izpildes kontrolē un revīzijā, kā arī attiecīgo atbildību. Tajās arī katrai iestādei paredz atbildību par pašas izdevumu īstenošanu un precīzē noteikumus, kas tām jāievēro šajā īstenošanā.

Komisija šos pienākumus veic komisāru kolēģijas – kas nosaka prioritātes un uzņemas vispārēju politisku atbildību par Komisijas lēmumiem – vadībā. Priekšsēdētājs, kura loma tika nostiprināta ar Nicas līgumu un Lisabonas līgumu, lemj par Komisijas iekšējo organizāciju, nodrošinot konsekventu, efektīvu un koleģiālu tās darbību.

Komisijas iekšējā darbība ir balstīta uz vairākiem labas pārvaldības pamatprincipiem: skaidri sadalītām lomām un pienākumiem, ciešu apņemšanos īstenot uz rezultātiem vērstu pārvaldību un ievērot tiesisko regulējumu, skaidriem pārskatatbildības mehānismiem, augstas kvalitātes un visaptverošu tiesisko regulējumu, atklātību un pārredzamību un augstiem ētikas standartiem.

2.2. KOMISIJAS PĀRVALDES STRUKTŪRA

Eiropas Komisijai ir unikāla pārvaldības sistēma, kurā skaidri nošķirtas politiskās un administratīvās pārraudzības struktūras un precīzi noteiktas atbildības jomas un finansiālā pārskatatbildība ⁽⁷⁾. Šī sistēma ir balstīta uz Līgumiem, un tās struktūra ir attīstījusies, lai pielāgotos mainīgai videi un saglabātu atbilstību attiecīgajos starptautiskajos standartos noteiktajai labākajai praksei ⁽⁸⁾.

Komisija 2018. gadā pieņēma pārvaldības tiesību aktu kopumu ⁽⁹⁾, ar ko tā būtiski racionalizēja un nostiprināja savu korporatīvās pārvaldības sistēmu un lika lietā Eiropas Revīzijas palātas ⁽¹⁰⁾ un Iekšējās revīzijas dienesta neseno revīzijas darbu.

— Komisāru kolēģija uzņemas kopīgu politisku atbildību par Komisijas darbu. Budžeta praktiskā izpilde tiek deleģēta ģenerāldirektoriem un dienestu vadītājiem, kuri vada Komisijas attiecīgo administratīvo struktūru ⁽¹¹⁾.

⁽⁵⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes 2018. gada 18. jūlija Regula (ES, Euratom) 2018/1046 par finanšu noteikumiem, ko piemēro Savienības vispārējam budžetam, ar kuru groza Regulas (ES) Nr. 1296/2013, (ES) Nr. 1301/2013, (ES) Nr. 1303/2013, (ES) Nr. 1304/2013, (ES) Nr. 1309/2013, (ES) Nr. 1316/2013, (ES) Nr. 223/2014, (ES) Nr. 283/2014 un Lēmumu Nr. 541/2014/ES un atceļ Regulu (ES, Euratom) Nr. 966/2012 (OV L 193, 30.7.2018., 1. lpp.).

⁽⁶⁾ Līguma par Eiropas Savienības darbību 317. pants.

⁽⁷⁾ Plašāku informāciju skatīt priekšsēdētāja Žana Kloda Junkera (*Jean-Claude Juncker*) un priekšsēdētāja pirmā vietnieka Fransa Timmermansa (*Frans Timmermans*) paziņojumā Komisijai "Pārvaldība Eiropas Komisijā" (*Governance in the European Commission*), C(2017) 6915 final, 2017. gada 11. oktobris, URL: https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/c_2017_6915_final_en.pdf.

⁽⁸⁾ Piemēram, iekšējās kontroles standarti ir balstīti uz COSO 2013. gada iekšējās kontroles principiem.

⁽⁹⁾ https://ec.europa.eu/info/publications/governance-in-the-commission_en. Plašāku informāciju skatīt paziņojumā Komisijai C(2018) 7704 "Korporatīvās pārvaldības racionalizācija un nostiprināšana Eiropas Komisijā" (*Streamlining and strengthening corporate governance within the European Commission*), https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/file_import/streamlining-strengthening-corporate-governance-european-commission_en.pdf.

⁽¹⁰⁾ Īpašais ziņojums Nr. 27/2016 "Pārvaldība Eiropas Komisijā: vai tiek izmantota labākā prakse".

⁽¹¹⁾ Tā rezultātā termins "Eiropas Komisija" tiek izmantots, lai apzīmētu gan Komisijas locekļu izveidoto iestādi – kolēģiju, gan tās administrāciju, ko pārvalda tās departamentu ģenerāldirektori (un citu administratīvo struktūru, piemēram, dienestu, biroju un izpildaģentūru, vadītāji).

- Kolēģija deleģē finanšu pārvaldības uzdevumus ģenerāldirektoriem un dienestu vadītājiem, kuri tādējādi kļūst par deleģētajiem kredītrikotājiem (AOD). Šos uzdevumus var tālāk deleģēt direktoriem, nodaļu vadītājiem un citām personām, kuras tādējādi kļūst par pastarpināti deleģētiem kredītrikotājiem. Kredītrikotāji atbild par visu pārvaldības procesu – tie gan nosaka, kas jā dara, lai tiktu sasniegti iestādes noteiktie politikas mērķi, gan pārvalda darbības no budžeta un operāciju viedokļa.
- Revīzijas progresa komiteja pārrauga revīziju izpildi, jo īpaši Iekšējās revīzijas dienesta revīziju izpildi, taču savā pārraudzības darbā pamatojas arī uz Eiropas Revīzijas palātas revīzijām.
- Priekšsēdētāja vadībā iestādes valdē, ko vada ģenerālsekretārs, regulāri tiekas ģenerāldirektori, kas ir atbildīgi par budžetu, cilvēkresursiem un drošību, un Juridiskā dienesta ģenerāldirektors. Loceklis(-ļi), kas atbild par budžetu un pārvaldību Priekšsēdētāja kabinetā, kā arī par budžetu, cilvēkresursiem un pārvaldību atbildīgā(-o) Komisijas locekļa(-u) kabineta vadītājs(-i) ir novērotāji. Valde nodrošina koordināciju, pārraudzību, konsultācijas un stratēģisko orientāciju korporatīvās pārvaldības jautājumos tādās jomās kā finanšu un cilvēkresursu pārvaldība, riska pārvaldība, uz rezultātiem vērsta pārvaldība, IT pārvaldība, kibernetdrošība un fiziskā drošība, darbības nepārtrauktība un informācijas pārvaldība. Tādējādi iestādes valde palīdz nodrošināt, ka Komisijā ir ieviestas struktūras, procesi un administratīvā politika, kas nepieciešami, lai efektīvi un lietpratīgi īstenotu kolēģijas politiskās prioritātes un uzdevumus, kuri tai uzticēti ar Līgumiem.

2.3. KOMISIJAS FINANŠU PĀRVALDĪBA

Komisijā lomas un atbildības joma finanšu pārvaldībā ir skaidri definētas (piemēram, Finanšu regulā) un tiek piemērotas. Šī ir decentralizēta pieeja ar skaidri nodalītām atbildības jomām, kuras mērķis ir radīt tādu administratīvo kultūru, kas mudina civildienesta ierēdņus uzņemties atbildību par viņu kontrolē esošajām darbībām un nodrošina viņiem kontroli pār darbībām, par kurām viņi atbild.

Komisija var arī deleģēt īpašu programmu īstenošanu izpildaģentūrām. Lēmumus par izdevumiem var arī pārvaldīt kopā ar citu iestādi vai struktūru vai ar tās starpniecību. Liela daļa budžeta tiek pārvaldīta atbilstīgi dalītas pārvaldības sistēmai kopā ar dalībvalstīm, jo īpaši struktūrfondu un lauksaimniecības jomās.

Budžeta izpildes uzdevumi ir uzticēti arī šādiem dalībniekiem:

- valsts aģentūrām,
- Eiropas Investīciju bankas grupai,
- trešām valstīm,
- starptautiskām organizācijām (piemēram, Pasaules Bankai un Apvienoto Nāciju Organizācijai),
- citiem subjektiem.

Ģenerāldirektori kā deleģētie kredītrikotāji ir atbildīgi par finanšu resursu pareizu pārvaldību. Deleģētajiem kredītrikotājiem ES budžeta izpildē ir jāievēro Finanšu regulas noteikumi un jāievieš atbilstoša iekšējās kontroles sistēma. Iekšējās kontroles mērķi cita starpā ir vērsti uz šādām jomām:

- darbību efektivitāte, lietderīgums un saimnieciskums,
- finanšu kontrole un krāpšanas apkarošana,
- godprātība un ētika,
- cilvēkresursu pārvaldība,
- ticamu pārskatu sniegšana,
- saziņa,
- aktīvu un informācijas aizsardzība.

Katrs deleģētais kredītrikotājs iekšējās kontroles sistēmu īstenošanas pārraudzībā un uzraudzībā var paļauties uz vienu vai diviem vecākajiem vai vidēja līmeņa vadītājiem, kuri atbild par riska pārvaldību un iekšējo kontroli. Komisijas centrālie dienesti sniedz norādījumus un padomus un veicina labāko praksi.

Komisijas Stratēģiskās plānošanas un programmēšanas cikla ietvaros katram kredītrīkotājam jā sagatavo gada darbības pārskats ("GDP") par gadā īstenotajām darbībām un gūtajiem politikas sasniegumiem un rezultātiem. Kredītrīkotājs GDP apliecina, ka resursi ir izmantoti, piemērojot pareizas finanšu pārvaldības principus, un ka viņš ir ieviesis kontroles procedūras, kas pietiekami garantē pamatā esošo darījumu likumību un pareizību. Komisijas līmenī ES budžeta gada pārvaldības un izpildes ziņojums ir galvenais instruments, ar kura starpniecību **komisāru kolēģija uzņemas politisko atbildību par budžeta pārvaldību**.

Komisijas grāmatvedis ir galvenais atbildīgais par kases pārvaldību, atgūšanas procedūrām, grāmatvedības noteikumu noteikšanu uz starptautisko publiskā sektora grāmatvedības standartu un metožu pamata, grāmatvedības sistēmu apstiprināšanu un Komisijas un ES konsolidēto gada pārskatu sagatavošanu. Turklāt grāmatvedim jāparaksta gada pārskati, apliecinot, ka tie visos būtiskajos aspektos patiesi atspoguļo finanšu stāvokli, darbību rezultātus un Savienības naudas plūsmas. Gada pārskatus pieņem komisāru kolēģija. Grāmatvedis ir neatkarīga funkcija, un Komisijā viņš uzņemas lielu atbildību par finanšu pārskatu sagatavošanu. Arī Komisijas iekšējais revidents ir centralizēta un neatkarīga funkcija, kas sniedz neatkarīgas konsultācijas, atzinumus un ieteikumus par iekšējās kontroles sistēmu kvalitāti un funkcionēšanu Komisijā, ES aģentūrās un citās autonomās struktūrās.

2.4. IZPILDES SISTĒMA

Lai nodrošinātu ES programmu spēcīgu orientāciju uz rezultātiem, ES pievienoto vērtību un pareizu pārvaldību, ir jāievieš stingras izpildes sistēmas. ES budžeta izpildes sistēma ir sīki noteikta, un uz rezultātiem vērstu budžetēšanas sistēmu standarta indeksā tās rādītājs ir augstāks nekā jebkurai Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas (ESAO) dalībvalstij. ES budžeta izpildes sistēmā tiek ziņots par vairākiem stratēģisko mērķu un uzdevumu veidiem un līmeņiem, tostarp par stratēģiju "Eiropa 2020" un citām politiskām prioritātēm. Ir jāņem vērā arī politikas un programmu savstarpējā papildināmība un integrēšana, kā arī dalībvalstu svarīgā loma ES budžeta izpildē.

- Uzdevumi, rādītāji un mērķi ir stingri noteikti programmu juridiskajā pamatā, un katru gadu Komisija par tiem ziņo, izmantojot budžeta projektam pievienotos **programmu pārskatus**. Tajos ir sniegta svarīgākā informācija, kas nepieciešama rūpīgai programmu izvērtēšanai un rezultātu noteikšanai: informācija par finanšu saistībām septiņiem gadiem, programmu snieguma bāzes dati (politikas rīcības sākumpunkti), gala mērķi (kas jāsasniedz līdz daudzgadu finanšu shēmas perioda beigām) un starpposma atskaites punkti.
- Komisija veicina uz rezultātiem vērstu kultūru visos Komisijas dienestos, lai nodrošinātu, ka resursi tiek piešķirti prioritātēm un ka visas darbības ir maksimāli efektīvas un rada pievienoto vērtību. Turklāt pēdējos gados tā ir attīstījusi pieeju, kas veicina labāku līdzsvaru starp atbilstību un rezultātiem.
- **ES budžeta gada pārvaldības un izpildes ziņojumā** ir sniegts visaptverošs pārskats par ES budžeta izpildi, pārvaldību un aizsardzību. Tajā izklāstīts, kā ar ES budžetu tiek atbalstītas Eiropas Savienības politikas prioritātes, un aplūkoti gan rezultāti, kas sasniegti, izmantojot ES budžetu, gan Komisijas ieguldījums augstāko budžeta un finanšu pārvaldības standartu nodrošināšanā un veicināšanā.
- Eiropas Revīzijas palāta sistemātiski un rūpīgi izvērtē budžetēšanas kvalitatīvos aspektus, tostarp snieguma aspektu; šis izvērtējums ir daļa no tās parastā gada ziņojumu iesniegšanas procesa un ir ietverts arī īpašajos ziņojumos.

Visi šie elementi dod budžeta iestādei ļoti labas iespējas ņemt vērā budžeta izpildes rezultātus kā nozīmīgu faktoru lēmumu pieņemšanā par nākamā gada budžetu.

2.5. FINANŠU PĀRSKATU SNIEGŠANA

Galvenais ES finanšu pārskatu sniegšanas elements ir **integrētie ES finanšu un pārskatatbildības ziņojumi**, kas ietver konsolidētos ES gada pārskatus, budžeta gada pārvaldības un izpildes ziņojumu, kurā iekļauts novērtējuma ziņojums atbilstīgi FR 247. panta 1. punkta e) apakšpunktam, gada iekšējās revīzijas ziņojumu, nākotnes ienākošās un izejošās naudas plūsmas ilgtermiņa prognozi par nākamajiem pieciem gadiem un ziņojumu par turpmākiem pasākumiem pēc budžeta izpildes apstiprināšanas. Integrētajā finanšu un pārskatatbildības ziņojumā sabiedrībai katru gadu tiek sniegts visaptverošs ieskaits ES finanšu un darbības situācijā.

ES konsolidētie gada pārskati sniedz finanšu informāciju par ES iestāžu, aģentūru un citu struktūru darbībām gan no uzkrājumu grāmatvedības, gan budžeta viedokļa. Minētajos pārskatos nav ietverti dalībvalstu gada pārskati.

Konsolidētie ES gada pārskati sastāv no šādām divām atsevišķām, bet savstarpēji saistītām daļām:

- a) konsolidētie finanšu pārskati un
- b) pārskati par budžeta izpildi, kuros sniegta apkopota informācija par budžeta izpildi.

Turklāt konsolidētajiem ES gada pārskatiem ir pievienots finanšu pārskatu apspriešanas un analīzes (FSDA) dokuments, kurā rezumētas būtiskās izmaiņas un tendences finanšu pārskatos un izskaidroti nozīmīgie riski un neskaidrības, ar ko ES ir saskārusies un kas tai ir jārisina nākotnē.

Pārskatu sniegšana un pārskatatbildība Komisijā

Integrēti finanšu un pārskatatbildības ziņojumi FR 247. pants	<ul style="list-style-type: none"> — Konsolidētie ES gada pārskati — ES budžeta gada pārvaldības un izpildes ziņojums (iesk. ziņojumu par ES finanšu novērtējumu) — Gada iekšējās revīzijas ziņojums — Nākotnes ienākošās un izejošās naudas plūsmas ilgtermiņa prognoze par pieciem gadiem — Ziņojums par turpmākiem pasākumiem pēc budžeta izpildes apstiprināšanas
Citi ziņojumi	<ul style="list-style-type: none"> — Paziņojumu pakete saistībā ar runu par stāvokli Savienībā — Pārskata ziņojums par ES darbību — Ģenerāldirektorātu gada darbības pārskati — Pārskats par budžeta un finanšu pārvaldību

2.6. ĀRĒJĀ REVĪZIJA UN BUDŽETA IZPILDES APSTIPRINĀJUMA PROCEDŪRA

Ārējā revīzija

Eiropas Revīzijas palāta (ERP) ir ES iestāžu (un struktūru) ārējais revidents. ERP misija ir palīdzēt uzlabot ES finanšu pārvaldību, veicināt pārskatatbildību un pārredzamību un darboties kā ES pilsoņu finansiālo interešu neatkarīgam uzraudzītājam. Tās kā ES neatkarīgā ārējā revidenta funkcija ir pārbaudīt, vai ES līdzekļi tiek pienācīgi uzskaitīti, iekasēti un izlietoti saskaņā ar attiecīgajiem noteikumiem un lietderīgi.

ERP cita starpā sagatavo Eiropas Parlamentam un Padomei šādus dokumentus:

- 1) gada pārskatu par darbībām, kas finansētas no vispārējā budžeta, sniedzot sīku informāciju par novērojumiem attiecībā uz ES gada pārskatiem un pamatā esošajiem darījumiem;
- 2) atzinumu, kura pamatā ir veiktā revīzija un kuru iekļauj ikgadējā ziņojumā kā ticamības deklarāciju, par i) finanšu pārskatu ticamību un ii) pamatā esošo darījumu likumību un pareizību, aptverot gan iekasētos ieņēmumus, gan maksājumus galasaņēmējiem; kā arī
- 3) īpašus ziņojumus par konkrētām jomām un īpašus gada ziņojumus (piemēram, par Eiropas Attīstības fondu, par ES aģentūrām).

Budžeta izpildes apstiprinājums

Pēdējais budžeta dzīves cikla posms ir attiecīgā finanšu gada budžeta izpildes apstiprinājuma procedūra. Tas ir budžeta izpildes ārējās kontroles politiskais aspekts un lēmums, ar kuru budžeta izpildes apstiprinātājiestāde (proti, Eiropas Parlaments, kurš rīkojas pēc Padomes ieteikuma) "atbrīvo" Komisiju (un citas ES struktūras) no pienākuma pārvaldīt konkrētu budžetu. Šādu lēmumu pieņem, pamatojoties uz ES konsolidēto gada pārskatu un vairāku Komisijas ziņojumu (ES budžeta gada pārvaldības un izpildes ziņojums, ziņojums par turpmākiem pasākumiem pēc iepriekšējā gada budžeta izpildes apstiprināšanas un gada ziņojums budžeta izpildes apstiprinātājiestādei par veiktajām iekšējām revīzijām) izpēti, kā arī uz Eiropas Revīzijas palātas gada ziņojumu, revīzijas atzinumu (ticamības deklarāciju) un īpašajiem ziņojumiem. Tajā ir ņemtas vērā arī Komisijas rakstveida atbildes uz jautājumiem un citiem informācijas pieprasījumiem, kā arī budžeta komisāra, par galvenajām izdevumu jomām atbildīgo komisāru un ģenerāldirektoru un ģenerālsekretāra uzklauššana Eiropas Parlamenta Budžeta kontroles komitejā (CONT).

Budžeta izpildes apstiprinājuma procedūrai var būt trīs dažādi rezultāti – izpilde tiek apstiprināta, izpildes apstiprināšana tiek atlikta vai izpilde netiek apstiprināta. Budžeta izpildes apstiprināšanas gala ziņojumos ir arī iekļauti īpaši Eiropas Parlamenta un Padomes lūgumi Komisijai. Par šiem lūgumiem tiek sagatavots turpmāks ziņojums, kurā Komisija izklāsta konkrētas darbības, ko tā jau ir veikusi vai plāno veikt.

SKAIDROJUMS PIE KONSOLIDĒTAJIEM PĀRSKATIEM

Eiropas Savienības 2018. gada konsolidētie gada pārskati ir sagatavoti, pamatojoties uz informāciju, kuru iestādes un struktūras sniegušas saskaņā ar Finanšu regulas, ko piemēro Eiropas Savienības vispārējam budžetam, 246. panta 2. punktu. Ar šo es paziņoju, ka tie ir sagatavoti saskaņā ar minētās Finanšu regulas XIII sadaļu un grāmatvedības principiem, noteikumiem un metodēm, kas izklāstīti skaidrojumos par finanšu pārskatiem.

No minēto iestāžu un struktūru grāmatvežiem, kas apliecinājuši informācijas ticamību, esmu saņēmusi visu informāciju, kas nepieciešama, lai sagatavotu finanšu pārskatus, kuros atspoguļoti Eiropas Savienības aktīvi un saistības, kā arī budžeta izpilde.

Ar šo apliecinu, ka, pamatojoties uz šo informāciju un pārbaudēm, kuras uzskatīju par nepieciešamām, lai apstiprinātu Eiropas Komisijas pārskatus, man ir pietiekama pārlicība, ka finanšu pārskati visos būtiskajos aspektos sniedz patiesu priekšstatu par Eiropas Savienības finanšu stāvokli, darbību rezultātiem un naudas plūsmām.

Rosa ALDEA BUSQUETS

Komisijas grāmatvede

2019. gada 21. jūnijs

BŪTISKĀKĀ INFORMĀCIJA PAR 2018. FINANŠU GADU

2018. gada Savienības budžeta izpilde

Pieņemtajā 2018. gada budžetā uzmanība tika koncentrēta uz divām Eiropas politikas pamatprioritātēm no to 10 prioritāšu klāsta, kuras priekšsēdētājs Ž. K. Junkers noteica šīs Komisijas pilnvaru sākumā. Pirmā prioritāte bija Eiropas reaģēšana uz jaunajām sarežģīto ģeopolitisko apstākļu radītajām problēmām, sākot no migrācijas pārvaldības un beidzot ar ES ārējo robežu aizsardzību un ES iedzīvotāju drošību. Otrā prioritāte bija stratēģiskās investīcijas un ilgtspējīga izaugsme ekonomiskās kohēzijas atbalstam un darbvietau izveidei, īpaši jauniešiem. Papildus šīm divām skaidrajām prioritātēm ES budžets un citi instrumenti 2018. gadā tika izmantoti, lai turpinātu atbalstīt lauksaimniekus un lauku attīstību, padziļinātu un stiprinātu ES dalībvalstu stratēģiskos savstarpējos savienojumus un tīklus, ieviešot digitālo vienoto tirgu un enerģētikas savienību. Komisija turpināja atbalstīt arī ES kā nozīmīgas starptautiskās ekonomiskās un politiskās partneres un starptautiskā mērogā vadošas investores un humānās palīdzības sniedzējas pozicionēšanu.

ES budžeta izdevumi 2018. gadā ietvēra 173,1 miljardu EUR saistību apropriācijās un 156,7 miljardus EUR maksājumu apropriācijās.

Gandrīz puse no līdzekļiem – 87,4 miljardi EUR saistību apropriācijās – bija paredzēta, lai veicinātu gudru un iekļaujošu **izaugsmi, nodarbinātību, konkurētspēju un kohēziju**. Tas ietvēra finansējumu pētniecībai un inovācijai pamatprogrammā “Apvārsnis 2020”, izglītībai programmā “Erasmus+”, maziem un vidējiem uzņēmumiem programmā COSME, Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumentam (EISI), Eiropas Stratēģisko investīciju fonda (ESIF) galvojuma fondam, kas ir Investīciju plāna Eiropai pamatā, kā arī dalībvalstu un reģionu konverģences sekmēšanai ar Eiropas strukturālajiem un investīciju fondiem (ESI fondi). Turklāt no ES budžeta sniegtais atbalsts **Eiropas lauksaimniekiem** sasniedza 44,4 miljardus EUR maksājumos.

Budžetu arī izmantoja, lai nostiprinātu Savienības **ārējās robežas** un risinātu **migrācijas un bēgļu krīzi**, finansējot darbības, kas ietvēra ārkārtas palīdzības sniegšanu, pārceļšanu, robežkontroli, pārmitināšanu, atgriešanu un bēgļu un patvēruma meklētāju integrēšanu. Visbeidzot, no budžeta turpināja finansēt programmas, ar kurām atbalsta tiesiskuma un pamattiesību aizsardzību, kā arī sociālo kohēziju, lai Eiropas sabiedrībā arī turpmāk valdītu integrējoša attieksme, brīvība un taisnīgums.

Apvienotās Karalistes izstāšanās no Eiropas Savienības*Vispārīga informācija*

Vairākums Apvienotās Karalistes iedzīvotāju, kuri 2016. gada 23. jūnijā balsoja referendumā par dalību Eiropas Savienībā, nobalsoja par izstāšanos no ES. Apvienotā Karaliste 2017. gada 29. martā oficiāli paziņoja Eiropadomei savu nodomu izstāties no ES un Eiropas Atomenerģijas kopienas (*Euratom*). Šādi rīkodamās, tā iedarbināja Līguma par Eiropas Savienību 50. pantu, kurā ir noteikta procedūra, kā dalībvalsts var izstāties no Savienības.

Sarunu process

Komisija 2018. gada 19. martā publicēja izstāšanās līguma projektu, kurā aprakstīts sarunās panāktais progress. Izstāšanās līguma projekta finansiālā norēķina sadaļā ES un AK pirmajā sarunu posmā panākto progresu pārvērtā juridiskā tekstā.

Savukārt 2018. gada 14. novembrī tika publicēts kopējs ziņojums, kurā bija pausta sarunu dalībnieku līmenī panākta vienošanās par izstāšanās līguma projekta pilnu tekstu un par uzmetumu politiskajai deklarācijai, kas nosaka satvaru turpmākajām attiecībām starp Apvienoto Karalisti un Eiropas Savienību. Tajā pašā datumā tika publicēts atjauninātais un saskaņotais izstāšanās līguma projekts, kurā AK piekrita apmaksāt visas savas saistības atbilstīgi esošajai daudzgadu finanšu shēmai (DFS), kā arī iepriekšējiem finanšu plāniem, tostarp Apvienotās Karalistes daļu Savienības saistībās un iespējamās saistībās, tā, it kā tā joprojām būtu dalībvalsts. AK valdība apstiprināja izstāšanās līguma projektu 2018. gada 14. novembrī, un Eiropadome to apstiprināja tā paša gada 25. novembrī. Padome 2019. gada 11. janvārī (50. pants) apstiprināja lēmumu par izstāšanās līguma noslēgšanu un nosūtīja to Eiropas Parlamentam, lai tas dotu piekrišanu. Eiropadome pēc Apvienotās Karalistes lūguma saskaņā ar LESD 50. pantā noteikto procedūru 2019. gada 21. martā piekrita atlikt AK izstāšanos līdz 2019. gada 22. maijam – ar nosacījumu, ka parlamenta Pārstāvju palāta izstāšanās līgumu apstiprina, vēlākais, 2019. gada 29. martā, – vai līdz 2019. gada 12. aprīlim, ja līgums netiek apstiprināts līdz minētajam datumam ⁽¹²⁾. Parlamenta Pārstāvju palāta neapstiprināja izstāšanās līgumu līdz 2019. gada 29. martam, tāpēc pēc Apvienotās Karalistes atkārtota lūguma Eiropadome 2019. gada 10. aprīlī piekrita atlikt AK izstāšanos līdz 2019. gada 31. oktobrim ⁽¹³⁾. AK būtu jāizstājas ratifikācijas procedūru pabeigšanai sekojošā mēneša pirmajā dienā vai 2019. gada 1. novembrī atkarībā no tā, kurš no šiem termiņiem iestājas agrāk. Līdz jaunajam izstāšanās datumam Apvienotā Karaliste joprojām būs dalībvalsts ar visām tiesībām un pienākumiem saskaņā ar LES 50. pantu, un Apvienotajai Karalistei ir tiesības jebkurā brīdī atsaukt savu paziņojumu.

Finansiālais norēķins un ES 2018. gada pārskati

Izstāšanās līguma projektā, ko publicēja 2018. gada 14. novembrī, bija norādīts, ka saistībā ar finansiālo norēķinu AK apmaksās visas savas saistības esošajā DFS un iepriekšējos finanšu plānos tā, it kā tā joprojām būtu dalībvalsts. Konkrētāk, izstāšanās līguma projektā ir norādīts, ka Apvienotā Karaliste maksā Savienībai savu daļu no šādiem maksājumiem:

- Savienības budžeta saistības un Savienības decentralizēto aģentūru budžeta saistības, kas nav samaksātas līdz 2020. gada 31. decembrim, – skatīt izstāšanās līguma projekta 140. pantu,
- Savienības saistību, kas radušās līdz 2020. gada 31. decembrim, finansējums ar dažiem izņēmumiem – skatīt 142. pantu,
- iespējamās Savienības finanšu saistības par finanšu darbībām, kuras apstiprinātas vai par kurām pieņemts lēmums līdz izstāšanās datumam, – skatīt 143. un 144. pantu, un
- maksājumi, kas jāveic iespējamo Savienības saistību apmaksai saistībā ar tiesvedību par Savienības finanšu interesēm (ja fakti, kas ir šo lietu pamatā, radušies ne vēlāk kā 2020. gada 31. decembrī), – skatīt 147. pantu.

Tā kā Apvienotā Karaliste izstāšanās līgumu nebija ratificējusi, šo pārskatu parakstīšanas brīdī faktiskais izstāšanās datums un veids (ar vienošanos vai bez vienošanās) vēl nav zināms. Ņemot vērā pašreizējo situāciju, nav finansiālas ietekmes, par ko ziņot ES konsolidētajos 2018. gada pārskatos.

⁽¹²⁾ Eiropadomes 2019. gada 22. marta Lēmums (ES) 2019/476, kas pieņemts, vienojoties ar Apvienoto Karalisti, ar ko pagarina laikposmu saskaņā ar LES 50. panta 3. punktu (OV L 80I, 22.3.2019., 1. lpp.).

⁽¹³⁾ Eiropadomes 2019. gada 11. aprīļa Lēmums (ES) 2019/584, kas pieņemts, vienojoties ar Apvienoto Karalisti, ar ko pagarina laikposmu saskaņā ar LES 50. panta 3. punktu (OV L 101, 11.4.2019., 1. lpp.).

KONSOLIDĒTIE FINANŠU PĀRSKATI UN SKAIDROJUMI ⁽¹⁴⁾

SATURA RĀDĪTĀJS

	<i>Lappuse</i>
BILANCE	13
FINANŠU DARBĪBAS REZULTĀTU PĀRSKATS	14
NAUDAS PLŪSMAS PĀRSKATS	15
PĀRSKATS PAR PĀRMAIŅĀM NETO AKTĪVOS	16
SKAIDROJUMI PAR FINANŠU PĀRSKATIEM	17
1. NOZĪMĪGA GRĀMATVEDĪBAS POLITIKA	17
2. SKAIDROJUMI PAR BILANCI	30
3. SKAIDROJUMI PAR FINANŠU DARBĪBAS REZULTĀTU PĀRSKATU	57
4. IESPĒJAMĀS SAISTĪBAS UN AKTĪVI	65
5. BUDŽETA UN JURIDISKĀS SAISTĪBAS	69
6. FINANŠU RISKĀ PĀRVALDĪBA	73
7. INFORMĀCIJAS ATKLĀŠANA PAR SAISTĪTĀM PERSONĀM	84
8. NOTIKUMI PĒC BILANCES DATUMA	86
9. KONSOLIDĀCIJAS DARBĪBAS JOMA	86

⁽¹⁴⁾ Jāņem vērā, ka, tā kā skaitļi ir noapaļoti līdz miljoniem euro, daži finanšu dati turpmāk norādītajās tabulās var nesakrist.

BILANCE

Miljonos EUR

	Skaidrojums	31.12.2018.	31.12.2017.
ILGTERMIŅA AKTĪVI			
Nemateriālie aktīvi	2.1.	446	405
Materiālie pamatlīdzekļi	2.2.	11 185	10 745
Pēc pašu kapitāla metodes uzskaitīti ieguldījumi	2.3.	591	581
Finanšu aktīvi	2.4.	65 231	59 980
Priekšfinansējums	2.5.	26 006	25 022
Ar komerciālu apmaiņu saistīti debitoru parādi un ar komerciālu apmaiņu nesaistītas atgūstamās summas	2.6.	416	611
		103 875	97 344
APGROZĀMIE LĪDZEKĻI			
Finanšu aktīvi	2.4.	4 168	8 655
Priekšfinansējums	2.5.	23 968	24 005
Ar komerciālu apmaiņu saistīti debitoru parādi un ar komerciālu apmaiņu nesaistītas atgūstamās summas	2.6.	24 248	11 755
Krājumi	2.7.	73	295
Nauda un naudas ekvivalenti	2.8.	18 113	24 111
		70 570	68 821
AKTĪVI KOPĀ		174 444	166 165
ILGTERMIŅA SAISTĪBAS			
Pensijas un citi darbinieku pabalsti	2.9.	(80 456)	(73 122)
Uzkrājumi	2.10.	(3 281)	(2 880)
Finanšu saistības	2.11.	(53 289)	(50 063)
		(137 025)	(126 065)
ĪSTERMIŅA SAISTĪBAS			
Uzkrājumi	2.10.	(852)	(659)
Finanšu saistības	2.11.	(2 617)	(6 850)
Parādi kreditoriem	2.12.	(32 227)	(39 048)
Uzkrātās maksas un nākamo periodu ienākumi	2.13.	(63 186)	(63 902)
		(98 882)	(110 459)
SAISTĪBAS KOPĀ		(235 907)	(236 524)
NETO AKTĪVI		(61 463)	(70 359)
Rezerves	2.14.	4 961	4 876
No dalībvalstīm pieprasāmās summas (*)	2.15.	(66 424)	(75 234)
NETO AKTĪVI		(61 463)	(70 359)

(*) Eiropas Parlaments 2018. gada 12. decembrī pieņēma budžetu, kurā paredzēti maksājumi Savienības īstermiņa saistību segšanai no pašu resursiem, ko 2019. gadā iekasēs dalībvalstis vai pieprasīs no dalībvalstīm. Turklāt saskaņā ar Civildienesta noteikumu (Padomes 1968. gada 29. februāra Regula (EEK, Euratom, EOTK) Nr. 259/68 ar grozījumiem) 83. pantu dalībvalstis kopīgi garantē saistības pensijām.

FINANŠU DARBĪBAS REZULTĀTU PĀRSKATS

Miljonos EUR

	Skaidrojums	2018. g.	2017. g.
IEŅĒMUMI			
Ar komerciālu apmaiņu nesaistītu darījumu ieņēmumi			
NKI resursi	3.1.	105 780	78 620
Tradicionālie pašu resursi	3.2.	22 767	20 520
PVN resursi	3.3.	17 624	16 947
Naudas sodi	3.4.	6 740	4 664
Izdevumu atgūšana	3.5.	2 215	1 879
Citi	3.6.	3 312	10 376
		158 438	133 006
Ar komerciālu apmaiņu saistītu darījumu ieņēmumi			
Finanšu ieņēmumi	3.7.	3 115	1 845
Citi	3.8.	1 379	1 332
		4 494	3 177
Kopā ieņēmumi		162 932	136 183
IZDEVUMI			
Īstenojušas dalībvalstis	3.9.		
Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonds		(43 527)	(44 289)
Eiropas Lauksaimniecības fonds lauku attīstībai un citi lauku attīstības instrumenti		(13 149)	(11 359)
Eiropas Reģionālās attīstības fonds un Kohēzijas fonds		(30 230)	(17 650)
Eiropas Sociālais fonds		(11 935)	(7 353)
Citi		(2 826)	(1 253)
Īstenojusi Komisija, izpildaģentūras un trasta fondi	3.10.	(17 551)	(15 738)
Īstenojušas citas ES aģentūras un struktūras	3.11.	(3 396)	(2 667)
Īstenojušas trešās valstis un starptautiskās organizācijas	3.11.	(4 016)	(4 115)
Īstenojuši citi subjekti	3.11.	(3 569)	(1 478)
Personāla un pensiju izmaksas	3.12.	(10 929)	(10 002)
Izmaiņas aktuāra pieņēmumos par darbinieku pabalstiem	3.13.	—	(3 544)
Finanšu izmaksas	3.14.	(1 677)	(1 896)
Citi izdevumi	3.15.	(6 208)	(6 756)
Izdevumi kopā		(149 014)	(128 101)
GADA SAIMNIECISKĀS DARBĪBAS REZULTĀTI		13 918	8082

NAUDAS PLŪSMAS PĀRSKATS

	Miljonos EUR	
	2018. g.	2017. g.
Gada saimnieciskās darbības rezultāti	13 918	8082
Pamatdarbība		
Amortizācija	104	99
Nolietojums	998	888
Zaudējumi no ieguldījumu vērtības samazināšanās (to apvērse)	—	—
Aizdevumu (palielinājums)/samazinājums	1 041	497
Priekšfinansējuma (palielinājums)/samazinājums	(947)	(3 557)
Ar komerciālu apmaiņu saistītu debitoru parādu un ar komerciālu apmaiņu nesaistītu atgūstamo summu (palielinājums)/samazinājums	(12 299)	(745)
Krājumu (palielinājums)/samazinājums	222	(130)
Pensiju un citu darbinieku pabalstu palielinājums/(samazinājums)	7 334	5 891
Uzkrājumu palielinājums/(samazinājums)	594	928
Finanšu saistību palielinājums/(samazinājums)	(1 007)	(438)
Kreditoriem maksājamo parādu palielinājums/(samazinājums)	(6 821)	(957)
Uzkrāto maksu un nākamo periodu ienākumu palielinājums/(samazinājums)	(716)	(3 678)
Iepriekšējā gada budžeta pārpalikums kā nenaudas ieņēmumi	(556)	(6 405)
Darbinieku pabalstu saistību pārreķināšana (ar naudas plūsmām nesaistītas pārmaiņas nav iekļautas finanšu darbības rezultātu pārskatā)	(4 396)	—
Citas ar naudas plūsmām nesaistītas pārmaiņas	(71)	3
Ieguldījumu darbība		
Nemateriālo aktīvu un materiālo pamatlīdzekļu (palielinājums)/samazinājums	(1 583)	(1 687)
Ar pašu kapitāla metodi uzskaitītu ieguldījumu (palielinājums)/samazinājums	(9)	(53)
Pārdošanai pieejamu finanšu aktīvu (palielinājums)/samazinājums	(1 811)	(3 190)
Finanšu aktīvu patiesajā vērtībā ar atspoguļojumu pārpalikuma vai deficīta aprēķinā (palielinājums)/samazinājums	7	(22)
NETO NAUDAS PLŪSMA	(5 998)	(4 474)
Naudas un naudas ekvivalentu neto palielinājums/(samazinājums)	(5 998)	(4 474)
Nauda un naudas ekvivalenti gada sākumā	24 111	28 585
Nauda un naudas ekvivalenti gada beigās	18 113	24 111

PĀRSKATS PAR PĀRMAIŅĀM NETO AKTĪVOS

Miljonos EUR

	No dalībvalstīm pieprasāmās summas Uzkrātais pārpalikums/(deficīts)	Citas rezerves	Patiesās vērtības rezerve	Neto aktīvi
ATLIKUMS 31.12.2016.	(76 881)	4516	325	(72 040)
<i>Garantiju fonda rezerves pārmaiņas</i>	(20)	20	—	—
<i>Patiesās vērtības pārmaiņas</i>	—	—	(2)	(2)
<i>Citi</i>	(11)	62	(46)	5
<i>Dalībvalstīm kreditētie 2016. gada budžeta rezultāti</i>	(6 405)	—	—	(6 405)
<i>Gada saimnieciskās darbības rezultāti</i>	8 082	—	—	8 082
ATLIKUMS 31.12.2017.	(75 234)	4598	278	(70 359)
<i>Garantiju fonda rezerves pārmaiņas</i>	(186)	186	—	—
<i>Patiesās vērtības pārmaiņas</i>	—	—	(47)	(47)
<i>Darbinieku pabalstu saistību pārrēķināšana</i>	(4 396)	—	—	(4 396)
<i>Citi</i>	30	(54)	—	(24)
<i>Dalībvalstīm kreditētie 2017. gada budžeta rezultāti</i>	(556)	—	—	(556)
<i>Gada saimnieciskās darbības rezultāti</i>	13 918	—	—	13 918
ATLIKUMS 31.12.2018.	(66 424)	4730	231	(61 463)

SKAIDROJUMI PAR FINANŠU PĀRSKATIEM**1. NOZĪMĪGA GRĀMATVEDĪBAS POLITIKA****1.1. JURIDISKAIS PAMATS UN GRĀMATVEDĪBAS NOTEIKUMI**

ES grāmatvedības uzskaiti kārtoti saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2018. gada 18. jūlija Regulu (ES, Euratom) 2018/1046 par finanšu noteikumiem, ko piemēro Savienības vispārējam budžetam, ar kuru groza Regulas (ES) Nr. 1296/2013, (ES) Nr. 1301/2013, (ES) Nr. 1303/2013, (ES) Nr. 1304/2013, (ES) Nr. 1309/2013, (ES) Nr. 1316/2013, (ES) Nr. 223/2014, (ES) Nr. 283/2014 un Lēmumu Nr. 541/2014/ES un atceļ Regulu (ES, Euratom) Nr. 966/2012⁽¹⁵⁾, turpmāk dēvētu par "Finanšu regulu" (FR).

ES sagatavo savus finanšu pārskatus saskaņā ar Finanšu regulas 80. pantu, pamatojoties uz noteikumiem par uzkrāšanas principu grāmatvedībā, kuru pamatā ir starptautiskie publiskā sektora grāmatvedības standarti (SPSGS). Minētie Komisijas grāmatveža pieņemtie grāmatvedības noteikumi jāpiemēro visām iestādēm un ES struktūrām, uz kurām attiecas konsolidācija, lai ieviestu vienotu grāmatvedības, novērtēšanas un finanšu pārskatu uzrādīšanas noteikumu kopumu, tādējādi saskaņojot finanšu pārskatu sagatavošanas un konsolidācijas procesu.

Jaunu un grozītu Eiropas Savienības grāmatvedības noteikumu (EGN) piemērošana

Pārskatīti EGN, kuri ir spēkā gada pārskata periodiem, kas sākas 2018. gada 1. janvārī vai vēlāk

Kārtējā gadā par obligāti piemērojamiem kļuva šādi Komisijas grāmatveža pieņemtie grāmatvedības noteikumi:

- pārskatītais 12. EGN "Darbinieku pabalsti". Pārskatīto 12. EGN grāmatvedis pieņēma 2017. gadā, un tas ir balstīts uz jauno 39. SPSGS "Darbinieku pabalsti", kas publicēts 2016. gada jūlijā. Pārskatītā 12. EGN pirmajai piemērošanai nebija būtiskas ietekmes uz ES konsolidētajiem finanšu pārskatiem, izņemot to, ka peļņa vai zaudējumi no izmaiņām aktuāra pieņēmumos saskaņā ar pārskatīto EGN ir tieši jāatzīst neto aktīvos, nevis pārpalikumā vai deficītā, kā tas bija prasīts iepriekš.

Jauni EGN, kas pieņemti līdz 2018. gada 31. decembrim, bet vēl nav stājušies spēkā

ES nav piemērojusi turpmāk uzskaitītos jaunus EGN, ko Komisijas grāmatvedis ir pieņēmis, bet kas vēl nav stājušies spēkā:

- jauns 20. EGN "Apvienošana publiskajā sektorā" (spēkā pārskata periodiem, kas sākas 2019. gada 1. janvārī vai vēlāk). 20. EGN, kas pamatojas uz 40. SPSGS "Apvienošana publiskajā sektorā", nosaka publiskajā sektorā veiktas apvienošanas klasifikāciju, proti, to iedala divos dažādos veidos atkarībā no tā, vai darījumu kontrolē kopīgi: i) apvienošanās, kad darījuma pamatā ir ar ES apvienotā subjekta uzskaites vērtība, un ii) iegāde, kad darījums pamatojas uz ES iegādātā subjekta patiesajām vērtībām iegādes datumā. Abos gadījumos ir noteiktas atšķirīgas prasības un informācijas atklāšanas līmeņi, lai ES finanšu pārskatu lietotāji labāk izprastu to sekas.

Pirmreizējās piemērošanas gadā ietekme uz ES finanšu pārskatiem būs atkarīga no tā, vai šajā periodā ES publiskajā sektorā veiks apvienošanas darījumus.

1.2. GRĀMATVEDĪBAS PRINCIPI

Finanšu pārskatu mērķis ir sniegt plašam lietotāju lokam noderīgu informāciju par subjekta finansiālo stāvokli, darbības rezultātiem un naudas plūsmām. ES kā publiskā sektora subjektam ir konkrēti mērķi – sniegt lēmumu pieņemšanai noderīgu informāciju un apliecināt subjekta pārskatatbildību par tam uzticētajiem līdzekļiem. Šis dokuments ir sagatavots, ņemot vērā minētos mērķus.

Vispārējie apsvērumi (jeb grāmatvedības principi), kas jāievēro, sagatavojot finanšu pārskatus, ir izklāstīti ES grāmatvedības 1. noteikumā "Finanšu pārskati" un ir tādi paši kā 1. SPSGS aprakstītie: patiesss atspoguļojums, uzkrāšanas princips, darbības turpināšana, uzrādīšanas konsekvence, būtiskums, apkopošana, ieskaitīšana un salīdzināmā informācija. Finanšu pārskatu kvalitatīvie rādītāji ir būtiskums, patiesa atspoguļošana (uzticamība), saprotamība, savlaicīgums, salīdzināmība un pārbaudāmība.

⁽¹⁵⁾ OV L 193, 30.7.2018., 1. lpp.

1.3. KONSOLIDĀCIJA

Konsolidācijas darbības joma

Konsolidētajos ES finanšu pārskatos ir iekļauti visi nozīmīgie kontrolētie subjekti (t. i., ES iestādes, tostarp Komisija, un ES aģentūras), asociētie uzņēmumi un kopuzņēmumi. Pilns konsolidēto subjektu saraksts ir sniegts ES finanšu pārskatu 9. skaidrojumā. Patlaban tajā ir iekļauti 52 kontrolētie subjekti un 1 asociētais uzņēmums. Subjektus, uz kuriem attiecas konsolidācija, bet kuri nav būtiski ES konsolidētajiem finanšu pārskatiem kopumā, nav nepieciešams konsolidēt vai uzskaitīt, izmantojot pašu kapitāla metodi, ja tas ES radītu pārmērīgu laika patēriņu vai izmaksas. Šādus subjektus dēvē par “mazajiem subjektiem”, un tie ir atsevišķi uzskaitīti 9. skaidrojumā. 2018. gadā kopumā septiņi subjekti tika klasificēti kā mazie subjekti.

Kontrolētie subjekti

Lēmumu iekļaut subjektu konsolidācijā pieņem, pamatojoties uz kontroles koncepciju. Kontrolētie subjekti ir visi subjekti, par kuriem ES saņem vai ir tiesīga saņemt mainīgu ieguvumu no tās iesaistes un no kuriem gūtā minētā ieguvuma veidu un summu ES var ietekmēt, izmantojot savu varu pār šo otru subjektu. Šādi varai jābūt patlaban īstenojamai un jābūt saistītai ar subjekta attiecīgajām darbībām. Kontrolētie subjekti tiek pilnībā konsolidēti. Konsolidācija sākas kontroles pastāvēšanas pirmajā dienā un beidzas līdz ar kontroles izbeigšanos.

Izplatītākie kontroles rādītāji ES ir šādi: subjekta izveide ar dibināšanas līgumiem vai sekundārajiem tiesību aktiem, subjekta finansēšana no ES budžeta, balsstiesības vadības struktūrās, Eiropas Revīzijas palātas veikta revīzija un budžeta izpildes apstiprināšana Eiropas Parlamentā. Katrs subjekts tiek vērtēts atsevišķi, lai izņemtu, vai pietiek ar vienu no iepriekš minētajiem kritērijiem, lai kontroli uzskatītu par pastāvošu, vai ir jāizpildās tiem visiem.

Saskaņā ar šo pieeju uzskata, ka ES iestādes (izņemot Eiropas Centrālo banku) un aģentūras (izņemot kādreizējā otrā pīlāra aģentūras) atrodas tikai un vienīgi ES kontrolē un attiecīgi tiek konsolidētas. Turklāt likvidējamā Eiropas Ogļu un tērauda kopiena (EOTK) arī tiek uzskatīta par kontrolētu subjektu.

Ir izslēgti visi būtiskie ES kontrolēto subjektu savstarpējie darījumi un atlikumi, savukārt nerealizētā peļņa un zaudējumi saistībā ar šādiem darījumiem nav būtiski un tāpēc nav izslēgti.

Kopīgas struktūras

Kopīga struktūra ir struktūra, kuru kopīgi kontrolē ES un viena vai vairākas citas puses. Kopīga kontrole ir struktūras kontroles savstarpēja dalīšana, kas noteikta ar līgumu un kas pastāv tikai tad, kad, pieņemot lēmumus par attiecīgajām darbībām, ir vajadzīgs to pušu vienprātīgs apstiprinājums, kuras savstarpēji dala kontroli. Kopīgas struktūras var būt gan kopīgas darbības, gan kopuzņēmumi. Gadījumā, ja kopīgā struktūra organizēta, izmantojot atsevišķu vienību, un kopīgās struktūras dalībniekiem ir tiesības uz šīs struktūras neto aktīviem, šādu kopīgo struktūru klasificē kā kopuzņēmumu. Līdzdalību kopuzņēmumos uzskaita, izmantojot pašu kapitāla metodi (skatīt 1.5.4. skaidrojumu). Ja pusēm saistībā ar struktūru ir tiesības uz aktīviem un pienākumi attiecībā uz saistībām, šādu kopīgo struktūru klasificē kā kopīgu darbību. Saistībā ar savu daļu kopīgās darbībās ES savos finanšu pārskatos atzīst: savus aktīvus un saistības, ieņēmumus un izdevumus, kā arī savu daļu no aktīviem, saistībām, ieņēmumiem un izdevumiem, kas tiek turēti vai radušies kopīgi.

Asociētie uzņēmumi

Asociētie uzņēmumi ir tādi subjekti, kuros ES tieši vai netieši ir būtiska ietekme, bet kurus tā nekontrolē. Pieņem, ka būtiska ietekme pastāv, ja ES tieši vai netieši ir 20 % vai vairāk balsstiesību. Līdzdalību asociētajos uzņēmumos uzskaita, izmantojot pašu kapitāla metodi (skatīt 1.5.4. skaidrojumu).

Nekonsolidēti subjekti, kuru līdzekļus pārvalda Komisija

ES darbinieku veselības apdrošināšanas kopīgās shēmas, Eiropas Attīstības fonda un Dalībnieku garantiju fonda naudas līdzekļus pārvalda Komisija to vārdā. Tomēr ES nekontrolē šos subjektus, tāpēc tie nav konsolidēti tās finanšu pārskatos.

1.4. SAGATAVOŠANAS PAMATS

Finanšu pārskati tiek sniegti ik gadu. Grāmatvedības gads sākas 1. janvārī un beidzas 31. decembrī.

1.4.1. Valūta un konvertācijas pamats

Darbības un pārskatu sniegšanas valūta

Finanšu pārskatus sagatavo miljonos euro, ja vien nav norādīts citādi, un euro ir ES darbības un pārskatu sniegšanas valūta.

Darījumi un atlikumi

Darījumus ārvalstu valūtā konvertē euro atbilstoši valūtas kursam, kas ir spēkā darījuma veikšanas dienā. Peļņu un zaudējumus no ārvalstu valūtas maiņas, kas radušies ārvalstu valūtas darījumu norēķinos un pārrēķinot ārvalstu valūtā izteiktus monetāros aktīvus un saistības atbilstoši valūtas kursam gada beigās, norāda finanšu darbības rezultātu pārskatā. Pārrēķina starpību nemonetāriem finanšu instrumentiem, kas klasificēti kā pieejami pārdošanai, iekļauj patiesās vērtības rezervē.

Atšķirīgas konvertācijas metodes tiek piemērotas materiālajiem pamatlīdzekļiem un nemateriālajiem aktīviem, kuru vērtība saglabājas euro atbilstoši kursam to iegādes datumā.

Ārvalstu valūtā izteiktu monetāro aktīvu un saistību atlikumus gada beigās konvertē euro pēc 31. decembrī spēkā esošā Eiropas Centrālās bankas (ECB) valūtas kursa.

Euro maiņas kurss

Valūta	31.12.2018.	31.12.2017.	Valūta	31.12.2018.	31.12.2017.
BGN	1,9558	1,9558	PLN	4,3014	4,177
CZK	25,7240	25,5350	RON	4,6635	4,6585
DKK	7,4673	7,4449	SEK	10,2548	9,8438
GBP	0,8945	0,8872	CHF	1,1269	1,1702
HRK	7,4125	7,4400	JPY	125,8500	135,01
HUF	320,9800	310,3300	USD	1,145	1,1993

1.4.2. Aplēšu izmantošana

Saskaņā ar SPSPGS un vispārpieņemtajiem grāmatvedības principiem finanšu pārskatos noteikti ietver summas, kas balstītas uz vadības aplēsēm un pieņēmumiem, kuri izdarīti, pamatojoties uz visticamāko pieejamo informāciju. Būtiskas aplēses cita starpā ietver aplēses par turpmāk minēto: darbinieku pabalstu saistību summas, uzkrājumi, finanšu risks saistībā ar krājumiem un debitoru parādiem, uzkrātie ieņēmumi un maksas, iespējamie aktīvi un saistības, nemateriālo aktīvu un materiālo pamatlīdzekļu vērtības samazinājuma pakāpe un summas, kas uzrādītas skaidrojumos par finanšu instrumentiem. Faktiskie rezultāti var atšķirties no aplēsēm. Izmaiņas aplēsēs tiek atspoguļotas periodā, kad tās kļūst zināmas.

1.5. BILANCE

1.5.1. Nemateriālie aktīvi

Iegādātās datorprogrammu licences norāda, no sākotnējām izmaksām atskaitot uzkrāto amortizāciju un vērtības samazinājumu. Aktīvus amortizē pēc lineārās metodes visā to aplēstajā lietderīgās lietošanas laikā (3–11 gadi). Nemateriālo aktīvu aplēstais lietderīgās lietošanas laiks ir atkarīgs no to konkrētā ekonomiskā kalpošanas ilguma vai juridiskā kalpošanas ilguma, kas noteikts vienošanās ceļā. Pašu radītos nemateriālos aktīvus kapitalizē tad, kad ir izpildīti attiecīgie ES grāmatvedības noteikumu kritēriji, un izdevumi attiecas tikai uz aktīva izstrādes periodu. Kapitalizējamās izmaksas ietver visas tieši attiecināmās izmaksas, kas nepieciešamas aktīva radīšanai, ražošanai un sagatavošanai darbam atbilstīgi vadības iecerēm. Izmaksas, kas ir saistītas ar pētniecības darbībām, nekaptalizējamās izstrādes izmaksas un uzturēšanas izmaksas atzīst par izdevumiem to rašanās brīdī.

1.5.2. Materiālie pamatlīdzekļi

Visus materiālos pamatlīdzekļus uzrāda to sākotnējās izmaksās, no kurām atskaitīts uzkrātais nolietojums un vērtības samazinājums. Izmaksās ir ietverti izdevumi, kas ir tieši attiecināmi uz aktīva iegādi, radīšanu vai pārvešanu.

Turpmākās izmaksas pēc vajadzības iekļauj aktīva uzskaites vērtībā vai atzīst par atsevišķu aktīvu tikai tad, ja ir iespējams, ka ar attiecīgo izmaksu posteni saistītos nākotnes saimnieciskos labumus vai kalpošanas potenciālu izmantos ES un izmaksas var ticami novērtēt. Remontdarbu un uzturēšanas izmaksas ieskaita finanšu darbības rezultātu pārskatā tajā finanšu periodā, kurā minētās izmaksas radušās.

Uz zemi un mākslas darbiem netiek attiecināts nolietojums, jo to lietderīgās lietošanas laiks ir neierobežots. Uz nepabeigtiem pamatlīdzekļiem neattiecinā nolietojumu, jo šie aktīvi vēl nav pieejami lietošanai. Nolietojumu citiem aktīviem aprēķina šādi, izmantojot lineāro metodi, lai to izmaksas, no kurām atņemta to atlikusi vērtība, sadalītu pa visu aplēstās aktīvu lietderīgās lietošanas laiku:

Aktīva veids	Lineārā nolietojuma likme
Ēkas	No 4 % līdz 10 %
Kosmosa aktīvi	No 8 % līdz 25 %
Aprīkojums un iekārtas	No 10 % līdz 25 %
Mēbeles un transportlīdzekļi	No 0 % līdz 25 %
Dator tehnika	No 25 % līdz 33 %
Citi	No 10 % līdz 33 %

Peļņu vai zaudējumus no aktīva atsavināšanas nosaka, salīdzinot ieņēmumus, no kuriem atskaitīti pārdošanas izdevumi, ar atsavinātā aktīva uzskaites vērtību, un iekļauj finanšu darbības rezultātu pārskatā.

Noma

Materiālo aktīvu nomu, ja ES būtībā uzņemas visus riskus un gūst visu labumu, ko rada īpašumtiesības, klasificē kā finanšu nomu. Nomas sākumā finanšu nomu kapitalizē nomātā aktīva patiesajā vērtībā vai minimālo nomas maksājumu pašreizējā vērtībā – atkarībā no tā, kura no tām ir mazāka. Finanšu nomas maksājuma procentu daļu atspoguļo izdevumos visā nomas periodā, nenomaksātajam atlikumam piemērojot nemainīgu periodisku likmi. Nomas saistības, no kurām atskaitītas finanšu maksas, tiek ietvertas finanšu saistībās (ilgtermiņa un īstermiņa saistībās). Finanšu izmaksu procentu daļu atspoguļo finanšu darbības rezultātu pārskatā visā nomas periodā, piemērojot nemainīgu periodisku procentu likmi atlikušajām saistībām katrā periodā. Finanšu nomā turētajiem aktīviem nolietojumu aprēķina īsākajā no šādiem periodiem: aktīva lietderīgās lietošanas laiks vai nomas termiņš.

Nomu, kurā iznomātājs patur būtisku daļu no riska un ieguvumiem saistībā ar īpašumtiesībām, klasificē kā operatīvo nomu. Maksājumus, kas veikti saistībā ar operatīvo nomu, nomas periodā atspoguļo kā izdevumus finanšu darbības rezultātu pārskatā, izmantojot lineāro metodi.

1.5.3. Nefinanšu aktīvu vērtības samazināšanās

Uz aktīviem, kuru lietderīgās lietošanas laiks ir neierobežots, amortizāciju/nolietojumu neattiecinā, bet katru gadu pārbauda to vērtības samazinājumu. Aktīviem, kuriem nosaka amortizāciju/nolietojumu, vērtības samazinājumu pārskata ikreiz, kad notikumi vai apstākļu maiņa liecina par iespējamību neatgūt aktīva uzskaites vērtību. Vērtības samazinājuma zaudējumus atzīst tādā apmērā, par kādu aktīva uzskaites vērtība pārsniedz tā atgūstamo (darba) summu. Atgūstamā (darba) summa ir lielākā no šādām summām: aktīva patiesā vērtība, no kuras atskaitītas pārdošanas izmaksas, vai tā lietošanas vērtība.

Nemateriālo aktīvu un materiālo pamatlīdzekļu atlikušo vērtību un lietderīgās lietošanas laiku pārskata un vajadzības gadījumā koriģē vismaz reizi gadā. Aktīva uzskaites vērtību nekavējoties daļēji noraksta līdz tā atgūstamajai (darba) summai, ja aktīva uzskaites vērtība pārsniedz tā aplēsto atgūstamo (darba) summu. Ja iepriekšējos gados atzītie vērtības samazinājuma iemesli vairs nepastāv, attiecīgi veic vērtības samazinājuma zaudējumu apvērsi.

1.5.4. Pēc pašu kapitāla metodes uzskaitīti ieguldījumi

Līdzdalība asociētajos uzņēmumos un kopuzņēmumos

Pēc pašu kapitāla metodes uzskaitītus ieguldījumus sākotnēji atzīst, ņemot vērā izmaksas, kas ir uzskaites vērtība, kuru vēlāk palielina vai samazina, lai atzītu ES daļu ieguldījumu saņēmēja pārpalikumā vai deficītā pēc iegādes datuma. ES daļu ieguldījumu saņēmēja pārpalikumā vai deficītā atzīst finanšu darbības rezultātu pārskatā, un tās daļu ieguldījumu saņēmēja pašu kapitāla pārmaiņās atzīst rezervē neto aktīvos. Ieguldījumu bilances vērtību finanšu pārskatos bilances datumā iegūst, sākotnējām izmaksām pieskaitot visas pārmaiņas (turpmākās iemaksas, saimnieciskās darbības rezultātu daļu un rezervju pārmaiņas, vērtības samazinājumus un dividendes). No ieguldījumiem saņemtā peļņas daļa samazina aktīva uzskaites vērtību.

Ja ES deficīta daļa ieguldījumā, ko uzskaita, izmantojot pašu kapitāla metodi, ir vienāda ar tās līdzdalību ieguldījumā vai pārsniedz to, ES pārtrauc atzīt savu daļu turpmākajos zaudējumos ("neatzītie zaudējumi"). Kad ES līdzdalība ir samazināta līdz nullei, papildu zaudējumi tiek segti un saistības tiek atzītas tikai, ja ES ir radušies juridiski vai prakses radīti pienākumi vai tā ir veikusi maksājumus subjekta vārdā.

Ja pastāv vērtības samazinājuma pazīmes, jāveic daļēja norakstīšana līdz mazākajai atgūstamajai summai. Atgūstamo summu nosaka atbilstīgi 1.5.3. skaidrojumam. Ja vērtības samazinājuma iemesls vēlāk vairs nepastāv, veic vērtības samazinājuma zaudējumu apvērsi līdz uzskaites vērtībai, kāda būtu noteikta, ja nebūtu atzīti nekādi vērtības samazinājuma zaudējumi.

Ja ES līdzdalība ieguldījumu kapitāla fondā ir 20 % vai vairāk, tā necenšas īstenot būtisku ietekmi. Tāpēc šādus fondus uzskata par finanšu instrumentiem un klasificē kā pārdošanai pieejamus finanšu aktīvus.

Asociētos uzņēmumus un kopuzņēmumus, kas klasificēti kā mazie subjekti, neuzskaita, izmantojot pašu kapitāla metodi. ES iemaksas šajos subjektos tiek uzskaitītas kā attiecīgā perioda izdevumi.

1.5.5. **Finanšu aktīvi**

Klasifikācija

ES savus finanšu aktīvus iedala šādās kategorijās: finanšu aktīvi patiesajā vērtībā ar atspoguļojumu pārpalikuma vai deficīta aprēķinā; aizdevumi un debitoru parādi; līdz termiņa beigām turēti ieguldījumi; pārdošanai pieejami finanšu aktīvi. Finanšu instrumentu klasifikāciju nosaka, veicot sākotnējo atzīšanu, un tā tiek atkārtoti novērtēta katrā bilances datumā.

(i) Finanšu aktīvi patiesajā vērtībā ar atspoguļojumu pārpalikuma vai deficīta aprēķinā

Finanšu aktīvu klasificē kā piederīgu šai kategorijai, ja tas iegādāts pārsvarā pārdošanai īstermiņā vai subjekts to paredzējis šim nolūkam. Šajā kategorijā iekļauj arī atvasinātos instrumentus. Minētās kategorijas aktīvi tiek klasificēti kā apgrozāmie līdzekļi, ja tos plāno realizēt 12 mēnešu laikā no bilances datuma.

(ii) Aizdevumi un debitoru parādi

Aizdevumi un debitoru parādi ir neatvasināti finanšu aktīvi ar fiksētiem vai nosakāmiem maksājumiem, kuri netiek kotēti aktīvā tirgū. Tie rodas, kad ES nodrošina naudu, preces vai pakalpojumus tieši debitoram bez nodoma pārdot attiecīgo debitoru parādu, vai gadījumos, kad ES pārņem sākotnējā aizdevēja tiesības pēc tam, kad ES veikusi maksājumu atbilstīgi garantijas līgumam. Maksājumi, kuru termiņš ir 12 mēneši pēc bilances datuma, tiek klasificēti kā apgrozāmie līdzekļi. Maksājumi, kuru termiņš ir vairāk nekā 12 mēneši pēc bilances datuma, tiek klasificēti kā ilgtermiņa aktīvi. Aizdevumi un debitoru parādi ietver termiņnoguldījumus, kuru sākotnējais termiņš ir ilgāks par trīs mēnešiem.

(iii) Līdz termiņa beigām turēti ieguldījumi

Līdz termiņa beigām turēti ieguldījumi ir neatvasināti finanšu aktīvi ar fiksētiem vai nosakāmiem maksājumiem un fiksētu termiņu, attiecībā uz kuriem ES ir pozitīva apņemšanās un iespējas tos turēt līdz termiņa beigām. Šajā finanšu gadā ES nebija neviena minētās kategorijas ieguldījuma.

(iv) Pārdošanai pieejami finanšu aktīvi

Pārdošanai pieejami finanšu aktīvi ir neatvasināti finanšu aktīvi, kas iekļauti šajā kategorijā vai nav iekļauti nevienā citā kategorijā. Tos klasificē kā apgrozāmos līdzekļus vai ilgtermiņa aktīvus atkarībā no tā, cik ilgi ES plāno tos turēt. Ieguldījumus subjektos, kas nav nedz konsolidēti, nedz uzskaitīti, izmantojot pašu kapitāla metodi, un cita veida kapitāla ieguldījumus (piemēram, riska kapitāla darījumus) arī klasificē kā pārdošanai pieejamus finanšu aktīvus.

Sākotnējā atzīšana un novērtēšana

Patiesajā vērtībā novērtētu finanšu aktīvu ar atspoguļojumu pārpalikuma vai deficīta aprēķinā, kā arī līdz termiņa beigām turētu un pārdošanai pieejamu finanšu aktīvu iegādi vai pārdošanu atzīst darījuma datumā, proti, datumā, kurā ES uzņemas saistības pirkt vai pārdot aktīvu. Naudas ekvivalenti un aizdevumi tiek atzīti, kad naudu nogulda finanšu iestādē vai izmaksā aizņēmējiem. Finanšu instrumentus sākotnēji atzīst patiesajā vērtībā. Visiem finanšu aktīviem, kurus neuzskaita patiesajā vērtībā ar atspoguļojumu pārpalikuma vai deficīta aprēķinā, darījuma izmaksas pieskaita patiesajai vērtībai, veicot sākotnējo atzīšanu. Finanšu aktīvus, kurus uzskaita patiesajā vērtībā ar atspoguļojumu pārpalikuma vai deficīta aprēķinā, sākotnēji atzīst patiesajā vērtībā, un darījuma izmaksas tiek ieskaitītas izdevumos finanšu darbības rezultātu pārskatā.

Finanšu aktīva patiesā vērtība sākotnējās atzīšanas brīdī parasti ir darījuma cena (t. i., saņemtās atlīdzības patiesā vērtība), ja vien šā instrumenta patiesā vērtība nav pierādīta salīdzinājumā ar citiem novērojamiem pašreizējiem tirgus darījumiem ar to pašu instrumentu vai pamatojoties uz vērtēšanas metodi, kuras mainīgie rādītāji ietver tikai novērojamo tirgu datus (piemēram, dažu atvasināto instrumentu līgumu gadījumā). Tomēr, ja tiek piešķirts ilgtermiņa aizdevums bez procentu likmes vai ar likmi, kas ir zemāka par tirgus likmi, tā patieso vērtību var aplēst kā visu nākotnē saņemamo naudas ieņēmumu pašreizējo vērtību, kas diskontēta, izmantojot līdzīga instrumenta ar līdzīgu kredītvērtējumu dominējošo tirgus procentu likmi.

Piešķirtos aizdevumus novērtē to nominālsummā, ko uzskata par aizdevuma patieso vērtību. Tā iemesli ir izklāstīti turpmāk.

- ES aizdevumiem ir īpaša “tirgus vide”, kas ievērojami atšķiras no kapitāla tirgus, kurā tiek emitētas komercobligācijas vai valsts obligācijas. Tā kā aizdevējiem šajos tirgos ir iespēja izvēlēties alternatīvus ieguldījumus, iespēju varbūtība ir iekļauta tirgus cenās. Taču ES šādas alternatīvo ieguldījumu iespējas nav, jo tai nav atļauts ieguldīt naudu kapitāla tirgos; ES tikai aizņemas līdzekļus, lai aizdotu tos ar tādiem pašiem procentiem. Tas nozīmē, ka ES nav alternatīvas iespējas aizdot vai ieguldīt summas, ko tā ir aizņēmusies. Attiecīgi nav iespējas izmaksu un bāzes salīdzinājumam ar tirgus likmēm. Faktiski ES aizdevumu darbība pati reprezentē tirgu. Tā kā iespējas izmaksu “opcija” netiek piemērota, tirgus cena nesniedz patiesu priekšstatu par ES aizdevumu darījumu būtību. Tāpēc nav pareizi noteikt ES aizdevumu patieso vērtību, atsaucoties uz komercobligācijām vai valsts obligācijām.
- Papildus tam, tā kā nav aktīva tirgus vai līdzīgu darījumu, ar ko varētu salīdzināt, procentu likme, kas ES būtu jāizmanto, lai noteiktu patieso vērtību aizdevuma darījumiem saskaņā ar Eiropas Finanšu stabilizācijas mehānismu (EFSM), maksājumu bilanci (MB) un citiem šādiem aizdevumiem, ir prasītā procentu likme.
- Turklāt šo aizdevumu gadījumā aizdevumi un aizņēmumi cits citu līdzsvaro to kompensējošā rakstura dēļ. Tādējādi aizdevuma efektīvā procentu likme ir vienāda ar saistīto aizņēmumu efektīvo procentu likmi. Darījuma izmaksas, kas radušās ES un vēlāk pieprasītas no aizdevuma saņēmēja, tieši atzīst finanšu darbības rezultātu pārskatā.

Finanšu instrumentu atzīšanu pārtrauc, kad tiesības saņemt naudas plūsmas no ieguldījumiem ir beigušās vai ES būtībā ir nodevusi citai personai visus riskus un ieguvumus, kas izriet no īpašumtiesībām.

Turpmākais novērtējums

- a) Finanšu aktīvus patiesajā vērtībā ar atspoguļojumu pārpalikuma vai deficīta aprēķinā pēc tam uzskaita patiesajā vērtībā. Peļņu un zaudējumus, kas rodas no patiesās vērtības pārmaiņām kategorijā “Finanšu instrumenti, kas novērtēti patiesajā vērtībā ar atspoguļojumu pārpalikuma vai deficīta aprēķinā”, ietver finanšu darbības rezultātu pārskatā periodā, kurā tie rodas.
- b) Aizdevumus un debitoru parādus uzskaita amortizētajā iegādes vērtībā, izmantojot efektīvās procentu likmes metodi. Tādu aizdevumu gadījumā, kuri piešķirti no aizņemtiem līdzekļiem, gan aizdevumiem, gan aizņēmumiem piemēro vienu un to pašu efektīvo procentu likmi, jo šiem aizdevumiem ir kompensējošu darbību iezīmes un atšķirības starp aizdevuma un aizņēmuma nosacījumiem un summām nav būtiskas. Darījuma izmaksas, kas radušās ES un vēlāk pieprasītas no aizdevuma saņēmēja, tieši atzīst finanšu darbības rezultātu pārskatā.
- c) Līdz termiņa beigām turētos aktīvus uzskaita amortizētajā iegādes vērtībā, izmantojot efektīvās procentu likmes metodi. ES pašlaik nav līdz termiņa beigām turētu ieguldījumu.
- d) Pārdošanai pieejamus finanšu aktīvus pēc tam uzskaita patiesajā vērtībā. Peļņu un zaudējumus no pārdošanai pieejamu finanšu aktīvu patiesās vērtības pārmaiņām atzīst patiesās vērtības rezervē, izņemot valūtas pārrēķina starpību monetāriem aktīviem, ko atzīst finanšu darbības rezultātu pārskatā. Ja pārdošanai pieejamu finanšu aktīvu atzīšana tiek pārtraukta vai to vērtība samazinās, iepriekš patiesās vērtības rezervē atzītās patiesās vērtības kumulatīvās korekcijas atzīst finanšu darbības rezultātu pārskatā. Procentus par pārdošanai pieejamiem finanšu aktīviem, kuri aprēķināti, izmantojot efektīvās procentu likmes metodi, atzīst finanšu darbības rezultātu pārskatā. Dividendes par pārdošanai pieejamiem kapitāla instrumentiem atzīst tad, kad stājas spēkā ES tiesības saņemt maksājumu.

Aktīvos tirgos kotētu ieguldījumu patiesās vērtības pamatā ir pašreizējās piedāvātās cenas. Ja finanšu aktīvam ir neaktīvs tirgus (kā arī nekotētiem vērtspapīriem un ārpusbiržas atvasinātajiem instrumentiem), ES nosaka patieso vērtību, izmantojot novērtēšanas metodes. Var izmantot nesenus nesaistītu pušu darījumus, atsaucies uz citiem būtībā līdzīgiem instrumentiem, diskontētu naudas plūsmu analīzi, iespējas līgumu cenu noteikšanas modeļus un citas novērtēšanas metodes, kuras parasti izmanto tirgus dalībnieki.

Ieguldījumi riska kapitāla fondos, kas klasificēti kā pārdošanai pieejami finanšu aktīvi un kam nav kotētas tirgus cenas aktīvā tirgū, tiek novērtēti pēc attiecināmās neto aktīvu vērtības, ko uzskata par to patiesās vērtības ekvivalentu.

Ja nevar ticami noteikt tādu kapitāla instrumentos veiktu ieguldījumu patieso vērtību, kuriem aktīvā tirgū nav kotētas tirgus cenas, šādus ieguldījumus novērtē, ņemot vērā to izmaksas, no kurām atskaitīti vērtības samazinājuma zaudējumi.

Finanšu aktīvu vērtības samazinājums

Finanšu aktīva vērtība samazinās un zaudējumus atzīst tikai tad, ja ir objektīvi pierādījumi par vērtības samazinājumu viena vai vairāku tādu notikumu rezultātā, kuri risinājušies pēc konkrētā aktīva sākotnējās atzīšanas, un ar zaudējumiem saistīts notikums (vai notikumi) ietekmē aplēstās finanšu aktīva nākotnes naudas plūsmas, un šādu ietekmi var ticami aplēst. Katrā pārskata datumā ES novērtē, vai ir objektīvi pierādījumi tam, ka finanšu aktīva vērtība ir samazinājusies.

a) Aktīvi, kurus uzskaita amortizētajā iegādes vērtībā

Ja ir objektīvi pierādījumi tam, ka ir radušies vērtības samazinājuma zaudējumi aizdevumiem un debitoru parādiem vai līdz termiņa beigām turētiem ieguldījumiem, kurus uzskaita amortizētajā iegādes vērtībā, šo zaudējumu apjomu nosaka kā starpību starp aktīva uzskaites vērtību un aplēsto nākotnes naudas plūsmu pašreizējo vērtību (izņemot nākotnes kredītzaudējumus, kas vēl nav radušies), to diskontējot atbilstoši finanšu aktīva sākotnējai efektīvajai procentu likmei. Aktīva uzskaites vērtību samazina un zaudējumu summu atzīst finanšu darbības rezultātu pārskatā. Ja aizdevumam vai līdz termiņa beigām turētam ieguldījumam ir mainīga procentu likme, diskonta likme vērtības samazinājuma zaudējumu novērtēšanai ir līgumā noteiktā pašreizējā efektīvā procentu likme. Nodrošināta finanšu aktīva aplēsto nākotnes naudas plūsmu pašreizējās vērtības aprēķinā tiek atspoguļotas naudas plūsmas, ko var radīt atsavināšana, atskaitot nodrošinājuma iegūšanas un pārdošanas izmaksas, neatkarīgi no tā, vai atsavināšana ir iespējama vai ne. Ja kādā no nākamajiem periodiem vērtības samazinājuma zaudējumu summa samazinās un šo samazinājumu var objektīvi attiecināt uz notikumu, kas norisinājies pēc vērtības samazinājuma atzīšanas, tad iepriekš atzītos vērtības samazinājuma zaudējumus apvērš, izmantojot finanšu darbības rezultātu pārskatu.

b) Aktīvi, kurus uzskaita patiesajā vērtībā

Tādu kapitālieguldījumu gadījumā, kuri klasificēti kā pārdošanai pieejami finanšu aktīvi, nosakot, vai vērtspapīru vērtība ir samazinājusies, ņem vērā, vai vērtspapīra patiesā vērtība ir būtiski vai pastāvīgi (ilgstoši) samazinājusies, kļūstot mazāka par tā izmaksām. Ja ir šādi pierādījumi attiecībā uz pārdošanai pieejamiem finanšu aktīviem, kumulatīvos zaudējumus, kas aprēķināti kā starpība starp iegādes izmaksām un pašreizējo patieso vērtību, no kuras atskaitīta šā finanšu aktīva vērtības samazinājuma summa, kas iepriekš atzīta finanšu darbības rezultātu pārskatā, izņem no rezervēm un atzīst finanšu darbības rezultātu pārskatā. Finanšu darbības rezultātu pārskatā atzīto kapitāla instrumentu vērtības samazinājuma zaudējumu apvērši neveic, izmantojot finanšu darbības rezultātu pārskatu. Ja kādā no nākamajiem periodiem palielinās parāda instrumenta, kas klasificēts kā pārdošanai pieejams finanšu aktīvs, patiesā vērtība un šis palielinājums ir objektīvi attiecināms uz notikumu, kas risinās pēc vērtības samazinājuma zaudējumu atzīšanas, vērtības samazinājuma zaudējumu apvērši veic, izmantojot finanšu darbības rezultātu pārskatu.

1.5.6. Krājumi

Krājumus uzskaita izmaksās vai arī neto pārdošanas vērtībā atkarībā no tā, kura no abām summām ir mazāka. Izmaksas tiek noteiktas, izmantojot metodi "pirmais iekšā – pirmais ārā" (FIFO). Gatavo preču un nepabeigto ražojumu izmaksas ietver izejmateriālu izmaksas, tiešās darbaspēka izmaksas, citas tieši attiecināmās izmaksas un saistītās pieskaitāmās ražošanas izmaksas (pamatojoties uz parasto darbības jaudu). Neto pārdošanas vērtību aprēķina, no parastā uzņēmējdarbības gaitā paredzētās pārdošanas cenas atskaitot pabeigšanas izmaksas un pārdošanas izdevumus. Ja krājumus tur sadalei bez maksas vai par nominālmaksu, tos novērtē izmaksās vai arī pašreizējās aizstāšanas izmaksās atkarībā no tā, kura no šīm summām ir mazāka. Pašreizējās aizstāšanas izmaksas ir izmaksas, kas ES rastos, iegādājoties šādu aktīvu pārskata datumā.

1.5.7. Priekšfinansējuma summas

Priekšfinansējums ir maksājums, kas paredzēts, lai saņēmējam izsniegtu naudas avansu, t. i., apgrozāmos līdzekļus. To var sadalīt vairākos maksājumos laikposmā, kas noteikts konkrētajā līgumā, lēmumā, nolīgumā vai tiesību pamataktā. Apgrozāmos līdzekļus jeb avansu izmanto mērķim, kuram tas piešķirts, nolīgumā noteiktajā periodā vai arī atmaksā. Ja saņēmējam nerodas attiecināmie izdevumi, tam ir pienākums atmaksāt avansā piešķirto priekšfinansējumu ES. Priekšfinansējuma summu var samazināt (pilnībā vai daļēji), apstiprinot attiecināmās izmaksas (tās tiek atzītas par izdevumiem).

Turpmākos bilances datumos priekšfinansējumu novērtē summā, kura sākotnēji atzīta bilancē un no kuras atskaitīti attiecināmie izdevumi (tostarp aplēstās summas, ja tas ir nepieciešams), kas radušies perioda laikā.

Procentus par priekšfinansējumu atzīst tad, kad tie nopelnīti saskaņā ar attiecīgā nolīguma noteikumiem. Gada beigās, pamatojoties uz ticamāko informāciju, aplēš uzkrātos procentu ieņēmumus, ko ietver bilancē.

Citus avansa maksājumus dalībvalstīm, kas rodas, kad ES atmaksā summas, kuras dalībvalstis avansa veidā samaksājušas saņēmējiem (tostarp "finanšu instrumentus, kam piemēro dalīto pārvaldību"), atzīst aktīvos un uzrāda priekšfinansējuma pozīcijā. Citus avansa maksājumus dalībvalstīm turpmāk novērtē summā, kura sākotnēji atzīta bilancē un no kuras atskaitīta labākā aplēse par attiecināmajiem izdevumiem, kas radušies galasaņēmējiem un ko aprēķina, pamatojoties uz ticamiem un pamatojamiem pieņēmumiem.

ES iemaksas Eiropas Attīstības fonda trasta fondos vai citos nekonsolidētajos subjektos arī klasificē kā priekšfinansējumu, jo to nolūks ir nodrošināt apgrozāmos līdzekļus trasta fondam, lai tas varētu finansēt konkrētas darbības, kas ir noteiktas šā trasta fonda mērķos. ES iemaksas trasta fondos tiek novērtētas ES iemaksas sākotnējā vērtībā, no kuras atskaitīti attiecināmie izdevumi, tostarp, ja nepieciešams, aplēstās summas, kas trasta fondam radušās pārskata periodā un ir attiecinātas uz ES iemaksu atbilstīgi noslēgtajam nolīgumam.

1.5.8. *Ar komerciālu apmaiņu saistīti debitoru parādi un ar komerciālu apmaiņu nesaistītas atgūstamās summas*

Tā kā saskaņā ar ES grāmatvedības noteikumiem nepieciešams atsevišķi uzrādīt ar komerciālu apmaiņu saistītus un ar komerciālu apmaiņu nesaistītus darījumus, tad pārskatu sagatavošanas nolūkā debitoru parādi tiek definēti kā tādi, kas izriet no komerciālas apmaiņas darījumiem, bet atgūstamās summas definē kā tādas, kas izriet no darījumiem, kuri nav saistīti ar komerciālu apmaiņu, proti, tie ir gadījumi, kad ES saņem vērtību no cita subjekta, apmaiņā tieši nenodrošinot aptuveni līdzīgu vērtību (piemēram, no dalībvalstīm atgūstamās summas, kas ir saistītas ar pašu resursiem).

Debitoru parādi no darījumiem, kas saistīti ar komerciālu apmaiņu, atbilst finanšu instrumentu definīcijai, un tāpēc tie tiek klasificēti kā aizdevumi un debitoru parādi un arī attiecīgi novērtēti (skatīt 1.5.5. skaidrojumu). Finanšu instrumentu skaidrojumu informācijā par debitoru parādiem no darījumiem, kas saistīti ar komerciālu apmaiņu, ir ietverti uzkrātie ieņēmumi un nākamo periodu maksas no darījumiem, kas saistīti ar komerciālu apmaiņu, jo šīs summas nav būtiskas. Pamatojoties uz iepriekšējo pieredzi, tiek veikta vispārēja daļēja norakstīšana neizpildītajiem atgūšanas rīkojumiem, kuriem vēl nav piemērota noteikta daļēja norakstīšana.

Atgūstamās summas no darījumiem, kas nav saistīti ar komerciālu apmaiņu, uzskaita sākotnējā vērtībā (ņemot vērā procentus un naudas sodus), atskaitot norakstāmo vērtības samazinājuma summu. Ar komerciālu apmaiņu nesaistītu darījumu atgūstamo summu norakstāmo vērtības samazinājumu nosaka, ja ir objektīvi pierādījumi, ka ES nevarēs iekasēt visu pienākošo summu atbilstoši sākotnējiem noteikumiem par atgūstamajām summām no darījumiem, kas nav saistīti ar komerciālu apmaiņu. Daļēji norakstītā summa ir starpība starp aktīva uzskaites vērtību un atgūstamo summu. Daļēji norakstīto summu atzīst finanšu darbības rezultātu pārskatā. Pamatojoties uz iepriekšējo pieredzi, tiek veikta arī vispārēja daļēja norakstīšana neizpildītajiem atgūšanas rīkojumiem, kuriem vēl nav piemērota noteikta daļēja norakstīšana. Skatīt 1.5.14. skaidrojumu par režīmu uzkrātajiem ieņēmumiem gada beigās. Summas, kas parādītas un uzrādītas kā atgūstamās summas no darījumiem, kuri nav saistīti ar komerciālu apmaiņu, nav finanšu instrumenti, jo tās neizriet no līguma, kas rada finanšu saistības vai pašu kapitāla instrumentu. Tomēr finanšu pārskatu skaidrojumos atgūstamās summas no darījumiem, kas nav saistīti ar komerciālu apmaiņu, atbilstošā gadījumā uzrāda kopā ar debitoru parādiem no darījumiem, kas ir saistīti ar komerciālu apmaiņu.

1.5.9. *Nauda un naudas ekvivalenti*

Nauda un naudas ekvivalenti ir finanšu instrumenti, un tie ir nauda kasē, pieprasījuma noguldījumi bankās vai noguldījumi bankās ar īsu brīdinājuma termiņu par izņemšanu un citi īstermiņa ieguldījumi ar augstu likviditāti, kuru sākotnējais termiņš nepārsniedz trīs mēnešus.

1.5.10. *Darbinieku pabalsti*

Darbinieku pabalstu uzskaites politika ir atjaunināta atbilstīgi prasībām, ko paredz pārskatītais grāmatvedības noteikums – 12. EGN "Darbinieku pabalsti", kas ir spēkā periodiem, kuri sākas 2018. gada 1. janvārī vai vēlāk, ir balstīts uz jauno 39. SPSGS ("Darbinieku pabalsti") un tika publicēts 2016. gada jūlijā. Galvenās izmaiņas pēc 12. grāmatvedības noteikuma pārskatīšanas ir tādas, ka aktuāro peļņu un zaudējumus uzrāda kā pārmaiņu neto aktīvos, nevis finanšu darbības rezultātu pārskatā.

Uzskaitē par definētu pabalstu plāniem ir sarežģīta, jo saistību novērtēšanai ir vajadzīgi aktuāra pieņēmumi un atzinumi. Piemērojot pārskatīto grāmatvedības noteikumu, ES ir atkārtoti novērtējusi izmantotos atzinumus, jo īpaši attiecībā uz darbiniekiem piešķirtā pabalsta galīgo izmaksu aplēsi. Rezultātā tika apstiprināts, ka ir atbilstoši izmantot aplēsto darbinieka aktīvā dienesta periodu par pamatu pabalstu attiecināšanai uz dienesta periodiem. Pabalstus, kurus ir tiesīgi saņemt ES darbinieki, piešķir saskaņā ar atsevišķu plānu, kas sadalīts divās shēmās, un tiem jāpiemēro līdzīgs režīms, lai patiesi atspoguļotu situāciju un atainotu ekonomisko realitāti.

ES nodrošina darbiniekiem vairākus pabalstus (atalgojumu un sociālās nodrošināšanas pabalstus). Uzskaites nolūkiem tie jāklasificē īstermiņa un pēcnodarbinātības pabalstos.

Darbinieku īstermiņa pabalsti

Darbinieku īstermiņa pabalsti ir pabalsti, kas jāizmaksā 12 mēnešu laikā pēc tā pārskata perioda beigām, kurā darbinieki snieguši pakalpojumu, piemēram, darba algas, samaksa par ikgadējiem atvaļinājumiem un apmaksātiem slimības atvaļinājumiem un citi īstermiņa pabalsti. Darbinieku īstermiņa pabalstus atzīst kā izdevumus tad, kad tiek sniegts saistītais pakalpojums. Saistības atzīst par summu, ko plānots izmaksāt, ja ES ir pašreizējs juridisks vai prakses radīts pienākums maksāt saistībā ar darbinieka iepriekš sniegtu pakalpojumu un šādu pienākumu var ticami aplēst.

Pēcnodarbinātības pabalsti

ES piešķir darbiniekiem vairākus pēcnodarbinātības pabalstus, kas ietver izdienas, invaliditātes un pārdzīvojušā laulātā pensijas, kā arī veselības apdrošināšanu (skatīt 2.9. skaidrojumu).

ES nodrošina saviem darbiniekiem pēcnodarbinātības pabalstu plānu, kas ietver:

- i. Eiropas ierēdņu pensiju shēmu (PSEO). Pabalsti, ko piešķir saskaņā ar šo nosacīti finansēto⁽¹⁶⁾ shēmu, ir saistīti ar amata stāžu, invaliditāti un laulātā pārdzīvošanu, kā arī ģimenes pabalstiem, nāvi pirms pensionēšanās tiem darbiniekiem, kuri strādā vai ir strādājuši ES iestādēs, aģentūrās un citās ES struktūrās vai ir mirušu ierēdņu vai pensionāru pārdzīvojušie laulātie. Personāls vienu trešdaļu no plānotajām šo pabalstu izmaksām sedz no savas darba algas;
- ii. kopīgo veselības apdrošināšanas shēmu (JSIS). Saskaņā ar šo shēmu ES nodrošina veselības apdrošināšanu Eiropas Komisijas, iestāžu, aģentūru un citu ES struktūru darbiniekiem, atmaksājot medicīnas pakalpojumu izdevumus. Pabalstus, ko šajā shēmā piešķir “nestrādājošiem” (pensionāriem, bāreņiem u. c.), klasificē kā pēcnodarbinātības pabalstus.

ES arī nodrošina pēcnodarbinātības pabalstus ES iestāžu darbiniekiem ar atsevišķu pensiju shēmu starpniecību. Tie ir iekļauti pozīcijā “Citas pensijas pabalstu shēmas”. Saskaņā ar šīm shēmām ES nodrošina pensijas pabalstus Komisijas, Eiropas Savienības Tiesas un Vispārējās tiesas, Revīzijas palātas, Padomes, Eiropas Parlamenta, Ombuda, Datu aizsardzības uzraudzītāja, Civildienesta tiesas darbiniekiem. ES nodrošina ES iestāžu darbiniekiem veselības apdrošināšanu ar JSIS starpniecību.

Minētos pēcnodarbinātības pabalstus uzskata par ES definēto pabalstu saistībām un aprēķina katrā pārskata datumā, aplēšot nākotnes pabalstu summu, ko darbinieki nopelnījuši kārtējā periodā un iepriekšējos periodos, šo summu diskontējot un atskaitot visu plāna aktīvu patieso vērtību. Definēto pabalstu saistības aprēķina katru gadu, izmantojot plānotās vienības kredītmehānismu. Definēto pabalstu saistību pašreizējo vērtību nosaka, diskontējot aplēstās nākotnes naudas aizplūdes, izmantojot tādu valsts obligāciju procentu likmes, kuras ir izteiktas pabalstu izmaksāšanas valūtā un kuru dzēšanas termiņš aptuveni atbilst attiecīgo pensiju saistību termiņam.

⁽¹⁶⁾ PSEO ir nosacīts (teorētisks) fonds ar definētiem pabalstiem, kurā personāls ar iemaksu palīdzību finansē savas nākotnes pensijas. Lai arī faktiski ieguldījumu fonds nepastāv, summa, kas ar šāda fonda palīdzību tiktu iekasēta, tiek uzskatīta par ieguldītu dalībvalstu ilgtermiņa obligācijās un ir atspoguļota pensiju saistībās, kas ir reģistrētas Eiropas Savienības gada pārskatos. Dalībvalstis kopīgi garantē pabalstu izmaksu saskaņā ar Civildienesta noteikumu 83. pantu un Līguma par Eiropas Savienību 4. panta 3. punktu (sīku shēmas aprakstu skatīt COM(2018) 829).

ES darbiniekiem piešķirtos pēcnodarbinātības pabalstus iekļauj vienotā plānā, kurā ietverta gan pensiju shēma (PSEO), gan veselības apdrošināšanas shēma (JSIS), un tiesības uz apdrošināšanu saskaņā ar JSIS shēmu ir tikai tad, ja ir iegūtas tiesības uz apdrošināšanu saskaņā ar PSEO shēmu. Atbilstīgi minētā vienotā plāna nosacījumiem, kas izklāstīti Civildienesta noteikumos, dažas tiesības, piemēram, tiesības uz atliktu un samazinātu pensiju saskaņā ar PSEO, tiek iegūtas pēc 10 nostrādātiem gadiem. Tomēr tiesības, ko uzkrāj saskaņā ar vienoto plānu, darbiniekam turpinot darbu, ir ievērojami lielākas nekā sākotnējās tiesības, kā to atspoguļo vēlākās katru gadu uzkrātās pensijas tiesības.

Tāpēc, lai raksturotu pamatā esošā darījuma ekonomisko būtību, ko prasa finanšu pārskatu kvalitatīvo rādītāju patiesa atspoguļošana, kā izklāstīts gan 1. EGN, gan SPSGS "Konceptuālais satvars", radušās darba izmaksas tiek uzkrātas atbilstīgi lineārajai metodei visā aplēstajā darbinieka aktīvā dienesta periodā, t. i., periodā no dienas, kad darbinieka dienests pirmo reizi rada tiesības uz pabalstiem saskaņā ar plānu (neatkarīgi no tā, vai pabalstus piešķir ar nosacījumu, ka darbinieks turpina dienestu), līdz dienai, kad darbinieka dienesta turpināšana saskaņā ar plānu nerada būtiskas turpmāko pabalstu summas, neskaitot summas, kas rodas no darba algas turpmākas paaugstināšanas. Šo pieeju konsekventi piemēro pabalstiem, kurus piešķir saskaņā ar vienoto plānu.

Definēto pabalstu neto saistību pārrēķinos iekļauj aktuāro peļņu un zaudējumus un atdevi no plāna aktīviem, un tos nekavējoties atzīst neto aktīvos.

ES atzīst neto procentu izdevumus (ienākumus) un citus ar definēto pabalstu plāniem saistītos izdevumus finanšu darbības rezultātu pārskata pozīcijā "Personāla un pensiju izmaksas".

Kad piešķirtie pabalsti tiek mainīti vai samazināti, izrietošās pabalstu izmaiņas, kas saistītas ar iepriekšēju dienestu, vai samazināšanas rezultātā radušos peļņu/zaudējumus nekavējoties atzīst finanšu darbības rezultātu pārskatā. Guvumus vai zaudējumus, kas rodas norēķinos, atzīst, kad notiek norēķins. Iepriekšējās darba izmaksas nekavējoties atzīst finanšu darbības rezultātu pārskatā, ja vien izmaiņas nav atkarīgas no nosacījuma, ka darbiniekiem ir jāpaliek dienestā noteiktu laika periodu.

1.5.11. Uzkrājumi

Uzkrājumus atzīst, ja pagātnes notikumu rezultātā ES ir pašreizējs juridisks vai prakses radīts pienākums pret trešām personām, minēto saistību izpildei, visticamāk, būs nepieciešams tērēt līdzekļus un šo summu var ticami novērtēt. Nākotnes zaudējumiem no pamatdarbības uzkrājumus neatzīst. Uzkrājumu summa ir labākā aplēse par prognozējamajiem izdevumiem, kas būs vajadzīgi, lai pārskata datumā izpildītu pašreizējās saistības. Ja uzkrājumus veido liels posteņu skaits, saistības aplēš, izvērtējot visus iespējamus iznākumus atbilstoši to iespējamībai ("paredzamās vērtības" metode).

Uzkrājumus aprūtināto līgumiem vērtē pēc paredzamo līguma laušanas izmaksu pašreizējās vērtības vai paredzamo līguma izpildes turpināšanas izmaksu pašreizējās vērtības atkarībā no tā, kura no šīm vērtībām ir mazāka.

1.5.12. Finanšu saistības

Finanšu saistības iedala finanšu saistībās patiesajā vērtībā ar atspoguļojumu peļņas vai zaudējumu aprēķinā, finanšu saistībās, kuras uzskaita atbilstoši amortizētajai iegādes vērtībai, un finanšu garantiju saistībās.

Aizņēmumus veido aizņēmumi no kredītiestādēm un parādi, ko apliecina sertifikāti. Tos sākotnēji atzīst patiesajā vērtībā, kas ir to piešķiršanas ieņēmumi (saņemtās atlīdzības patiesā vērtība), no kuras tiek atskaitītas radušās darījuma izmaksas, un turpmāk tos uzskaita amortizētajā iegādes vērtībā, izmantojot efektīvo procentu metodi; starpību starp ieņēmumiem, no kuriem atskaitītas darījuma izmaksas, un dzēšanas vērtību atzīst finanšu darbības rezultātu pārskatā aizņēmumu periodā, izmantojot efektīvo procentu metodi. Ja aizdevumi ir piešķirti no aizņemtiem līdzekļiem, tad atbilstoši būtiskuma apsvērumiem efektīvo procentu metodi nevar piemērot aizdevumiem un aizņēmumiem. Darījuma izmaksas, kas radušās ES un vēlāk pieprasītas no aizdevuma saņēmēja, tieši atzīst finanšu darbības rezultātu pārskatā.

Finanšu saistības, kas kategorizētas kā finanšu saistības patiesajā vērtībā ar atspoguļojumu pārpalikuma vai deficīta aprēķinā, ietver atvasinātos instrumentus, kuru patiesā vērtība ir negatīva. Tos uzskaita tāpat kā finanšu aktīvus patiesajā vērtībā ar atspoguļojumu pārpalikuma vai deficīta aprēķinā – skatīt 1.5.5. skaidrojumu.

Finanšu garantiju saistības tiek sākotnēji atzītas patiesajā vērtībā, proti, atbilstoši saņemtajai prēmijai. Pēc tam finanšu garantiju saistību vērtību nosaka atbilstīgi labākajai aplēsei par prognozējamajiem izdevumiem, kas būs vajadzīgi, lai izpildītu finanšu garantiju saistības, vai sākotnēji atzītajai summai, no kā vajadzības gadījumā atņem uzkrāto amortizāciju, – atkarībā no tā, kura no minētajām summām ir lielāka. ES atzīst finanšu garantiju saistības, kad tā saņem atlīdzību par garantijas piešķiršanu, kas atbilst tirgus noteikumiem, vai kad var ticami izmērīt garantijas patieso vērtību. Ja nav aktīva tirgus tieši līdzvērtīgam garantijas līgumam, ES atklāj informāciju par sniegto garantiju kā par iespējamām saistībām (skatīt 1.7.2. skaidrojumu) vai, ja pastāv lielāka iespēja, ka saistību izpildei būs nepieciešama resursu aizplūde, ES atzīst uzkrājumu (skatīt 1.5.11. skaidrojumu).

Finanšu saistības klasificē kā ilgtermiņa saistības, izņemot gadījumus, kad to dzēšanas termiņš nepārsniedz 12 mēnešus pēc bilances datuma.

ES trasta fondi, kuri tiek uzskatīti par daļu no Komisijas operatīvajām darbībām, tiek uzskaitīti Komisijas pārskatos un tālāk konsolidēti ES gada pārskatos. Tāpēc iemaksas, ko citi līdzekļu devēji veic ES trasta fondos, pēc kritērijiem atbilst ieņēmumiem no darījumiem, kas nav saistīti ar komerciālu apmaiņu, atbilstīgi zināmiem nosacījumiem, un tos uzrāda kā finansiālas saistības, līdz ar veiktajām iemaksām saistītie nosacījumi ir izpildīti, t. i., trasta fondam rodas attiecināmas izmaksas. Trasta fondam piemēro prasību finansēt noteiktus projektus un atdot atlikušos līdzekļus tad, kad fonds tiek likvidēts. Bilances datumā nenokārtotās iemaksu saistības tiek novērtētas, ņemot vērā saņemto iemaksu summu, no kuras atskaitīti izdevumi, kas radušies trasta fondam, tostarp aplēstas summas, ja tas ir nepieciešams. Pārskata sagatavošanas nolūkos neto izdevumi tiek attiecināti uz citu līdzekļu devēju iemaksām proporcionāli neto iemaksām, kas veiktas līdz 31. decembrim (ieskaitot). Iemaksu attiecināšanai ir tikai indikatīvs raksturs. Likvidējot trasta fondu, par faktisko atlikušo resursu sadalījumu lemj trasta fonda valde.

1.5.13. *Parādi kreditoriem*

Liela daļa ES parādu kreditoriem ir nesamaksātie izmaksu atlīdzināšanas prasījumi, ko iesnieguši dotāciju vai cita veida ES finansējuma saņēmēji (darījumi, kas nav saistīti ar komerciālu apmaiņu). Tos grāmato kā parādus kreditoriem pieprasītās summas apjomā, kad tiek saņemts attiecīgs izmaksu atlīdzināšanas prasījums. Pēc attiecināmo izmaksu pārbaudes un apstiprināšanas parādus kreditoriem vērtē atbilstoši apstiprinātajai un attiecināmajai summai.

Parādus kreditoriem, ko rada preču un pakalpojumu iegāde, atzīst sākotnējā summā, saņemot rēķinu, un attiecīgos izdevumus iegrāmato, kad preces vai pakalpojumi saņemti un ES to ir apstiprinājusi.

1.5.14. *Uzkrātie un nākamo periodu ieņēmumi un izdevumi*

Darījumus un notikumus atzīst finanšu pārskatos periodā, uz kuru tie attiecas. Ja gada beigās rēķins vēl nav izsniegts, kaut gan ES ir sniegusi pakalpojumu vai piegādājusi preces vai arī pastāv līgumiska vienošanās (piemēram, atsaucoties uz līgumu), uzkrātie ieņēmumi tiek atzīti finanšu pārskatos. Savukārt, ja gada beigās rēķins ir ticis izsniegts, bet pakalpojumi vēl nav sniegti vai sagādātās preces vēl nav piegādātas, ieņēmumus attiecina uz nākamo uzskaites periodu un atzīst nākamajā uzskaites periodā.

Arī izdevumus uzskaita periodā, uz kuru tie attiecas. Pārskata perioda beigās uzkrātie izdevumi tiek atzīti, par pamatu ņemot attiecīgā perioda pārskaitījuma saistību summas aplēsi. Uzkrātos izdevumus aprēķina saskaņā ar Komisijas sīki izstrādātām darbības un prakses pamatnostādņēm, kuru mērķis ir nodrošināt to, ka finanšu pārskati sniedz patiesu to ekonomisko un citu pārādību attēlojumu, kas tiem ir jāattēlo. Pēc analogijas, ja ir veikts avansa maksājums par pakalpojumiem vai precēm, kas vēl nav saņemti, izdevumi tiek attiecināti uz nākamo pārskata periodu un atzīti nākamajā pārskata periodā.

1.6. FINANŠU DARBĪBAS REZULTĀTU PĀRSKATS

1.6.1. *Ieņēmumi*

AR KOMERCIĀLU APMAIŅU NESAISTĪTU DARĪJUMU IEŅĒMUMI

Lielākā daļa ES ieņēmumu attiecas uz darījumiem, kas nav saistīti ar komerciālu apmaiņu.

NKI resursi un PVN resursi

Ieņēmumi tiek atzīti par periodu, kurā Komisija nosūta dalībvalstīm pieprasījumu veikt iemaksas. Tos novērtē pieprasītās summas apmērā. Tā kā PVN un NKI resursu pamatā ir aplēses par attiecīgā budžeta gada datiem, notiekot pārmaiņām, tās var pārskatīt, līdz dalībvalstis iesniedz galīgos datus. Aplēses pārmaiņu radīto ietekmi ņem vērā, nosakot tā perioda neto pārpalikumu vai deficītu, kurā pārmaiņas notikušas.

Tradicionālie pašu resursi

Atgūstamās summas no darījumiem, kas nav saistīti ar komerciālu apmaiņu, un ar tiem saistītus ieņēmumus atzīst tad, kad no dalībvalstīm tiek saņemti attiecīgie mēneša A pārskati (kuros ietvertas iekasētās nodevas un pienākošās summas, kas ir garantētas un nav apstrīdētas). Pārskata datumā ieņēmumus, ko dalībvalstis attiecīgajā periodā iekasējušas, bet vēl nav samaksājušas Komisijai, aplēš un atzīst kā uzkrātos ieņēmumus. No dalībvalstīm saņemtajos ceturkšņa B pārskatos (kuros ietvertas nodevas, kas nav ne iekasētas, ne garantētas, un debitora apstrīdētās garantētās summas) tos atzīst kā ieņēmumus, no kuriem atskaita iekasēšanas izmaksas, uz ko dalībvalstīm ir prasījuma tiesības. Turklāt atzīst vērtības samazinājumu par summu, kas ir parāda un atgūstamās summas aplēstā starpība.

Naudas sodi

Ieņēmumus no naudas sodiem atzīst, kad ES ir pieņēmusi lēmumu piemērot naudas sodu un tas oficiāli paziņots adresātam. Ja ir šaubas par uzņēmuma maksāspēju, atzīst maksājumtiesību vērtības samazinājumu. Pēc tam kad tiek pieņemts lēmums piemērot naudas sodu, debitori divu mēnešu laikā pēc paziņojuma datuma:

- a) piekrīt lēmumam (šādā gadījumā tiem ir jāsamaksā naudas sods norādītajā termiņā un ES galīgi iekasē attiecīgo summu);
- b) vai arī nepiekrīt lēmumam un iesniedz pārsūdzību saskaņā ar ES tiesību aktiem.

Taču, pat ja tiek iesniegta pārsūdzība, naudas sods jāsamaksā noteiktajā termiņā, kas ir trīs mēneši, jo pārsūdzība nenozīmē maksājuma atlikšanu (ES līguma 278. pants), vai noteiktos apstākļos un ar Komisijas grāmatveža piekrišanu debitors maksājuma vietā var iesniegt bankas garantiju par attiecīgo summu.

Ja uzņēmums pārsūdz lēmumu un jau ir veicis provizorisku naudas soda maksājumu, summu atspoguļo kā iespējamās saistības. Tomēr, tā kā tas, ka adresāts pārsūdz ES lēmumu, nav pamats naudas soda atlikšanai, saņemto naudu izmanto, lai dzēstu atgūstamo summu. Ja maksājuma vietā tiek saņemta garantija, naudas sods joprojām tiek uzskatīts par atgūstamu summu. Ja pastāv iespēja, ka Vispārējā tiesa varētu pieņemt ES nelabvēlīgu nolēmumu, atzīst uzkrājumus šā riska segšanai. Ja maksājuma vietā iesniegta garantija, nesamaksāto atgūstamo summu daļēji noraksta pēc vajadzības. Komisijas saņemtos uzkrātos procentus saistībā ar bankas kontiem, kuros noguldīti saņemtie maksājumi, atzīst par ieņēmumiem un attiecīgi palielina iespējamās saistības.

Kopš 2010. gada visus provizoriski iekasētos naudas sodus Komisija pārvalda īpaši izveidotā fondā (*BUFI*) un tie tiek ieguldīti finanšu instrumentos.

AR KOMERCIĀLU APMAIŅU SAISTĪTU DARĪJUMU IEŅĒMUMI

Ieņēmumi no preču un pakalpojumu pārdošanas tiek atzīti, kad pircējam tiek nodoti nozīmīgi riski un ieguvumi, kas izriet no preču īpašumtiesībām. Ieņēmumus no darījuma, kas ietver pakalpojumu sniegšanu, atzīst, ņemot vērā darījuma pabeigtības pakāpi pārskata datumā.

Procentu ieņēmumi un izdevumi

Procentu ieņēmumus un izdevumus atzīst finanšu darbības rezultātu pārskatā, izmantojot efektīvo procentu metodi. Tā ir metode finanšu aktīva vai finanšu saistību amortizētās iegādes vērtības aprēķināšanai un procentu ieņēmumu vai procentu izdevumu sadalei attiecīgajā periodā. Aprēķinot efektīvo procentu likmi, ES izdara aplēsi par naudas plūsmām, ņemot vērā visus finanšu instrumenta līguma nosacījumus (piemēram, priekšapmaksas iespējas), bet neņem vērā kredītaudējumus nākotnē. Aprēķinā iekļauj visas maksas un punktus, ko līgumslēdzējas puses ir maksājušas vai saņēmušas un kas ir efektīvās procentu likmes neatņemama sastāvdaļa, kā arī darījuma izmaksas un visas citas prēmijas vai diskontus.

Ja finanšu aktīva vai līdzīgu finanšu aktīvu grupas vērtība ir daļēji norakstīta vērtības samazinājuma zaudējumu rezultātā, procentu ieņēmumus atzīst, izmantojot procentu likmi, kas lietota nākotnes naudas plūsmu diskontēšanai, lai noteiktu zaudējumus no vērtības samazināšanās.

Ieņēmumi no dividendēm

Ieņēmumus no dividendēm un līdzīgiem sadalītiem ieņēmumiem atzīst tad, kad stājas spēkā tiesības saņemt maksājumu.

1.6.2. Izdevumi

Tādu darījumu izdevumi, kuri nav saistīti ar komerciālu apmaiņu, veido lielāko ES izdevumu daļu. Minētie izdevumi attiecas uz maksājumiem saņēmējiem, un tie var būt trīs veidu – maksājumi, kuru pamatā ir noteiktas saņēmēja tiesības saņemt maksājumu, pārvedumi saskaņā ar nolīgumu un diskrecionāras dotācijas, iemaksas un ziedojumi.

Pārvedumus atzīst kā izdevumus tajā periodā, kad bijuši notikumi, kuru dēļ pārvedums veikts, ja vien šāda veida pārvedumu pieļauj regula (Finanšu regula, Civildienesta noteikumi vai cita regula) vai ir parakstīts nolīgums, kas atļauj pārvedumu, ja saņēmējs izpilda attiecināmības kritērijus un ja attiecīgo summu var ticami novērtēt.

Tad, kad tiek saņemts pieprasījums veikt maksājumu vai atlīdzināt izmaksas un tas atbilst atzīšanas kritērijiem, to atzīst kā izdevumus attiecināmās summas apmērā. Gada beigās aplēs saņēmējiem pienākošos attiecināmos izdevumus, kuri ir radušies, bet par kuriem vēl nav sniegts pārskats, un tos grāmato kā uzkrātos izdevumus.

Izdevumus, kas radušies preču un pakalpojumu iegādes darījumos, kuri saistīti ar komerciālu apmaiņu, atzīst tad, kad ES saņēmusi preces vai pakalpojumus un ir to apstiprinājusi. Izdevumus novērtē sākotnējā rēķinā norādītās summas apmērā. Turklāt bilances datumā izdevumus, kuri ir saistīti ar attiecīgajā periodā sniegtu pakalpojumu, par kuru rēķins vēl nav saņemts vai apstiprināts, aplēs un atzīst finanšu darbības rezultātu pārskatā.

1.7. IESPĒJAMIE AKTĪVI UN IESPĒJAMĀS SAISTĪBAS

1.7.1. Iespējamie aktīvi

Iespējams aktīvs ir aktīvs, kas varētu rasties iepriekšēju notikumu rezultātā atkarībā no tā, vai īstenosies viens vai vairāki nākotnes notikumi, par kuru iespējamību pašlaik trūkst pārliecības un kurus ES nespēj pilnībā ietekmēt. Iespējamu aktīvu atspoguļo pārskatos, ja saimnieciskā labuma vai kalpošanas potenciāla ietilpē ir ticama.

1.7.2. Iespējamās saistības

Iespējamās saistības ir pienākums, kas varētu rasties iepriekšēju notikumu rezultātā atkarībā no tā, vai īstenosies viens vai vairāki nākotnes notikumi, par kuru iespējamību pašlaik trūkst pārliecības un kurus ES nespēj pilnībā ietekmēt, vai pašreizējs pienākums, kura pamatā ir iepriekšēji notikumi, bet kuru neatzīst, jo nav ticams, ka pienākuma izpildei būs vajadzīga tādu resursu aizplūde, kas ietver saimnieciskos labumus vai kalpošanas potenciālu, vai – retos gadījumos – pienākuma apmēru nevar pietiekami ticami novērtēt.

1.8. NAUDAS PLŪSMAS PĀRSKATS

Naudas plūsmas informāciju izmanto, lai varētu novērtēt ES spēju ģenerēt naudu un naudas ekvivalentus un ES vajadzību izmantot šādas naudas plūsmas.

Naudas plūsmas pārskatu sagatavo, izmantojot netiešo metodi. Tas nozīmē, ka finanšu gada saimnieciskās darbības rezultāts tiek koriģēts, ņemot vērā ietekmi, ko rada nenaudas darījumi, atļikti vai uzkrāti iepriekšējo vai nākamo periodu naudas ieņēmumi vai maksājumi no pamatdarbības un ieņēmumu vai izdevumu posteņi, kuri saistīti ar naudas plūsmām no ieguldījumu darbības.

Naudas plūsmas no darījumiem ārvalstu valūtā iegrāmato ES pārskata valūtā (euro), summai ārvalstu valūtā piemērojot euro un attiecīgās ārvalstu valūtas maiņas kursu naudas plūsmas datumā.

Naudas plūsmas pārskatā parādītas attiecīgā perioda naudas plūsmas, kuras iedalītas pamatdarbības un ieguldījumu darbības naudas plūsmās (ES nav finansēšanas darbību).

Pamatdarbība ir ES darbība, kas nav ieguldījumu darbība. Tā ir lielākā daļa no veiktajām darbībām. Saņēmējiem piešķirti aizdevumi (un vajadzības gadījumā attiecīgi aizņēmumi) netiek uzskatīti par ieguldījumu (vai finansēšanas) darbību, jo šī darbība ir vispārējo mērķu sastāvdaļa un tādējādi ES ikdienas darbība.

Ieguldījumu darbības ir nemateriālo aktīvu un materiālo pamatlīdzekļu, kā arī citu naudas ekvivalentos neiekļautu ieguldījumu iegāde un atsavināšana. Ieguldījumu darbība neietver aizdevumus, kas piešķirti saņēmējiem. Mērķis ir atspoguļot ES faktiskos ieguldījumus.

2. SKAIDROJUMI PAR BILANCI

AKTĪVI

2.1. NEMATERIĀLIE AKTĪVI

	Miljonos EUR
Bruto uzskaites vērtība 31.12.2017.	940
Palielinājumi	152
Atsavināšana	(16)
Pārvietojumi starp aktīvu kategorijām	0
Citas pārmaiņas	(2)
Bruto uzskaites vērtība 31.12.2018.	1073
Uzkrātā amortizācija 31.12.2017.	(535)
Amortizācija attiecīgajā gadā	(105)
Atkārtoti iegrāmatota amortizācija	1
Atsavināšana	13
Pārvietojumi starp aktīvu kategorijām	—
Citas pārmaiņas	(1)
Uzkrātā amortizācija 31.12.2018.	(627)
Neto uzskaites vērtība 31.12.2018.	446
Neto uzskaites vērtība 31.12.2017.	405

Iepriekš minētās summas galvenokārt ir saistītas ar datorprogrammām.

2.2. MATERIĀLIE PAMATLĪDZEKĻI

Kosmosa aktīvu kategorijā ietilpst operatīvie pamatlīdzekļi, kas saistīti ar abām ES kosmosa programmām – globālajām navigācijas satelītu sistēmām (GNSS), proti, *Galileo* un *EGNOS*, un Eiropas Zemes novērošanas programmu *Copernicus* –, bet kosmosa sistēmu aktīvi, kas vēl nav sākuši darboties, tiek iekļauti pozīcijā “Nepabeigtie pamatlīdzekļi”.

2018. gadā *Galileo* funkcionālo konstelāciju papildināja ar 4 jauniem satelītiem, un tagad tā sastāv no 22 satelītiem. *Galileo* operatīvie pamatlīdzekļi, ieskaitot gan satelītus, gan uz zemes izvietotās iekārtas, 2018. gada 31. decembrī bija 2,410 miljardi EUR (2017. gadā – 2,276 miljardi EUR). Atlikušo nepabeigto pamatlīdzekļu kopējā summa bija 1,324 miljardi (2017. gadā – 1,026 miljardi EUR), un tie ietver četrus satelītus, kuri tika ievadīti orbītā 2018. gada jūlijā, bet kuriem līdz bilances sagatavošanas datumam vēl nebija pabeigta orbitālā testēšana. *Galileo* sistēmas attīstība turpināsies, līdz sistēma būs pilnībā darbotiespējīga. Pēc pabeigšanas *Galileo* konstelāciju veidos 24 darbojošies satelīti un 6 rezerves satelīti.

Papildus pieciem citiem *Copernicus* satelītiem, kas jau darbojas, šajā sistēmā 2018. gadā sāka darboties divi jauni satelīti (*Sentinel 5P* un *3B*), palielinot *Copernicus* operatīvo pamatlīdzekļu kopējo vērtību līdz 1,455 miljardiem EUR (2017. gadā – 1,140 miljardi EUR), atskaitot uzkrāto nolietojumu. Saistībā ar *Copernicus* satelītiem vēl 1,207 miljardi EUR tiek atzīti par nepabeigtiem pamatlīdzekļiem (2017. gadā – 1,443 miljardi EUR).

Ar Eiropas Ģeostacionārās navigācijas pārklājuma dienesta (*EGNOS*) zemes infrastruktūru saistītie pamatlīdzekļi 52 miljonu EUR apmērā (2017. gadā – 67 miljoni EUR) arī ir iekļauti kosmosa aktīvos. Papildus tam *EGNOS* ir nepabeigti pamatlīdzekļi 130 miljonu EUR apmērā (2017. gadā – 52 miljoni EUR).

Ar ES kosmosa programmām saistīto aktīvu izveidei izmanto Eiropas Kosmosa aģentūras (EKA) atbalstu.

Materiālie pamatīdzekļi

	Mijņonos EUR									
	Zeme un ēkas	Kosmosa aktīvi	Aprīkojums un iekārtas	Mēbeles un transportīdzekļi	Dator tehnika	Citi	Finanšu noma	Nepabeigtie pamatīdzekļi	Kopā	
Bruto uzskaites vērtība 31.12.2017.	5 456	4 264	597	266	675	309	2 787	2 920	17 273	
Paliekājumi	38	14	48	13	55	20	10	1 311	1 509	
Atsavināšana	(39)	(0)	(22)	(10)	(103)	(5)	(9)	(8)	(196)	
Pārvietojumi starp aktīvu kategorijām	202	982	0	0	5	3	(170)	(1 023)	0	
Citas pārmaiņas	(31)	0	17	0	2	0	1	0	(11)	
Bruto uzskaites vērtība 31.12.2018.	5 626	5 259	641	270	634	327	2 620	3 199	18 575	
Uzkrātais nolietojums 31.12.2017.	(3 035)	(780)	(502)	(188)	(553)	(226)	(1 244)		(6 528)	
Nolietojums attiecīgajā gadā	(180)	(561)	(47)	(19)	(63)	(34)	(98)		(1 003)	
Atkārtoti iegādātais nolietojums	—	—	0	0	5	0	—		6	
Atsavināšana	10	0	14	9	96	5	7		142	
Pārvietojumi starp aktīvu kategorijām	(74)	—	(0)	(0)	(5)	(0)	79		—	
Citas pārmaiņas	0	(0)	(5)	(0)	(1)	(0)	(1)		(7)	
Uzkrātais nolietojums 31.12.2018.	(3 279)	(1 342)	(540)	(198)	(521)	(255)	(1 257)		(7 390)	
NETO UZSKAITES VĒRTĪBA 31.12.2018.	2 347	3 917	101	72	113	72	1 363	3 199	11 185	
NETO UZSKAITES VĒRTĪBA 31.12.2017.	2 422	3 484	95	78	122	83	1 543	2 920	10 745	

2.3. PĒC PAŠU KAPITĀLA METODES UZSKAITĪTI IEGULDĪJUMI

ES, ko pārstāv Komisija, līdzdalība Eiropas Investīciju fondā (EIF) tiek uzskatīta par asociētā uzņēmuma dalību, un tās uzskaitē izmanto pašu kapitāla metodi. EIF ir ES finanšu iestāde, kuras specializācija ir riska kapitāla un garantiju sniegšana maziem un vidējiem uzņēmumiem (MVU). EIF atrodas Luksemburgā un darbojas kā privātā un publiskā sektora partnerība, kuras dalībnieki ir Eiropas Investīciju banka (EIB), ES un finanšu iestāžu grupa. 2018. gada 31. decembrī ES līdzdalība EIF bija 29,7 % (2017. gadā – 29,7 %) un ES piederēja 29,7 % balsstiesību (2017. gadā – 29,7 %). Saskaņā ar tā statūtiem EIF ir pienākums iekļaut tiesību aktos noteiktajās rezervēs vismaz 20 % no tā gada neto rezultāta, līdz kopējā rezerve sasniedz 10 % no parakstītā kapitāla. Šī rezerve nav pieejama sadalei.

	Miljonos EUR
	Eiropas Investīciju fonds
Līdzdalība 31.12.2017.	581
<i>Iemaksas</i>	—
<i>Saņemtās dividendes</i>	(3)
<i>Daļa neto rezultātā</i>	37
<i>Daļa neto aktīvos</i>	(24)
Līdzdalība 31.12.2018.	591

Turpmāk minētās uzskaites vērtības tiek attiecinātas uz ES, pamatojoties uz tās līdzdalības īpatsvaru:

	Miljonos EUR	
	31.12.2018.	31.12.2017.
	Kopā EIF	Kopā EIF
<i>Aktīvi</i>	2 662	2 488
<i>Saistības</i>	(674)	(532)
<i>Ieņēmumi</i>	291	263
<i>Izdevumi</i>	(167)	(153)
<i>Pārpalikums/(deficīts)</i>	124	110

Iepriekš rezumētās finanšu informācijas saskaņojumu ar līdzdalības Eiropas Investīciju fondā uzskaites vērtību skatiet turpmāk tekstā.

	Miljonos EUR	
	31.12.2018.	31.12.2017.
<i>Asociētā uzņēmuma neto aktīvi</i>	1 988	1 956
EK līdzdalība EIF	29,7 %	29,7 %
<i>Uzskaites vērtība</i>	591	581

2018. gada 31. decembrī ES, ko pārstāv Komisija, bija iemaksājusi 20 % no tās parakstītajām daļām EIF kapitālā, un nepieprasītā summa ir norādīta turpmāk.

	Miljonos EUR	
	Kopējais EIF kapitāls	ES parakstītā daļa
<i>Kopējais pamatkapitāls</i>	4 500	1 337
<i>Iemaksātais</i>	(900)	(267)
Nepieprasītais	3 600	1 070

2.4. FINANŠU AKTĪVI

	Skaidrojums	31.12.2018.	31.12.2017.
Miljonos EUR			
Ilgtermiņa finanšu aktīvi			
Pārdošanai pieejami finanšu aktīvi	2.4.1.	13 657	11 758
Finanšu aktīvi patiesajā vērtībā ar atspoguļojumu pārpalikuma vai deficīta aprēķinā	2.4.2.	14	16
Aizdevumi	2.4.3.	51 560	48 205
		65 231	59 980
Īstermiņa finanšu aktīvi			
Pārdošanai pieejami finanšu aktīvi	2.4.1.	1 786	1 873
Finanšu aktīvi patiesajā vērtībā ar atspoguļojumu pārpalikuma vai deficīta aprēķinā	2.4.2.	2	6
Aizdevumi	2.4.3.	2 380	6 776
		4 168	8 655
Kopā		69 398	68 635

2.4.1. Pārdošanai pieejami finanšu aktīvi

	31.12.2018.	31.12.2017.
Miljonos EUR		
BUFI ieguldījumi	1 888	2 158
Likvidējamā EOTK	1 506	1 658
Eiropas Rekonstrukcijas un attīstības banka	188	188
	3 582	4 004
Garantiju fondi budžeta garantijām:		
ESIF galvojuma fonds	5 000	3 414
Garantiju fonds ārējai darbībai	2 465	2 199
EFIA garantiju fonds	9	—
	7 474	5 613
Finanšu instrumenti, kurus finansē no ES budžeta:		
“Apvārsnis 2020”	2 031	1 730
riska dalīšanas finanšu mehānisms	679	665
Eiropas infrastruktūras savienošanas instruments	540	482
ES MVU pašu kapitāla mehānismi	464	508
Eiropas Fonds Dienvidaustrumu Eiropai	113	119
riska kapitāla darījumi	115	113
citi	444	397
	4 386	4 014
Kopā	15 443	13 632
Ilgtermiņa	13 657	11 758
Īstermiņa	1 786	1 873

No kopējās summas 15,443 miljardu EUR apmērā ES rīcībā ir pārdošanai pieejami finanšu aktīvi parāda vērtspapīru veidā (piemēram, obligācijas) par 13,993 miljardiem EUR (2017. gadā – 12,048 miljardi EUR), pašu kapitāla instrumenti par 1,365 miljardiem EUR (2017. gadā – 1,333 miljardi EUR) un ieguldījumi EIB vienotajā fondā (naudas tirgus fonds) par 85 miljoniem EUR (2017. gadā – 251 miljons EUR). Parāda vērtspapīrus un ieguldījumus EIB vienotajā fondā galvenokārt izmanto tam, lai īslaicīgi ieguldītu summas, kas piešķirtas ES galvojuma un riska dalīšanas instrumentiem, līdz šie līdzekļi tiek izmantoti, lai nodrošinātu pieprasītās garantijas.

BUFI ieguldījumi

Naudas sodi, kas provizoriski iekasēti saistībā ar konkurences lietām, tiek nodoti īpaši izveidotam fondam (*BUFI* fonds – budžeta naudas sodu fonds), un Komisija iegulda šos līdzekļus parāda instrumentos, kas klasificēti kā pārdošanai pieejami finanšu aktīvi.

Likvidējamā EOTK

Visi pārdošanai pieejamie finanšu aktīvi, kas ir saistīti ar likvidējamo Eiropas Ogļu un tērauda kopienu (EOTK), ir parāda vērtspapīri euro valūtā, kas ir kotēti aktīvā tirgū.

Eiropas Rekonstrukcijas un attīstības banka

ES ir finanšu ieguldījumi Eiropas Rekonstrukcijas un attīstības bankas (ERAB) kapitālā, kur 2018. gada 31. decembrī ES akciju skaits bija 90 044 (2017. gadā – 90 044 akcijas), kas ir 3 % no kopējā parakstītā akciju kapitāla. ES parakstījās par akciju kapitālu, kura kopējā summa ir 900 miljoni EUR, no kuriem 713 miljoni EUR pašlaik nav pieprasīti. Saskaņā ar nolīgumu par ERAB izveidi akcionāriem jāievēro daži līgumā noteikti ierobežojumi, piemēram, akcijas nevar nodot un to izpiršanas maksa nedrīkst pārsniegt sākotnējās iegādes izmaksas.

ES novērtē ieguldījumus ERAB atbilstoši patiesajai vērtībai. Jo īpaši iepriekš norādīto līgumā noteikto ierobežojumu dēļ sākotnējās iegādes izmaksas uzskata par labāko patiesās vērtības aplēsi. Lai gan ERAB akcijas netiek kotētas biržās, nesēn ir notikuši darījumi ieguldījumu saņēmēja pašu kapitālā (kapitāla emitēšana par nominālvērtību), kas apliecina, ka šajā situācijā izmaksas ir labākā patiesās vērtības aplēse.

GARANTIJU FONDI BUDŽETA GARANTIJĀM

ESIF galvojuma fonds

Saskaņā ar ESIF regulu (Regula (ES) 2015/2017) ESIF galvojuma fonds ir izveidots, lai nodrošinātu likviditātes rezerves iespējamo zaudējumu gadījumā, kas EIB var rasties saistībā ar tās finansēšanas un ieguldījumu darbībām, uz kurām saskaņā ar ESIF nolīgumu ir attiecināms ESIF ES galvojums, – skatīt **4.1.1.** skaidrojumu. ESIF galvojuma fondu finansē no iemaksām no ES budžeta. Tam tiek piešķirta arī peļņa no ieguldītajiem galvojuma fonda līdzekļiem, ieņēmumi, ko ES saņēmusi kā atlīdzību par garantiju saskaņā ar ESIF nolīgumu, un summas, ko EIB atgūvusi no saistības nepildošiem debitoriem attiecībā uz iepriekšējiem garantiju pieprasījumiem. Fondu pārvalda Komisija, kas ir pilnvarota ieguldīt ESIF galvojuma fonda aktīvus finanšu tirgos saskaņā ar pareizas finanšu pārvaldības principu, ievērojot atbilstošos piesardzības noteikumus. ESIF galvojuma fonds savu darbību sāka 2016. gada aprīlī. Saskaņā ar ESIF regulu, ko grozīja 2017. gadā (Regula (ES) 2017/2396) ⁽¹⁷⁾, tajā tiks veikti uzkrājumi, pakāpeniski sasniedzot 9,1 miljardu EUR, proti, 35 % no visām ES ESIF galvojuma saistībām.

Garantiju fonds ārējai darbībai

Garantiju fonds ārējai darbībai sedz no ES budžeta garantētus aizdevumus, jo īpaši EIB aizdevumu darbības ārpus ES, kuras finansē no EIB pašu resursiem, aizdevumus makrofinansēšanai atbalstam (MFA), kā arī *Euratom* aizdevumus ārpus ES, – skatīt **4.1.1.** skaidrojumu. Tas ir ilgtermiņa instruments (ilgtermiņa daļa ir 2,275 miljardi EUR), ko pārvalda EIB un kas ir paredzēts tādu ES garantētu aizdevumu segšanai, kuriem netiek pildītas saistības. Fonda līdzekļus veido maksājumi no ES budžeta, tādu procentu ieņēmumi, kas tiek maksāti par fonda aktīvu ieguldījumiem, un summas, kas atgūtas no debitoriem, kuri nepilda saistības un kuru gadījumā fondam ir nācies izmantot savu galvojumu. Fondā būtu jāuztur tāda mērķa summa, kas ir 9 % no gada beigās neatmaksātajiem garantētajiem aizdevumiem. Starpību starp mērķa summu un fonda aktīvu vērtību gada beigās sedz no ES budžeta N + 2 gadā, savukārt pārpalikums tiek atmaksāts ES budžetā.

⁽¹⁷⁾ OV L 345, 27.12.2017., 34. lpp.

EFIA garantiju fonds

Atbilstoši EFIA regulai (Eiropas Parlamenta un Padomes 2017. gada 26. septembra Regula (ES) 2017/1601)⁽¹⁸⁾ tika izveidots EFIA garantiju fonds, kas nodrošinātu likviditātes rezervi, no kuras veic izmaksas Savienības garantijas izmantošanas gadījumā saskaņā ar attiecīgajiem EFIA garantijas nolīgumiem. EFIA garantiju fondu finansē no ES budžeta, no 11. EAF iemaksām ES budžetā un no dalībvalstu un citu iemaksu veicēju brīvprātīgām iemaksām. Fondam tiek piešķirta arī peļņa no ieguldītajiem līdzekļiem, summas, ko atgūst no saistības nepilnīgiem debitoriem, ieņēmumi un citi maksājumi, ko ES saņēmusi saskaņā ar EFIA garantijas nolīgumiem. Fondu tieši pārvalda Komisija, kas ir pilnvarota ieguldīt fonda aktīvus saskaņā ar pareizas finanšu pārvaldības principu, ievērojot atbilstošos piesardzības noteikumus. Pirmās ES budžeta iemaksas EFIA garantiju fondā tika saņemtas 2018. gada augustā. 2018. gada saņemto maksājumu kopējā summa bija 275,1 miljons EUR, no kuriem 9 miljoni EUR ir ieguldīti finanšu aktīvos, kas 2018. gada 31. decembrī bija pieejami pārdošanai; vēl papildu 325 miljoni EUR (2017. gadā – 275 miljoni EUR) ir piešķirti, bet vēl nav izmaksāti, un tie ir iekļauti summā, kas 5.1. skaidrojumā norādīta kā RAL. EFIA garantiju fondā tiks veikti uzkrājumi, pakāpeniski sasniedzot 750 miljonus EUR, t. i., 50 % no visām EFIA nākotnes galvojuma saistībām, kuras sedz no ES budžeta, un tos var vēl palielināt ar citām iemaksām.

FINANŠU INSTRUMENTI, KURUS FINANSĒ NO ES BUDŽETA

“Apvārsnis 2020”

Saskaņā ar ES regulu par pētniecības un inovācijas pamatprogrammas “Apvārsnis 2020” izveidi 2014.–2020. gadam ir izveidoti jauni finanšu instrumenti, lai veicinātu tādu uzņēmumu piekļuvi finansējumam, kas darbojas pētniecības un inovāciju (PI) jomā. Šie instrumenti ir: *InnovFin aizdevumu un garantiju pakalpojums pētniecībai un inovācijai*, kurā Komisijai ir dalīts finanšu risks saistībā ar portfeli, ko veido jaunas EIB veiktas finansēšanas darbības; *InnovFin MVU garantijas, tostarp instruments MVU iniciatīvai saistībā ar neierobežotām garantijām (SIUGI)*, – garantiju mehānismi, ko pārvalda EIF, sniedzot garantijas un kontrgarantijas finanšu starpniekiem par jaunajiem aizdevumu portfeliem (finanšu risku, kas saistīts ar garantiju, kura piešķirta no SIUGI, Komisija daļa ar dalībvalstīm, EIF un EIB), – un *InnovFin kapitāla mehānisms pētniecībai un inovācijai*, kas nodrošina ieguldījumus riska kapitāla fondos un ko pārvalda EIF.

Riska dalīšanas finanšu mehānisms

Riska dalīšanas finanšu mehānismu (RDFM) pārvalda EIB, un Komisijas ieguldījumu portfelis tiek izmantots, lai veidotu uzkrājumus finanšu riskam aizdevumiem un garantijām, ko EIB piešķirusi atbilstīgiem pētniecības projektiem. Kopumā RDFM piešķirtie ES budžeta līdzekļi 2007.–2013. gada DFS ietvaros nepārsniedza 1 miljardu EUR. 2014.–2020. gada DFS ietvaros RDFM nav paredzētas jaunas budžeta iemaksas. ES vispārējais risks ir ierobežots un nepārsniedz summu, ko tā iemaksā mehānismā.

Eiropas infrastruktūras savienošanas instruments

Saskaņā ar Regulu (ES) Nr. 1316/2013⁽¹⁹⁾ ir izveidots Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumenta (EISI) parāda instruments, kura mērķis ir veicināt infrastruktūras projektu piekļuvi finansējumam transporta, telekomunikāciju un enerģētikas nozarē. To pārvalda EIB nolīguma ar ES ietvaros. EISI parāda finanšu instrumenta ir aizdevumu garantijas instrumenta TEN-T projektiem (LGTT) un projektu obligāciju iniciatīvas (PBI) izmēģinājuma posma turpinājums. Sākot no 2016. gada 1. janvāra, LGTT un PBI portfelis tika apvienots EISI finanšu instrumentā. Tas piedāvā riska dalīšanu parāda finansēšanai prioritārā un subordinētā parāda vai garantijas veidā, kā arī atbalstu projektu obligācijām.

ES MVU pašu kapitāla mehānismi

Šie ir pašu kapitāla instrumenti, ko EIF aizbildnībā finansē no COSME, CIP un MAP programmām un tehnoloģiju pārneses izmēģinājumu projekta; tie sniedz atbalstu ES MVU izveidei un finansēšanai to agrīnā (jaunuzņēmuma) un izaugsmes posmā, veicot ieguldījumus piemērotos specializētos riska kapitāla fondos.

⁽¹⁸⁾ OV L 249, 27.9.2017., 1. lpp.

⁽¹⁹⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 11. decembra Regula (ES) Nr. 1316/2013, ar ko izveido Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumentu, groza Regulu (ES) Nr. 913/2010 un atceļ Regulu (EK) Nr. 680/2007 un Regulu (EK) Nr. 67/2010 (OV L 348, 20.12.2013., 129./171. lpp.).

2.4.2. *Finanšu aktīvi patiesajā vērtībā ar atspoguļojumu pārpalikuma vai deficīta aprēķinā*

Atvasinātā instrumenta veids	31.12.2018.		31.12.2017.	
	Nosacītā summa	Patiesā vērtība	Nosacītā summa	Patiesā vērtība
Regulētā tirgū netirgots ārvalstu valūtas nākotnes līgums	476	2	634	6
Galvojums pašu kapitāla portfelim	674	14	258	16
Kopā	1 150	16	892	23
Ilgtermiņa	674	14	258	16
Īstermiņa	476	2	634	6

ES noslēdz regulētā tirgū netirgotus ārvalstu valūtas nākotnes līgumus, lai ierobežotu ārvalstu valūtas risku, kas saistīts ar ASV dolāros denominētiem parāda vērtspapīriem, kuri tiek turēti ESIF galvojuma fondā. Saskaņā ar šiem regulētā tirgū netirgotajiem ārvalstu valūtas nākotnes līgumiem ES piegādā līgumā noteikto un iepriekšējā tabulā norādīto nosacīto summu ārvalstu valūtā ("maksāšanas pozīcija") un saņem nosacīto summu EUR valūtā ("saņemšanas pozīcija") termiņa beigās. Šie atvasināto instrumentu līgumi tiek novērtēti patiesajā vērtībā bilances datumā un klasificēti kā finanšu aktīvi vai finanšu saistības to patiesajā vērtībā ar atspoguļojumu pārpalikuma vai deficīta aprēķinā atkarībā no tā, vai to patiesā vērtība ir pozitīva vai negatīva.

ESIF galvojums, ko ES dod EIB grupai saistībā ar kapitālieguldījumu portfeļiem, tiek klasificēts kā atvasināts finanšu instruments un uzskaitīts kā finanšu aktīvs vai finanšu saistības to patiesajā vērtībā ar atspoguļojumu pārpalikuma vai deficīta aprēķinā; skatīt 4.1.1. skaidrojumu. Pamatā esošo EIB un EIF apmaksāto kapitālieguldījumu summa 2018. gada 31. decembrī bija 674 miljoni EUR, un ar ESIF pašu kapitāla portfeļiem saistītā ES galvojuma patiesā vērtība bija kopumā 14 miljoni EUR.

Patiesajā vērtībā novērtēto finanšu aktīvu patiesās vērtības hierarhija

	Miljonos EUR	
	31.12.2018.	31.12.2017.
1. līmenis. Aktīvos tirgos kotētas cenas	13 993	11 983
2. līmenis. Novērojami dati, kas nav kotētas cenas	275	510
3. līmenis. Novērtēšanas metodes, kur izmantoti dati, kuru pamatā nav novērojamu tirgus datu	1 191	1 161
Kopā	15 459	13 654

Šajā periodā starp 1. un 2. līmeni nebija pārvietojumu.

Tādu finanšu aktīvu saskaņojums, kas novērtēti ar novērtēšanas metodēm, kur izmantoti dati, kuru pamatā nav novērojamu tirgus datu (3. līmenis)

	Miljonos EUR
Sākuma atlikums 1.1.2018.	1 161
Pirkumi, pārdevumi, emisija un norēķini	104
Perioda peļņa vai zaudējumi, kas atzīti finanšu ienākumos vai finansējuma izmaksās	(36)
Peļņa vai zaudējumi, kas atzīti neto aktīvos	(37)
Pārvietojumi uz 3. līmeni	—
Pārvietojumi no 3. līmeņa	—
Citi	—
Beigu atlikums 31.12.2018.	1 191

2.4.3. Aizdevumi

Miljonos EUR			
	Skaidrojums	31.12.2018.	31.12.2017.
Aizdevumi finansiālai palīdzībai	2.4.3.1.	53 873	54 844
Citi aizdevumi	2.4.3.2.	67	137
Kopā		53 939	54 981
Ilgtermiņa		51 560	48 205
Īstermiņa		2 380	6 776

2.4.3.1. Aizdevumi finansiālai palīdzībai

Miljonos EUR						
	EFSM	MB	MFA	Euratom	Likvidējamā EOTK	Kopā
Kopā 31.12.2017.	47 456	3 114	3 924	250	100	54 844
Jauni aizdevumi	4 500	—	515	50	—	5 065
Atmaksa	(4 500)	(1 350)	(56)	(46)	—	(5 952)
Valūtas maiņas starpības	—	—	—	(0)	(1)	(1)
Uzskaites vērtības pārmaiņas	(56)	(30)	5	0	(2)	(84)
Vērtības samazinājums	—	—	—	—	—	—
Kopā 31.12.2018.	47 400	1 734	4 388	254	98	53 873
Ilgtermiņa	46 800	200	4 309	213	—	51 521
Īstermiņa	600	1 534	79	41	98	2 351

Finansiālās palīdzības aizdevumu, tostarp likvidējamās EOTK aizdevumu, nominālvērtība 2018. gada 31. decembrī bija 53,206 miljardi (2017. gadā – 54,093 miljardi EUR). Uzskaites vērtības izmaiņas atbilst uzkrāto procentu izmaiņām.

EFSM dod iespēju piešķirt finansiālu palīdzību dalībvalstīm, kas ir nonākušas grūtībās vai kam nopietni draud lielas problēmas, kuras izraisījuši ārkārtas apstākļi, ko dalībvalsts nevar kontrolēt. Palīdzība var būt aizdevuma vai kredītlīnijas veidā. Saskaņā ar ECOFIN padomes 2010. gada 9. maija secinājumiem mehānisms tiek ierobežots un nepārsniedz 60 miljardus EUR, bet juridiskais ierobežojums nosaka, ka aizdevumu vai kredītlīniju neatmaksātā summa nedrīkst būt lielāka par starpību, kas ir pieejama saskaņā ar pašu resursu maksimālo apmēru. Aizņēmumus, kas saistīti ar aizdevumiem, kuri izmaksāti EFSM ietvaros, garantē no ES budžeta. Netiek plānots, ka EFSM tiks iesaistīts jaunās finansēšanas programmās vai jaunos aizdevuma mehānisma nolīgumus. Gadā, kas beidzās 2018. gada 31. decembrī, abas saņēmējvalstis – Īrija un Portugāle – prasīja termiņa pagarinājumu to aizdevumiem, kuru atmaksas termiņš ir 2018. gadā, par summu attiecīgi 3,9 miljardi EUR un 0,6 miljardi EUR.

MB mehānisms ir uz politiku balstīts finanšu instruments, kas sniedz vidēja termiņa finansiālu palīdzību ES dalībvalstīm, kuras nav ieviesušas euro. Tas dod iespēju piešķirt aizdevumus dalībvalstīm, kam ir vai kam nopietni draud grūtības saistībā ar maksājumu bilanci vai kapitāla plūsmu. Saskaņā ar instrumentu piešķirto, bet vēl neatmaksāto aizdevumu maksimālā summa ir ierobežota un nepārsniedz 50 miljardus EUR. Aizņēmumus, kas saistīti ar šiem MB aizdevumiem, garantē no ES budžeta.

MFA ir finansiālas palīdzības veids, ko ES piedāvā partnervalstīm, kuras saskaras ar maksājumu bilances krīzi. Tas ietver vidēja termiņa vai ilgtermiņa aizdevumus vai dotācijas, vai abu minēto maksājumu atbilstīgu apvienojumu un parasti papildina finansējumu, kas tiek nodrošināts saistībā ar SVF atbalstītu korekciju un reformu programmu. Garantiju šiem aizdevumiem piešķir Garantiju fonds ārējai darbībai. Gadā, kas beidzās 2018. gada 31. decembrī, tika izmaksāti papildu aizdevumi MFA ietvaros par kopējo summu 515 miljoni EUR, no kuriem 500 miljoni EUR tika piešķirti Ukrainai un 15 miljoni EUR tika piešķirti Gruzijai, – skatīt arī **4.1.2.** skaidrojumu.

Eiropas Atomenerģijas kopiena (*Euratom*, ko pārstāv Komisija) piešķir aizdevumus gan dalībvalstīm, gan citām valstīm, gan to struktūrām ar energoiekārtām saistītu projektu finansēšanai. Attiecībā uz *Euratom* aizdevumiem no trešām personām ir saņemtas garantijas par 254 miljoniem EUR (2017. gadā – 250 miljoni EUR) – skatīt **4.1.2.** skaidrojumu.

Likvidējamās EOTK aizdevumi nav aizdevumi finansiālai palīdzībai, bet gan parādzīmes, lai naudas plūsmas atbilstu aizņēmumiem. Tomēr, līdzīgi kā aizdevumi finansiālai palīdzībai, tie tika piešķirti projektu finansēšanai, izmantojot aizņemtus līdzekļus atbilstīgi EOTK līguma 54. un 56. pantam.

Aizdevumu efektīvās procentu likmes (izteiktas kā procentu likmju diapazons)

	31.12.2018.	31.12.2017.
Makrofinansiālais atbalsts (MFA)	0 % līdz 3,82 %	0 % līdz 4,54 %
<i>Euratom</i>	0,08 % līdz 5,76 %	0,08 % līdz 5,76 %
Maksājumu bilance (MB)	2,88 % līdz 3,38 %	2,88 % līdz 3,38 %
Eiropas finanšu stabilizācijas mehānisms (EFSM)	0,50 % līdz 3,75 %	0,62 % līdz 3,75 %
Likvidējamā EOTK	5,23 % līdz 5,81 %	5,23 % līdz 5,81 %

2.4.3.2. Citi aizdevumi

	Miljonos EUR	
	31.12.2018.	31.12.2017.
Aizdevumi ar īpašiem nosacījumiem	64	78
Likvidējamās EOTK aizdevumi mājokļiem	2	4
Terminnoguldījumi	0	55
Kopā	67	137
Ilgtermiņa	38	61
Īstermiņa	28	76

Citu aizdevumu kopējā nominālvērtība 2018. gada 31. decembrī bija 617 miljoni EUR (2017. gadā – 561 miljons EUR).

Aizdevumi ar īpašiem nosacījumiem tiek piešķirti ar preferenciālām likmēm sadarbības ar trešām valstīm ietvaros.

Terminnoguldījumi ietver galvenokārt summas, kuras nogulda uz laiku no 3 līdz 12 mēnešiem un kuras neatbilst naudas ekvivalentu definīcijai.

Citu aizdevumu vērtības samazinājums

						Miljonos EUR
	31.12.2017.	Palielinājumi	Apvērse	Norakstīšana	Citi	31.12.2018.
Aizdevumi ar īpašiem nosacījumiem	8	1	—	(0)	—	8
Pārņemtie aizdevumi	432	147	—	—	—	579
Kopā	440	148	—	(0)	—	587

Pārņemtie aizdevumi ir neatmaksātie aizdevumi, kurus piešķirusi EIB, kuri ir garantēti no ES budžeta un uz kuriem visas tiesības ir pārņēmusi ES pēc maksājuma no Garantiju fonda ārējai darbībai vai ESIF galvojuma fonda. Šo aizdevumu vērtība ir pilnā mērā samazinājusies par 579 miljoniem EUR (2017. gadā – par 432 miljoniem EUR). 2018. gadā pieprasīto galvojuma summu daļēji sedza no finanšu uzkrājumiem, kas tika izveidoti iepriekšējos gados. Saskaņā ar attiecīgajiem nolīgumiem, kas noslēgti starp ES un EIB, EIB uzņemas piedziņas procesu ES vārdā, lai atgūtu visas nesamaksātās summas.

2.5. PRIEKŠFINANSĒJUMS

	Miljonos EUR		
	Skaidrojums	31.12.2018.	31.12.2017.
Ilgtermiņa priekšfinansējums			
Priekšfinansējums	2.5.1.	21 814	21 939
Citi avansa maksājumi dalībvalstīm	2.5.2.	4 122	3 018
Iemaksa trasta fondos		71	64
		26 006	25 022
Īstermiņa priekšfinansējums			
Priekšfinansējums	2.5.1.	21 572	22 361
Citi avansa maksājumi dalībvalstīm	2.5.2.	2 396	1 645
		23 968	24 005
Kopā		49 974	49 027

Priekšfinansējuma summām dažādajās programmās ir jābūt pietiekamām, lai saņemējam nodrošinātu projekta sākšanai nepieciešamo finansējumu, vienlaikus aizsargājot ES finanšu intereses un ņemot vērā juridiskos, darbības un izmaksu lietderības ierobežojumus. Priekšfinansējuma kopējās summas palielinājums ir saistīts galvenokārt ar to, ka palielinājušies citi avansa maksājumi dalībvalstīm (skatīt 2.5.2. skaidrojumu).

2.5.1. Priekšfinansējums

	Miljonos EUR					
	Bruto summa	Dzēsts, izmantojot uzkrājumu	Neto summa 31.12.2018.	Bruto summa	Dzēsts, izmantojot uzkrājumu	Neto summa 31.12.2017.
Dalīta pārvaldība						
ELFLA un citi lauku attīstības instrumenti	3 743		3 743	3 735	—	3 735
ERAF un KF	18 088	(3 461)	14 627	20 561	(5 678)	14 883

	Miljonos EUR					
	Bruto summa	Dzēsts, izmantojot uzkrājumu	Neto summa 31.12.2018.	Bruto summa	Dzēsts, izmantojot uzkrājumu	Neto summa 31.12.2017.
ESF	6 548	(1 147)	5 401	6 792	(1 182)	5 610
Citi	4 684	(2 498)	2 186	5 037	(2 267)	2 770
	33 063	(7 105)	25 958	36 125	(9 127)	26 998
Tieša pārvaldība						
Īsteno:						
Komisija	12 531	(8 262)	4 269	12 165	(8 331)	3 834
ES izpildaģentūras	15 012	(9 540)	5 472	13 843	(8 749)	5 094
trasta fondi	585	(433)	152	440	(212)	228
	28 127	(18 234)	9 893	26 447	(17 292)	9 155
Netieša pārvaldība						
Īsteno:						
citas ES aģentūras un struktūras	762	(207)	555	723	(148)	575
trešās valstis	1 546	(879)	667	1 586	(956)	630
starptautiskas organizācijas	7 684	(5 053)	2 631	9 000	(5 879)	3 121
citi subjekti	9 107	(5 426)	3 681	7 753	(3 933)	3 820
	19 099	(11 565)	7 534	19 062	(10 916)	8 146
Kopā	80 289	(36 904)	43 386	81 635	(37 335)	44 300
Ilgtermiņa	21 814	—	21 814	21 939	—	21 939
Īstermiņa	58 476	(36 904)	21 572	59 696	(37 335)	22 361

Priekšfinansējums ir izmaksātā nauda un tādējādi maksājumu apropriāciju izpilde. Kā izklāstīts 1.5.7. skaidrojumā, šie ir avansa maksājumi un vēl nav uzskaitīti izdevumos. Tādējādi, lai gan priekšfinansējums samazina neapmaksāto RAL (skatīt 5.1. skaidrojumu), tie ir izdevumi, kas vēl jāatzīst finanšu darbības rezultātu pārskatā.

Dalītās pārvaldības gadījumā gandrīz visas priekšfinansējuma summas attiecas uz pašreizējo plānošanas periodu. Ir sākotnējais priekšfinansējums, kas netiks dzēsts pirms perioda beigām un ko kontos uzskaita kā ilgtermiņa finansējumu. Ir arī ikgadējais priekšfinansējums, ko dzēš katru gadu un ko kontos uzskaita kā īstermiņa finansējumu. 2018. gadā samaksātā jaunā priekšfinansējuma summa ir 10 miljardi EUR. Priekšfinansējuma summas, kas saistītas ar dalītu pārvaldību, ir līdzīgas 2017. gada summām, izņemot to, ka ir samazinājušās summas dalītās pārvaldības pozīcijā "Citi". Tas ir saistīts ar Eiropas Savienības Solidaritātes fondu (summas atjaunošanas atbalstam Itālijā pēc tajā notikušajām zemestrīcēm 2016./2017. gadā). Šīs summas tika izmaksātas kā priekšfinansējums 2017. gadā un iekļautas izdevumos 2018. gadā.

Tiešās pārvaldības gadījumā priekšfinansējuma summas galvenokārt attiecas uz pamatprogrammu "Apvārsnis 2020" un Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumentu.

Netiešās pārvaldības gadījumā priekšfinansējums galvenokārt attiecas uz iekšējās politikas programmām, piemēram, Erasmus, Galileo un EGNOS, kā arī uz instrumentiem, kas saistīti ar ārējām attiecībām, piemēram, EKI (Eiropas kaimiņattiecību instrumentu), ASI (Attīstības sadarbības instrumentu) un humāno palīdzību.

Par priekšfinansējumu saņemtās garantijas

Tās ir garantijas, ko Komisija, izmaksājot avansa maksājumus (priekšfinansējumu), atsevišķos gadījumos pieprasa no saņēmējiem, kas nav dalībvalstis. Šāda veida garantijām tiek uzrādītas divas vērtības – nominālā un aktuālā vērtība. Nominālo vērtību pamatojošais notikums ir saistīts ar garantijas esību. Garantijas aktuālo vērtību pamatojošais notikums ir priekšfinansējuma maksājums un/vai dzēšana pēc tam. Tādu garantiju nominālā vērtība, kas saņemtas saistībā ar priekšfinansējumu, 2018. gada 31. decembrī bija 516 miljoni EUR, bet to aktuālā vērtība bija 420 miljoni EUR (2017. gadā – attiecīgi 620 miljoni EUR un 462 miljoni EUR).

Atsevišķas priekšfinansējuma summas, kas izmaksātas saskaņā ar Septīto pamatprogrammu pētniecībai un tehnoloģiju attīstībai (PP7) un pamatprogrammu "Apvārsnis 2020", faktiski sedz Dalībnieku garantiju fonds (PGF). PGF ir savstarpēja izdevīguma instruments, kas izveidots, lai segtu riskus saistībā ar saņēmēju neveiktiem maksājumiem PP7 un pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" netiešo darbību īstenošanas laikā. Visi to netiešo darbību dalībnieki, kas saņem dotācijas no ES, iemaksā PGF kapitālā 5 % no kopējās saņemtās summas.

2018. gada 31. decembrī priekšfinansējuma summas, ko sedza PGF, bija 2 miljardi EUR (2017. gadā – 1,9 miljardi EUR). ES (ko pārstāv Komisija) darbojas kā izpildītājs PGF dalībnieku vārdā, bet fonds pieder tā dalībniekiem.

Gada beigās PGF kopējie aktīvi bija 2,1 miljards EUR (2017. gadā – 2,0 miljardi EUR). PGF aktīvi ietver arī finanšu aktīvus, kurus pārvalda Komisijas Ekonomikas un finanšu lietu ģenerāldirektorāts. Tā kā PGF ir atsevišķs subjekts, fonda aktīvi netiek konsolidēti šajos ES gada pārskatos.

2.5.2. Citi avansa maksājumi dalībvalstīm

	Miljonos EUR	
	31.12.2018.	31.12.2017.
Avansa maksājumi dalībvalstīm par finanšu instrumentiem dalītā pārvaldībā	3 675	2 768
Atbalsta shēmas	2 843	1 895
Kopā	6 518	4 663
Ilgtermiņa	4 122	3 018
Īstermiņa	2 396	1 645

Avansa maksājumi dalībvalstīm par finanšu instrumentiem dalītā pārvaldībā

Eiropas strukturālo un investīciju fondu (ESI fondi) programmu ietvaros dalībvalstīm var veikt avansa maksājumus no ES budžeta, lai tās varētu veikt iemaksas finanšu instrumentos (t. i., aizdevumos, kapitālieguldījumos vai garantijās). Par šo finanšu instrumentu izveidi un pārvaldību atbild dalībvalstis, nevis Komisija. Tomēr šiem instrumentiem neizlietotie naudas līdzekļi gada beigās nonāk ES īpašumā (tāpat kā viss priekšfinansējums), un tādējādi tos ES bilanci uzrāda kā aktīvus.

2014.–2020. gada periods

Tiek lēsts, ka no 5,790 miljardiem EUR, kas samaksāti saskaņā ar kohēzijas politiku, 2018. gada 31. decembrī neizmantoti bija 3,590 miljardi EUR. Tie ietver dalībvalstu iemaksas MVU iniciatīvā – instrumentā, kura mērķis ir stimulēt papildu aizdevumus MVU no banku sektora (izmaksāti 1,213 miljardi EUR, no kuriem 391 miljoni EUR tiek novērtēti kā neizmantoti).

Lauku attīstībai gada beigās joprojām bija neizmantoti 83 miljoni EUR.

2007.–2013. gada periods

Visas ar kohēzijas politiku saistītās summas tiek uzskatītas par izmantotām vai pārdalītām citiem pasākumiem, tāpēc 2018. gada 31. decembrī bilanci aktīvu nav. Jānorāda, ka faktisko īstenošanu dažātajos instrumentos izskatīs kā daļu no programmu slēgšanas procesa.

Atbalsta shēmas

Līdzīgā kārtā dažādās atbalsta shēmās (valsts atbalsts, ELGF tirgus pasākumi vai ELFLA ieguldījumu pasākumi) veiktos dalībvalstu avansa maksājumus, kas nav izmantoti līdz gada beigām, grāmato kā aktīvus (avansa maksājumus) ES bilanci. Komisija aplēsusi šo avansa maksājumu vērtību, pamatojoties uz dalībvalstu sniegto informāciju; rezultātā iegūtās summas ir iekļautas izdevumu apakšpozīcijā "Atbalsta shēmas" (sk. iepriekš).

2014.–2020. gada periods

Tika lēsts, ka gada beigās neizmantotās summas kohēzijas politikai ir 1,477 miljardi EUR un lauksaimniecībai un lauku attīstībai – 1,171 miljards EUR.

2007.–2013. gada periods

Saskaņā ar aplēsēm 2018. gada beigās neizmantoti paliek 195 miljoni EUR, kas samaksāti saistībā ar lauku attīstību.

2.6. AR KOMERCIĀLU APMAIŅU SAISTĪTI DEBITORU PARĀDI UN AR KOMERCIĀLU APMAIŅU NESAISTĪTAS ATGŪSTAMĀS SUMMAS

		Miljonos EUR	
	Skaidrojums	31.12.2018.	31.12.2017.
Ilgtermiņa			
Atgūstamās summas no darījumiem, kas nav saistīti ar komerciālu apmaiņu	2.6.1.	397	594
Debitoru parādi no darījumiem, kas saistīti ar komerciālu apmaiņu	2.6.2.	19	17
		416	611
Īstermiņa			
Atgūstamās summas no darījumiem, kas nav saistīti ar komerciālu apmaiņu	2.6.1.	22 212	11 065
Debitoru parādi no darījumiem, kas saistīti ar komerciālu apmaiņu	2.6.2.	2 036	689
		24 248	11 755
Kopā		24 664	12 366

2.6.1. Atgūstamās summas no darījumiem, kas nav saistīti ar komerciālu apmaiņu

		Miljonos EUR	
	Skaidrojums	31.12.2018.	31.12.2017.
Ilgtermiņa			
Dalībvalstis	2.6.1.1.	397	594
		397	594
Īstermiņa			
Dalībvalstis	2.6.1.1.	10 900	6 190
Konkurences naudas sodi	2.6.1.2.	9 727	4 225
Uzkrātie ienākumi un nākamo periodu maksas	2.6.1.3.	1 511	570
Citas atgūstamās summas		74	81
		22 212	11 065
Kopā		22 609	11 659

2.6.1.1. No dalībvalstīm atgūstamās summas

		Miljonos EUR	
		31.12.2018.	31.12.2017.
A kontos iekļautie TPR		5 609	3 113
Atsevišķos kontos iekļautie TPR		1 612	1 617
Saņemamie pašu resursi		2 758	46

	Miljonos EUR	
	31.12.2018.	31.12.2017.
Vērtības samazinājums	(991)	(997)
Citi	86	56
Pašu resursu atgūstamās summas	9 075	3 836
<i>Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonds (ELGF)</i>	1 708	2 280
<i>Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai (ELFLA)</i>	859	955
<i>Pagaidu lauku attīstības instruments (TRDI)</i>	13	16
<i>Īpašā pirmspievienošanās programma lauksaimniecības un lauku attīstībai (SAPARD)</i>	82	136
Vērtības samazinājums	(788)	(804)
Atgūstamās summas saistībā ar ELGF un lauku attīstību	1 875	2 583
Paredzamā priekšfinansējuma atgūšana	145	182
Samaksātais un atgūstamais PVN	45	64
Citas no dalībvalstīm atgūstamās summas	158	120
Kopā	11 297	6 784
Ilgtermiņa	397	594
Īstermiņa	10 900	6 190

Dalībvalstu ilgtermiņa maksājamās summas attiecas galvenokārt uz neizpildītiem atbilstības noskaidrošanas lēmumiem saistībā ar Eiropas Lauksaimniecības garantiju fondu (ELGF), kā arī Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai (ELFLA). Ar šiem lēmumiem saistītās summas tiek atgūtas kā gada maksājumi.

Pašu resursu atgūstamās summas

“A konti” attiecas uz mēneša pārskatiem, kuros dalībvalstis paziņo Komisijai konstatētās maksājumtiesības uz tradicionālajiem pašu resursiem (TPR), kas vēl nav atgūti. TPR, kas sastāv no muitas nodokļiem un cukura nodevām, Komisijas vārdā iekasē dalībvalstis.

“A kontu” summās par 2018. gadu ir ietverti TPR no turpmāk izskaidrotās pārkāpumu lietas, kā arī no pārbaudes ziņojumiem. Palielinājumu pozīcijā “A konti” ir veicinājušas minētās lietas. Tā kā piemēro nokavējuma procentus 1,3 miljardu EUR apmērā, arī minētās summas ir iekļautas šajos gada pārskatos (skatīt 2.6.2. un 3.7. skaidrojumu).

Attiecībā uz pārkāpumu lietu Eiropas Komisija 2018. gada 8. martā nosūtīja oficiāla paziņojuma vēstuli Apvienotajai Karalistei (AK) (pārkāpums Nr. 2018/2008), jo tā atteicās iemaksāt ES budžetā muitas nodokļus, lai gan tas ir noteikts ES tiesību aktos. Tā kā no AK netika saņemta apmierinoša atbilde, Komisija 2018. gada 24. septembrī nosūtīja argumentētu atzinumu un 2018. gada 19. decembrī nolēma vērsties ar attiecīgo lietu ES Tiesā. AK atbildēja uz argumentēto atzinumu 2019. gada 11. februārī. Arī šī atbilde tika atzīta par neapmierinošu, un Komisija 2019. gada 6. martā apstiprināja savu lēmumu ierosināt pārkāpuma lietu ES Tiesā. Pieteikums tika iesniegts 2019. gada 7. martā. OLAF 2017. gada ziņojumā bija konstatēts, ka importētāji Apvienotajā Karalistē nebija nomaksājuši muitas nodokļus lielā apmērā, importēšanas procesā izmantojot fiktīvus un nepatiesus rēķinus un nepareizas muitas vērtības deklarācijas. Pamatojoties uz OLAF un JRC izstrādāto metodiku un pieejamo informāciju, Komisija ir aplēsusi, ka AK izdarītā ES tiesību aktu pārkāpuma rezultātā laikā no 2011. gada novembra līdz 2017. gada oktobrim ES budžetam ir nodarīti 2,1 miljardu EUR lieli zaudējumi (neto summa – tā, kas atliek, no bruto summas 2,7 miljardi EUR atņemot iekasēšanas izmaksas, kuras paturēs AK). AK neatzīst metodiku, ko Komisija izmantojusi, lai aplēstu iepriekš minētos zaudējumus.

Turklāt Komisija minētajās summās iekļāva vadības aplēsi 0,7 miljardu EUR apmērā (no kuriem lielākā daļa ir piemērojami procenti) par noteiktajiem muitas nodokļiem. AK nepiekrīt šai summai.

“Atsevišķi konti” attiecas uz konstatētajām maksājumtiesībām, kas nav iekļautas “A kontos”, jo dalībvalstis nav atguvušas attiecīgās summas un nav iesniegts to nodrošinājums (vai arī nodrošinājums ir iesniegts, bet summas ir apstrīdētas). Šo maksājumtiesību summa var samazināties, pamatojoties uz informāciju, ko dalībvalstis iesniedz katru gadu.

“Saņemamie pašu resursi” ir summas, kas atgūstamas 2018. gada 12. decembrī pieņemtā budžeta grozījuma Nr. 6/2018 rezultātā. Par šīm summām dalībvalstīm bija jāizdara ieraksts 2019. gada janvāra pirmajā darbdienā.

Atgūstamās summas saistībā ar ELGF un lauku attīstību

Šajā postenī galvenokārt iekļautas summas, ko dalībvalstis bija parādā 2018. gada 31. decembrī un deklarējušas un apstiprinājušas 2018. gada 15. oktobrī. Tiek aplēstas atgūstamās summas, kas izveidojās pēc minētās deklarācijas laikā līdz 2018. gada 31. decembrim. Komisija arī veic aplēsi par daļēji norakstāmām summām, kuras ir parādā saņēmēji un kuru atgūšana ir maz ticama. Tas, ka ir veikta šāda korekcija, nenozīmē, ka Komisija atsakās no tiesībām atgūt šīs summas nākotnē. Korekcijā ir arī iekļauts samazinājums 20 % apmērā, kurš atbilst summām, ko dalībvalstis drīkst paturēt administratīvo izmaksu segšanai.

2.6.1.2. Atgūstamās summas no konkurences naudas sodiem

	<i>Miljonos EUR</i>	
	31.12.2018.	31.12.2017.
<i>Atgūstamās summas no naudas sodiem, bruto summa</i>	13 022	7679
<i>Provizoriski maksājumi</i>	(3 131)	(3 282)
<i>Vērtības samazinājums</i>	(164)	(172)
Kopā	9 727	4 225
<i>Ilgtermiņa</i>	—	—
<i>Īstermiņa</i>	9 727	4 225

Provizoriski maksājumi attiecas galvenokārt uz saņemto naudu no uzņēmumiem, kuri tomēr ir iesnieguši lēmuma par naudas sodu pārsūdzību ES tiesās vai kuriem joprojām ir šāda iespēja. Iespējamās saistības tiek norādītas attiecībā uz iespēju, ka šīs summas tiek atmaksātas uzņēmumiem (skatīt **4.1.4.** skaidrojumu).

Uzņēmumi, kam piespriests naudas sods un kas ir iesnieguši pārsūdzību vai plāno to darīt, var veikt provizoriskus maksājumus vai uzrādīt Komisijai banku garantijas. Attiecībā uz naudas sodiem 9,354 miljardu EUR apmērā (2017. gadā – 4,004 miljardi EUR), kas nebija samaksāti līdz gada beigām, Komisija ir pieņēmusi garantijas.

Summas, kas daļēji norakstītas vērtības samazināšanās dēļ, atspoguļo Komisijas individuālo pieeju tādu naudas sodu izvērtēšanai, kuri nav samaksāti vai par kuriem nav iesniegtas garantijas un kurus Komisijas ieskatā nepiedzīs.

Naudas sodu summas palielinājums par konkurences noteikumu pārkāpumiem galvenokārt attiecas uz diviem lieliem naudas sodiem (par kopējo summu 5,339 miljardi EUR), kur attiecīgie uzņēmumi nodrošināja naudas sodu ar Komisijas pieņemtām banku garantijām.

2.6.1.3. Uzkrātie ienākumi un nākamo periodu maksas

	<i>Miljonos EUR</i>	
	31.12.2018.	31.12.2017.
<i>Citi uzkrātie ienākumi</i>	1 240	328
<i>Nākamo periodu maksas, kas attiecas uz darījumiem, kuri nav saistīti ar komerciālu apmaiņu</i>	272	241
Kopā	1 511	570
<i>Ilgtermiņa</i>	—	—
<i>Īstermiņa</i>	1 511	570

Citi uzkrātie ienākumi ietver 1,146 miljardus EUR, ko Komisija plāno atgūt no dalībvalstīm kohēzijas jomā. Piedziņa notiks dalībvalstu 2019. gada 15. februārī iesniegto gada pārskatu izpētes un pieņemšanas rezultātā. Šī procedūra dalībvalstu gada pārskatu pieņemšanai kohēzijas jomā tika pirmo reizi ieviesta attiecībā uz 2014.–2020. gada plānošanas periodu.

2.6.2. *Debitoru parādi no darījumiem, kas saistīti ar komerciālu apmaiņu*

	Miljonos EUR	
	31.12.2018.	31.12.2017.
Ilgtermiņa		
Citi debitoru parādi	19	17
	19	17
Īstermiņa		
Klienti	232	241
Klientu parādu vērtības samazinājums	(143)	(141)
Nākamo periodu maksas, kas attiecas uz darījumiem, kuri saistīti ar komerciālu apmaiņu	243	259
Citi	1 704	331
	2 036	689
Kopā	2 055	707

Atgūstamās summas pozīcijā "Citi" ietver uzkrātos nokavējuma procentus par pašu resursiem 1,4 miljardu EUR apmērā, no kuriem 1,3 miljardi EUR ir saistīti ar 2.6.1.1. skaidrojumā jau minētajām lietām.

2.7. KRĀJUMI

	Miljonos EUR	
	31.12.2018.	31.12.2017.
Zinātniskie materiāli	52	45
Citi	21	250
Kopā	73	295

2.8. NAUDA UN NAUDAS EKVIVALENTI

		Miljonos EUR	
	Skaidrojums	31.12.2018.	31.12.2017.
Konti valstu kasēs un centrālajās bankās		12 932	20 078
Norēķinu konti		79	152
Avansa konti		5	5
Pārvedumi (nauda ceļā)		0	0
Bankas konti budžeta izpildei	2.8.1.	13 017	20 236
Nauda, kas pieder finanšu instrumentiem	2.8.2.	2 377	1 608
Nauda, kas attiecas uz naudas sodiem	2.8.3.	1 438	1 234
Nauda, kas attiecas uz citām iestādēm, aģentūrām un struktūrām		1 167	999
Nauda, kas attiecas uz trasta fondiem		114	34
Kopā		18 113	24 111

2.8.1. *Bankas konti budžeta izpildei*

Šī pozīcija ietver līdzekļus, kurus Komisija tur savos bankas kontos katrā dalībvalstī un EBTA valstī (valsts kasē vai centrālajā bankā), kā arī komercbanku norēķinu kontos, avansa kontos un kā skaidras naudas līdzekļus sīkiem izdevumiem. Līdzekļu atlikums kasē 2018. gada beigās radās šādu būtisku elementu dēļ:

- attiecībā uz pašu resursiem gada beigu līdzekļu atlikumā kasē iekļauta summa 0,75 miljardu EUR apmērā, ko dažas dalībvalstis samaksājušas avansā saistībā ar 2018. gadā pieņemto budžeta grozījumu Nr. 6,
- naudas sodu summa 1,4 miljardu EUR apmērā, ko Komisija noteikusi par konkurences noteikumu pārkāpumiem un kas galīgi iekasēta 2018. gadā un vēl nav iekļauta budžeta grozījumos, arī ir daļa no gada beigu līdzekļu atlikuma kasē,
- līdzekļu atlikums kasē ietver arī piešķirto ieņēmumu un citu maksājumu apropriācijas par 7,4 miljardiem EUR.

2.8.2. *Nauda, kas pieder finanšu instrumentiem*

Šajā pozīcijā uzrādītās summas galvenokārt ir saistītas ar naudas ekvivalentiem, ko Komisijas vārdā pārvalda fiduciāri, lai īstenotu noteiktas finanšu instrumentu programmas, kuras tiek finansētas no ES budžeta un no naudas un tās ekvivalentiem, kas tiek turēti garantiju fondos saistībā ar budžeta garantijām (skatīt **2.4.1.** skaidrojumu). Naudu, kas pieder finanšu instrumentiem un garantiju fondiem, var izmantot tikai attiecīgajās programmās.

2.8.3. *Nauda, kas attiecas uz naudas sodiem*

Šī ir nauda, kas saņemta saistībā ar Komisijas piemērotajiem naudas sodiem, par kuriem ierosinātā lieta vēl joprojām tiek izskatīta. Šīs summas tiek turētas īpašos noguldījuma kontos, kas netiek izmantoti citām darbībām. Ja ir iesniegta pārsūdzība vai nav zināms, vai otra puse iesniegs pārsūdzību, pamatā esošā summa **4.1.4.** skaidrojumā tiek norādīta kā iespējamās saistības.

Kopš 2010. gada visus no jauna provizoriski iekasētos naudas sodus Komisija pārvalda *BUFI* fondā un tie tiek ieguldīti finanšu instrumentos, kas klasificēti kā pieejami pārdošanai (skatīt **2.4.1.** skaidrojumu).

SAISTĪBAS

2.9. PENSIJAS UN CITI DARBINIEKU PABALSTI

Darbinieku pabalstu shēmas neto saistības

	<i>Miljonos EUR</i>				
	ES ierēdņu pensiju shēma	Citas pensijas pabalstu shēmas	Kopīgā veselības apdrošināšanas shēma	31.12.2018. kopā	31.12.2017. kopā
<i>Definētu pabalstu saistības</i>	70 017	1 865	8 990	80 871	73 560
<i>Plāna aktīvi</i>	<i>Neattiecas</i>	(119)	(296)	(415)	(438)
Neto saistības	70 017	1 746	8 694	80 456	73 122

Kopējo darbinieku pabalstu saistību palielinājums galvenokārt izveidojās sakarā ar ES ierēdņu pensiju shēmas neto saistību palielinājumu. Tiesības, kas gada laikā uzkrātas saistībā ar darbu, ir lielākas nekā gada laikā izmaksātie pabalsti. Līdztekus tam ir vēl gada procentu izmaksas (saistību diskonta likmes samazināšana), kā arī aktuārie zaudējumi no pieredzes korekcijām, kur ievērojama summa ir saistīta ar **2.9.1.** skaidrojumā minēto uzlabojumu.

2.9.1. *ES ierēdņu pensiju shēma*

Šīs definētu pabalstu saistības atspoguļo to sagaidāmo nākotnes maksājumu pašreizējo vērtību, kas ES ir jāveic, lai nokārtotu pensiju saistības, kuras radušās darbinieka dienesta laikā pašreizējā un iepriekšējos periodos. Shēma tiek turpināta, un visi maksājumi, kas katru gadu jāveic no shēmas, katru gadu tiek iekļauti ES budžetā.

Saskaņā ar Civildienesta noteikumu 83. pantu pabalstu maksājumi, kas paredzēti darbinieku pensiju shēmā, tiek veikti no ES budžeta. Shēma tiek finansēta nosacīti, un dalībvalstis kolektīvi garantē šo pabalstu maksājumus. Obligātā pensijas iemaksa tiek atskaitīta no aktīvo biedru pamatalgas, pašlaik 10,0 % apmērā. Šīs iemaksas tiek uzskatītas par gada budžeta ieņēmumiem un kopumā palīdz finansēt ES izdevumus; skatīt arī **3.6.** skaidrojumu.

Pensiju shēmas saistības tika novērtētas, pamatojoties uz darbinieku un pensionēto darbinieku skaitu 2018. gada 31. decembrī un minētajā datumā piemērojamajām Civildienesta noteikumu normām. Šo novērtējumu veica saskaņā ar 39. SPSGS noteikto metodi (un attiecīgi arī ES grāmatvedības 12. noteikumu). Kā jau bija norādīts 2017. gada pārskatos, attiecīgie Komisijas dienesti ir strādājuši, lai nostiprinātu datu vākšanas metodes, kā arī uzlabotu pieņēmumus un aprēķina metodes. Viens no šā darba rezultātiem ir precīzāks ar pārdzīvojušā laulātā pensijām (t. i., ja pensiju shēmas dalībnieks ir miris) saistīto saistību vērtējums, kurā izmantota vismodernākā aktuārā prakse. Šīs uzlabotās metodes ietekmē saistības 2018. gadā ir palielinājušas par 2,1 miljardu EUR. Ja 2017. gadā būtu izmantota šī, nevis iepriekš izmantotā metode, minētās saistības būtu bijušas par 2,3 miljardiem EUR lielākas.

2.9.2. Citas pensijas pabalstu shēmas

Šeit ietilpst pensiju saistības attiecībā uz Komisijas, Tiesas (un Vispārējās tiesas), Revīzijas palātas, Padomes, Ombuda, Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītāja un Eiropas Savienības Civildienesta tiesas esošajiem un bijušajiem locekļiem. Šajā pozīcijā ir ietvertas arī saistības attiecībā uz Eiropas Parlamenta deputātu pensijām.

2.9.3. Kopīgā veselības apdrošināšanas shēma

Papildus iepriekš minētajām pensijas pabalstu shēmām tiek vērtētas arī aplēstās ES saistības par kopīgo veselības apdrošināšanas shēmu (JSIS) attiecībā uz veselības aprūpes izmaksām, kas jāsedz periodos, kuri seko pēc tam, kad darbinieks ir pensionējies (atskaitot darbinieku iemaksas). Kā norādīts 1.5.10. skaidrojumā, šo saistību aprēķinā ņem vērā visu aktīvā dienesta periodu, nodrošinot, ka pastāvīgi tiek uzskaitītas darbinieku pēcnodarbinātības plāna gan pensiju, gan slimības apdrošināšanas shēmas. Ņemot vērā pienākumu patiesi atspoguļot pamatā esošās situācijas ekonomisko būtību, kā to prasa gan EGN, gan SPSGS, mēs 39. SPSGS neinterpretējam stingrākā nozīmē, kad pabalstus attiecinājam uz darbības periodiem. Ja JSIS uzkrātos darba izmaksas par pilnu 10 gadu periodu un par visiem ierēdņiem, nevis par darbinieka aktīvā dienesta periodu, šādas pieejas rezultātā definētu pabalstu saistības gada beigās būtu palielinājušās par 3 miljardiem EUR. Tomēr, kā jau norādīts, šāda stingrāka pieeja nebūtu saderīga ar patiesa atspoguļojuma kvalitatīvo aspektu, tāpēc nevarētu uzskatīt, ka tā sniedz ticamu informāciju saskaņā ar 1. EGN un SPSGS konceptuālo satvaru. Šo aplēsi ļoti ietekmē pašreizējā darbinieku administratīvā statusa izmaiņas (jo īpaši to terminētus līgumus noslēgušo dalībnieku skaits, kurus uzskata par tādiem, kas nākotnē varētu kļūt par ierēdņiem).

Uz darbinieku pabalstiem attiecināmās definēto pabalstu saistības pašreizējās vērtības pārmaiņas

Definētu pabalstu saistību pašreizējā vērtība ir diskontētie plānotie nākotnes maksājumi, kuri ir nepieciešami, lai nokārtotu saistības, kas radušās darbinieka dienesta laikā pašreizējā un iepriekšējos periodos.

Turpmāk ir sniegta analīze par definētu pabalstu saistību pārmaiņām kārtējā gada laikā.

	Miljonos EUR			
	ES ierēdņu pensiju shēma	Citas pensijas pabalstu shēmas	Kopīgā veselības apdrošināšanas shēma	Kopā
Pašreizējā vērtība 31.12.2017.	63 951	1 854	7 756	73 560
Atzīts finanšu darbības rezultātu pārskatā				
<i>Kārtējās darba izmaksas</i>	2 716	87	270	3 074
<i>Procentu izmaksas</i>	1 215	32	155	1 402
Atzīts neto aktīvos				
<i>Darbinieku pabalstu saistību pārrēķināšana</i>				
<i>Aktuārā (peļņa)/zaudējumi no pieredzes korekcijām</i>	3 380	(15)	4	3 369
<i>Aktuārā (peļņa)/zaudējumi no demogrāfiskajiem pieņēmumiem</i>	—	1	—	1
<i>Aktuārā (peļņa)/zaudējumi no finanšu pieņēmumiem</i>	251	(36)	901	1 115
Citi				
<i>Samaksātie pabalsti</i>	(1 496)	(58)	(96)	(1 650)
Pašreizējā vērtība 31.12.2018.	70 017	1 865	8 990	80 872

Kārtējās darba izmaksas ir definētu pabalstu saistību pašreizējās vērtības palielinājums, kas rodas, esošajiem dalībniekiem strādājot kārtējā periodā.

Procentu izmaksas ir definētu pabalstu saistību pašreizējās vērtības palielinājums perioda laikā, kas rodas tāpēc, ka pabalsti par vienu periodu pietuvojas norēķinam.

Aktuārā peļņa un zaudējumi no pieredzes korekcijām ir ietekme, ko radījusi starpība starp iepriekšējiem aktuāra pieņēmumiem 2018. gadam un to, kas faktiski noticis 2018. gadā. Šajā summā ir ietverts uzlabojums, kas minēts 2.9.1. skaidrojumā.

Aktuārā peļņa un zaudējumi no aktuāra pieņēmumiem (demogrāfiskajiem un finanšu, piemēram, diskonta likmēm un gaidāmajiem algu paaugstinājumiem) rodas, ja šos pieņēmumus atjaunina, lai tajos atspoguļotu izmaiņas pamatā esošajos apstākļos.

Pabalstus (piemēram, pensijas vai medicīnisko izmaksu kompensāciju) samaksā attiecīgā gada laikā atbilstīgi shēmas noteikumiem. Šo samaksāto pabalstu iespaidā samazinās definētu pabalstu saistības.

Plāna aktīvi

	<i>Miljonos EUR</i>		
	Citas pensijas pabalstu shēmas	Kopīgā veselības apdrošināšanas shēma	Kopā
Pašreizējā vērtība 31.12.2017.	137	301	438
<i>Neto pārmaiņas plāna aktīvos</i>	<i>(18)</i>	<i>(5)</i>	<i>(23)</i>
Pašreizējā vērtība 31.12.2018.	119	296	415

Aktuāra pieņēmumi: darbinieku pabalsti

Turpmāk parādīti galvenie aktuāra pieņēmumi, kas izmantoti, vērtējot abas galvenās ES darbinieku pabalstu shēmas.

	ES ierēdņu pensiju shēma	Kopīgā veselības apdrošināšanas shēma
2018. g.		
<i>Nominālā diskonta likme</i>	1,9 %	2,0 %
<i>Paredzamais inflācijas līmenis</i>	1,4 %	1,5 %
<i>Reālā diskonta likme</i>	0,5 %	0,5 %
<i>Plānotais algas pieauguma līmenis</i>	1,9 %	1,8 %
<i>Medicīnisko izmaksu tendenču līmenis</i>	Neattiecas	3,0 %
<i>Pensionēšanās vecums</i>	63/64/66	63/64/66
2017. g.		
<i>Nominālā diskonta likme</i>	1,9 %	2,0 %
<i>Paredzamais inflācijas līmenis</i>	1,5 %	1,6 %
<i>Reālā diskonta likme</i>	0,4 %	0,4 %
<i>Plānotais algas pieauguma līmenis</i>	1,8 %	1,7 %
<i>Medicīnisko izmaksu tendenču līmenis</i>	Neattiecas	3,0 %
<i>Pensionēšanās vecums</i>	63/64/66	63/64/66

Mirstības rādītāji par 2017. un 2018. gadu ir balstīti uz ES civildienesta ierēdņu dzīves ilguma tabulu – EULT 2018.

Nominālo diskonta likmi nosaka kā euro valūtā izteikta nulles kupona ienesīguma vērtību (tā dzēšanas termiņš ir 20 gadi, sākot no 2018. gada decembra, ES ierēdņu pensiju shēmai (PSEO) un 25 gadi kopīgajai veselības apdrošināšanas shēmai). Tiek izmantots inflācijas līmenis, kas ir paredzamais inflācijas līmenis līdzvērtīgā periodā. Tas jānosaka empīriski, pamatojoties uz perspektīvām vērtībām, kas izteiktas, izmantojot indeksētas obligācijas Eiropas finanšu tirgos. Reālā diskonta likme tiek aprēķināta no nominālās diskonta likmes un paredzamā ilgtermiņa inflācijas līmeņa.

Jutīguma analīze

Jutīguma analīzes pamatā ir simulācijas, kas, nemainot citus parametrus, maina attiecīgo pieņēmumu vērtību un vēro, kā modelis reaģē.

Kopīgās veselības apdrošināšanas shēmas jutīgums

Ja pieņēmums par medicīnisko izmaksu tendenču līmeni mainītos par 10 bāzes punktiem, tas radītu šādu ietekmi:

	2018. g.		2017. g.	
	Palielinājums par 0,1 %	Samazinājums par 0,1 %	Palielinājums par 0,1 %	Samazinājums par 0,1 %
<i>Neto periodisko pēcnodarbinātības medicīnisko izmaksu kārtējo darba izmaksu komponenta un procentu izmaksu komponenta kopsumma</i>	12	(12)	11	(11)
<i>Definētu pabalstu saistības</i>	253	(246)	220	(213)

Ja pieņēmums par diskonta likmi mainītos par 10 bāzes punktiem (0,1 %), tas radītu šādu ietekmi:

	2018. g.		2017. g.	
	Palielinājums par 0,1 %	Samazinājums par 0,1 %	Palielinājums par 0,1 %	Samazinājums par 0,1 %
<i>Definētu pabalstu saistības</i>	(219)	226	(188)	194

Ja paredzamais algu palielinājums mainītos par 10 bāzes punktiem (0,1 %), tas radītu šādu ietekmi:

	2018. g.		2017. g.	
	Palielinājums par 0,1 %	Samazinājums par 0,1 %	Palielinājums par 0,1 %	Samazinājums par 0,1 %
<i>Definētu pabalstu saistības</i>	(26)	25	(25)	24

Ja pieņemtais pensionēšanās vecums mainītos par vienu gadu, tam būtu šāda ietekme:

	2018. g.		2017. g.	
	Palielinājums par vienu gadu	Samazinājums par vienu gadu	Palielinājums par vienu gadu	Samazinājums par vienu gadu
<i>Definētu pabalstu saistības</i>	(91)	54	(82)	44

ES ierēdņu pensiju shēmas jutīgums

Ja pieņēmums par diskonta likmi mainītos par 10 bāzes punktiem (0,1 %), tas radītu šādu ietekmi:

	2018. g.		2017. g.	
	Palielinājums par 0,1 %	Samazinājums par 0,1 %	Palielinājums par 0,1 %	Samazinājums par 0,1 %
<i>Definētu pabalstu saistības</i>	(1 434)	1 478	(1 281)	1 319

Ja paredzamais algu palielinājums mainītos par 10 bāzes punktiem (0,1 %), tas radītu šādu ietekmi:

	2018. g.		2017. g.	
	Palielinājums par 0,1 %	Samazinājums par 0,1 %	Palielinājums par 0,1 %	Samazinājums par 0,1 %
<i>Definētu pabalstu saistības</i>	1 427	(1 388)	1 313	(1 192)

Ja pieņemtais pensionēšanās vecums mainītos par vienu gadu, tam būtu šāda ietekme:

	2018. g.		2017. g.	
	Palielinājums par vienu gadu	Samazinājums par vienu gadu	Palielinājums par vienu gadu	Samazinājums par vienu gadu
<i>Definētu pabalstu saistības</i>	(573)	645	(496)	639

Miljonos EUR

2.10. UZKRĀJUMI

	Miljonos EUR						
	Summa 31.12.2017.	Papildu uzkrājumi	Neizmantošanās apvērsts summas	Izmantotās summas	Pārvirojumi starp kategorijām	Aplēses pārmaiņas	Summa 31.12.2018.
<i>Tiesas prāvas:</i>							
<i>lauksaimniecība</i>	49	270	(2)	(47)	—	—	270
<i>kohēzija</i>	20	—	(20)	—	—	—	(0)
<i>citi</i>	120	3	(19)	(2)	—	(1)	100
<i>Kodolobjektu nojaukšana</i>	1 934	—	—	(34)	—	32	1 933
<i>Finanšu</i>	1 115	590	(7)	(149)	—	2	1 551
<i>Naudas sodi</i>	27	—	(27)	—	—	—	—
<i>Citi</i>	272	38	(38)	(18)	—	24	278
Kopā	3 538	901	(115)	(249)	—	57	4 132
Ilgtermiņa	2 880	704	(38)	(52)	(272)	59	3 281
Īstermiņa	659	197	(77)	(197)	272	(2)	852

Uzkrājumi ir no pagātnes notikumiem izrietošas un ticami aplēstas summas, kuras, iespējams, nākotnē būs jāizmaksā no ES budžeta.

Tiesas prāvas

Šī ir aplēse par summām, kas varētu būt jāmaksā pēc gada beigām saistībā ar vairākām notiekošām tiesas prāvām.

Kodolobjektu nojaukšana

Uzkrājuma bāze 2017. gadā tika atjaunināta atbilstoši JRC ekspluatācijas pārtraukšanas un atkritumu apsaimniekošanas programmas stratēģijai (*JRC Decommissioning & Waste Management Programme Strategy – D&WMP*), kas atjaunināta 2017. gadā. Stratēģijas, kā arī budžeta un personāla vajadzību pārskatīšana tika veikta kopā ar neatkarīgo D&WMP ekspertu grupu. Tajā ir norādītas labākās iespējamās aplēses par budžetu un personālu, kas būs vajadzīgs JRC objektu ekspluatācijas pārtraukšanai Isprā, Gēlā, Karlsrūē un Petenā.

Saskaņā ar ES grāmatvedības noteikumiem šos uzkrājumus indeksē atbilstoši inflācijai un tad diskontē līdz to neto pašreizējai vērtībai (izmantojot euro mijmaiņas darījumu likni). Tā rezultātā 2018. gada 31. decembrī uzkrājumu kopsumma bija 1,933 miljardi EUR, kuru veido summas, ko paredzēts izmantot 2018. gadā (31 miljons EUR) un turpmāk (1,902 miljoni EUR).

Jānorāda, ka būtiskas neskaidrības, ar ko ir saistīta kodolobjektu ekspluatācijas pārtraukšanas ilgtermiņa plānošana, varētu ietekmēt šo aplēsi, kas nākotnē varētu būtiski pieaugt. Galvenie neskaidrību avoti ir attiecināmi uz slēdzamā objekta stāvokli pirms ekspluatācijas pārtraukšanas, kodolmateriāliem, atkritumu apsaimniekošanas un likvidēšanas aspektiem, valstu tiesiskā regulējuma definīcijas nepietiekamību vai neesību, sarežģītu un ilgstošu licenču saņemšanas procesu un nākotnes notikumiem objektu ekspluatācijas pārtraukšanas rūpnieciskajā tirgū.

Finanšu uzkrājumi

Tie galvenokārt ir uzkrājumi, kas atbilst aplēstajiem zaudējumiem, kuri radīsies saistībā ar garantijām, kas piešķirtas saskaņā ar dažādiem finanšu instrumentiem, kur pilnvarotie subjekti savā vārdā var izsniegt garantijas, lai gan tas notiek ES uzdevumā un ES uzņemas risku. Ar garantijām saistītais ES finanšu risks ir ierobežots, un pakāpeniski tiek uzkrāti finanšu aktīvi, lai segtu garantiju prasības nākotnē. Šajā pozīcijā ir arī iekļauti uzkrājumi nesamaksātiem aizdevumiem, ko EIB ir izsniegusi Sirijai saskaņā ar tās ārējo aizdevumu pilnvarām un ko attiecīgi ir garantējusi ES, izmantojot Garantiju fondu ārējai darbībai. Ilgtermiņa finanšu uzkrājumus diskontē līdz to neto pašreizējai vērtībai.

Šis finanšu uzkrājumu pieaugums ir saistīts ar garantēto darbību apjoma palielinājumu H2020 un COSME finanšu instrumentos.

2.11. FINANŠU SAISTĪBAS

<i>Miljonos EUR</i>			
	Skaidrojums	31.12.2018.	31.12.2017.
Ilgtermiņa finanšu saistības			
<i>Finanšu saistības, kuras uzskaita amortizētajā iegādes vērtībā</i>	2.11.1.	53 281	50 061
<i>Finanšu saistības patiesajā vērtībā ar atspoguļojumu pārpalikuma vai deficīta aprēķinā</i>	2.11.2.	7	2
		53 289	50 063
Īstermiņa finanšu saistības			
<i>Finanšu saistības, kuras uzskaita amortizētajā iegādes vērtībā</i>	2.11.1.	2 602	6 850
<i>Finanšu saistības patiesajā vērtībā ar atspoguļojumu pārpalikuma vai deficīta aprēķinā</i>	2.11.2.	15	—
		2 617	6 850
Kopā		55 906	56 913

2.11.1. Finanšu saistības, kuras uzskaita amortizētajā iegādes vērtībā

<i>Miljonos EUR</i>			
	Skaidrojums	31.12.2018.	31.12.2017.
<i>Aizņēmumi finansiālajai palīdzībai</i>	2.11.1.1.	53 872	54 841
<i>Citas finanšu saistības</i>	2.11.1.2.	2 012	2 070
Kopā		55 884	56 911
<i>Ilgtermiņa</i>		53 281	50 061
<i>Īstermiņa</i>		2 602	6 850

2.11.1.1. Aizņēmumi finansiālajai palīdzībai

<i>Miljonos EUR</i>						
	EFSM	MB	MFA	Euratom	Likvidējamā EOTK	Kopā
<i>Kopā 31.12.2017.</i>	47 456	3 114	3 924	250	97	54 841
<i>Jauni aizņēmumi</i>	4 500	—	515	50	—	5 065

	Miljonos EUR					
	EFSM	MB	MFA	Euratom	Likvidējamā EOTK	Kopā
Atmaksa	(4 500)	(1 350)	(56)	(46)	—	(5 952)
Valūtas maiņas starpības	—	—	—	(0)	(1)	(1)
Uzskaites vērtību pārmaiņas	(56)	(30)	5	0	0	(82)
Kopā 31.12.2018.	47 400	1 734	4 388	254	97	53 872
Ilgtermiņa	46 800	200	4 309	213	—	51 521
Īstermiņa	600	1 534	79	41	97	2 350

Aizņēmumos iekļauti galvenokārt ar sertifikātiem apliecināti parādi 53,725 miljardu EUR apmērā (2017. gadā – 54,674 miljardi EUR). Uzskaites vērtības pārmaiņas atbilst uzkrāto procentu pārmaiņām.

Iepriekš minēto aizņēmumu atmaksu, izņemot ar likvidējamo EOTK saistītos aizņēmumus, galu galā garantē ES budžets (skatīt 4.1.2. skaidrojumu) un attiecīgi katra dalībvalsts.

Aizņēmumu efektīvās procentu likmes (izteiktas kā procentu likmju diapazons)

	31.12.2018.	31.12.2017.
Makrofinansciālais atbalsts (MFA)	0 % līdz 3,82 %	0 % līdz 4,54 %
Euratom	0 % līdz 5,68 %	0 % līdz 5,68 %
Maksājumu bilance (MB)	2,88 % līdz 3,38 %	2,88 % līdz 3,38 %
Eiropas finanšu stabilizācijas mehānisms (EFSM)	0,50 % līdz 3,75 %	0,62 % līdz 3,75 %
Likvidējamā EOTK	6,91 % līdz 8,97 %	6,91 % līdz 8,97 %

2.11.1.2. Citas finanšu saistības

	Miljonos EUR	
	31.12.2018.	31.12.2017.
Ilgtermiņa		
Saistības par finanšu nomu	1 331	1 456
Pa daļām apmaksātās ēkas	314	305
Citi	115	159
	1 760	1 920
Īstermiņa		
Saistības par finanšu nomu	93	89
Pa daļām apmaksātās ēkas	29	24
Atmaksājamie naudas sodi	125	13

Miljonos EUR		
	31.12.2018.	31.12.2017.
Citi	5	24
	252	150
Kopā	2 012	2 070

Saistības par finanšu nomu

Miljonos EUR				
Apraksts	Nākamo periodu maksājumi			Saistības kopā
	< 1 gads	1–5 gadi	> 5 gadi	
Zeme un ēkas	86	428	893	1 407
Pārējie pamatlīdzekļi	7	10	—	17
Kopā 31.12.2018.	93	438	893	1 424
Procenti	60	216	196	472
Nākamo periodu kopējie minimālie nomas maksājumi 31.12.2018.	153	654	1 089	1 896
<i>Nākamo periodu kopējie minimālie nomas maksājumi 31.12.2017.</i>	158	682	1 271	2 111

Šīs ar nomu un ēkām saistītās summas finansēs no nākotnes budžetiem.

2.1.1.2. Finanšu saistības patiesajā vērtībā ar atspoguļojumu pārpalikuma vai deficīta aprēķinā

Miljonos EUR				
Atvasinātā instrumenta veids	31.12.2018.		31.12.2017.	
	Nosacītā summa	Patiesā vērtība	Nosacītā summa	Patiesā vērtība
Galvojums pašu kapitāla portfelim	536	20	—	—
Ārvalstu valūtu opcija ("put spread")	11	2	9	2
Kopā	546	22	9	2
Ilgtermiņa	82	7	9	2
Īstermiņa	464	15	—	—

Galvojums pašu kapitāla portfelim

Galvojumu pašu kapitāla portfelim klasificē kā finanšu saistības patiesajā vērtībā ar atspoguļojumu pārpalikuma vai deficīta aprēķinā, jo tas neatbilst finanšu garantijas saistību definīcijai, – skatīt 1.5.12. skaidrojumu. 2018. gada 31. decembrī šī pozīcija attiecas uz galvojumu, ko ES sniegusi H2020 finanšu instrumentu ietvaros (skatīt 2.4.1. skaidrojumu) EIB grupai par operācijām ar pašu kapitāla portfeļiem. ES finanšu saistības vērtē, pamatojoties uz pamatā esošo ieguldījumu vērtību.

Ārvalstu valūtu opcija

2018. gada 31. decembrī ES turējumā ir atvasināts finanšu instruments (ārvalstu valūtu opcija – "put spread" veida opcija), ar ko tā sedz tās ārvalstu maiņas valūtas (UHA) devalvāciju, kura saistīta ar finanšu iestāžu aizdevumiem MVU Ukrainā, ar mērķi uzlabot piekļuvi finansējumam, kā arī aizdevumu nosacījumu pievilcību šajā valstī. Saskaņā ar līguma nosacījumiem par katru atbilstīgu aizdevumu ES dod partneriem iespēju pieprasīt ES ieguldījumu ne vairāk kā 30 % apmērā, ja samazinās UHA/EUR attiecība.

Patiesajā vērtībā novērtēto finanšu saistību patiesās vērtības hierarhija

	Miljonos EUR	
	31.12.2018.	31.12.2017.
1. līmenis. Aktīvos tirgos kotētās cenas	—	—
2. līmenis. Novērojami dati, kas nav kotētās cenas	2	2
3. līmenis. Novērtēšanas metodes, kur izmantoti dati, kuru pamatā nav novērojamu tirgus datu	20	—
Kopā	22	2

2.11.3. Finanšu garantiju saistības

ESIF galvojumu parāda portfelim, ko atbilstoši ESIF Inovācijas un infrastruktūras klasei ("IIV") ir izmaksājuši EIB, klasificē kā finanšu garantiju saistības. 2018. gada 31. decembrī ESIF finanšu garantiju saistību kopējā summa ir nulle EUR, jo garantijas ietvaros saņemamie ieņēmumi pārsniedz paredzētos zaudējumus (skatīt 4.1.1. skaidrojumu).

2.12. PARĀDI KREDITORIEM

	Miljonos EUR					
	Bruto summa	Korek- cijas	Neto summa 31.12.2018.	Bruto summa	Korek- cijas	Neto summa 31.12.2017.
Izmaksu prasījumi un rēķini, kas saņemti no:						
<i>dalībvalstīm:</i>						
ELFLA un citi lauku attīstības instrumenti	247	—	247	481	—	481
ERAF un KF	10 761	(1 724)	9 037	12 602	(883)	11 719
ESF	5 195	(496)	4 699	4 183	(264)	3 919
citi	632	(75)	557	746	(280)	466
privātiem un publiskiem subjektiem	1 461	(179)	1 282	1 563	(144)	1 419
Saņemtie izmaksu prasījumi un rēķini kopā	18 296	(2 475)	15 821	19 574	(1 571)	18 004
ELGF	14 772	Neattiecas	14 772	11 534	Neattiecas	11 534
Pašu resursu parādi kreditoriem	769	Neattiecas	769	8 836	Neattiecas	8 836
Dažādi parādi kreditoriem	570	Neattiecas	570	341	Neattiecas	341
Citi	294	Neattiecas	294	333	Neattiecas	333
Kopā	34 701	(2 475)	32 227	40 618	(1 571)	39 048

Parādi kreditoriem ietver rēķinus un izmaksu prasījumus, kas gada beigās ir saņemti, bet vēl nav samaksāti. Rēķinu / izmaksu prasījumu saņemšanas laikā tie tiek sākotnēji atzīti atbilstīgi pieprasītajām summām. Vēlāk kreditoriem maksājamo parādu summas tiek koriģētas, lai atspoguļotu tikai summas, kas apstiprinātas pēc izmaksu izvērtēšanas, un summas, kas novērtētas kā attiecināmas. Par neattiecināmām uzskatītās summas tiek iekļautas ailē "Korekcijas"; lielākās summas attiecas uz strukturālajām darbībām.

2014.–2020. gada plānošanas periodā Kopīgo noteikumu regula (KNR), ko piemēro struktūrfondiem (ERAF un ESF), Kohēzijas fondam un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondam (EJZF), paredz, ka ES budžets tiek aizsargāts, sistemātiski saglabājot 10 % no veiktajiem starpposma maksājumiem. Līdz februārim, kas seko KNR finanšu gada beigām (no 1. jūlija līdz 30. jūnijam), kontroles ciklu pabeidz gan vadošo iestāžu veiktajās pārvaldības pārbaudēs, gan revīzijas iestāžu veiktajās revīzijās. Komisija pārbauda dalībvalstu attiecīgo iestāžu iesniegtos apliecinājuma dokumentus un pārskatus. Galīgā atlikuma apmaksā / atgūšana tiek veikta tikai pēc tam, kad šis novērtējums ir pabeigts un pārskati pieņemti. Saskaņā ar šo noteikumu aizturētā summa 2018. gada beigās sasniedza 5,7 miljardus EUR. Tiek lēsts, ka daļa no šīs summas (0,9 miljardi EUR) ir neattiecināma, pamatojoties uz informāciju, ko dalībvalstis ir norādījušas savos pārskatos, un tā ir arī iekļauta ailē "Korekcijas". Pēdējo kreditoriem maksājamo parādu korekciju komponentu veido summas, kas atbilst citiem avansa maksājumiem dalībvalstīm (skatīt 2.5.2. skaidrojumu), kuri gada beigās vēl nav samaksāti (0,8 miljardi EUR).

Parādi kreditoriem, kas saistīti ar kohēzijas politiku (ERAF, KF, ESF), ir samazinājušies, un tas saistīts galvenokārt ar faktu, ka ar 2007.–2013. gada periodu saistīto prasījumu summa ir ievērojami samazinājusies, proti, līdz 3,5 miljardiem EUR (2017. gadā – 10 miljardi EUR), jo Komisija pārbauda galīgos izmaksu prasījumus, ko iesniegušas dalībvalstis. Tai pašā laikā, turpinoties programmu īstenošanai, palielinājās ar 2014.–2020. gada periodu saistīto prasījumu summa, sasniedzot 10 miljardus EUR (2017. gadā – 5 miljardi EUR).

Ar ELGF saistīto kreditoriem maksājamo parādu palielinājums ir saistīts ar ELGF kopējo saistību sadalījumu starp kreditoriem maksājamiem parādiem un uzkrātajām maksām. ELGF kopējās saistības saglabājas salīdzinoši stabilas 44,159 miljardu EUR līmenī salīdzinājumā ar 44,837 miljardiem EUR iepriekšējā gadā. Tomēr 2018. gadā prasītās summas, par kurām jau pieņemts atbilstības lēmums (un kuras kontos uzskaitītas kā parādi kreditoriem), ir lielākas nekā 2017. gadā.

Priekšfinansējuma pieprasījumi

Papildus iepriekš minētajām summām 2018. gada beigās bija saņemti, bet līdz gada beigām vēl nebija samaksāti priekšfinansējuma pieprasījumi 0,5 miljardu EUR apmērā. Saskaņā ar ES grāmatvedības noteikumiem šīs summas nav iegrāmatotas kā parādi kreditoriem.

Pašu resursu parādi kreditoriem

Pašu resursu parādi kreditoriem attiecas uz dalībvalstu iemaksām ES budžetā, kas jāatmaksā gada beigās pēc budžeta grozījuma Nr. 6/2018 pieņemšanas 2018. gada 12. decembrī. Budžeta grozījumi tiek īstenoti saskaņā ar Padomes Regulas (ES, Euratom) Nr. 609/2014⁽²⁰⁾ 10. panta 3. punktu. Saskaņā ar šo tiesību normu iegūtās summas tika atmaksātas dalībvalstīm 2019. gada janvāra pirmajā darb dienā. 2017. gada 31. decembrī parādījās būtiska summa, jo 2017. gada 30. novembrī tika pieņemts budžeta grozījums Nr. 6/2017. Šogad budžeta grozījuma dēļ galvenokārt palielinājās dalībvalstu iemaksas (skatīt **2.6.1.1.** skaidrojumu).

2.13. UZKRĀTĀS MAKSAS UN NĀKAMO PERIODU IENĀKUMI

	Miljonos EUR	
	31.12.2018.	31.12.2017.
Uzkrātās maksas	62 877	63 588
Nākamo periodu ienākumi	96	111
Citi	213	203
Kopā	63 186	63 902

Uzkrāto maksu sadalījums ir šāds:

	Miljonos EUR	
	31.12.2018.	31.12.2017.
ELGF	29 387	33 303
ELFLA un citi lauku attīstības instrumenti	18 687	17 464
ERAF un KF	5 863	4 249
ESF	2 321	2 870
Citi	6 619	5 702
Kopā	62 877	63 588

Lielākās pārmaiņas attiecas uz lauksaimniecību (ELGF); skatīt **2.12.** skaidrojumu. Attiecībā uz kohēzijas politiku palielinājums ERAF un KF radies tāpēc, ka programmu attīstības gaitā ir palielinājušies uzkrājumi pašreizējam 2014.–2020. gada plānošanas periodam.

⁽²⁰⁾ OV L 168, 7.6.2014., 39. lpp.

NETO AKTĪVI**2.14. REZERVES**

	Skaidrojums	Miljonos EUR	
		31.12.2018.	31.12.2017.
Patiesās vērtības rezerve	2.14.1.	231	278
Garantiju fonda rezerve	2.14.2.	2 849	2 663
Citas rezerves	2.14.3.	1 881	1 935
Kopā		4 961	4 876

2.14.1. Patiesās vērtības rezerve

Saskaņā ar ES grāmatvedības noteikumiem pārdošanai pieejamo finanšu aktīvu patiesās vērtības korekcijas uzskaita patiesās vērtības rezervē.

Patiesās vērtības rezerves pārmaiņas periodā

	Miljonos EUR	
	2018. g.	2017. g.
Iekļauts patiesās vērtības rezervē	(70)	(8)
Iekļauts finanšu darbības rezultātu pārskatā	23	6
Kopā	(47)	(2)

2.14.2. Garantiju fonda rezerve

Šī rezerve atspoguļo mērķa summu, kas ir 9 % no nesamaksātajām summām, kuras garantē no ES budžeta saskaņā ar EIB ārējo aizdevumu pilnvarām, un kas jāglabā kā aktīvi Garantiju fondā ārējai darbībai (skatīt **2.4.1.** skaidrojumu).

2.14.3. Citas rezerves

Šī summa galvenokārt attiecas uz likvidējamās EOTK rezervi (1,514 miljardi EUR), kas paredzēta Ogļu un tērauda pētniecības fonda aktīviem, kurus izveidoja saistībā ar EOTK likvidāciju.

2.15. NO DALĪBVALSTĪM PIEPRASĀMĀS SUMMAS

	Miljonos EUR
No dalībvalstīm pieprasāmās summas 31.12.2017.	75 234
2017. gada budžeta pārpalikuma atdošana dalībvalstīm	556
Garantiju fonda rezerves pārmaiņas	186
Darbinieku pabalstu saistību pārrēķināšana	4 396
Citu rezervju pārmaiņas	(30)
Gada saimnieciskās darbības rezultāti	(13 918)
Kopējās no dalībvalstīm pieprasāmās summas 31.12.2018.	66 424

Šī summa atspoguļo to līdz 31. decembrim radušos ES izdevumu daļu, kas jāsedz no turpmāko gadu budžetiem. Saskaņā ar uzkrājumu grāmatvedības noteikumiem daudzus izdevumus atzīst N gadā, lai gan faktiski tie var tikt apmaksāti N + 1 gadā (vai vēlāk) un tādējādi finansēti, izmantojot N + 1 (vai vēlāka) gada budžetu. Ja šīs saistības iekļauj finanšu pārskatos un attiecīgās summas finansē no turpmāko gadu budžetiem, gada beigās saistības ievērojami pārsniedz aktīvus. Nozīmīgākās norādāmās summas ir ELGF pasākumi un darbinieku pabalstu saistības.

Jāņem vērā arī tas, ka iepriekš minētais neietekmē budžeta rezultātu, – budžeta ieņēmumi vienmēr būtu jāsakrīt ar budžeta izdevumiem vai vajadzētu būt lielākiem par tiem, un ieņēmumu pārpalikums tiek atdots dalībvalstīm.

Darbinieku pabalstu saistību pārrēķināšana attiecas uz aktuāro peļņu un zaudējumiem, kas rodas šo saistību aktuāra vērtējuma rezultātā. Kopš 2018. gada 1. janvāra ir piemērojams grozītais ES 12. grāmatvedības noteikums (balstīts uz 39. SPSGS), kas attiecas uz darbinieku pabalstiem. Saskaņā ar minēto noteikumu aktuāro peļņu un zaudējumus uzrāda kā pārmaiņu neto aktīvos, nevis finanšu darbības rezultātu pārskatā.

3. SKAIDROJUMI PAR FINANŠU DARBĪBAS REZULTĀTU PĀRSKATU

IEŅĒMUMI

AR KOMERCIĀLU APMAIŅU NESAISTĪTU DARĪJUMU IEŅĒMUMI: PAŠU RESURSI

3.1. NKI RESURSI

Pašu resursu ieņēmumi ir ES pamatdarbības ieņēmumu galvenais elements. NKI (nacionālā kopienākuma) ieņēmumi 2018. gadā ir 105,780 miljardi EUR (2017. gadā – 78,620 miljardi EUR), un tā ir visnozīmīgākā no trijām pašu resursu kategorijām. Katras dalībvalsts NKI piemēro vienotu procentu likmi. NKI ieņēmumi līdzsvaro ieņēmumus un izdevumus, t. i., finansē to budžeta daļu, kas nav apmaksāta no citiem ienākuma avotiem. NKI ieņēmumu palielinājumu galvenokārt skaidro ar maksājumu apropriāciju ievērojamo palielinājumu 2018. gadā apvienojumā ar ierobežoto budžeta pārpalikumu no iepriekšējā finanšu gada (556 miljoni EUR, neskaitot EBTA rezultātu). Abi elementi ietekmēja no dalībvalstīm pieprasīto NKI iemaksu summu 2018. gadā, jo šī iemaksa ir paredzēta līdzsvarošanai.

3.2. TRADICIONĀLIE PAŠU RESURSI

	Miljonos EUR	
	2018. g.	2017. g.
Muitas nodokļi	22 763	20 475
Cukura nodevas	4	45
Kopā	22 767	20 520

Tradicionālie pašu resursi ietver muitas nodokļus un cukura nodevas. Dalībvalstis kā iekasēšanas izmaksas patur 20 % no tradicionālajiem pašu resursiem, un iepriekš minētās summas ir uzrādītas pēc šā samazinājuma atskaitīšanas. Muitas nodokļu palielinājums lielā mērā ir saistīts ar pārkāpuma lietā uzkrātajiem ieņēmumiem (skatīt 2.6.1.1. skaidrojumu).

3.3. PVN RESURSI

PVN definē kā Savienības otrā veida pašu resursus, jo šā veida nodoklis bija pirmais, kas lielā mērā tika saskaņots ES līmenī. PVN iemaksas aprēķina, piemērojot vienotu piesaistīšanas likmi 0,3 % apmērā valsts PVN bāzei, kas nevar pārsniegt 50 % no katras dalībvalsts nacionālā kopienākuma (NKI). 2014.–2020. gada periodam Padomes Lēmumā 2014/335/ES, Euratom ⁽²¹⁾ ir paredzēta samazināta piesaistīšanas likme (0,15 %) Vācijai, Nīderlandei un Zviedrijai.

AR KOMERCIĀLU APMAIŅU NESAISTĪTU DARĪJUMU IEŅĒMUMI: PĀRVIETOJUMI

3.4. NAUDAS SODI

Šie ieņēmumi 6,740 miljardu EUR apmērā (2017. gadā – 4,664 miljardi EUR) attiecas uz naudas sodiem, ko Komisija ir piemērojusi uzņēmumiem par ES konkurences noteikumu pārkāpumiem, kā arī naudas sodiem, ko Komisija piemērojusi dalībvalstīm par ES tiesību aktu pārkāpumiem. Komisija atzīst ieņēmumus no naudas sodiem, kad tā pieņem lēmumu piespriest šādu naudas sodu un oficiāli paziņo par to lēmuma saņēmējam. Šīs summas galvenokārt sastāv no naudas sodiem par konkurences noteikumu pārkāpumiem (6,534 miljardi EUR). Nozīmīgākās lietas attiecas uz ES pretmonopola noteikumu pārkāpumiem, t. i., naudas sods *Google* par nelikumīgu ierobežojumu noteikšanu *Android* ierīču ražotājiem un mobilo tīklu operatoriem (4,343 miljardi EUR) un naudas sods *Qualcomm* par tā dominējošā stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu mikroshēmu tirgū (997 miljoni EUR).

⁽²¹⁾ OV L 168, 7.6.2014., 105. lpp.

3.5. IZDEVUMU ATGŪŠANA

	Miljonos EUR	
	2018. g.	2017. g.
<i>Dalīta pārvaldība</i>	2 116	1 775
<i>Tieša pārvaldība</i>	65	81
<i>Netieša pārvaldība</i>	34	23
Kopā	2 215	1 879

Šī pozīcija galvenokārt atspoguļo Komisijas izdotos atgūšanas rīkojumus, kuros paredzētā summa ir iekasēta vai kompensēta (t. i., atvilkta) no turpmākiem Komisijas grāmatvedības sistēmā iegrāmatotiem maksājumiem, lai atgūtu izdevumus, kas iepriekš izmaksāti no ES budžeta. Līdzekļu atgūšanas pamatā ir pārbaudes, revīzijas vai attiecināmības analīze, tāpēc šīs darbības ir svarīgs apsvēruma ES budžeta izpildē. Ar šīm operācijām aizsargā ES budžetu no izdevumiem, kas radīti, pārkāpjot tiesību aktus.

Ir iekļauti arī atgūšanas rīkojumi, kurus dalībvalstis izdevušas ELGF izdevumu saņēmējiem, kā arī uzkrāto ienākumu aplēses pārmaiņas no iepriekšējā gada beigām līdz šim brīdim.

Iepriekšējā tabulā norādītās summas rāda ieņēmumus, kas gūti pēc atgūšanas rīkojumu izdošanas. Tāpēc šie skaitļi nevar uzrādīt un neuzrāda visus pasākumus, kas tiek veikti, lai aizsargātu ES budžetu, jo īpaši saistībā ar kohēzijas politiku, kur pastāv īpaši mehānismi, ar kuriem nodrošina neattiecināmu izdevumu korekcijas un no kuriem lielākā daļa neietver atgūšanas rīkojumu izdošanu. Nav iekļautas summas, kas atgūtas, tās kompensējot no izdevumiem, summas, kas atgūtas atsaucot, un atgūtas priekšfinansējuma summas.

Dalītā pārvaldībā atgūtās summas veido lielāko daļu no kopsummas.

Lauksaimniecība: ELGF un lauku attīstība

Saistībā ar ELGF un ELFLA summas, kas šajā pozīcijā iegrāmatotas kā gada ieņēmumi, ir gada finanšu korekcijas un atmaksājumi, ko dalībvalstis ir deklarējušas un kas ir atgūti attiecīgā gada laikā, kā arī dalībvalstu deklarēto nesamaksāto summu neto palielinājums, kas jāatgūst gada beigās un attiecas uz krāpšanu un pārkāpumiem.

Kohēzijas politika

Galvenās summas, kas saistītas ar kohēzijas politiku, ietver uzkrātos ienākumus 1,146 miljardu EUR apmērā, ko Komisija plāno atgūt no dalībvalstīm. Piedziņa notiks dalībvalstu 2019. gada 15. februārī iesniegto gada pārskatu izpētes un pieņemšanas rezultātā. Šī procedūra dalībvalstu gada pārskatu pieņemšanai kohēzijas jomā tika pirmo reizi ieviesta attiecībā uz 2014.–2020. gada plānošanas periodu.

3.6. CITI AR KOMERCIĀLU APMAIŅU NESAISTĪTU DARĪJUMU IEŅĒMUMI

	Miljonos EUR	
	2018. g.	2017. g.
<i>Darbinieku nodokļi un iemaksas</i>	1 268	1 218
<i>Iemaksas no trešām valstīm</i>	1 376	1 269
<i>Dalībvalstu iemaksas ārējai palīdzībai</i>	594	988
<i>Aktīvu pārvešana</i>	85	208
<i>Uzkrājumu koriģēšana</i>	100	29

	Miljonos EUR	
	2018. g.	2017. g.
Lauksaimniecības nodevas	4	4
Budžeta korekcijas	(726)	5 806
Citi	612	854
Kopā	3 312	10 376

Ieņēmumi no darbinieku nodokļiem un iemaksām ir saistīti galvenokārt ar atskaitījumiem no darbinieku algām. Pensiju iemaksas un ienākuma nodoklis veido lielākās summas šajā kategorijā.

Iemaksas no trešām valstīm ir iemaksas no EBTA valstīm un pievienošanās sarunvalstīm.

Dalībvalstu iemaksas ārējai palīdzībai galvenokārt ir summas, kas saņemtas Bēgļu atbalsta mehānisma Turcijā izveidei.

Aktīvu pārvešanas ieņēmumi galvenokārt attiecas uz satelītu pārvešanu *Copernicus* programmas ietvaros no Eiropas Kosmosa aģentūras (EKA) Komisijai (skatīt 2.2. skaidrojumu). Atbilstoši ES grāmatvedības noteikumiem šī pārvešana ir darījums, kas nav saistīts ar komerciālu apmaiņu, un notiks nākamajos periodos ar atlikušajiem *Copernicus* satelītiem, kas pašlaik tiek būvēti.

Budžeta korekciju rezultātā izveidojās negatīva summa, jo tajās ir iekļauts ievērojami mazāks budžeta pārpalikums no iepriekšējā gada (555 miljoni EUR salīdzinājumā ar 6,4 miljardiem EUR 2017. gadā) un lielas NKI/PVN korekcijas 1,292 miljardu EUR apmērā.

2018. gadā citi ar komerciālu apmaiņu nesaistītu darījumu ieņēmumi ietver 100 miljonus EUR, kas pieprasīti no EAF; šī summa atbilst EAF iemaksai ES budžetā EFIA garantiju fondam, kas izveidots 2018. gadā ar Regulu (ES) 2017/1601. Citas ievērojamas summas ir saistītas ar EOTK finansējumu Ogļu un tērauda pētniecības fondam (64 miljoni EUR) un iemaksām no citiem subjektiem (176 miljoni EUR).

AR KOMERCIĀLU APMAIŅU SAISTĪTU DARĪJUMU IEŅĒMUMI

3.7. FINANŠU IEŅĒMUMI

	Miljonos EUR	
	2018. g.	2017. g.
<i>Procenti par šādām kategorijām:</i>		
novēloti maksājumi	1 458	217
aizdevumi	1 265	1 379
citi	68	41
Prēmija par finanšu garantiju saistībām (ESIF)	121	61
Dividendes	103	23
Finanšu ieņēmumi no finanšu aktīviem vai saistībām to patiesajā vērtībā ar atspoguļojumu pārpalikuma vai deficīta aprēķinā	29	57
Realizētā peļņa no pārdošanai pieejamiem finanšu aktīviem	23	38
Citi	48	28
Kopā	3 115	1 845

Procentu ieņēmumi par novēlotiem maksājumiem galvenokārt ir saistīti ar naudas sodiem un pašu resursu iemaksām, kas nav veiktas laikus. Summa 1,3 miljardu EUR apmērā ir saistīta ar pašu resursu lietām, kas minētas 2.6.1.1. skaidrojumā.

Procentu ieņēmumi no aizdevumiem galvenokārt attiecas uz aizdevumiem, kas piešķirti finansiālajai palīdzībai (skatīt **2.4.3.** skaidrojumu).

3.8. CITI AR KOMERCIĀLU APMAIŅU SAISTĪTU DARĪJUMU IEŅĒMUMI

	Miljonos EUR	
	2018. g.	2017. g.
Ieņēmumi no maksas par pakalpojumu sniegšanu (aģentūras)	602	557
Peļņa no ārvalstu valūtas maiņas	329	281
Ieņēmumi no komisijas maksām un prēmijām saistībā ar finanšu instrumentiem	54	51
Daļa no EIF neto rezultāta	37	21
Preču pārdošana	33	42
Ar pamatlīdzekļiem saistīti ieņēmumi	27	43
Citi	297	338
Kopā	1 379	1 332

Ieņēmumi no maksas par pakalpojumu sniegšanu galvenokārt ietver tirdzniecības atļauju izsniegšanas maksu, ko iekasē Eiropas Zāļu aģentūra, un maksu par preču zīmēm, ko iekasē Eiropas Savienības Intelektuālā īpašuma birojs.

IZDEVUMI

3.9. DALĪTA PĀRVALDĪBA

	Miljonos EUR	
Īstenojušas dalībvalstis	2018. g.	2017. g.
Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonds	43 527	44 289
Eiropas Lauksaimniecības fonds lauku attīstībai un citi lauku attīstības instrumenti	13 149	11 359
Eiropas Reģionālās attīstības fonds un Kohēzijas fonds	30 230	17 650
Eiropas Sociālais fonds	11 935	7 353
Citi	2 826	1 253
Kopā	101 666	81 905

Vislielākais palielinājums attiecas uz kohēzijas politiku (ERAF, KF un ESF) un ir saistīts galvenokārt ar gada laikā deklarētajiem izdevumiem, kas samaksāti vai izmantoti priekšfinansējuma dzēšanai. Lai gan 2007.–2013. gada periodam izdevumi samazinājās (noslēguma posmā), izpilde pašreizējam 2014.–2020. gada plānošanas periodam 2018. gadā ir ievērojami palielinājusies. Tas pats attiecas uz ELFLA un citiem lauku attīstības instrumentiem.

Citi izdevumi galvenokārt ietver turpmāk norādīto: Patvēruma un migrācijas fonds (0,6 miljardi EUR), Eiropas atbalsta fonds vistrūcīgākajām personām (0,4 miljardi EUR), Eiropas Savienības Solidaritātes fonds (0,9 miljardi EUR) un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fonds (0,6 miljardi EUR). Palielinājums, salīdzinot ar iepriekšējo gadu, ir saistīts galvenokārt ar Eiropas Savienības Solidaritātes fondu un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu.

3.10. TIEŠA PĀRVALDĪBA

	Miljonos EUR	
	2018. g.	2017. g.
Īstenojusi Komisija	8 120	8 831
Īstenojušas ES izpildaģentūras	8 964	6 699
Īstenojuši trasta fondi	468	208
Kopā	17 551	15 738

Šīs summas galvenokārt attiecas uz pētniecības politikas (7,3 miljardi EUR), tīklu programmu (2,7 miljardi EUR), attīstības sadarbības instrumentu (1,4 miljardi EUR) un Eiropas kaimiņattiecību politikas (1,1 miljards EUR) īstenošanu.

ES izpildaģentūru īstenoto tiešā pārvaldībā esošo izdevumu palielinājums (1,7 miljardi EUR) ir galvenokārt saistīts ar Inovācijas un tīklu izpildaģentūru (INEA), jo īpaši Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumenta (EISI) transporta daļu. EISI transportam ir finansējuma instruments Eiropas transporta infrastruktūras politikas īstenošanai, un tā mērķis ir veidot jaunu vai uzlabot/atjaunot esošo transporta infrastruktūru Eiropā.

3.11. NETIEŠA PĀRVALDĪBA

	Miljonos EUR	
	2018. g.	2017. g.
Īstenojušas citas ES aģentūras un struktūras	3 396	2 667
Īstenojušas trešās valstis	679	1 101
Īstenojušas starptautiskās organizācijas	3 337	3 014
Īstenojuši citi subjekti	3 569	1 478
Kopā	10 981	8 260

No netieši pārvaldītajiem izdevumiem 4,2 miljardi EUR attiecas uz ārējo darbību (galvenokārt pirmspievienošanās, humānās palīdzības, starptautiskās sadarbības un kaimiņattiecību jomu). Vēl 6 miljardi EUR ir saistīti ar Eiropas konkurētspējas uzlabošanu (tādās jomās kā pētniecība, satelītu navigācijas sistēmas un izglītība).

3.12. PERSONĀLA UN PENSIJU IZMAKSAS

	Miljonos EUR	
	2018. g.	2017. g.
Personāla izmaksas	6 454	6 193
Pensiju izmaksas	4 476	3 808
Kopā	10 929	10 002

Pensiju izmaksas atspoguļo tos pārmaiņu elementus, kas radušies pēc darbinieku pabalstu saistību aktuāra vērtējuma, kas nav aktuāra pieņēmumi. Tāpēc tās neparāda faktiskos pensiju maksājumus gadā, kas ir daudz mazāki.

3.13. IZMAIŅAS AKTUĀRA PIEŅĒMUMOS PAR DARBINIEKU PABALSTIEM

Kopš 2018. gada 1. janvāra ir piemērojams grozītais ES 12. grāmatvedības noteikums (balstīts uz 39. SPSGS), kas attiecas uz darbinieku pabalstiem. Saskaņā ar minēto noteikumu aktuāro peļņu un zaudējumus ("darbinieku pabalstu saistību pārreķināšanu") uzrāda kā pārmaiņu neto aktīvos, nevis finanšu darbības rezultātu pārskatā. Jaunais grāmatvedības noteikums neietekmē šo summu aplēsi.

3.14. FINANŠU IZMAKSAS

	Miljonos EUR	
	2018. g.	2017. g.
<i>Procentu izdevumi:</i>		
<i>aizņēmumi</i>	1 260	1 373
<i>citi</i>	26	22
<i>Zaudējumi, kas radušies no aizdevumu un debitoru parādu vērtības samazināšanās</i>	126	324
<i>Finanšu aktīvu vai saistību patiesajā vērtībā ar atspoguļojumu pārpalikuma vai deficīta aprēķinā zaudējumi</i>	95	12
<i>Finanšu noma</i>	73	81
<i>Zaudējumi no pārdošanai pieejamo finanšu aktīvu vērtības samazinājuma</i>	25	39
<i>Realizētie zaudējumi no pārdošanai pieejamajiem finanšu aktīviem</i>	21	2
<i>Citi</i>	50	42
Kopā	1 677	1 896

Aizņēmumu procentu izdevumu summa galvenokārt atbilst finansiālajai palīdzībai piešķirto aizdevumu procentu ienākumiem (kompensējošie darījumi).

3.15. CITI IZDEVUMI

	Miljonos EUR	
	2018. g.	2017. g.
Administratīvie un IT izdevumi	2 313	2 521
Ar pamatlīdzekļiem saistīti izdevumi	1 608	1 423
Uzkrājumu koriģēšana	923	1 377
Zaudējumi no ārvalstu valūtas maiņas	341	446
Operatīvās nomas izdevumi	424	414
Tiesas veikta naudas sodu samazināšana	1	67
Citi	598	509
Kopā	6 208	6 756

Administratīvajos un IT izdevumos iekļauti šādi izdevumi, kas ir saistīti ar pētniecību un izstrādi:

	Miljonos EUR	
	2018. g.	2017. g.
Pētniecības izmaksas	385	376
Nekapitalizētās izstrādes izmaksas	106	81
Kopā	491	456

3.16. PĀRSKATU SNIEGŠANA PA SEGMENTIEM – DAUDZGADU FINANŠU SHĒMAS (DFS) IZDEVUMU KATEGORIJĀM

	Mijņonos EUR							
	Gudra un iekļaujoša izaugsme	Ilgspējīga Izaugsme	Drošība un pilsomība	Globālā Eiropa	Administrācija	Nav piešķirta DFS izdevumu kategorija (*)	Kopā	
NKI resursi	—	—	—	—	—	105 780	105 780	
Tradicionālie pašu resursi	—	—	—	—	—	22 767	22 767	
PVN	—	—	—	—	—	17 624	17 624	
Naudas sodi	—	—	—	—	—	6 740	6 740	
Izdevumu atgūšana	1 395	777	6	35	0	2	2 215	
Citi	1 223	48	109	228	5 077	(3 374)	3 312	
Ar komerciālu apmaiņu nesaistītu darījumu ieņēmumi	2 619	825	115	262	5 077	149 540	158 438	
Finanšu ieņēmumi	282	0	0	16	0	2 816	3 115	
Citi	170	(14)	(8)	6	337	887	1 379	
Ar komerciālu apmaiņu saistītu darījumu ieņēmumi	453	(13)	(8)	23	337	3 703	4 494	
Kopā ieņēmumi	3072	812	107	285	5 414	153 243	162 932	
Izdevumi, ko īstenojušas dalībvalstis:								
ELGF	—	(43 527)	—	—	—	—	(43 527)	
ELFLA un citi lauku attīstības instrumenti	—	(13 149)	—	—	—	—	(13 149)	
ERAF un KF	(30 230)	—	—	—	—	—	(30 230)	
ESF	(11 935)	—	—	—	—	—	(11 935)	
Citi	(437)	(596)	(1 762)	(31)	—	—	(2 826)	
Īstenojusi EK, izpilddarītājas un trusta fondi	(11 565)	(571)	(930)	(4 496)	(13)	24	(17 551)	
Īstenojušas citas ES aģentūras un struktūras	(2 767)	2	(810)	(48)	—	226	(3 396)	
Īstenojušas trešās valstis un starptautiskās organizācijas	(505)	(74)	(202)	(3 236)	(0)	—	(4 016)	
Īstenojuši citi subjekti	(2 696)	(0)	2	(875)	(0)	—	(3 569)	
Personāla un pensiju izmaksas	(1 675)	(369)	(447)	(699)	(6 697)	(1 043)	(10 929)	

	Mijņonos EUR						
	Gudra un iekļaujoša izaugsme	Ilgspējīga izaugsme	Drošība un pilsonība	Globālā Eiropa	Administrācija	Nav piešķirta DFS izdevumu kategorija (*)	Kopā
<i>Izmaiņus aktuālu pieņēmumos par darbinieku pabalstiem</i>	—	—	—	—	—	—	—
<i>Finanšu izmaksas</i>	(149)	(22)	(0)	(16)	(93)	(1 397)	(1 677)
<i>Citi izdevumi</i>	(1 945)	(313)	(137)	(109)	(3 231)	(472)	(6 208)
Izdevumi kopā	(63 903)	(58 620)	(4 287)	(9 510)	(10 034)	(2 661)	(149 014)
Gada saimnieciskās darbības rezultāti	(60 831)	(57 808)	(4 180)	(9 225)	(4 620)	150 581	13 918

(*) Sadaļa "Nav piešķirta DFS izdevumu kategorija" ietver konsolidēto subjektu budžeta izpildi un konsolidācijā izslēgtās summas, ārpusbudžeta darbības un nepiešķirtās programmas ar individuāli nenozīmīgām summām.

Ieņēmumu un izdevumu norādīšana pa DFS izdevumu kategorijām balstās uz aplēsēm, jo ne visas saistības tiek piesaisītas kādai DFS izdevumu kategorijai.

4. IESPĒJAMĀS SAISTĪBAS UN AKTĪVI

4.1. IESPĒJAMĀS SAISTĪBAS

Iespējamās saistības ir ES iespējamās nākotnes maksājumu saistības, kas var rasties pagātnes notikumu dēļ vai juridiski saistošu saistību rezultātā, bet kas būs atkarīgas no nākotnes notikumiem, kurus ES pilnībā nekontrolē. Tās galvenokārt attiecas uz piešķirtajām finanšu garantijām (aizdevumiem un finansiālās palīdzības programmām) un juridiskajiem riskiem. Visas iespējamās saistības, izņemot tās, kas saistītas ar naudas sodiem un garantijām, kuras sedz no fondiem (skatīt 2.4.1. skaidrojumu), nākamajos gados nepieciešamības gadījumā finansēs no ES budžeta (un tādējādi arī no ES dalībvalstu līdzekļiem).

4.1.1. Budžeta garantijas

Miljonos EUR

	31.12.2018.			31.12.2017.		
	Maksimālais apjoms	Parakstīts	Izmaksāts	Maksimālais apjoms	Parakstīts	Izmaksāts
EIB ārējo aizdevumu pilnvaru garantijas	40 417	30 889	20 510	37 479	28 950	19 972
ESIF galvojums	25 898	19 842	15 764	16 000	13 473	10 128
Kopā	66 315	50 731	36 273	53 479	42 423	30 100

Iepriekšējā tabulā ir parādīts, cik lielā mērā iespējamie nākotnes maksājumi, kas saistīti ar EIB grupai piešķirtajām garantijām, ietekmē ES budžetu. Izmaksātās summas ir summas, kas jau piešķirtas galasaņēmējiem, savukārt parakstītās summas ietver šīs izmaksātās summas plus nolīgumus, kuri jau ir parakstīti ar saņēmējiem vai finanšu starpniekiem, bet kuros paredzētās summas vēl nav izmaksātas. Maksimālais apjoms ir kopējā garantija, kuru ES budžets un tādējādi arī tās dalībvalstis ir apņēmušas segt.

EIB ārējo aizdevumu pilnvaru garantijas

No ES budžeta garantē aizdevumus, kurus EIB parakstījusi un piešķirusi no EIB pašu resursiem trešām valstīm. 2018. gada 31. decembrī neapmaksāto un ar ES galvojumu segto aizdevumu apjoms sasniedza 20,510 miljardus EUR (2017. gadā – 19,972 miljardi EUR). No ES budžeta garantē:

- 19,360 miljardus EUR (2017. gadā – 18,583 miljardus EUR), izmantojot Garantiju fondu ārējai darbībai (skatīt 2.4.1. skaidrojumu), un
- 1,150 miljardus EUR (2017. gadā – 1,389 miljardus EUR) tieši aizdevumiem, kas piešķirti dalībvalstīm pirms iestāšanās.

Papildus 20,510 miljardi EUR, kas iepriekš norādīti kā izmaksāti, ES garantē vēl neatmaksātus aizdevumus Sīrijai 210 miljonu EUR apmērā, attiecībā uz kuriem ir veikti uzkrājumi.

ES ārējo aizdevumu pilnvaru garantija Eiropas Investīciju bankas piešķirtajiem aizdevumiem ir ierobežota līdz 65 % no nesamaksātā atlikuma par nolīgumiem, kas noslēgti pēc 2007. gada (pilnvaras 2007.–2013. gadam un 2014.–2020. gadam). Attiecībā uz nolīgumiem, kas noslēgti pirms 2007. gada, ES garantijas apjoms ir ierobežots līdz procentuālajai daļai no atļauto kredītlīniju maksimālā apjoma, vairumā gadījumu 65 %, bet arī 70 %, 75 % vai 100 % apmērā. Ja maksimālais apjoms netiek sasniegts, ES garantija sedz visu summu.

Lai atklātu maksimālo ietekmi uz ES 2018. gada 31. decembrī, tomēr jāiekļauj arī aizdevumi, kas ir apstiprināti parakstīšanai, bet vēl nav parakstīti (9,528 miljardi EUR), un parakstītie, bet vēl neizmaksātie aizdevumi (10,379 miljardi EUR).

2018. gada martā Eiropas Parlaments un Padome pieņēma Lēmumu (ES) 2018/412 ⁽²²⁾, ļaujot palielināt ar ES garantiju nodrošināto EIB finansēšanas darījumu maksimālo apjomu. Attiecīgi tika grozīts garantijas nolīgums ar EIB, kā rezultātā ES maksimālais riska apjoms 2018. gadā palielinājās par 3,4 miljardi EUR.

⁽²²⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes 2018. gada 14. marta Lēmums (ES) 2018/412, ar kuru groza Lēmumu Nr. 466/2014/ES, ar ko Eiropas Investīciju bankai piešķir ES garantiju attiecībā uz zaudējumiem no finansēšanas darījumiem, ar kuriem atbalsta ieguldījumu projektus ārpus Savienības (OV L 76, 19.3.2018., 30. lpp.).

Eiropas Stratēģisko investīciju fonda (ESIF) galvojums

ESIF iniciatīvas nolūks ir palielināt EIB grupas spēju uzņemt risku, tādējādi ļaujot EIB veikt vairāk ieguldījumu ES. ESIF mērķis ir atbalstīt papildu ieguldījumus ES un mazu uzņēmumu piekļuvi finansējumam. ESIF nav ne atsevišķa juridiskā persona, ne ieguldījumu fonds tradicionālā nozīmē. ESIF riska rezerve sniedz EIB aizsardzību pret iespējamem zaudējumiem saistībā ar pamatā esošajiem darījumiem. To veido pakāpenisks piešķirums vismaz 7,5 miljardu EUR apmērā no EIB pašu kapitāla un ES budžeta garantija ne vairāk kā 26 miljardu EUR apmērā ("ESIF ES galvojums"). ESIF ES galvojums tiek sniegts EIB atbilstīgi nolīgumam starp ES un EIB, kas turpmāk tekstā dēvēts par "ESIF nolīgumu". ESIF nolīgums 2018. gadā tika grozīts, lai ņemtu vērā palielināto ESIF ES galvojuma maksimālo apjomu 26 miljardu EUR apmērā atbilstoši grozītajai ESIF regulai (Regula (ES) 2017/2396).

ESIF veic darbības divās klasēs – ir Infrastruktūras un inovācijas klase (*IIW*), ko īsteno EIB (ESIF ES galvojums 19,5 miljardu EUR apmērā), un MVU klase (*SMEW*), ko īsteno EIF (ESIF ES galvojums 6,5 miljardu EUR apmērā), un abām klasēm ir parāda portfelis un pašu kapitāla portfelis. EIF darbojas saskaņā ar nolīgumu ar EIB, pamatojoties uz EIB galvojumu, kuru savukārt garantē ar ESIF ES galvojumu atbilstīgi ESIF nolīgumam.

ES un EIB ir atšķirīgas lomas saistībā ar ESIF. ESIF ir izveidots kā daļa no EIB, kas finansē darbības (parāda ieguldījumus un kapitālieguldījumus) un šajā nolūkā aizņemas nepieciešamos līdzekļus kapitāla tirgos. Attiecībā uz *IIW* EIB neatkarīgi pieņem ieguldījumu lēmumus un pārvalda darbības saskaņā ar saviem noteikumiem un procedūrām. Tas pats attiecas uz *SMEW* darbībām, ko pārvalda EIF.

Lai nodrošinātu, ka ESIF ietvaros veiktie ieguldījumi joprojām ir koncentrēti uz noteikto mērķi, kas ir tādu tirgus nepilnību novēršana, kuras kavē ieguldījumus ES, un ka tie ir atbilstīgi ES galvojuma nodrošinātajai aizsardzībai, ir izveidota īpaša pārvaldības struktūra. Investīciju komiteja, kuras locekļi ir neatkarīgi eksperti, pārbauda katra projekta, ko *IIW* daļā ierosinājusī EIB, atbilstību ES galvojuma saņemšanai. Kad darbība ir apstiprināta kā atbilstoša ESIF galvojuma saņemšanai, lēmumam turpināt projektu un tā pārvaldībai izmanto parasto EIB projekta ciklu un pārvaldības procesu. Saistībā ar *SMEW* Investīciju komitejai ir tikai konsultatīva loma attiecībā uz *SMEW* produktu aprakstu, un šos produktus apstiprina ESIF Valde un ESIF rīkotājdirektors. ESIF īstenošanu uzrauga arī valde, kas sastāv no pieciem locekļiem, no kuriem trīs ieceļ Komisija, vienu – EIB un vienu locekli bez balsstiesībām – Eiropas Parlaments. Lēmumus pieņem vienprātīgi, un – ja vienprātību nav iespējams nodrošināt – lēmums vienbalsīgi jāpieņem visiem balsstiesīgajiem locekļiem. ESIF Valde nepieņem ar ieguldījumiem saistītus lēmumus.

ES loma ir saistīta ar ES budžeta garantijas sniegšanu tai iespējamo zaudējumu daļai, kas var veidoties EIB, veicot ieguldījumus parāda un pašu kapitāla instrumentos. Tādējādi ES neiejaucas ESIF darbību izvēles un pārvaldības procesā, neiegulda naudu ESIF darbībās un nav tieša līgumslēdzēja puse to pamatā esošajiem instrumentiem. Tā kā kontroles kritēriji un grāmatvedības prasības attiecībā uz konsolidāciju, kas noteiktas ES grāmatvedības noteikumos (un SPSGS), nav izpildītas, attiecīgie garantētie aktīvi netiek uzskaitīti ES konsolidētajos gada pārskatos.

ESIF ES galvojums, kas tika piešķirts EIB grupai, atbilstīgi ES grāmatvedības noteikumiem tiek uzskaitīts kā finanšu garantiju saistības attiecībā uz *IIW* parāda portfeli, kā finanšu uzkrājumi attiecībā uz *SMEW* parāda portfeli un kā atvasinātais instruments (finanšu aktīvi vai saistības patiesajā vērtībā ar atspoguļojumu pārpalikuma vai deficīta aprēķinā) attiecībā uz abiem pašu kapitāla portfeļiem. Turklāt šajā skaidrojumā ir iekļautas arī iespējamās saistības, kas attiecināmas uz piešķirto ESIF galvojumu.

ESIF *IIW* parāda portfelī ES galvojums sedz portfeļa "pirmās kārtas zaudējumu daļu" saistībā ar EIB veiktām finansēšanas darbībām, kas galvenokārt ir standarta aizdevumi un garantijas. ES galvojums tiek pieprasīts, ja parādnieks neveic maksājumu termiņā vai ja parāds tiek pārstrukturēts. ES galvojums tiek atlīdzināts proporcionāli ES uzņemtajam riskam, sadalot starp EIB un ES ar risku saistītos ieņēmumus, ko EIB saņem no garantētajām darbībām. ES ieņēmumiem vispirms būtu jāsedz garantēto darbību radītie zaudējumi. Tādējādi ES galvojums tiek uzskaitīts kā finanšu garantijas saistības un, veicot sākotnējo atzīšanu, to novērtē patiesajā vērtībā, kas ir saņemamo prēmiju neto pašreizējā vērtība (ES ieņēmumi). Turpmākajos bilances datumos finanšu garantijas saistības tiek novērtētas vai nu plānotajos zaudējumos, vai arī sākotnēji atzītajā summā, no kuras attiecīgā gadījumā atskaitīta ieņēmumu uzkrātā amortizācija, – atkarībā no tā, kura no minētajām summām ir lielāka. Finanšu garantijas saistības tiek uzrādītas summā, no kuras atskaitīti vēl nesāņemtie ES ieņēmumi; 2018. gada 31. decembrī tie bija nulle (2017. gadā – nulle); skatīt **2.11.3.** skaidrojumu.

ESIF *IIW* pašu kapitāla portfeli veido tieša līdzdalība pašu kapitālā vai kvazikapitālā vai subordinētie aizdevumi, un tā ietvaros EIB veic līdzvērtīgus ieguldījumus, kad riskus uzņemas gan EIB, gan ES. Tādējādi ES galvojums sedz (attiecībā uz to kapitālieguldījumu daļu, ko garantē ES) negatīvās vērtības korekcijas (nerealizētos zaudējumus) katrā bilances datumā, realizētos zaudējumus ieguldījuma likvidēšanas gadījumā un EIB finansēšanas izmaksas. Gadījumos, kad tāda ieguldījuma vērtība, kam iepriekš tika veikta negatīva vērtības korekcija, palielinās turpmākos pārskata datos, starpību līdz ieguldījuma sākotnējam izmaksām EIB atmaksā ES. Ieguldījuma likvidēšanas laikā ES ir arī tiesības saņemt peļņu par ieguldījumu, kas pārsniedz sākotnējās izmaksas. ES galvojums tiek atlīdzināts ar ieņēmumiem, ko EIB saņem no garantētajām darbībām, tostarp ar procentiem, dividendēm un realizēto peļņu. Norēķins starp ES un EIB tiek veikts reizi gadā, no summas atskaitot zaudējumus un ieņēmumus.

ESIF SMEW pašu kapitāla portfeli ES garantē riska kapitāla un privātā pašu kapitāla fondos veiktus kapitālieguldījumus, ko finansē EIB un veic un pārvalda EIF. ES galvojums tiek piešķirts pa portfeļiem – kopumā diviem portfeļiem: 1. apakšklasei un 2. apakšklasei. ESIF galvojums tiek pieprasīts, lai segtu vērtības samazinājumu un realizētos zaudējumus no garantētajiem ieguldījumiem, kā arī EIB finansēšanas izmaksas. ES ir tiesības saņemt atlīdzību par risku, ko tā uzņemas, un atlīdzība tiek maksāta kā dividendes un realizētā peļņa no garantētajām pašu kapitāla darbībām. 2. apakšklasē tajā pašā pašu kapitāla portfeli daļēji tiek veikti ieguldījumi arī no ES programmas "Apvārsnis 2020" (*H2020* ieguldījumus, ko finansē ES, tās kontos uzskaita kā pārdošanai pieejamu finanšu aktīvu), un šī programma arī uzņemas pirmos zaudējumus no ieguldījumiem, turpmākus zaudējumus sedz no ES galvojuma un EIF.

ESIF galvojums ESIF pašu kapitāla portfelim ir klasificēts kā atvasināts finanšu instruments un tiek uzskaitīts kā finanšu aktīvs vai finanšu saistības patiesajā vērtībā ar atspoguļojumu pārpalikuma vai deficīta aprēķinā. 2018. gada 31. decembrī ESIF ES galvojuma patiesā vērtība ESIF pašu kapitāla portfeli bija 14 miljoni EUR (2017. gadā – 16 miljoni EUR) – skatīt **2.4.2.** skaidrojumu.

Iepriekš minētajās iespējamajās saistībās ir iekļauta tā programma *COSME*, *H2020*, *CCS* un *EaSI* darbību daļa, ko sedz ESIF ES galvojums SMEW parāda portfeli.

ES galvojuma maksājumus veiktu ESIF galvojuma fonds – skatīt **2.4.1.** skaidrojumu. 2018. gada beigās galvojuma fonda kopējā aktīvu summa bija 5,452 miljardi EUR (2017. gadā – 3,504 miljardi EUR), bet vēl 2,688 miljardi EUR (2017. gadā – 2,633 miljardi EUR) ir piešķirti, bet vēl nav izmaksāti, un tie ir iekļauti summā, kas **5.1.** skaidrojumā norādīta kā *RAL*. 2018. gadā no ESIF galvojuma fonda ir izmaksātas garantijas prasības 61 miljona EUR apmērā.

4.1.2. Ar finansiālu palīdzību saistītās garantijas (aizņēmumu un aizdevumu darbības)

Miljonos EUR

	31.12.2018.			31.12.2017.		
	Izmantots	Neizmantots	Kopā	Izmantots	Neizmantots	Kopā
<i>EFSM</i>	47 400	—	47 400	47 456	—	47 456
<i>MB</i>	1 734	—	1 734	3 114	—	3 114
<i>MFA</i>	4 388	980	5 368	3 924	460	4 384
<i>Euratom</i>	254	200	454	250	250	500
Kopā	53 775	1 180	54 955	54 744	710	55 454

No ES budžeta garantē aizņēmumus, ko Komisija saņēmusi, lai finansētu aizdevumus dalībvalstīm un trešām valstīm, izmantojot kompensējošus darījumus. Šie aizņēmumi jau ir atzīti kā saistības ES bilancē – skatīt **2.11.1.** skaidrojumu. Tomēr, ja ar šiem aizņēmumiem piešķirtie kompensējošie aizdevumi netiks atmaksāti, no ES budžeta, pamatojoties uz Padomes Regulas (ES, *Euratom*) Nr. 609/2014 14. pantu, būs jāsedz visas nesamaksātās summas:

- aizņēmumus, kas saistīti ar aizdevumiem, kuri izmaksāti *EFSM* ietvaros, garantē tikai no ES budžeta,
- aizņēmumus, kas saistīti ar *MB* aizdevumiem, garantē tikai no ES budžeta,

- MFA aizdevumus pirmām kārtām garantē no Garantiju fonda ārējai darbībai (skatīt **2.4.1.** skaidrojumu) un tikai tad no ES budžeta, un
- trešo personu izsniegtās garantijas ir pirmais instruments, kas tiek izmantots, lai segtu visus nesamaksātos *Euratom* aizdevumus. Garantiju fonds sedz ārējo aizdevumu summas, ja tās nesedz trešo personu izsniegtās garantijas.

Uz likvidējamās EOTK aizdevumiem, kas piešķirti no aizņemtiem līdzekļiem, neattiecas ES budžeta garantija. Tā vietā tie tiek segti no likvidējamās EOTK finanšu aktīviem – skatīt **2.4.1.** skaidrojumu.

4.1.3. ES finanšu instrumentiem izsniegtās garantijas

	<i>Miljonos EUR</i>	
	31.12.2018.	31.12.2017.
“Apvārsnis 2020”	1 467	1 297
Riska dalīšanas finanšu mehānisms	642	654
Eiropas infrastruktūras savienošanas instruments	579	490
Citi	29	32
Kopā	2 717	2 473

Kā minēts FR 210. panta 1. punktā, ar finanšu instrumentu un ES finanšu saistībām saistītie budžeta izdevumi nekādā gadījumā nepārsniedz tiem noteikto attiecīgo budžeta saistību summu, tādējādi nepieļaujot iespējamās saistības, kas būtu jāsedz no budžeta. Praksē tas nozīmē, ka šīm saistībām pretī ir postenis bilances aktīvu pusē vai tās tiek segtas ar nenokārtotām budžeta saistībām, kas vēl nav iekļautas izdevumos. Iepriekš norādītās iespējamās saistības tiek atspoguļotas, atskaitot finanšu uzkrājumus, kas veikti šiem instrumentiem, – skatīt **2.10.** skaidrojumu.

4.1.4. Tiesas prāvas

	<i>Miljonos EUR</i>	
	31.12.2018.	31.12.2017.
Naudas sodi	3 187	3 242
Lauksaimniecība	653	1 737
Kohēzija	26	3
Citi	1 867	481
Kopā	5 732	5 463

Naudas sodi

Šīs summas galvenokārt attiecas uz tādiem Komisijas piemērotiem naudas sodiem par konkurences noteikumu pārkāpumiem, kurus attiecīgie uzņēmumi ir provizoriski samaksājuši un par kuriem ir iesniegta pārsūdzība vai par kuriem nav zināms, vai tie tiks pārsūdzēti. Iespējamās saistības saglabājas, līdz Tiesa pieņem galīgo lēmumu lietā vai arī līdz apelācijas perioda beigām. Saņemtie procenti par provizoriskajiem maksājumiem ir iekļauti gada saimnieciskās darbības rezultātā un arī kā iespējamās saistības, lai atspoguļotu Komisijas tiesību uz šīm summām nenoteiktību.

Ja ES zaudēs kādā no šiem procesiem, kas saistīti ar uzliktajiem naudas sodiem, summas, kas provizoriski saņemtas, tiks atmaksātas uzņēmumiem. Soda naudas summa tiek atzīta kā budžeta ieņēmumi tikai tad, kad soda nauda ir nepārsūdzama (FR 107. pants).

Lauksaimniecība

Šīs ir iespējamās saistības pret dalībvalstīm saistībā ar ELGF atbilstības lēmumiem un finanšu korekcijām attiecībā uz lauku attīstības un pirmspievienošānās atbalstu, līdz Tiesa pieņem lēmumu. Saistību galīgā apjoma un tā gada noteikšana, kurā sekmīgas apelācijas rezultātā summas tiks izmaksātas no budžeta, būs atkarīga no tiesas procesa ilguma.

Kohēzija

Šis ir iespējamās saistības pret dalībvalstīm saistībā ar kohēzijas politikas darbībām, attiecībā uz kurām vēl nav noteikts mutiskās uzklaušanās datums vai Tiesa nav sagatavojuši spriedumu.

Citas tiesas prāvas

Šī pozīcija attiecas uz prasībām, kas pašlaik iesniegtas pret ES par zaudējumu atlīdzināšanu, citiem juridiskiem strīdiem un lēstiem tiesāšanās izdevumiem. Jāņem vērā, ka prasībā par zaudējumu atlīdzināšanu saskaņā ar LESD līguma 340. pantu prasības iesniedzējam ir jāpierāda, ka iestāde ir veikusi pietiekami nopietnu tādas tiesību normas pārkāpumu, ar kuru personām tiek piešķirtas tiesības, kā arī iesniedzējam faktiski nodarītais kaitējums un tieša cēloņsakarība starp nelikumīgo rīcību un kaitējumu. Attiecīgā summa par 2018. gadu galvenokārt attiecas uz zaudējumu atlīdzināšanas prasību pret Eiropas Komisiju par lēmumu, ar kuru aizliegta uzņēmumu apvienošana. Konkrētā tiesvedība ir salīdzinoši jauna un ir vēl sākuma stadijā. Tāpēc norādītā summa attiecas uz prasīto summu, jo nav ticamas aplēses.

4.2. IESPĒJAMIE AKTĪVI

	<i>Miljonos EUR</i>	
	31.12.2018.	31.12.2017.
<i>Saņemtās garantijas:</i>		
<i>izpildes garantijas</i>	321	352
<i>citas garantijas</i>	19	22
<i>Citi iespējamie aktīvi</i>	25	34
Kopā	366	409

Izpildes garantijas tiek pieprasītas, lai nodrošinātu, ka ES finansējuma saņēmēji izpilda pienākumus, kas ir noteikti saņēmēju līgumos ar ES.

5. BUDŽETA UN JURIDISKĀS SAISTĪBAS

Šajā skaidrojumā sniegta informācija par budžeta procesu un nākotnes finansējuma vajadzībām, nevis saistībām, kuras pastāv 2018. gada 31. decembrī.

Daudz gadu finanšu shēmā (DFS), par kuru vienojušās dalībvalstis, ir definētas programmas un noteiktas saistību apropriāciju izdevumu kategoriju maksimālās summas un maksājumu apropriāciju kopsumma, kuras robežās ES var uzņemties budžeta un juridiskās saistības un galu galā veikt maksājumus septiņu gadu periodā, – skatīt 1.1. tabulu budžeta izpildes pārskatu skaidrojumos.

Padome (dalībvalstis) ar Eiropas Parlamenta piekrišanu ir apstiprinājusi DFS maksimālo apmēru, un Regulas (ES) Nr. 1306/2013 par KLP finansēšanu 16. pants izveido tiešu saikni starp ELGF izdevumu gada maksimālo apmēru un DFS regulu. Eiropas Parlaments un Padome ir pieņēmuši arī attiecīgos pamataktus par ELGF izdevumiem, ar ko nosaka izdevumus katrai dalībvalstij visam 2014.–2020. gada periodam.

Juridiskās saistības atbilst parakstītajām programmām, projektiem, nolīgumiem vai līgumiem, kuri ES tādējādi ir juridiski saistoši. Juridiskas saistības ir akts, ar kuru kredītrīkotājs noslēdz vai nodibina saistību (ES vajadzībām), kas rada maksājumu (FR 37. panta 2. punkts).

Budžeta saistības principā uzņemas pirms juridisko saistību uzņemšanās, bet attiecībā uz dažām daudz gadu programmām/projektiem tas ir otrādi – attiecīgās budžeta saistības uzņemas gada maksājumu veidā vairāku gadu laikā, ja to paredz pamatakts. Piemēram, attiecībā uz kohēziju Kopīgo noteikumu regulas (KNR) (Regula (ES) Nr. 1303/2013⁽²³⁾) 76. pantā noteikts, ka Komisijas lēmums, ar ko pieņem programmu, veido juridiskas saistības Finanšu regulas nozīmē, taču Savienības budžeta saistības attiecībā uz katru programmu uzņemas gada maksājumu veidā par katru fondu laikposmā no 2014. gada 1. janvāra līdz 2020. gada 31. decembrim. Citos juridiskajos pamatos var būt ietverti līdzīgi noteikumi. Šā iemesla dēļ var būt summas, kuras ES ir likumīgi apņēmusies maksāt, bet budžeta saistību uzņemšanās vēl nav notikusi – skatīt 5.2. un 5.3. skaidrojumu turpmāk.

⁽²³⁾ OV L 347, 20.12.2013., 320. lpp.

Ja budžeta saistību uzņemšanās ir notikusi, bet turpmāki maksājumi vēl nav veikti, neizpildīto saistību summa tiek dēvēta par “*reste à liquider*” (RAL). Tās var būt programmas vai projekti, nereti daudzgadēji, kuri ir parakstīti, bet par kuriem maksājumi tiks veikti tikai vēlākos gados. Tie atspoguļo maksājumu saistības turpmākajiem gadiem. Tā kā finanšu pārskatus sagatavo, izmantojot uzkrāšanas principu, bet budžeta izpildes pārskatus sagatavo, pamatojoties uz naudas plūsmas principu, daļa no kopējās nesamaksātās summas (RAL) jau ir iekļauta izdevumos un bilancē atzīta kā saistības (skatīt 2.12. un 2.13. skaidrojumu). Šo izdevumu aprēķins tiek veikts, balstoties uz saņemtajiem izmaksu prasījumiem / rēķiniem vai programmas vai projekta īstenošanas aplēsēm, ja ES vēl nav iesniegti prasījumi, – skatīt 5.1. skaidrojumu. Tiklīdz ar RAL saistītie maksājumi ir veikti pēc 2018. gada 31. decembra, saistību atzīšana bilancē tiek pārtraukta. RAL daļa, kas vēl nav iekļauta izdevumos, nav iekļauta saistībās, bet gan norādīta turpmāk.

Tādējādi turpmāk sniegtā informācija atspoguļo summas 2018. gada 31. decembrī, kuras ES ir apņēmusies maksāt, pamatojoties uz līgumisko vienošanos izpildi, un tāpēc tās plānots finansēt no nākamajiem ES budžetiem.

Miljonos EUR			
	Skaidrojums	31.12.2018.	31.12.2017.
Neizpildītās budžeta saistības, kas vēl nav iekļautas izdevumos	5.1.	235 836	221 391
Dalītās pārvaldības juridiskās saistības saskaņā ar pašreizējo DFS, kas vēl nav izpildītas	5.2.	143 883	211 688
Nozīmīgas juridiskās saistības citās jomās	5.3.	18 126	20 030
Kopā		397 845	453 109

5.1. NEIZPILDĪTĀS BUDŽETA SAISTĪBAS, KAS VĒL NAV IEKĻAUTAS IZDEVUMOS

Miljonos EUR		
	31.12.2018.	31.12.2017.
Neizpildītās budžeta saistības, kas vēl nav iekļautas izdevumos	235 836	221 391

Iepriekš norādītā summa ir budžeta RAL (“*reste à liquider*”) 281,175 miljardu EUR apmērā (skatīt 4.4. tabulu budžeta izpildes pārskatu skaidrojumos), no kā atskaitītas saistītās summas, kuras jau iekļautas bilancē kā saistības un finanšu darbības rezultātu pārskatā kā izdevumi. Budžeta RAL ir summa, kas raksturo neizpildītās saistības, par kurām vēl nav veikti maksājumi un/ vai kuras vēl nav atceltas. Kā iepriekš paskaidrots, šādas saistības ir raksturīga parādība, kas izriet no daudzgadu programmu pastāvēšanas.

Jānorāda, ka kopējie neatmaksātie priekšfinansējuma avansa maksājumi 2018. gada 31. decembrī bija 50 miljardi EUR (skatīt 2.5. skaidrojumu). Tas atspoguļo budžeta saistības, kas samaksātas, samazinot RAL, taču samaksātās summas joprojām tiek uzskatītas par piederīgām ES, nevis saņemējam līdz brīdim, kad tiek izpildītas līgumā noteiktās saistības. Tādējādi tās ir kā iepriekš aprakstītās RAL, kas vēl nav iekļautas izdevumos.

5.2. DALĪTĀS PĀRVALDĪBAS JURIDISKĀS SAISTĪBAS SASKAŅĀ AR PAŠREIZĒJO DFS, KAS VĒL NAV IZPILDĪTAS

Miljonos EUR				
Fondi	2014.–2020. gada finanšu shēma (A)	Noslēgtās juridiskās saistības (B)	Budžeta saistības (C)	Juridiskās saistības mīnus budžeta saistības (B – C)
Eiropas Reģionālās attīstības fonds un Kohēzijas fonds	262 408	262 408	179 831	82 578
Eiropas Sociālais fonds	92 935	92 819	65 230	27 588
Eiropas kaimiņattiecību politikas instruments				—
Eiropas atbalsta fonds vistrūcīgākajām personām	3 814	3 814	2 670	1 144
1.B IZDEVUMU KATEGORIJA: KOHĒZIJAS POLITIKAS FONDI	359 157	359 041	247 731	111 310

Fondi	2014.–2020. gada finanšu shēma (A)	Noslēgtās juridiskās saistības (B)	Budžeta saistības (C)	Miljonos EUR
				Juridiskās saistības minus budžeta saistības (B – C)
<i>Eiropas Lauksaimniecības fonds lauku attīstībai</i>	100 079	100 079	70 748	29 331
<i>Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fonds</i>	5 749	5 749	4 048	1 702
2. IZDEVUMU KATEGORIJA: DABAS RESURSI	105 828	105 828	74 795	31 033
<i>Patvēruma un migrācijas fonds</i>	5 028	4 393	3 577	816
<i>Iekšējās drošības fonds</i>	3 016	2 883	2 159	724
3. IZDEVUMU KATEGORIJA: DROŠĪBA UN PILSONĪBA	8 044	7 276	5 736	1 540
Kopā	473 030	472 145	328 262	143 883

Tās ir juridiskās saistības, ko ES ir apņēmusies maksāt, pieņemot darbības programmas, kas saistītas ar dalītu pārvaldību. Komisijas lēmums, ar ko pieņem darbības programmu, ir finansēšanas lēmums FR 110. panta nozīmē, un, sākot no brīža, kad par to tiek informēta attiecīgā dalībvalsts, – juridiskas saistības minētās regulas nozīmē.

Attiecībā uz Eiropas strukturālajiem un investīciju fondiem (ESI fondi) KNR 76. pantā teikts:

“Savienības budžeta saistības attiecībā uz katru programmu uzņemas gada iemaksu veidā par katru fondu laikposmā no 2014. gada 1. janvāra līdz 2020. gada 31. decembrim. Budžeta saistības saistībā ar izpildes rezervi katrā programmā uzņemas atsevišķi no atlikušā programmas piešķiruma.”

Iepriekšējā tabula sākas ar kopējo DFS (A aile) un atspoguļo juridiskās saistības, par kurām budžeta saistības vēl nav uzņemtas attiecībā uz 2014.–2020. gada DFS, 1.B, 2. un 3. izdevumu kategorijā. Tāpēc šīs juridiskās saistības parāda nesamaksātās summas, ko ES iekļaus budžetā un samaksās pēc 2018. gada 31. decembra. B ailē ir atspoguļotas juridiskās saistības, ko Komisija noslēgusi gada beigās, un C ailē ir norādītas budžeta saistības, kas bija iekļautas budžetā gada beigās saistībā ar šīm juridiskajām saistībām.

5.3. NOZĪMĪGAS JURIDISKĀS SAISTĪBAS CITĀS JOMĀS

	Miljonos EUR	
	31.12.2018.	31.12.2017.
<i>Eiropas infrastruktūras savienošanas instruments</i>	11 554	12 676
<i>ITER</i>	1 489	1 496
<i>Copernicus</i>	1 267	1 841
<i>Galileo</i>	493	253
<i>Zvejas nolīgumi</i>	46	133
<i>Operatīvās nomas saistības</i>	2 352	2 577
<i>Citas līgumsaistības</i>	924	1 054
Kopā	18 126	20 030

Šīs summas atspoguļo ilgtermiņa juridiskās saistības, kuras gada beigās vēl nebija iekļautas budžeta saistību apropriācijās. Šie saistošie pienākumi tiks iekļauti budžetā gada maksājumu veidā turpmākajos gados un samaksāti.

Noteiktas svarīgas programmas (skatīt turpmāk) var īstenot, izmantojot gada maksājumus, saskaņā ar FR 112. panta 2. punktu. Tas ļauj ES uzņemt juridiskās saistības (parakstīt dotāciju nolīgumus, deleģēšanas nolīgumus un iepirkuma līgumus), pārsniedzot konkrētajā gadā pieejamās saistību apropriācijas. Tādējādi par būtisku pašreizējās DFS kopējā piešķiruma summu jau varētu būt uzņemtas saistības. Tas jo īpaši attiecināms uz turpmāk aprakstītajām programmām.

Eiropas infrastruktūras savienošanas instruments (EISI)

EISI sniedz finansiālu palīdzību Eiropas tīkliem, atbalstot kopēju interešu projektus tādās jomās kā transporta, telekomunikāciju un enerģētikas infrastruktūra. EISI programmas juridiskās saistības aptver īstenošanas laikposmu no 2014. līdz 2023. gadam EISI transporta instrumentam un līdz 2024. gada 31. decembrim EISI enerģētikas instrumentam. Šo saistību juridiskais pamats ir Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 11. decembra Regula (ES) Nr. 1316/2013, ar ko izveido Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumentu, groza Regulu (ES) Nr. 913/2010 un atceļ Regulu (EK) Nr. 680/2007 un Regulu (EK) Nr. 67/2010 (dokuments attiecas uz EEZ) (OV L 348, 20.12.2013.), un tās 19. pantā ir paredzēta gada maksājuma izmantošana.

Copernicus

Copernicus ir Eiropas Zemes novērošanas programma – skatīt arī 2.2. skaidrojumu. Šīs saistības uzņemas uz laika periodu līdz 2020. gadam. Pamatojoties uz Eiropas Parlamenta un Padomes 2014. gada 3. aprīļa Regulu (ES), ar ko izveido programmu *Copernicus* un atceļ Regulu (ES) Nr. 911/2010 Nr. 377/2014⁽²⁴⁾, Komisija parakstīja deleģēšanas nolīgumus ar Eiropas Kosmosa aģentūru (EKA), *EUMETSAT*, *Mercator* un Eiropas vidēja termiņa laika prognožu centru. Ar Regulas (ES) Nr. 377/2014 8. pantu ir atļauta gada maksājumu izmantošana.

ITER – starptautiskais eksperimentālais kodoltermiskais reaktors

Šīs saistības ir paredzētas *ITER* iekārtu turpmāko finansējuma vajadzību apmierināšanai laikposmā līdz 2021. gadam. ES (*Euratom*), tostarp dalībvalstu un Šveices, ieguldījums *ITER International* tiek nodrošināts ar Kodolsintēzes enerģijas aģentūras starpniecību. Šīs saistības uzņemas, pamatojoties uz Padomes 2013. gada 13. decembra Lēmumu 2013/791/*Euratom*, ar kuru groza Lēmumu 2007/198/*Euratom*, ar ko izveido Eiropas Kopuzņēmumu *ITER* un kodolsintēzes enerģētikas attīstības vajadzībām un piešķir tam priekšrocības⁽²⁵⁾, ar kuru atļauts izmantot gada maksājumus. *ITER* tika izveidots, lai pārvaldītu *ITER* iekārtas, sekmētu *ITER* iekārtu ekspluatāciju, veicinātu sabiedrības izpratni par kodolsintēzes enerģiju un tās pieņemšanu un veiktu jebkuras citas darbības, kas ir vajadzīgas tā mērķa sasniegšanai. *ITER* ir iesaistīta ES, Ķīna, Indija, Krievija, Dienvidkoreja, Japāna un ASV.

Galileo

Šīs summas ir paredzētas *Galileo* programmai, lai attīstītu Eiropas globālo navigācijas satelītu sistēmu, – skatīt arī 2.2. skaidrojumu. Šīs saistības uzņemas uz laika periodu līdz 2020. gadam. Pamatojoties uz Regulu (ES) Nr. 1285/2013⁽²⁶⁾, Komisija parakstīja deleģēšanas nolīgumu ar EKA. Ar Regulas (ES) 1285/2013 9. pantu ir atļauta gada maksājumu izmantošana.

Zvejas nolīgumi

Tās ir saistības, kas uzņemtas ar trešām valstīm par darbībām saskaņā ar starptautiskiem zvejas nolīgumiem līdz 2023. gadam. Šīs saistības uzņemas, pamatojoties uz Padomes lēmumiem par atsevišķām trešām valstīm (piemēram, Padomes 2019. gada 4. marta Lēmums (ES) 2019/385 par to, lai noslēgtu protokolu, ar kuru īsteno Partnerattiecību nolīgumu zivsaimniecības nozarē starp Eiropas Savienību un Kotdivuāras Republiku (2018–2024)⁽²⁷⁾, un tās uzskata par konkrētiem starptautiskiem līgumiem, ar ko paredz daudzgadējas tiesības un pienākumus.

Operatīvās nomas saistības

Minimālās summas, par kurām saskaņā ar pamatā esošajiem līgumiem ir saistības tās samaksāt atlikušajā nomas līguma darbības laikā, ir šādas:

	Minimālie nomas maksājumi			Miljonos EUR
	< 1 gads	1–5 gadi	> 5 gadi	Kopā
Ēkas	439	943	940	2 321
IT materiāli un cits aprīkojums	9	21	0	31
Kopā	448	964	940	2 352

⁽²⁴⁾ OV L 122, 24.4.2014., 44. lpp.

⁽²⁵⁾ OV L 349, 21.12.2013., 100. lpp.

⁽²⁶⁾ OV L 347, 20.12.2013., 1. lpp.

⁽²⁷⁾ OV L 70, 12.3.2019., 1. lpp.

Saistībā ar Apvienotās Karalistes paziņojumu par tās nodomu izstāties no Eiropas Savienības un pamatojoties uz Eiropas Parlamenta un Padomes 2018. gada 14. novembra Regulu (ES) 2018/1718, ar ko attiecībā uz Eiropas Zāļu aģentūras mītnesvietu groza Regulu (EK) Nr. 726/2004 ⁽²⁸⁾, Eiropas Zāļu aģentūras (EMA) mītnesvieta tika pārcelta no Londonas uz Amsterdamu. Pašreizējais līgums par telpu nomu Londonā ir noslēgts uz laiku līdz 2039. gadam, tāpēc tas būs jāizbeidz priekšlaicīgi vai arī būs jānoslēdz tālāknodošanas vai apakšnomas līgums ar trešo personu.

Iepriekšējā tabulā norādītās summas ietver 468 miljonus EUR, kas vēl ir jāsamaksā saskaņā ar šo nomas līgumu, tomēr nākotnes neto finanšu ietekme (ja tāda būs) konsolidētajos finanšu pārskatos ir atkarīga no sarunām par līguma izbeigšanu ar telpu īpašnieku vai no tā, kādi būs nosacījumi apakšnomas līgumā, ko noslēgs ar trešo personu.

Citas līgumsaistības

Norādītās summas atbilst saistībām par summām, kas jāmaksā līgumu darbības laikā. Visnozīmīgākais šeit iekļautais apjoms attiecas uz Eiropas Parlamenta ēku līgumiem (87 miljoni EUR).

6. FINANŠU RISKĀ PĀRVALDĪBA

Turpmāk atklātā informācija par ES finanšu risku pārvaldību attiecas uz:

- aizņēmumu un aizdevumu darbībām saistībā ar finansiālo palīdzību, ko sniedz Komisija, izmantojot EFSM, MB, MFA un *Euratom* darbības, kā arī saistībā ar likvidējamās EOTK aizdevumiem no aizņemtiem līdzekļiem,
- Komisijas veiktajām kases operācijām ES budžeta izpildei, tostarp naudas sodu saņemšanai,
- aktīviem, kas budžeta garantiju vajadzībām turēti fondos: Garantiju fondā ārējai darbībai, ESIF galvojuma fondā un EFIA garantiju fondā, un
- finanšu instrumentiem, kurus finansē no ES budžeta.

6.1. RISKU VEIDI

Tirgus risks ir risks, ka tirgus cenu izmaiņu dēļ var svārstīties finanšu instrumenta patiesā vērtība vai nākotnes naudas plūsmas. Tirgus risks ietver ne tikai iespējamus zaudējumus, bet arī iespējamo peļņu. Tas aptver *valūtas risku, procentu likmju risku un citus cenu riskus* (ES nav nozīmīga cita cenu riska).

- *Valūtas risks* ir risks, ka ES darbības vai ieguldījumu vērtību ietekmēs valūtas kursa pārmaiņas. Šo risku rada tas, ka mainās vienas valūtas cena pret otru valūtu.
- *Procentu likmes risks* ir iespējamība, ka procentu likmju kāpuma dēļ samazināsies vērtspāpīra, jo īpaši obligācijas, vērtība. Parasti augstākas procentu likmes izraisa nemainīgas likmes obligāciju cenu kritumu un otrādi.

Kreditrisks ir risks ciest zaudējumus, kurus rada parādnieka/aizņēmēja neveikts maksājums par aizdevumu vai citu kredītlīniju (pamatsummas vai procentu, vai abu summu maksājums) vai citu līgumsaistību nepildīšana. Saistību neizpildes gadījumi ietver atmaksas kavēšanu, aizņēmēja atmaksas pārstrukturēšanu un bankrotu.

Likviditātes risks ir risks, kas rodas, ja ir grūtības pārdot aktīvu, piemēram, risks, ka konkrēto vērtspāpīru vai aktīvu nevarēs pietiekami ātri pārdot tirgū, lai novērstu zaudējumus vai izpildītu saistības.

6.2. RISKĀ PĀRVALDĪBAS POLITIKA

ES budžeta izpilde arvien vairāk balstās uz darbības programmu finanšu instrumentu izmantošanu. Sīkāku informāciju par attiecīgajām summām skatīt **2.4.1.** skaidrojumā.

Lielākajai daļai finanšu instrumentu kopīgs ir tas, ka to īstenošana tiek deleģēta EIB grupai (tostarp EIF) vai citām finanšu iestādēm, pamatojoties uz nolīgumu starp Komisiju un finanšu iestādi. Nolīgumi, kas parakstīti ar šīm finanšu iestādēm, ietver stingrus nosacījumus un starpnieku saistības, lai nodrošinātu pienācīgu ES naudas pārvaldību un pārskatu iesniegšanu. Kad ir pausta apņemšanās veikt finanšu iemaksu kādā no instrumentiem, līdzekļi tiek pārvesti uz īpaši izveidotu finanšu iestādes bankas kontu (t. i., fiduciāro kontu). Atkarībā no attiecīgā instrumenta finanšu iestāde var izmantot šajā fiduciārajā kontā esošos līdzekļus aizdevumu sniegšanai, parāda instrumentu emitēšanai, ieguldījumiem pašu kapitāla instrumentos vai garantijas pieprasījumu segšanai. Parasti ieņēmumi no finanšu instrumentiem tiek atmaksāti ES budžetā.

⁽²⁸⁾ OV L 291, 16.11.2018., 3. lpp.

Attiecībā uz šiem finanšu instrumentiem risks ir ierobežots un nepārsniedz maksimālo apmēru, kas ir norādīts pamatā esošajos nolīgumos kā instrumentam budžetā paredzētā summa. Tā kā Komisija bieži uzņemas "pirmās kārtas zaudējumu daļu" un instrumenti ir paredzēti, lai finansētu riskantākus saņēmējus (kam ir grūtības iegūt finansējumu no komerciāliem aizdevējiem), ir iespējams, ka ES budžetam radīsies kādi zaudējumi.

Finanšu instrumentu novērtēšana

Šādas finanšu aktīvu un saistību klases netiek novērtētas to patiesajā vērtībā: nauda un naudas ekvivalenti, aizdevumi, ar komerciālu apmaiņu saistīti debitoru parādi un ar komerciālu apmaiņu nesaistītas atgūstamās summas, aizņēmumi un citas finanšu saistības, kas novērtētas amortizētajā iegādes vērtībā. Šo finanšu aktīvu un saistību uzskaites vērtība tiek uzskatīta par pamatotu tuvinājumu to patiesajai vērtībai.

Aizņēmumu un aizdevumu darbības attiecībā uz finansiālo palīdzību

Aizņēmumu un aizdevumu darījumus, kā arī attiecīgo kases pārvaldību veic ES saskaņā ar attiecīgo Padomes un EP regulu, Padomes lēmumiem un, ja piemērojams, arī ar iekšējām pamatnostādņēm. Ir izstrādātas rakstiskas procedūru rokasgrāmatas, kas aptver tādas konkrētas jomas kā aizņēmumi, aizdevumi un kases pārvaldība, un tās izmanto attiecīgās funkcionālās vienības. Aizdevumu darbības tiek finansētas, izmantojot kompensējošus aizņēmumus, tāpēc neveidojas atvērtas procentu likmju vai valūtas pozīcijas.

Kase

Komisijas kases operāciju pārvaldības noteikumi un principi ir noteikti Padomes Regulā (ES, Euratom) Nr. 609/2014 (kas grozīta ar Padomes Regulu (ES, Euratom) 2016/804⁽²⁹⁾) un Finanšu regulā.

Saskaņā ar iepriekš minētajām regulām ir piemērojami turpmāk izklāstītie pamatprincipi.

- Pašu resursus maksā dalībvalstis, veicot iemaksas kontā, ko šajā nolūkā Komisijas vārdā atver valsts kasē vai centrālajā bankā. Iepriekš minētos kontus Komisija drīkst izmantot tikai, lai apmierinātu savas vajadzības pēc naudas līdzekļiem.
- Dalībvalstis pašu resursus maksā savas valsts valūtā, turpretim Komisijas maksājumi galvenokārt tiek veikti euro.
- Komisijas vārdā atvērtos bankas kontus nedrīkst pārtērēt. Šis ierobežojums neattiecas uz Komisijas pašu resursu kontiem gadījumā, ja nav izpildītas saistības attiecībā uz aizdevumiem, par ko noslēgts līgums vai kas garantēti saskaņā ar ES Padomes regulām un lēmumiem, un ar noteiktiem nosacījumiem arī gadījumos, kad prasības pēc naudas līdzekļiem pārsniedz kontos esošos aktīvus.
- Bankas kontos turētos līdzekļus, kas ir citās valūtās, nevis euro, izmanto maksājumiem tajās pašās valūtās vai periodiski konvertē euro.

Papildus pašu resursu kontiem Komisija atver citus bankas kontus centrālajās bankās un komercbankās, lai veiktu maksājumus un saņemtu citus ieņēmumus, kas nav dalībvalstu iemaksas budžetā.

Kases un maksājumu operācijas lielā mērā ir automatizētas un balstītas uz mūsdienīgām informācijas sistēmām. Tiek piemērotas īpašas procedūras, lai garantētu sistēmu drošību un nodrošinātu pienākumu sadali saskaņā ar Finanšu regulu, Komisijas iekšējās kontroles standartiem un revīzijas principiem.

Komisijas kases un maksājumu operāciju pārvaldību regulē rakstveida pamatnostādņu un procedūru kopums, un to mērķis ir samazināt darbības un finanšu risku un nodrošināt atbilstošu kontroles līmeni. Tās aptver dažādas darbības jomas (piemēram, maksājumu izpildi un naudas pārvaldību, naudas plūsmas prognozēšanu, darbības pārtraukību utt.), turklāt pamatnostādņu un procedūru ievērošana regulāri tiek pārbaudīta. Papildus tam Budžeta ĢD un Ekonomikas un finanšu lietu ĢD apmainās ar informāciju par riska pārvaldību un labāko praksi.

⁽²⁹⁾ OV L 132, 21.5.2016., 85. lpp.

Naudas sodi

Provizoriski iekasēti naudas sodi: noguldījumi

Summas, kas saņemtas pirms 2010. gada, paliek tādu banku kontos, kuras ir īpaši izvēlētas provizoriski iekasētu naudas sodu noguldījumu turēšanai. Bankas tiek izvēlētas atbilstīgi Finanšu regulā noteiktajām konkursa procedūrām. Līdzekļu izvietošanu konkrētās bankās nosaka saskaņā ar iekšējo riska pārvaldības politiku, kurā definētas kredītreitinga prasības un līdzekļu apjoms, kādu var izvietot un kas ir proporcionāls darījuma partnera pašu kapitālam. Tiek regulāri noteikti un novērtēti finanšu un darbības riski un pārbaudīta atbilstība iekšējai politikai un procedūrām.

Provizoriski iekasēti naudas sodi: BUFI portfelis

Sākot no 2010. gada, piemēroto un provizoriski iekasēto naudas sodu summas iegulda īpaši izveidotā BUFI portfelī. Portfeļa galvenais mērķis ir samazināt ar finanšu tirgiem saistītos riskus un nodrošināt vienlīdzīgu attieksmi pret visiem subjektiem, kam tiek piemērots naudas sods, piedāvājot garantētu atdevi, ko aprēķina uz vienas un tās pašas bāzes. Aktīvu pārvaldību provizoriski iekasētajiem naudas sodiem veic Komisija saskaņā ar iekšējām aktīvu pārvaldības pamatnostādņēm. Ir izstrādātas procedūru rokasgrāmatas, kas aptver tādas konkrētas jomas kā kases operāciju pārvaldība, un tās izmanto attiecīgās funkcionālās vienības. Tiek regulāri noteikti un novērtēti finanšu un darbības riski un pārbaudīta atbilstība iekšējām pamatnostādņēm un procedūrām.

Aktīvu pārvaldības darbību mērķis ir ieguldīt Komisijai provizoriski samaksātos naudas sodus tā, lai:

- nodrošinātu līdzekļu vieglu pieejamību vajadzības gadījumā, vienlaikus
- cenšoties parastos apstākļos panākt atdevi, kas vidēji atbilst BUFI kritērija atdevi, atskaitot radušās izmaksas un saglabājot to naudas sodu nominālvērtību, kuri iemaksāti portfelī pirms jaunās Finanšu regulas stāšanās spēkā 2018. gada augustā.

Ieguldījumi ir ierobežoti un būtībā attiecas tikai uz šādām kategorijām: termiņnoguldījumi dalībvalstu centrālajās bankās, valsts parāda aģentūrās, valstij pilnībā piederošās vai valsts garantētās bankās vai pārvalstiskās iestādēs, kā arī obligācijas, vekseli un noguldījumu sertifikāti, ko emitējušas valsts vai pārvalstiskas iestādes.

Banku garantijas

Ievērojamu daļu no finanšu iestāžu piešķirtām garantijām Komisija tur saistībā ar naudas sodiem, ko tā piemēro uzņēmumiem par ES konkurences noteikumu pārkāpumiem (skatīt **2.6.1.2. skaidrojumu**). Uzņēmumi, kuriem tiek uzlikts naudas sods, nodrošina šādas garantijas kā alternatīvu provizoriska maksājuma veikšanai. Garantijas tiek pārvaldītas atbilstīgi iekšējai riska pārvaldības politikai. Tiek regulāri noteikti un novērtēti finanšu un darbības riski un pārbaudīta atbilstība iekšējai politikai un procedūrām.

Garantiju fonds ārējai darbībai

Noteikumus un principus attiecībā uz Garantiju fonda aktīvu pārvaldību nosaka 1994. gada 25. novembra līgums starp Komisiju un EIB un tā turpmākie grozījumi, kas izdarīti 1996. gada 17. un 23. septembrī, 2002. gada 8. maijā, 2008. gada 25. februārī, 2010. gada 9. novembrī un 2018. gada 28. oktobrī. Šā garantiju fonda valūta ir tikai euro. Tas veic ieguldījumus tikai šajā valūtā, lai izvairītos no ārvalstu valūtas riska. Aktīvu pārvaldība balstās uz tradicionālajiem piesardzības noteikumiem, kas ir jāievēro attiecībā uz finanšu darbību. Īpaša uzmanība ir jāpievērš risku samazināšanai, un ir jānodrošina, lai pārvaldītos aktīvus varētu pārdot vai nodot bez lielas kavēšanās, ņemot vērā segtās saistības.

ESIF galvojuma fonds

ESIF galvojuma fonds tika izveidots ar ESIF regulu – **skatīt 2.4.1. skaidrojumu**. Fonda aktīvu pārvaldības noteikumi un principi ir noteikti Komisijas 2016. gada 21. janvāra Lēmumā C(2016) 165. Pārvaldītie aktīvi nodrošina pietiekamu likviditāti saistībā ar iespējamajiem garantiju pieprasījumiem, vienlaikus cenšoties panākt optimālu atdeves un riska līmeni, kas ir savietojams ar augsta drošības un stabilitātes līmeņa saglabāšanu.

EFIA garantiju fonds

EFIA garantiju fonds ir izveidots ar EFIA regulu – skatīt **2.4.1.** skaidrojumu. EFIA garantiju fonda aktīvus pārvalda Komisija saskaņā ar iekšējām pamatnostādņēm un aktīvu pārvaldības pamatnostādņēm, kas ietvertas Komisijas 2017. gada 22. novembra Lēmuma C(2017) 7693 1. pielikumā. Aktīvus pārvalda tā, lai nodrošinātu pietiekamu likviditāti saistībā ar iespējamajiem garantiju pieprasījumiem, vienlaikus cenšoties panākt optimālu atdeves un riska līmeni, kas ir savietojams ar augsta drošības un stabilitātes līmeņa saglabāšanu.

6.3. VALŪTAS RISKS

ES finanšu instrumentu valūtas risks gada beigās – neto pozīcija

Miljonos EUR

	31.12.2018.						
	USD	GBP	DKK	SEK	EUR	Citi	Kopā
Finanšu aktīvi							
<i>Pārdošanai pieejami finanšu aktīvi</i>	619	57	18	7	14 725	17	15 443
<i>Finanšu aktīvi patiesajā vērtībā ar atspoguļojumu pārpalikuma vai deficīta aprēķinā</i>	(475)	—	—	—	491	—	16
<i>Aizdevumi (*)</i>	6	0	—	—	56	5	67
<i>Debitoru parādi un atgūstamās summas</i>	19	4 109	99	109	20 026	303	24 664
<i>Nauda un naudas ekvivalenti</i>	49	1 524	290	406	14 338	1 505	18 113
	218	5 690	407	523	49 635	1 830	58 303
Finanšu saistības							
<i>Finanšu saistības patiesajā vērtībā ar atspoguļojumu pārpalikuma vai deficīta aprēķinā</i>	—	—	—	—	(20)	(2)	(22)
<i>Parādi kreditoriem</i>	(2)	(1)	(0)	(0)	(32 218)	(5)	(32 227)
	(2)	(1)	(0)	(0)	(32 238)	(7)	(32 249)
Kopā	216	5 689	407	523	17 397	1 824	26 055

Miljonos EUR

	31.12.2017.						
	USD	GBP	DKK	SEK	EUR	Citi	Kopā
Finanšu aktīvi							
<i>Pārdošanai pieejami finanšu aktīvi</i>	680	57	17	56	12 806	16	13 632
<i>Finanšu aktīvi patiesajā vērtībā ar atspoguļojumu pārpalikuma vai deficīta aprēķinā</i>	(632)	—	—	—	655	—	23
<i>Aizdevumi (*)</i>	6	0	—	—	123	7	137
<i>Debitoru parādi un atgūstamās summas</i>	15	549	63	86	11 591	62	12 366
<i>Nauda un naudas ekvivalenti</i>	49	3 180	27	693	18 468	1 694	24 111
	118	3 787	107	835	43 642	1 779	50 268
Finanšu saistības							
<i>Finanšu saistības patiesajā vērtībā ar atspoguļojumu pārpalikuma vai deficīta aprēķinā</i>	—	—	—	—	—	(2)	(2)
<i>Parādi kreditoriem</i>	(4)	(2)	(0)	(1)	(39 029)	(12)	(39 048)
	(4)	(2)	(0)	(1)	(39 029)	(14)	(39 050)
Kopā	114	3 785	107	834	4 613	1 765	11 218

(*) Izņemot kompensējošos aizdevumus finansiālajai palīdzībai.

Ja euro kurss pret citām valūtām būtu paaugstinājies par 10 %, tam būtu bijusi šāda ietekme:

	Saimnieciskās darbības rezultāts			
	USD	GBP	DKK	SEK
2018. g.	(7)	(512)	(35)	(47)
2017. g.	(5)	(339)	(8)	(71)

Miljonos EUR

	Neto aktīvi			
	USD	GBP	DKK	SEK
31.12.2018.	(13)	(5)	(2)	(1)
31.12.2017.	(5)	(5)	(2)	(5)

Miljonos EUR

Ja euro kurss pret šīm valūtām būtu pazeminājies par 10 %, tam būtu bijusi šāda ietekme:

	Saimnieciskās darbības rezultāts			
	USD	GBP	DKK	SEK
2018. g.	9	625	43	57
2017. g.	6	414	10	87

Miljonos EUR

	Neto aktīvi			
	USD	GBP	DKK	SEK
31.12.2018.	16	6	2	1
31.12.2017.	7	6	2	6

Miljonos EUR

Aizņēmumu un aizdevumu darbības attiecībā uz finansiālo palīdzību

Finanšu aktīvi un saistības lielākoties ir euro valūtā, tāpēc ES nav ārvalstu valūtas riska.

Kase

Dalībvalstu samaksātie pašu resursi valūtās, kas nav euro, tiek turēti pašu resursu kontos saskaņā ar Padomes Regulu (ES, Euratom) Nr. 609/2014 (kas grozīta ar Padomes Regulu (ES, Euratom) 2016/804). Kad tie ir vajadzīgi maksājumu veikšanai, tos konvertē euro. Šo līdzekļu pārvaldības procedūras nosaka iepriekš minētā regula. Atsevišķos gadījumos šos līdzekļus izmanto tieši, lai veiktu maksājumus tajās pašās valūtās.

Komisijai komercbankās ir vairāki konti ES valūtās, kas nav euro, un konti ASV dolāros un Šveices frankos, lai veiktu maksājumus šajās valūtās. Šos kontus papildina atkarībā no veicamo maksājumu summas, tāpēc to atlikumi nav pakļauti valūtas riskam.

Ja dažādi ieņēmumi (ieņēmumi, kas nav pašu resursi) tiek saņemti valūtās, kas nav euro, tos pārskaita uz Komisijas kontiem attiecīgajās valūtās, ja tie ir vajadzīgi maksājumu izpildei, vai konvertē euro un pārskaita uz euro kontiem. Avansa konti, kuri tiek turēti valūtās, kas nav euro, tiek papildināti atkarībā no aplēsto vietējo īstermiņa maksājumu vajadzībām attiecīgajā valūtā. Šo kontu atlikumi tiek uzturēti atbilstoši to attiecīgajam maksimālajam līmenim.

Naudas sodi

Provizoriski iekasētie naudas sodi (noguldījumi un BUFI portfelis) un banku garantijas

Tā kā visi naudas sodi tiek piemēroti un maksāti euro, ārvalstu valūtas risks nepastāv.

Garantiju fonds ārējai darbībai

Šā fonda finanšu aktīvi ir euro, tāpēc valūtas risks nepastāv. Aizdevumi, kurus ES pārņem fondam izdoto pieprasījumu rezultātā pēc tam, kad aizdevuma saņēmējs neveic maksājumus, tiek īstenoti to oriģinālajā valūtā un tāpēc rada ES valūtas risku. Ņemot vērā aizdevumu atmaksas grafika nenoteiktību, nav pasākumu, kas kompensētu ārvalstu valūtas svārstības (riska ierobežošanas darbības).

ESIF galvojuma fonds

ESIF galvojuma fonda valūtas šobrīd ir gan euro, gan ASV dolāri. Valūtas risku pārvalda, noslēdzot atvasināto instrumentu līgumus (regulētā tirgū netirgoti ārvalstu valūtas nākotnes līgumi), kas ierobežo ASV dolāros veikto ieguldījumu portfeļa tirgus vērtību. Neierobežota ārvalstu valūtas riska maksimālais limits ir noteikts 1 % apmērā no kopējās portfeļa vērtības kritērija un gada stratēģijas piešķirumu ietvaros. Tādējādi, ja ASV dolāru ieguldījumu tirgus vērtība pieaug vai samazinās, pārsniedzot 1 % robežu vai nokrītoties zem tās, rodas līdzsvarojoša tirdzniecība (jauns regulētā tirgū netirgots nākotnes līgums ar tādu pašu vai pretējo virzienu), attiecīgi koriģējot vai apvēršot pozīciju, kuras risks tiek ierobežots. Ierobežojuma koriģēšanu var izraisīt arī EUR/USD valūtas maiņas kursa izmaiņas.

Aizdevumi, kurus ES pārņem fondam izdoto pieprasījumu rezultātā pēc tam, kad aizdevuma saņēmējs neveic maksājumus, tiek īstenoti to oriģinālajā valūtā un tāpēc rada ES valūtas risku. Tā kā pastāv pārņemto aizdevumu atmaksas grafika nenoteiktība, nav pasākumu, kas kompensētu ārvalstu valūtas svārstības (riska ierobežošanas darbības).

EFIA garantiju fonds

EFIA garantiju fonda valūta patlaban ir tikai euro, tomēr aktīvu pārvaldības pamatnostādņēs par EFIA garantiju fondu ir paredzēta iespēja ieguldīt konkrētos aktīvos, kas denominēti citā valūtā, nevis euro.

6.4. PROCENTU LIKMES RISKS

Tabulā turpmāk ir attēlots pārdošanai pieejamo finanšu aktīvu procentu likmju jutīgums, pieņemot, ka iespējamās izmaiņas procentu likmēs ir +/-100 bāzes punkti (1 %).

	<i>Miljonos EUR</i>	
	Palielinājums (+) / samazinājums (-) bāzes punktos	Ietekme uz neto aktīviem
2018. g.: pārdošanai pieejami finanšu aktīvi	+100	(348)
	-100	374
2017. g.: pārdošanai pieejami finanšu aktīvi	+100	(359)
	-100	382

Aizņēmumu un aizdevumu darbības attiecībā uz finansiālo palīdzību

Eiropas Savienībai savas aizdevumu un aizņēmumu darbības veida dēļ ir ievērojami aktīvi un saistības, par kuriem tiek maksāti procenti. Tomēr procentu likmes riska nav, jo aizņēmumi tiek kompensēti ar līdzvērtīgiem aizdevumiem ar tādiem pašiem nosacījumiem (kompensējošās darbības).

Kase

Komisijas kase naudu neaizņemas, tāpēc tā nav pakļauta procentu likmju riskam. Tomēr tiek aprēķināti procenti par atlikumiem dažādajos bankas kontos. Tāpēc Komisija ir ieviesusi pasākumus, lai nodrošinātu, ka gūtie procentu ienākumi no tās bankas kontiem regulāri atbilst tirgus procentu likmēm, kā arī to iespējamajām svārstībām.

Konti, kas ir atvērti dalībvalstu valsts kasēs pašu resursu ieņēmumiem, nesaņem procentu ienākumus un ir bezmaksas. Par kontu atlikumiem valstu centrālajās bankās var saņemt atlīdzību saskaņā ar katrā iestādē piemērotajām oficiālajām likmēm. Tā kā patlaban šiem kontiem piemērotā atlīdzība var būt negatīva, ir ieviestas naudas pārvaldības procedūras, lai pēc iespējas samazinātu atlikumu šajos kontos.

Turklāt pašu resursu kontus no negatīvas procentu likmes ietekmes aizsargā atbilstīgi Padomes Regulai (ES, Euratom) Nr. 609/2014, kas grozīta ar Padomes Regulu (ES, Euratom) 2016/804.

Par komercbanku kontos turētajiem diennakts atlikumiem katru dienu maksā procentus. To pamatā ir mainīgas tirgus likmes, kurām piemēro līgumā noteikto peļņas normu (pozitīvu vai negatīvu). Komercbanku piemēroto likmju zemāko sliekšni parasti līgumā nosaka nulles līmenī. Rezultātā ir novērsts risks, ka Komisija saņems procentus atbilstīgi likmēm, kas ir zemākas nekā tirgus likmes.

Naudas sodi

Provizoriski iekasētie naudas sodi (noguldījumi, BUFI portfelis) un banku garantijas

Provizoriski iekasētie naudas sodi tiek ieguldīti naudas tirgus instrumentu portfelī un ilgtermiņa obligācijās ar vidējo termiņu 2,58 gadi.

Garantiju fonds ārējai darbībai

Garantiju fondā paredzētais budžets tiek ieguldīts naudas tirgus instrumentu portfelī un ilgtermiņa obligācijās ar kopējo vidējo portfeļa termiņu 2,58 gadi.

ESIF galvojuma fonds

ESIF galvojuma fondā paredzētais budžets tiek ieguldīts naudas tirgus instrumentu portfelī un ilgtermiņa obligācijās ar kopējo vidējo portfeļa termiņu 2,4 gadi.

EFIA garantiju fonds

Tā kā budžeta uzkrājumu veidošana ir sākusies – 2018. gada beigās –, EFIA garantiju fonds sastāv galvenokārt no naudas līdzekļiem, kas tiek turēti centrālajās bankās. Vidējais portfeļa termiņš ir 0,03 gadi.

6.5. KREDĪTRISKS

Summas, kuras atspoguļo ES kredītrisku pārskata perioda beigās, ir finanšu instrumentu uzskaites vērtības, kas norādītas 2. skaidrojumā.

Tādu finanšu aktīvu termiņa analīze, kuru vērtība nav samazinājusies

Miljonos EUR

	Kopā	Termiņš nav kavēts, un vērtība nav samazinājusies	Termiņš kavēts, bet vērtība nav samazinājusies		
			< 1 gads	1–5 gadi	> 5 gadi
<i>Aizdevumi</i>	53 939	53 939	0	—	—
<i>Debitoru parādi un atgūstamās summas</i>	24 664	14 737	6 585	3 209	134
<i>Finanšu aktīvi patiesajā vērtībā ar atspoguļojumu pārpalikuma vai deficīta aprēķinā</i>	16	16	—	—	—
Kopā 31.12.2018.	78 620	68 692	6585	3209	134
<i>Aizdevumi</i>	54 981	54 980	0	—	—
<i>Debitoru parādi un atgūstamās summas</i>	12 366	8 905	2 894	359	208
<i>Finanšu aktīvi patiesajā vērtībā ar atspoguļojumu pārpalikuma vai deficīta aprēķinā</i>	23	23	—	—	—
Kopā 31.12.2017.	67 369	63 908	2 894	359	208

Debitoru parādi un atgūstamās summas, kuru termiņš ir īsāks par vienu gadu, ietver atgūstamās summas, kas saistītas ar naudas sodiem par konkurences noteikumu pārkāpumiem 6,366 miljardu EUR apmērā, savukārt debitoru parādi un atgūstamās summas ar termiņu no viena līdz pieciem gadiem ietver atgūstamās summas, kas saistītas ar naudas sodiem par konkurences noteikumu pārkāpumiem 3,136 miljardu EUR apmērā. Iepriekš norādītās summas lielā mērā tiek segtas ar banku garantijām, tāpēc Komisija nav pakļauta lielam kredītriskam. Uzņēmumi, kuriem tiek uzlikts naudas sods, nodrošina šādas garantijas kā alternatīvu provizorisku maksājumu veikšanai.

To finanšu aktīvu kredītkvalitāte, kuru termiņš nav nokavēts un vērtība nav samazinājusies

Miljonos EUR

	31.12.2018.					
	AFS (*)	Finanšu aktīvi FVSD (**)	Aizdevumi	Debitoru parādi un atgūstamās summas	Nauda	Kopā
Darījumu partneri ar ārējo kredītreitingu						
Augstākā un augsta pakāpe	9 019	16	98	9 064	14 950	33 146
Augšējā vidējā pakāpe	3 209	—	23 513	755	2 740	30 217
Apakšējā vidējā pakāpe	1 765	—	25 775	1 456	181	29 177
Ārpus ieguldījuma kategorijas	—	—	4 488	200	221	4 909
	13 993	16	53 874	11 475	18 092	97 449
Darījumu partneri bez ārēja kredītreitinga						
1. grupa	—	—	64	3 262	21	3 347
2. grupa	—	—	2	0	—	2
	—	—	66	3 262	21	3 349
Kopā	13 993	16	53 939	14 737	18 113	100 797

Miljonos EUR

	31.12.2017.					
	AFS (*)	Finanšu aktīvi FVSD (**)	Aizdevumi	Debitoru parādi un atgūstamās summas	Nauda	Kopā
Darījumu partneri ar ārējo kredītreitingu						
Augstākā un augsta pakāpe	8 068	16	143	2 989	19 261	30 477
Augšējā vidējā pakāpe	1 794	—	23 585	293	3 977	29 650
Apakšējā vidējā pakāpe	2 186	—	27 195	846	463	30 691
Ārpus ieguldījuma kategorijas	—	—	3 977	110	389	4 476
	12 048	16	54 901	4 239	24 090	95 293
Darījumu partneri bez ārēja kredītreitinga						
1. grupa	—	6	80	4 665	21	4 772
2. grupa	—	—	—	1	—	1
	—	6	80	4 666	21	4 773
Kopā	12 048	23	54 980	8 904	24 111	100 067

(*) Pārdošanai pieejami finanšu aktīvi (izņemot pašu kapitāla instrumentus un vienoto fondu).

(**) Finanšu aktīvi patiesajā vērtībā ar atspoguļojumu pārpalikuma vai deficīta aprēķinā.

Finanšu aktīvi, kas nav iekļauti iepriekšējā tabulā, ir pārdošanai pieejami finanšu aktīvi pašu kapitāla instrumentu veidā bez ārējā kredītreitinga. Četrus iepriekš minēto riska kategoriju pamatā principā ir ārējā reitinga aģentūru vērtējuma kategorijas, un tās atbilst šādiem vērtējumiem:

- augstākā un augsta pakāpe: *Moody* P-1, Aaa–Aa3; *S&P* A-1+, A-1, AAA–AA–; *Fitch* F1+, F1, AAA–AA– un līdzvērtīgs,
- augšējā vidējā pakāpe: *Moody* P-2, A1–A3; *S&P* A-2, A+–A–; *Fitch* F2, A+–A– un līdzvērtīgs,
- apakšējā vidējā pakāpe: *Moody* P-3, Baa1–Baa3; *S&P* A-3, BBB+–BBB–; *Fitch* F-3, BBBB+–BBB– un līdzvērtīgs,
- ārpus ieguldījuma kategorijas: *Moody* *not prime*, Ba1–C; *S&P* B, C, BB+–D; *Fitch* B, C, BB+–D un līdzvērtīgs.

Jāņem vērā, ka ES šo ārējo aģentūru vērtējuma kategorijas izmanto kā atskaites punktu īpaši attiecībā uz finanšu instrumentiem un komercbankām, bet pēc atsevišķu gadījumu analīzes ES var glabāt summas kādā no iepriekš minētajām riska kategorijām pat tad, ja viena vai vairākas no iepriekš minētajām kredītreitinga aģentūrām ir pazeminājušas atbilstošā darījuma partnera reitingu. Darījuma partneru bez reitinga vērtējuma 1. grupa attiecas uz parādniekiem, kuriem iepriekš nav bijuši saistību nepildīšanas gadījumi, bet 2. grupa attiecas uz parādniekiem, kuriem iepriekš ir bijuši saistību nepildīšanas gadījumi.

Summas, kas iepriekš parādītas kā aizdevumi un debitoru parādi, kuri ietverti sadaļā “ārpus ieguldījumu kategorijas”, galvenokārt attiecas uz finanšu atbalsta aizdevumiem, kurus Komisija izsniegusi finanšu grūtībās nonākušām dalībvalstīm, un summām, kas atgūstamas no noteiktām dalībvalstīm, pamatojoties uz pašu resursu noteikumiem vai citu juridisku pamatu. Summas, kas ietvertas kategorijā “Nauda”, attiecas uz pašu resursu banku kontiem, kas atvērti dalībvalstu valsts kasē vai centrālajā bankā, lai glabātu pašu resursu iemaksas, kā tas paredzēts iepriekš minētajā regulā. Iepriekš minētos kontus Komisija drīkst izmantot tikai, lai segtu tās vajadzības pēc naudas līdzekļiem budžeta izpildei.

Aizņēmumu un aizdevumu darbības attiecībā uz finansiālo palīdzību

Kreditrisku pārvalda, vispirms iegūstot valsts garantijas *Euratom* gadījumā, pēc tam izmantojot Garantiju fondu ārējai darbībai (MFA un *Euratom*), tad – izmantojot iespēju nepieciešamos līdzekļus iegūt no Komisijas pašu resursu kontiem dalībvalstīs un, visbeidzot, izmantojot ES budžetu.

Tiesību aktos par pašu resursiem pašu resursu maksājumiem noteiktais maksimālais ierobežojums ir 1,20 % no dalībvalstu NKI, un 2018. gadā 0,90 % bija faktiski izmantoti maksājumu apropriāciju segšanai. Tas nozīmē, ka 2018. gada 31. decembrī šo garantiju segšanai bija pieejama rezerve 0,30 % apmērā. Šajā nolūkā ES ir tiesības vērsties pie visām dalībvalstīm, lai nodrošinātu ES juridiskā pienākuma izpildi pret aizdevējiem.

Kase

Lielākā daļa Komisijas kases līdzekļu saskaņā ar Padomes Regulu (ES, *Euratom*) Nr. 609/2014 (kas grozīta ar Padomes Regulu (ES, *Euratom*) 2016/804) par pašu resursiem tiek turēti kontos, kurus dalībvalstis atvērušas savu iemaksu veikšanai (pašu resursi). Visi šie konti ir atvērti dalībvalstu valsts kasē vai valsts centrālajā bankā. Šīs iestādes nodrošina Komisijai zemāko kredīta (vai darījuma partnera) risku, jo risku uzņemas dalībvalstis. Kas attiecas uz Komisijas kases līdzekļiem komercbankās, kurus tur maksājumu izpildes vajadzībām, – šos kontus papildina nepieciešamības brīdī, un tos automātiski pārvalda kases naudas pārvaldības sistēma. Katrā kontā tur naudas apjomu minimālā līmenī, kas atbilst vidējai no šāda konta veikto ikdienas maksājumu summai. Tā rezultātā šajos kontos diennaktī turētās kopsummas vienmēr ir nelielas (vidēji kopumā mazāk par 80 miljoniem EUR, un šī summa ir sadalīta starp aptuveni 20 kontiem), tādējādi nodrošinot, ka risks Komisijai ir ierobežots. Šīs summas ir jāskata kontekstā ar dienas vispārējiem līdzekļu atlikumiem kasē, kuri 2018. gadā bija robežās no 6 miljardiem EUR līdz 37 miljardiem EUR, un vispārējais no Komisijas kontiem veikto maksājumu apmērs 2018. gadā pārsniedza 155 miljardus EUR.

Turklāt komercbanku atlasei piemēro īpašas pamatnostādnes, lai vēl vairāk samazinātu darījuma partnera risku, kas pastāv Komisijai:

- visas komercbankas tiek izvēlētas konkursa kārtībā. Minimālais īstermiņa kredītreitings, kas nepieciešams, lai piedalītos konkursā, ir *Moody's* P-1 vai līdzvērtīgs. Īpašos un pietiekami pamatotos gadījumos ir pieņemams arī zemāks līmenis,

- to komercbanku kredītreitings, kurās Komisijai ir konti, tiek pārraudzīts ik dienas,
- delegācijās ārpus ES avansa konti tiek turēti vietējās bankās, kuras tiek izvēlētas, izmantojot vienkāršotu konkursa procedūru. Reitinga prasības ir atkarīgas no vietējās situācijas un var būtiski atšķirties pa valstīm. Lai ierobežotu risku, šo kontu atlikumi tiek turēti zemākajā iespējamajā līmenī (ņemot vērā darbības vajadzības); tie tiek regulāri papildināti, un piemēroto maksimālo līmeni katru gadu pārskata.

Naudas sodi

Provizoriski iekasēti naudas sodi: noguldījumi

Bankas, kurās tiek turēti noguldījumi naudas sodiem, kas provizoriski iekasēti līdz 2010. gadam, ir izvēlētas konkursa kārtībā atbilstīgi riska pārvaldības politikai, kas nosaka kredītreitinga prasības un līdzekļu apjomu, kādu var turēt proporcionāli darījuma partnera pašu kapitālam.

Komercbankām, kuras ir īpaši atlasītas provizoriski iekasētu naudas sodu glabāšanai, parasti ir jābūt ar minimālo ilgtermiņa reitingu A- (S&P vai līdzvērtīgs), un parasti ir vajadzīgas divas reitinga aģentūras. Ja šīs grupas bankām tiek pazemināts reitings, veic īpašus pasākumus. Turklāt katrā bankā glabātā summa ir ierobežota un nepārsniedz noteiktu procentuālo daļu no tās pašu kapitāla, un šī procentuālā daļa mainās atkarībā no katras iestādes reitinga līmeņa. Šāda ierobežojuma aprēķināšanā vērā tiek ņemta arī tādu nenokārtoto garantiju summa, kuras Komisijai izsniegusi tā pati iestāde. Regulāri tiek pārskatīta visu esošo noguldījumu atbilstība piemērojamajām politikas prasībām.

Provizoriski iekasēti naudas sodi: BUFI portfelis

Attiecībā uz valsts parāda vērtspapīros veiktajiem ieguldījumiem no provizoriski iekasētiem naudas sodiem, kas piemēroti no 2010. gada, Komisija uzņemas kredītrisku. Vislielākā riska darījumu koncentrācija ir ar Spāniju – 16 % no portfeļa. Piecas valstis ar visaugstāko riska darījumu apjomu (Spānija, Francija, Luksemburga, Vācija un Itālija) kopā veido 67 % no ieguldījumu portfeļa. Portfeļa vidējais svērtais kredītreitings ir A- (S&P vai līdzvērtīgs).

Banku garantijas

Šādu garantiju pieņemšanai piemērotā riska pārvaldības politika nodrošina Komisijai augstu kredītkvalitāti. Tiek regulāri pārskatīta piešķirto garantiju atbilstība piemērojamajām politikas prasībām.

Garantiju fonds ārējai darbībai

Kases portfeļa saskaņotajās aktīvu pārvaldības pamatnostādņēs un/vai ieguldījumu stratēģijā ir noteikti konkrēti ierobežojumi un robežas, lai ierobežotu portfeļa kredītrisku. Šādi ierobežojumi un robežas ietver atbilstības kritērijus, absolūtos kredītlimitus nominālajā izteiksmē atkarībā no emitenta kategorijas, relatīvās koncentrācijas robežvērtības atkarībā no emitenta kategorijas un koncentrācijas robežvērtības katrai emisijai. Visi ieguldījumi ir novērtēti vismaz kā atbilstoši ieguldījumu kategorijai.

ESIF galvojuma fonds

Aktīvu pārvaldības pamatnostādņēs, riska un ieguldījumu stratēģijās ir noteikti konkrēti ierobežojumi un robežas, lai ierobežotu portfeļa kredītrisku, kas parasti ir ierobežots līdz ieguldījuma kategorijai. Portfeļa vidējais svērtais kredītreitings ir A- (S&P vai līdzvērtīgs).

Tā kā vienīgais darījuma partneris visiem spēkā esošajiem regulētā tirgū netirgotajiem valūtas nākotnes līgumiem 2018. gada 31. decembrī bija *Banque de France*, šajā datumā nebija nodrošināti nekādi kredītkvalitātes uzlabojumi, piemēram, nodrošinājums, savstarpējo prasījumu ieskaita līgumi vai garantijas. Maksimālais kredītrisks ārvalstu valūtas atvasinātajiem instrumentiem ar pozitīvu patieso vērtību pārskata perioda beigās ir vienāds ar uzskaites vērtību bilancē.

EFIA garantiju fonds

Aktīvu pārvaldības pamatnostādņēs, riska un ieguldījumu stratēģijās ir noteikti konkrēti ierobežojumi un robežas, lai ierobežotu portfeļa kredītrisku, kas parasti ir ierobežots līdz ieguldījuma kategorijai. Portfeļa vidējais svērtais kredītreitings ir AAA (S&P vai līdzvērtīgs), kas aprēķināts, piemērojot valsts kredītreitingu naudai, kura tiek turēta centrālajā bankā.

6.6. LIKVIDITĀTES RISKS

Finanšu saistību termiņanalīze atbilstoši atlikušajiem līguma termiņiem

	Miljonos EUR			
	< 1 gads	1–5 gadi	> 5 gadi	Kopā
Aizņēmumi	(2 350)	(17 363)	(34 158)	(53 872)
Parādi kredītoriem	(32 227)	—	—	(32 227)
Citi	(252)	(648)	(1 112)	(2 012)
Kopā 31.12.2018.	(34 829)	(18 011)	(35 270)	(88 110)
Aizņēmumi	(6 700)	(14 862)	(33 279)	(54 841)
Parādi kredītoriem	(39 048)	—	—	(39 048)
Citi	(150)	(665)	(1 255)	(2 070)
Kopā 31.12.2017.	(45 898)	(15 527)	(34 534)	(95 959)

Finanšu instrumenti patiesajā vērtībā ar atspoguļojumu pārpalikuma vai deficīta aprēķinā

	Miljonos EUR			
	< 1 gads	1–5 gadi	> 5 gadi	Kopā
Atvasināto instrumentu maksāšanas pozīcija	(490)	(2)	(6)	(498)
Atvasināto instrumentu saņemšanas pozīcija	477	—	—	477
Neto naudas plūsmas 31.12.2018.	(14)	(2)	(6)	(21)
Atvasināto instrumentu maksāšanas pozīcija	(634)	(2)	—	(635)
Atvasināto instrumentu saņemšanas pozīcija	638	—	—	638
Neto naudas plūsmas 31.12.2017.	5	(2)	—	3

Aizņēmumu un aizdevumu darbības attiecībā uz finansiālo palīdzību

Likviditātes risks no aizņēmumiem parasti tiek kompensēts ar līdzvērtīgiem aizdevumiem ar tādiem pašiem noteikumiem (kompensējošās darbības). Saistībā ar MFA un Euratom Garantiju fonds ārējai darbībai kalpo par likviditātes rezervi (vai drošības tīklu) gadījumā, ja aizņēmējs neveic maksājumu vai kavējas ar maksājuma veikšanu. Attiecībā uz MB Padomes Regulā (EK) Nr. 431/2009⁽³⁰⁾ ir paredzēta procedūra, kas nodrošina pietiekamu laiku, lai iegūtu līdzekļus, izmantojot Komisijas pašu resursu kontus dalībvalstīs. Padomes Regulā (ES) Nr. 407/2010⁽³¹⁾ ir noteikta līdzīga procedūra attiecībā uz EFSM.

Kase

ES budžeta principi nodrošina, lai vispārējie naudas resursi gadam vienmēr būtu pietiekami visu maksājumu veikšanai. Faktiski dalībvalstu kopējās iemaksas apvienojumā ar dažādiem ieņēmumiem ir vienādas ar maksājumu apropriāciju summu budžeta gadam. Tomēr dalībvalstu iemaksas tiek saņemtas kā 12 mēnešu iemaksas gada laikā, savukārt maksājumi ir noteiktā mērā sezonāli. Turklāt saskaņā ar Padomes Regulu (ES, Euratom) Nr. 609/2014 (par metodēm un procedūru, lai darītu pieejamus pašu resursus, kas grozīta ar Padomes Regulu (ES, Euratom) 2016/804) dalībvalstu iemaksas saistībā ar budžeta grozījumiem, kas tiek apstiprināti konkrētā mēnesī (N), kļūst pieejamas tikai N + 1 mēnesī (ja tās apstiprinātas līdz konkrētā mēneša 16. datumam) vai N + 2 mēneša pirmajā darbīdīnā (ja tās apstiprinātas konkrētā mēneša 16. datumā vai vēlāk), savukārt saistītās maksājumu apropriācijas ir pieejamas uzreiz.

⁽³⁰⁾ Padomes 2009. gada 18. maija Regula (EK) Nr. 431/2009, ar kuru groza Regulu (EK) Nr. 332/2002, ar ko izveido vidēja termiņa finansiālas palīdzības mehānismu attiecībā uz dalībvalstu maksājumu bilancēm (OV L 128, 27.5.2009., 1. lpp.).

⁽³¹⁾ Padomes 2010. gada 11. maija Regula (ES) Nr. 407/2010, ar ko izveido Eiropas finanšu stabilizācijas mehānismu (OV L 118, 12.5.2010., 1. lpp.).

Lai nodrošinātu, ka vienmēr ir pietiekams kases līdzekļu apjoms konkrētajā mēnesī veicamo maksājumu segšanai, ir ieviesta kārtība regulārai naudas līdzekļu prognozēšanai, un vajadzības gadījumā dalībvalstīm var pieprasīt veikt pašu resursu vai papildu līdzekļu avansa iemaksas atbilstoši noteiktiem maksimālajiem apjomiem un nosacījumiem. Izdevumu sezonālītes un pēdējos gados pieredzēto vispārējo budžeta ierobežojumu dēļ ir vairāk jāuzrauga maksājumu ritms gada laikā. Papildus iepriekš minētajam Komisijas ikdienas kases operāciju kontekstā automatizēti naudas pārvaldības rīki nodrošina pietiekamu likviditāti ikvienā Komisijas bankas kontā katru dienu.

Naudas sodi

Provizoriski iekasēti naudas sodi: BUFI portfelis

Fondu pārvalda, ievērojot principu, ka aktīviem jābūt pietiekami likvīdiem un izmantojamiem attiecīgajām saistībām. Portfelis sastāv galvenokārt no vērtspapīriem ar augstu likviditāti, kurus var pārdot, lai segtu negaidītas izejošās naudas plūsmas. Turklāt tās naudas, naudas ekvivalentu un vērtspapīru īpatsvars, kam termiņš ir līdz vienam gadam, ir 23 %.

Garantiju fonds ārējai darbībai

Fondu pārvalda, ievērojot principu, ka aktīviem jābūt pietiekami likvīdiem un izmantojamiem attiecīgajām saistībām. Tāpēc fonds uztur pietiekamu daudzumu naudas aktīvu, lai segtu īstermiņa izejošās naudas plūsmas. Tās naudas, naudas ekvivalentu un vērtspapīru īpatsvars, kam termiņš ir līdz vienam gadam, ir 9,2 %.

ESIF galvojuma fonds

ESIF galvojuma fondu pārvalda, ievērojot principu, ka aktīviem jābūt pietiekami likvīdiem un izmantojamiem attiecīgajām saistībām. Portfelis sastāv galvenokārt no likvīdiem aktīviem, kurus var pārdot, lai segtu negaidītas izejošās naudas plūsmas. Turklāt tās naudas, naudas ekvivalentu un vērtspapīru īpatsvars, kam termiņš ir līdz vienam gadam, ir 22 %.

Atvasināto instrumentu līgumu norēķins ir norādīts bruto vērtībā un ir balstīts uz līgumā noteikto termiņu. Saistības tiek pildītas, pārdodot ASV dolāros denominētos aktīvus un/vai veicot mijmaiņas darījumus, kā rezultātā var rasties naudas aizplūde ārvalstu valūtas maiņas kursu starpības dēļ.

Attiecībā uz nodrošinājuma / drošības rezerves prasībām nav nepieciešama likviditātes pārvaldība, jo pašreizējais riska ierobežošanas darījuma partneris piekrīt strādāt ar Komisiju bez jebkādam prasībām attiecībā uz nodrošinājumu / drošības rezervi.

EFIA garantiju fonds

EFIA garantiju fondu pārvalda, ievērojot principu, ka aktīviem jābūt pietiekami likvīdiem un izmantojamiem attiecīgajām saistībām.

Portfelis sastāv no 97 % naudas, ko tur norēķinu kontos.

Citi finanšu instrumenti: atvasināto instrumentu finanšu saistības

ES 2017. gadā noslēdza atvasinātā instrumenta līgumu (ārvalstu valūtu opcija), kas sedz tās ārvalstu maiņas valūtas devalvāciju, kura saistīta ar finanšu iestāžu izsniegtiem aizdevumiem (skatīt 2.11.2. skaidrojumu). Turklāt ES galvojums par pašu kapitāla portfeļiem, kas ir EIB grupas turējumā, radīja finansiālu saistību kompensēt pamatā esošo ieguldījumu vērtības izmaiņas vai samazināšanos. Attiecībā uz pārējiem finanšu instrumentiem, ko finansē no ES budžeta, ES saistību apjoms, kas attiecas uz šiem instrumentiem, nevar pārsniegt piešķirto summu, tādējādi tiek mazināts likviditātes risks.

7. INFORMĀCIJAS ATKLĀŠANA PAR SAISTĪTĀM PERSONĀM

7.1. SAISTĪTĀS PERSONAS

ES saistītās personas ir ES konsolidētie subjekti, asociētie uzņēmumi un šo subjektu augstākie vadītāji. Tā kā darījumi starp šiem subjektiem notiek ES parasto darbību ietvaros, tad atbilstīgi ES grāmatvedības noteikumiem attiecībā uz šādiem darījumiem nav nepieciešamas īpašas informācijas atklāšanas prasības.

7.2. AUGSTĀKAJIEM VADĪTĀJIEM PIEŠKIRTĀS SUMMAS

Lai sniegtu informāciju par saistīto personu darījumiem attiecībā uz ES augstāko vadību, šādas personas ir iedalītas piecās kategorijās:

1. kategorija – Eiropadomes priekšsēdētājs, Komisijas priekšsēdētājs un Eiropas Savienības Tiesas priekšsēdētājs;

2. kategorija – Komisijas priekšsēdētāja vietnieks un ES Augstais pārstāvis ārlietās un drošības politikas jautājumos, kā arī pārējie Komisijas priekšsēdētāja vietnieki;

3. kategorija – Padomes ģenerālsēdētājs, Komisijas locekļi, Eiropas Savienības Tiesas tiesneši un ģenerālvokāti, Vispārējās tiesas priekšsēdētājs un locekļi, Eiropas Savienības Civildienesta tiesas priekšsēdētājs un locekļi, ombuds un Eiropas datu aizsardzības uzraudzītājs;

4. kategorija – Eiropas Revīzijas palātas priekšsēdētājs un locekļi;

5. kategorija – iestāžu un aģentūru augstāko kategoriju ierēdņi.

Kopsavilkums par tiem piešķirtajām summām ir sniegts turpmāk, un papildinformāciju var atrast tīmekļa vietnē *Europa* publicētajos Civildienesta noteikumos, kas ir oficiāls dokuments, kurā aprakstītas visu ES ierēdņu tiesības un pienākumi. Augstākie vadītāji nav saņēmuši no ES aizdevumus ar atviegļotiem noteikumiem.

AUGSTĀKAJAI VADĪBAI PIEŠKIRTĀS FINANŠU SUMMAS

	EUR				
Piešķirtās summas (vienam darbiniekam)	1. kategorija	2. kategorija	3. kategorija	4. kategorija	5. kategorija
Pamatalga (mēnesī)	27 903,32	25 274,75– 26 285,75	20 219,80– 22 747,28	21 837,39– 23 252,78	12 856,84– 20 219,80
Uzturēšanās/ekspatriācijas pabalsts	15 %	15 %	15 %	15 %	0–4%–16 %
Ģimenes pabalsti:					
Mājsaimniecība (% no algas)	2 % + 187,69	2 % + 187,69	2 % + 187,69	2 % + 187,69	2 % + 187,69
Apgādājams bērns	410,11	410,11	410,11	410,11	410,11
Pirmsskola	100,18	100,18	100,18	100,18	100,18
Izglītība vai izglītība ārpus darbavietas	278,25 556,5	278,25 556,5	278,25 556,5	278,25 556,5	278,25 556,5
Pabalsts tiesnešiem, kuri pilda priekšsēdētāja funkcijas	Neattiecas	Neattiecas	638,43	Neattiecas	Neattiecas
Reprezentācijas pabalsts	1512,12	971,82	638,43	Neattiecas	Neattiecas
Ilgadējie ceļa izdevumi	Neattiecas	Neattiecas	Neattiecas	Neattiecas	Neattiecas
Pārvedumi dalībvalstīm:					
Pabalsts izglītībai (*)	Jā	Jā	Jā	Jā	Jā
% no algas (*)	5 %	5 %	5 %	5 %	5 %
% no algas bez KK maks.	Maks. 25 %	Maks. 25 %	Maks. 25 %	Maks. 25 %	Maks. 25 %
Reprezentācijas izdevumi	Atmaksā	Atmaksā	Atmaksā	Neattiecas	Neattiecas
Sākot pildīt pienākumus:					
Iekārtošanās izdevumi	55 806,65	50 549,49 –52 571,49	40 439,60 –45 494,55	43 674,78 –46 505,55	Atmaksā
Ģimenes ceļa izdevumi	Atmaksā	Atmaksā	Atmaksā	Atmaksā	Atmaksā
Pārceļšanās izdevumi	Atmaksā	Atmaksā	Atmaksā	Atmaksā	Atmaksā

	EUR				
Piešķirtās summas (vienam darbiniekam)	1. kategorija	2. kategorija	3. kategorija	4. kategorija	5. kategorija
Beidzot pildīt pienākumus:					
Izdevumi par iekārtošanos citā dzīvesvietā	27 903,32	25 274,75–	20 219,80–	21 837,39–	Atmaksā
		26 285,75	22 747,28	23 252,78	
Ģimenes ceļa izdevumi	Atmaksā	Atmaksā	Atmaksā	Atmaksā	Atmaksā
Pārcelšanās izdevumi	Atmaksā	Atmaksā	Atmaksā	Atmaksā	Atmaksā
Pāreja (% no algas) (**)	40 %–65 %	40 %–65 %	40 %–65 %	40 %–65 %	Neattiecas
Veselības apdrošināšana	Sedz	Sedz	Sedz	Sedz	Sedz
Pensija (% no algas, pirms nodokļiem)	Maks. 70 %	Maks. 70 %	Maks. 70 %	Maks. 70 %	Maks. 70 %
Atskaitījumi:					
Algas nodoklis	8 %–45 %	8 %–45 %	8 %–45 %	8 %–45 %	8 %–45 %
Veselības apdrošināšana (% no algas)	1,7 %	1,7 %	1,7 %	1,7 %	1,7 %
Īpaša algas nodeva	7 %	7 %	7 %	7 %	6 %–7 %
Pensijas atskaitījums	Neattiecas	Neattiecas	Neattiecas	Neattiecas	10,0 %
Personu skaits gada beigās	3	6	93	28	112

(*) Tiek piemērots korekcijas koeficients ("KK").

(**) Maksā pirmos trīs gadus pēc aizbraukšanas.

8. NOTIKUMI PĒC BILANCES DATUMA

Komisijas grāmatvedei šo pārskatu parakstīšanas dienā nebija zināmi nekādi būtiski apstākļi, nedz arī viņai tika ziņots par tādiem apstākļiem, kas būtu atsevišķi jāatspoguļo šajā iedaļā. Finanšu pārskati un attiecīgi skaidrojumi tika sagatavoti, izmantojot visjaunāko pieejamo informāciju, un tā ir atspoguļota šajā dokumentā.

9. KONSOLIDĀCIJAS DARBĪBAS JOMA

A. KONTROLĒTIE SUBJEKTI (52)

1. Iestādes un padomdevējas struktūras (11)

Eiropas Parlaments

Eiropadome

Eiropas Komisija

Eiropas Revīzijas palāta

Eiropas Savienības Tiesa

Eiropas Ārējās darbības dienests

Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītājs

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja

Eiropas Ombuds

Reģionu komiteja

Eiropas Savienības Padome

2. ES aģentūras (39)

2.1. Izpildaģentūras (6)

Izglītības, audiovizuālās jomas un kultūras izpildaģentūra

Patērētāju, veselības, lauksaimniecības un pārtikas izpildaģentūra

Pētniecības izpildaģentūra

Mazo un vidējo uzņēmumu izpildaģentūra

Inovācijas un tīklu izpildaģentūra

Eiropas Pētniecības padomes izpildaģentūra

2.2. Decentralizētas aģentūras (33)

Eiropas Jūras drošības aģentūra

Eiropas Zāļu aģentūra

Eiropas GNSS uzraudzības iestāde

Eiropas Ķimikāliju aģentūra

“Fusion for Energy” (ITER un kodolsintēzes enerģētikas attīstības vajadzībām izveidotais Eiropas kopuzņēmums)

Eurojust

Eiropas Dzimumu līdztiesības institūts

Eiropas Darba drošības un veselības aizsardzības aģentūra

Eiropas Slimību profilakses un kontroles centrs

Eiropas Vides aģentūra

Eiropas Profesionālās izglītības attīstības centrs

Eiropas Energoregulatoru sadarbības aģentūra

Eiropas Banku iestāde

Eiropas Patvēruma atbalsta birojs

Eiropas Elektronisko sakaru regulatoru iestādes birojs

Eiropas Robežu un krasta apsardzes aģentūra (Frontex)

eu-LISA (Eiropas Aģentūra lielapjoma IT sistēmu darbības pārvaldībai brīvības, drošības un tiesiskuma telpā)

Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestāde

Eiropas Dzelzceļa aģentūra

Kopienas Augu šķirņu birojs

Eiropas Zivsaimniecības kontroles aģentūra

Eiropas Narkotiku un narkomānijas uzraudzības centrs

Eiropas Savienības Intelektuālā īpašuma birojs

Eiropas Policijas birojs (Eiropols)

Eiropas Aviācijas drošības aģentūra

Eiropas Tīklu un informācijas drošības aģentūra

Eiropas Savienības Pamattiesību aģentūra

Eiropas Apdrošināšanas un aroda pensiju iestāde

Eiropas Savienības iestāžu Tulkošanas centrs

Eiropas Vērtspapīru un tirgu iestāde

Eiropas Izglītības fonds

Eiropas Dzīves un darba apstākļu uzlabošanas fonds

Eiropas Savienības Tiesībaizsardzības apmācības aģentūra (CEPOL)

3. Citi kontrolētie subjekti (2)

Eiropas Oglu un tērauda kopiena (likvidēšanas procesā)

Eiropas Inovāciju un tehnoloģiju institūts

B. ASOCIĒTIE UZŅĒMUMI (1)

Eiropas Investīciju fonds

MAZIE SUBJEKTI

Pamatojoties uz to nebūtisko ietekmi, turpmāk uzskaitītie subjekti nav konsolidēti 2018. gada ES konsolidētajos finanšu pārskatos, izmantojot pašu kapitāla metodi.

BIORŪPNIECĪBAS KOPUZŅĒMUMS

Biorūpniecības kopuzņēmums (BBI) ir publiskā un privātā sektora partnerība (PPP) starp ES un Biorūpniecības konsorciju (BIC). BBI ir apņēmies izmantot Eiropas bioekonomikas potenciālu, pārvēršot bioloģiskās atliekas un atkritumus par videi draudzīgākiem ikdienas produktiem, izmantojot inovatīvas tehnoloģijas un biorafinēšanas iekārtas, kas ir bioekonomikas pamatā.

KOPUZŅĒMUMS CLEAN SKY

Clean Sky ir lielākā Eiropas pētniecības programma, kuras ietvaros izstrādā inovatīvas, progresīvas tehnoloģijas, kuru mērķis ir samazināt gaisa kuģu radīto CO₂, gāzu emisiju un trokšņa līmeni. Kopuzņēmumu *Clean Sky* finansē no ES programmas "Apvārsnis 2020", un tas palīdz stiprināt sadarbību Eiropas aviācijas rūpniecībā, šīs Eiropas nozares vadošo pozīciju pasaulē un konkurētspēju.

KOPUZŅĒMUMS NOVATORISKU ZĀĻU JOMĀ UZSĀKTĀS IEROSMES ĪSTENOŠANAI (IMI)

IMI ir Eiropā lielākā publiskā un privātā sektora iniciatīva, kuras mērķis ir paātrināt labāku un drošāku zāļu izstrādi pacientiem. IMI ir Eiropas Savienības un farmācijas nozares asociācijas kopuzņēmums.

KOPUZŅĒMUMS “ELEKTRONISKIE KOMPONENTI UN SISTĒMAS EIROPAS VADOŠĀS LOMAS NOSTIPRINĀŠANAI” (ECSEL) (TAJĀ APVIENOJUŠIES BIJUŠIE KU ARTEMIS UN ENIAC)

ECSEL ir elektronisko komponentu un sistēmu PPP, kas apvieno pētniecību un ekspluatāciju, saskaņo stratēģijas, lai palielinātu Eiropas un valstu investīcijas, kā arī veido mūsdienīgu ekosistēmu.

KOPUZŅĒMUMS “KURINĀMĀ ELEMENTI UN ŪDEŅRADIS” (FCH)

FCH ir PPP, kas atbalsta pētniecības, tehnoloģiju attīstības un demonstrējumu (RTD) darbības kurināmā elementu un ūdeņraža enerģijas tehnoloģiju jomā Eiropā. Tās mērķis ir paātrināt šo tehnoloģiju ieviešanu tirgū, realizējot to potenciālu kļūt par instrumentiem, ar ko sasniegt mazoglekļa energosistēmu.

KOPUZŅĒMUMS, LAI IZSTRĀDĀTU JAUNAS PAAUDZES EIROPAS GAISA SATIKSMES PĀRVALDĪBAS SISTĒMU (SESAR)

SESAR ir PPP, kuras uzdevums ir modernizēt Eiropas gaisa satiksmes pārvaldības (ATM) sistēmu, koordinējot un koncentrējot visus ar ATM saistītos pētniecības un inovācijas centienus Eiropas Savienībā.

KOPUZŅĒMUMS “SHIFT2RAIL”

“Shift2Rail” ir pirmā Eiropas dzelzceļa kopīgā tehnoloģiju iniciatīva, kas koncentrējas uz mērķtiecīgu pētniecību un inovāciju (PI) un uz tirgu orientētiem risinājumiem, paātrinot jaunu un progresīvu tehnoloģiju integrāciju inovatīvos dzelzceļa produktu risinājumos.

Iepriekš minēto subjektu gada pārskati ir publiski pieejami to attiecīgajās tīmekļa vietnēs.

FINANŠU PĀRSKATU APSPRIEŠANA UN ANALĪZE ⁽³²⁾

SATURA RĀDĪTĀJS

	<i>Lappuse</i>
1. ES KONSOLIDĒTIE FINANŠU PĀRSKATI: FINANŠU STĀVOKLIS 2018. GADĀ	91
1.1. IEŅĒMUMI	91
1.2. IZDEVUMI	91
1.3. AKTĪVI	92
1.4. SAISTĪBAS	100
2. AR ES BUDŽETA IZPILDI SAISTĪTO RISKU UN NENOTEIKTĪBU PĀRVALDĪBA	101
2.1. MAKROEKONOMISKĀ VIDE	101
2.2. IESPĒJAMĀS BUDŽETA SAISTĪBAS ATTIECĪBĀ UZ FINANSIĀLO PALĪDZĪBU	102
2.3. BUDŽETA GARANTIJAS	103
2.4. JAUNU IEKĀRTU REZERVE (NER) 300	103

⁽³²⁾ Jāņem vērā, ka, tā kā skaitļi ir noapaļoti līdz miljoniem euro, daži finanšu dati turpmāk norādītajās tabulās var nesakrist.

Šīs finanšu pārskatu apspriešanas un analīzes (FSDA) mērķis ir palīdzēt lasītājiem izprast ES konsolidētajos finanšu pārskatos sniegto informāciju par ES finanšu stāvokli, finanšu darbības rezultātiem un naudas plūsmām. Šajā FSDA dokumentā sniegtajai informācijai nav veikta revīzija.

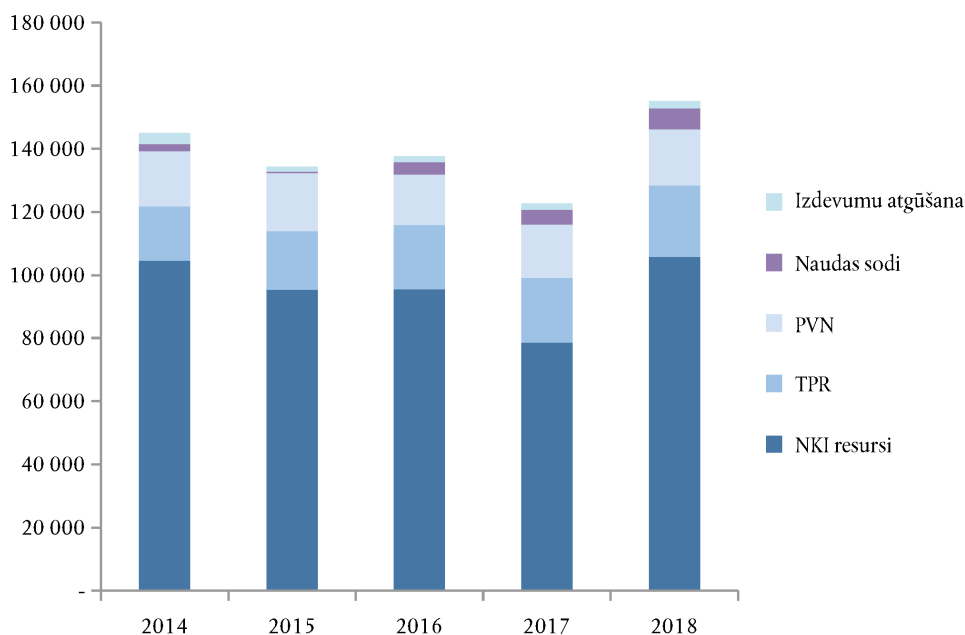
1. ES KONSOLIDĒTIE FINANŠU PĀRSKATI: FINANŠU STĀVOKLIS 2018. GADĀ

1.1. IEŅĒMUMI

ES konsolidētie ieņēmumi ietver summas, kas attiecas uz darījumiem, kuri ir vai nav saistīti ar komerciālu apmaiņu, un vislielākās summas ir saistītas tieši ar otrā veida darījumiem.

Tabulā turpmāk tekstā ir sniegts pārskats par to ieņēmumu galvenajām kategorijām, kas gūti ar komerciālu apmaiņu nesaistītos darījumos.

Piecu gadu tendence ieņēmumiem no būtiskākajiem darījumiem, kas nav saistīti ar komerciālu apmaiņu, miljonos EUR

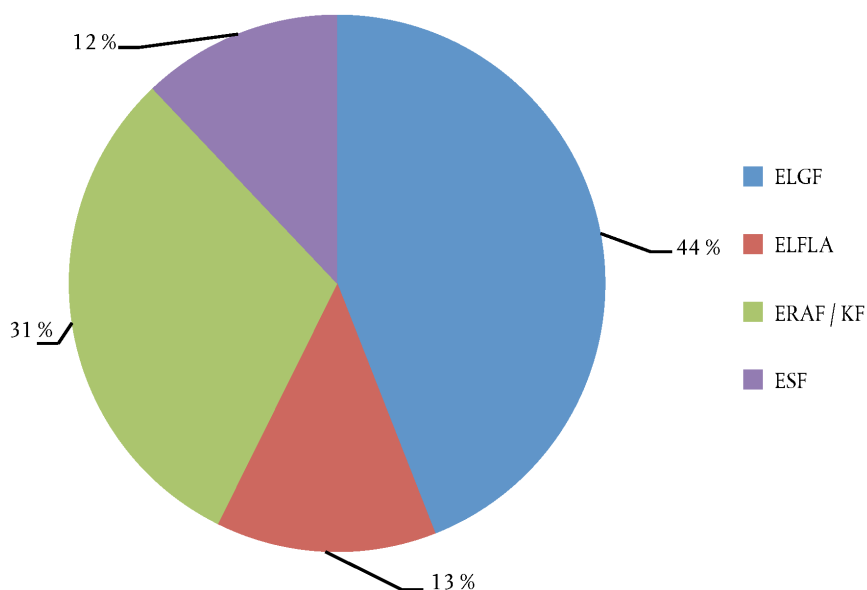
Tā kā budžeta ieņēmumiem vajadzētu būt vienādiem ar (vai lielākiem par) budžeta izdevumiem, iepriekš norādītās ieņēmumu tendences galvenais virzītājfaktors ir maksājumi, ko veic katru gadu. Salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu 2018. gadā konsolidētie ieņēmumi palielinājās par 20 %, sasniedzot 163 miljardus EUR. Galvenie iemesli ir šādi:

- NKI resursu palielinājums par 27 miljardiem EUR jeb 35 % salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu. Tas atspoguļo galvenokārt ietekmi, ko radījis maksājumu apropriāciju palielinājums 2018. gada budžetā. Šis straujais kāpums ir saistīts pārsvarā ar mazo NKI resursu apjomu 2017. gadā un ietekmi, ko radījis budžeta pārpalikums no 2016. gada 6,4 miljardu EUR apmērā, kurš atzīts pozīcijā "Citi ar komerciālu apmaiņu nesaistītu darījumu ieņēmumi". 2018. gadā budžeta pārpalikums no 2017. gada, kas atzīts finanšu darbības rezultātu pārskatā 2018. gada 31. decembrī, bija daudz mazāks, proti, 0,6 miljardi EUR, kas izskaidro to, ka, no vienas puses, ir palielinājusies vajadzība pēc NKI resursiem, jo NKI resursus izmanto tās budžeta daļas finansēšanai, kura netiek segta no citiem ieņēmumu avotiem, un, no otras puses, ir samazinājušies "citi ieņēmumi",
- tradicionālo pašu resursu palielinājums par 2,2 miljardiem EUR, kas saistīts ar Apvienotās Karalistes izdarītu ES tiesību aktu pārkāpumu laikposmā no 2011. gada novembra līdz 2017. gada oktobrim. Šā pārkāpuma rezultātā tika piemēroti arī nokavējuma procenti 1,3 miljardu EUR apmērā, kas izskaidro finanšu ieņēmumu palielinājumu, un
- ES iekasēto soda naudu par konkurences tiesību aktu pārkāpumiem, kurus izdarījuši privāti subjekti, palielinājums par 2 miljardiem EUR, salīdzinot ar 2017. gadu.

1.2. IZDEVUMI

Galvenais izdevumu komponents, kas atzīts konsolidētajos finanšu pārskatos, ir pārvedumu maksājumi dalītās pārvaldības režīmā, kas attiecas uz šādiem fondiem: i) Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonds (ELGF); ii) Eiropas Lauksaimniecības fonds lauku attīstībai (ELFLA) un citi lauku attīstības instrumenti; iii) Eiropas Reģionālās attīstības fonds (ERAF) un Kohēzijas fonds (KF); iv) Eiropas Sociālais fonds (ESF). Šo fondu finansējums veidoja gandrīz 66 % no kopējiem izdevumiem 2018. gadā – skatīt sadalījumu turpmāk norādītajā grafikā.

Galveno izdevumu, ko dalībvalstis īstenojušas par 2018. finanšu gadu (dalītā pārvaldība), relatīvais svars

Izdevumi, kas radās tiešās pārvaldības režīmā, rāda, kā budžetu izpildījusi Komisija, izpildaģentūras un trasta fondi. Netiešā pārvaldībā budžetu izpilda ES aģentūras, ES struktūras, trešās valstis, starptautiskās organizācijas un citi subjekti.

Izdevumi, kas radušies tiešās un netiešās pārvaldības režīmā, veidoja aptuveni 19 % no kopējiem izdevumiem (28,5 miljardi EUR), un, salīdzinot ar iepriekšējo finanšu gadu, šis rādītājs saglabājās stabils.

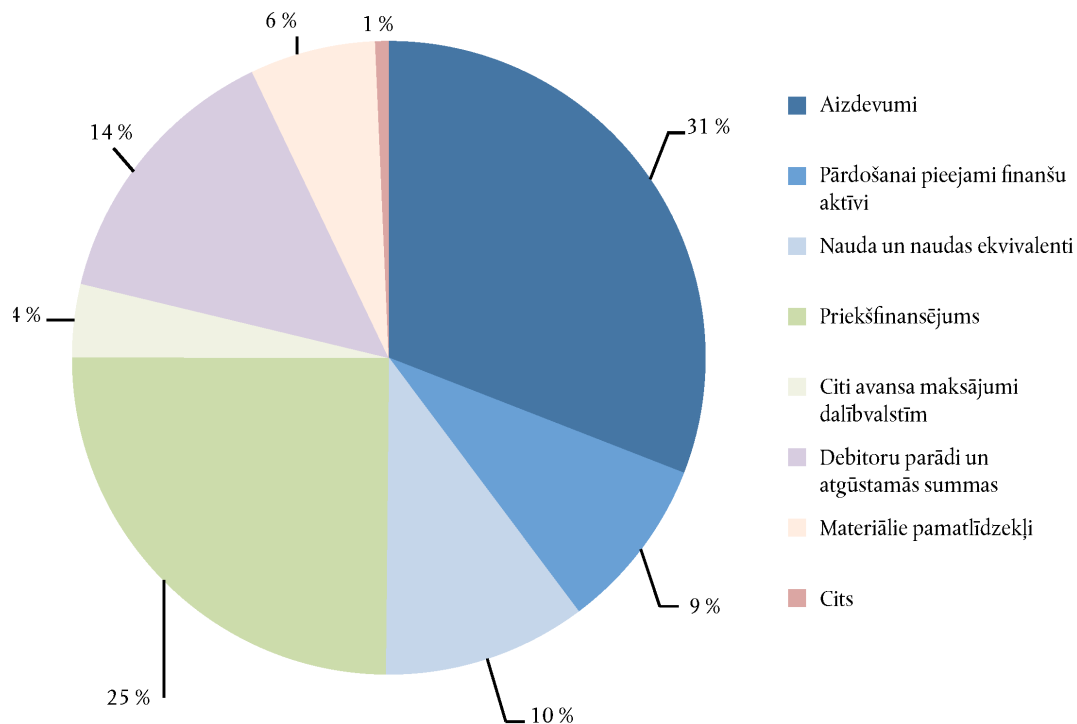
ES atzīst konkrētas nākotnes maksājumu saistības par izdevumiem pat tad, ja tie vēl nav norādīti naudas budžeta kontos. Nozīmīgas summas tiek parādītas kā parādi kreditoriem un uzkrātās maksas lauksaimniecības un lauku attīstības jomā un arī kā pensiju un darbinieku pabalstu saistības attiecībā uz komisāru, MEP un darbinieku iegūtām pensiju un citām pēnodarbinātības tiesībām.

Kopumā, salīdzinot ar 2017. gadu, izdevumi pieauga par 16 % līdz 149 miljardiem EUR, un tos galvenokārt veidoja izdevumi no dalībvalstu īstenojamām programmām, kas palielinājās par aptuveni 24 % jeb 19,8 miljardiem EUR, jo pieauga izdevumi saistībā ar programmu pašreizējo posmu, kur īstenošana ir pastiprinājusies. Galvenās programmas, kas veicinājušas šo palielinājumu, bija ERAF un KF, un ESF, kas visas kopā veido pieaugumu par 17,2 miljardiem EUR.

1.3. AKTĪVI

Nozīmīgākie posteņi bilances aktīvu pusē ir finanšu aktīvi (piešķirtie aizdevumi, pārdošanai pieejami finanšu aktīvi, nauda) un priekšfinansējuma summas, kas veido aptuveni 79 % no ES aktīviem.

ES konsolidēto aktīvu sastāvs

2018. gada 31. decembrī kopējā aktīvu vērtība bija 174,4 miljardi EUR, kas ir par aptuveni 5 % vairāk nekā iepriekš. Galvenās pārmaiņas bija šādas:

- par 12,5 miljardiem EUR palielinājās īstermiņa debitoru parādi un atgūstamās summas, kas ir tieši saistīts ar to, ka 2018. gadā palielinājās ieņēmumi, kuri pārskata datumā nebija iekasēti,
- minēto ietekmi daļēji kompensēja naudas un naudas ekvivalentu samazinājums par 6 miljardiem EUR (skatīt turpmāk),
- to finanšu aktīvu palielinājums par 1 miljardu EUR, kas saistīti galvenokārt ar Garantiju fonda finansējumu ESIF darbībām, un
- materiālo pamatlīdzekļu palielinājums par 0,4 miljardiem EUR, kas ir saistīts ar kosmosa aktīvu (*Galileo* un *Copernicus*) turpmāku attīstību.

Kopumā ES iestādes un struktūras cenšas saglabāt naudā un naudas ekvivalentos turētās summas mazā apjomā. Naudas atlikums 18,1 miljarda EUR apmērā gada beigās ir mazāks nekā 2017. gadā un sastāv no šādiem galvenajiem elementiem:

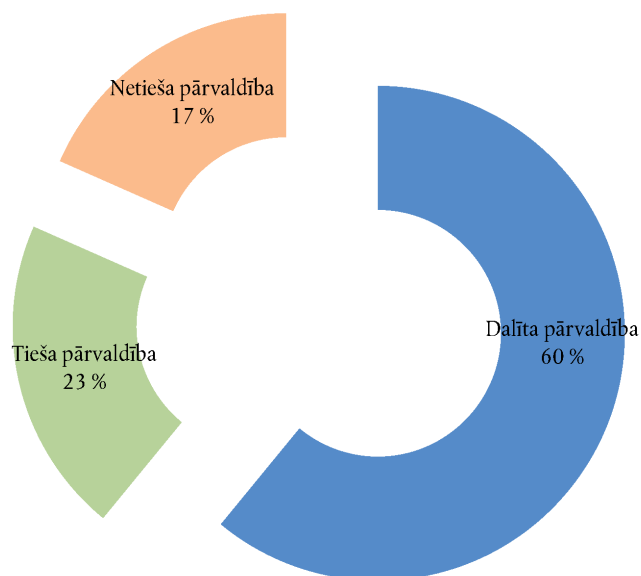
- attiecībā uz pašu resursiem gada beigu līdzekļu atlikumā kasē iekļauta summa 0,75 miljardu EUR apmērā, ko dažas dalībvalstis samaksājušas avansā saistībā ar 2018. gadā pieņemto budžeta grozījumu Nr. 6,
- naudas sodu summa 1,4 miljardu EUR apmērā, ko Komisija noteikusi par konkurences noteikumu pārkāpumiem un kas galīgi iekasēta 2018. gadā un vēl nav iekļauta budžeta grozījumos, arī ir daļa no gada beigu līdzekļu atlikuma kasē,
- līdzekļu atlikums kasē ietver arī piešķirto ieņēmumu un citu maksājumu apropiācijas par 7,4 miljardiem EUR.

Priekšfinansējums

Jānorāda, ka priekšfinansējuma līmeni būtiski ietekmē DFS cikls, piemēram, DFS perioda sākumā var gaidīt, ka saskaņā ar kohēzijas politiku būs jāizmaksā dalībvalstīm lieli avansa maksājumi. Komisija dara visu iespējamo, lai nodrošinātu, ka priekšfinansējuma līmenis tiek uzturēts atbilstīgā līmenī. Ir jāatrod līdzsvars starp pietiekama finansējuma nodrošināšanu projektiem un izdevumu savlaicīgu atzīšanu.

Kopējais priekšfinansējums (izņemot citus avansa maksājumus dalībvalstīm un iemaksas trasta fondos *Bēkou* un *Āfrikai*) ES bilanci ir 43,4 miljardi EUR (2017. gadā – 44,3 miljardi EUR), un gandrīz visi līdzekļi ir saistīti ar Komisijas darbībām. Aptuveni 60 % no Komisijas priekšfinansējuma piemēro dalītu pārvaldību, un tas nozīmē, ka budžeta izpilde tiek deleģēta dalībvalstīm (Komisijai paliek uzraudzības funkcija).

Komisijas priekšfinansējuma pārvaldības režīms

Nozīmīgākā priekšfinansējuma daļa, ko pārvalda dalīti, attiecas uz ERAF un Kohēzijas fondu (14,6 miljardi EUR), un tā ir līdzīga kā 2017. gadā.

FINANŠU INSTRUMENTI

Šādi posteņi konsolidētajos ES finanšu pārskatos no grāmatvedības viedokļa tiek uzrādīti kā finanšu instrumenti:

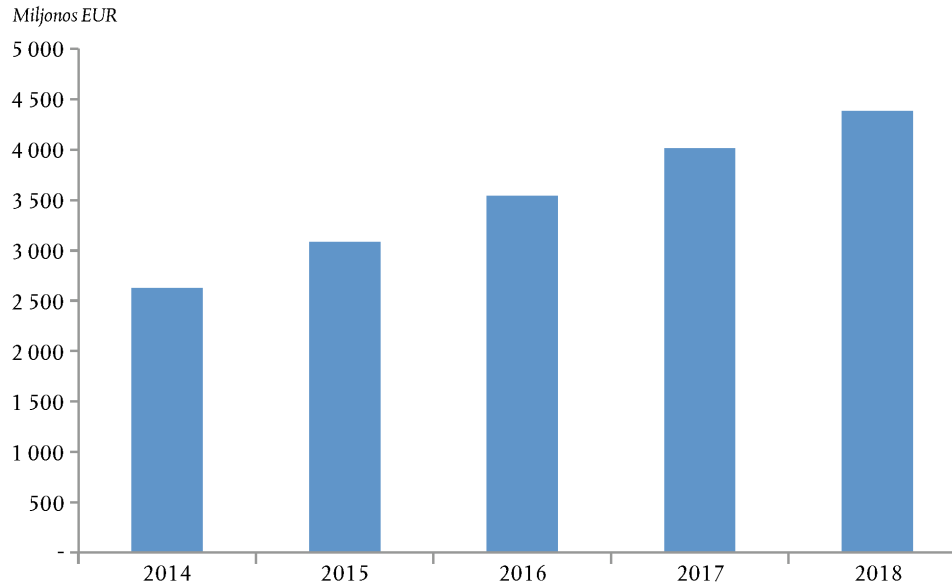
- finanšu instrumenti, kurus finansē no ES budžeta, – šāda veida budžeta izpildes gadījumā līdzekļi jau ir pārskaitīti uz fiduciārajiem kontiem, ko pārvalda pilnvarotie subjekti, un šie līdzekļi ir pieejami (kā nauda un naudas ekvivalenti, un parāda vērtspapīri), lai segtu turpmākus garantiju pieprasījumus, vai ir ieguldīti pašu kapitālā,
- budžeta garantijām garantiju fondos turētie finanšu aktīvi – šāda veida budžeta izpildes gadījumā ES sniedz garantijas darījumu partneriem, kam finansējumu tikai daļēji nodrošina ar Komisijas izveidotiem garantiju fondiem, tā radot iespējamās saistības ES budžetam (skatīt **4.1.** skaidrojumu), un
- aizdevumi un saistītie aizņēmumi finansiālās palīdzības programmām.

Finanšu instrumenti, kurus finansē no ES budžeta

No ES budžeta finansēto, tieši un netieši pārvaldīto finanšu instrumentu nozīme un apjoms pieaug katru gadu. Pamata koncepcija šai jaunajai pieejai, kas atšķiras no tradicionālās budžeta izpildes metodes, saskaņā ar kuru budžets tiek izpildīts, piešķirot dotācijas un subsīdijas, ir tāda, ka par katru euro, kas iztērēts no budžeta, izmantojot finanšu instrumentus, galasaņēmējs sviras efekta rezultātā iegūst vairāk nekā 1 EUR kā finansiālu atbalstu. Šādas ES budžeta izmantošanas mērķis ir maksimāli palielināt pieejamo līdzekļu ietekmi. Finanšu instrumenti, ko finansē no ES budžeta, pastāv garantijas instrumentu, pašu kapitāla instrumentu un aizdevumu instrumentu veidā – skatīt pārskatu par DFS turpmāk tabulā. Šajos instrumentos turētie aktīvi tiek turēti naudā un naudas ekvivalentos vai ieguldīti pašu kapitāla instrumentos un parāda vērtspapīros, kas ES konsolidētajos finanšu pārskatos tiek kategorizēti kā pārdošanai pieejami finanšu aktīvi.

Pārdošanai pieejamie finanšu aktīvi, kas saistīti ar finanšu instrumentiem, kurus finansē no ES budžeta (vērtība gada beigās):

Turpmākajās tabulās ir sniegts pārskats par finanšu instrumentiem, kurus finansē no ES budžeta, sadalījumā pa DFS un to vērtība 2018. gada 31. decembrī.

Miljonos EUR

Attiecas uz vairākām DFS	Aktīvi (*)	Saistības (**)	Garantijas (***)
Garantijas un riska dalīšanas instrumenti:			
Garantijas mehānisms Rietumbalkānu (EDIF) ietvaros	37	(34)	—
	37	(34)	—
Pašu kapitāla instrumenti:			
Eiropas Fonds Dienvidaustrumeiropai (EFSE)	165	—	—
Vides izaugsmes fonds austrumu kaimiņreģionam	63	(0)	—
MENA fonds mikrouzņēmumiem, maziem un vidējiem uzņēmumiem (SANAD)	25	—	—
Uzņēmumu inovācijas fonds (ENIF)	18	—	—
Uzņēmumu paplašināšanas fonds (ENEF)	10	—	—
Āzijas parādu fonda mikrofinansēšanas iniciatīva (MIFA)	9	—	—
	290	(0)	—
Kopā	327	(34)	—

Miljonos EUR			
Attiecas uz vairākām DFS	Aktīvi (*)	Saistības (**)	Garantijas (***)
DFS 2014.–2020. gadam	Aktīvi	Saistības	Garantijas
Garantijas un riska dalīšanas instrumenti:			
“Apvārsnis 2020” – <i>InnovFin</i> aizdevumu un garantiju pakalpojums pētniecībai un inovācijai	1107	(43)	(934)
“Apvārsnis 2020” – <i>InnovFin</i> MVU garantijas	902	(381)	(533)
Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumenta parāda instruments (EISI PI)	598	(2)	(579)
COSME aizdevumu garantiju instruments	310	(613)	(2)
Energoefektivitātes privātā finansējuma instruments (<i>PF4EE</i>)	34	(0)	(5)
Kultūras un radošās nozares garantiju mehānisms	30	(12)	—
SEMED MMVU finansiālās integrācijas programma	25	—	(11)
Studentu aizdevumu garantiju mehānisms	14	(1)	—
Austrumu partnerības MVU finansēšanas mehānisms	13	(4)	(1)
Dabas kapitāla finansēšanas mehānisms	12	(0)	(6)
Programma “Sievietes uzņēmējdarbībā” Austrumu partnerības ietvaros	4	—	(4)
Atbalsts Mongolijas ekonomikas diversifikācijai	2	—	—
Pārvedamības un konvertējamības (<i>T&C</i>) mehānisms	1	(1)	—
	3 052	(1 057)	(2 075)
Pašu kapitāla instrumenti:			
“Apvārsnis 2020” <i>InnovFin</i> kapitāla mehānisms pētniecībai un inovācijai	368	(10)	—
COSME – kapitāla mehānisms izaugsmei	67	(2)	—
Riska kapitāla mehānisms dienviņu kaimiņreģiona valstīm	24	—	—
<i>Climate Investor One</i>	22	—	—
Latīņamerikas ieguldījumu mehānisms	12	—	—
Āfrikas lauksaimniecības, tirdzniecības un ieguldījumu fonds	11	—	—
	504	(12)	—
Jaukti instrumenti:			
Nodarbinātības un sociālās inovācijas programmas (<i>EaSI</i>) garantiju mehānisms un spēju veidošana	73	(39)	—
ES padziļinātas un visaptverošas brīvās tirdzniecības zonas mehānisms	68	(6)	—
<i>ElectriFI</i>	31	—	—
Lauksaimniecības finansēšanas iniciatīva	10	—	—
	182	(44)	—
Kopā	3 738	(1 113)	(2 075)

Miljonos EUR			
Attiecas uz vairākām DFS	Aktīvi (*)	Saistības (**)	Garantijas (***)
DFS līdz 2014. gadam	Aktīvi	Saistības	Garantijas
Garantijas un riska dalīšanas instrumenti:			
riska dalīšanas finanšu mehānisms (RDFM)	731	(65)	(642)
CIP MVU garantiju mehānisms	83	(151)	—
Daudzgažu programma (MAP) uzņēmumiem	32	(31)	—
MVU garantiju mehānisms	7	—	—
Eiropas Progresā mikrofinansēšanas garantiju instruments	4	(4)	—
	857	(251)	(642)
Pašu kapitāla instrumenti:			
CIP Straujās izaugsmes un inovatīvu MVU mehānisms	410	(6)	—
daudzgažu pamatprogramma "Pašu kapitāla mehānisms"	208	—	—
Eiropas Energoefektivitātes fonds	104	—	—
Pasaules Energoefektivitātes un atjaunojamās enerģijas fonds	90	(20)	—
Eiropas Progresā mikrofinansēšanas fonds	68	—	—
Fonds <i>Marguerite</i>	43	—	—
Eiropas Tehnoloģiju uzsākšanas mehānisms 1998 (ETUM)	9	(0)	—
Tehnoloģiju nodošanas izmēģinājuma projekti	0	—	—
	932	(26)	—
Jaukti instrumenti:			
Ekonomikas un finanšu sadarbības instruments <i>MEDA</i>	140	(2)	—
Eiropas kaimiņattiecību un partnerības instruments (EKPI)	120	(2)	—
	260	(4)	—
Kopā	2 049	(281)	(642)
Pavisam kopā	6 115	(1 428)	(2 717)

(*) Šajā tabulā norādītie aktīvi ietver vairākus finanšu pārskatu posteņus (pieejami pārdošanai – 4,387 miljardi EUR (no kuriem 1,294 miljardi ir pašu kapitāla instrumenti); nauda un naudas ekvivalenti – 1,615 miljardi EUR; aizdevumi – 64 miljoni EUR; citi posteņi – 49 miljoni EUR).

(**) Šajā tabulā norādītās saistības ietver vairākus finanšu pārskatu posteņus (uzkrājumi – 1,337 miljardi EUR; parādi kreditoriem – 69 miljoni EUR; citi posteņi – 22 miljoni EUR).

(***) Attiecībā uz noteiktām garantijām visam ES riskam ir izveidoti uzkrājumi.

Budžeta garantijām garantiju fondos turētie finanšu aktīvi

Komisija ir izveidojusi garantiju fondus EIB grupai izsniegto budžeta garantiju segšanai (skatīt konsolidēto finanšu pārskatu 4.1.1. skaidrojumu). Šos garantiju fondus nodrošina ar maksājumiem no ES budžeta, lai nodrošinātu likviditātes rezervi zaudējumiem, kas varētu rasties no garantētajām darbībām. Garantiju fondos veiktie maksājumi tiek ieguldīti finanšu instrumentos, tostarp parāda vērtspapīros, naudā un termiņnoguldījumos. 2018. gada 31. decembrī Komisija tur finanšu aktīvus:

- Garantiju fondā ārējai darbībai 2,5 miljardu EUR apmērā,
- ESIF galvojuma fondā 5,5 miljardu EUR apmērā un
- EFIA garantiju fondā 0,3 miljardu EUR apmērā.

Aizdevumi un saistītie aizņēmumi finansiālās palīdzības programmām

Saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes lēmumiem Komisija sniedz finansiālu atbalstu dalībvalstīm un trešām valstīm divpusēju aizdevumu veidā, ko finansē no kapitāla tirgiem, izmantojot ES budžeta garantiju.

Komisija, rīkojoties ES vārdā, šobrīd īsteno trīs galvenās programmas –

- Eiropas finanšu stabilizācijas mehānismu (EFSM),
- maksājumu bilances (MB) atbalstu un
- makrofinansiālo atbalstu (MFA) –, kurās tā var piešķirt aizdevumus.

ES aizdevumu finansēšanai nepieciešamais kapitāls tiek piesaistīts kapitāla tirgos vai izmantojot finanšu iestādes.

2018. gada 31. decembrī EFSM un MB finansiālajai palīdzībai izsniegto aizdevumu nominālā summa bija šāda:

	MB			EFSM (*)			KOPĀ
	Latvija	Rumānija	Kopā	Īrija	Portugāle	Kopā	
Piešķirts kopā	3,1	5,0 (**)	8,1	22,5	26,0	48,5	56,6
Izmaksāts kopā 31.12.2018.	2,9	5,0	7,9	22,5	24,3	46,8	54,7
Atmaksāts kopā 31.12.2018.	(2,2)	(4)	(6,2)	—	—	—	(6,2)
Neatmaksātā summa 31.12.2018.	0,7	1	1,7	22,5	24,3	46,8	48,5

(*) Bez refinansēšanas darījumiem.

(**) Izņemot palīdzību piesardzības pasākumu veidā.

EFSM

EFSM tika izveidots, lai sniegtu finansiālu palīdzību visām dalībvalstīm, kas saskaras ar smagām ekonomiskām un finansiālām problēmām, kuras izraisījuši ārkārtas apstākļi, ko tās nevar kontrolēt, vai kam nopietni draud šādas problēmas. EFSM tika izmantots, lai sniegtu finansiālu palīdzību Īrijai un Portugālei laika posmā no 2011. līdz 2014. gadam ar nosacījumu, kas šīs valstis īsteno reformas.

Šīs programmas termiņš ir beidzies, un papildu aizdevumus nevar saņemt, lai gan šī programma turpina pastāvēt noteiktu uzdevumu izpildei, piemēram, lai pagarinātu atmaksas termiņu aizdevumiem Īrijai un Portugālei un lai nodrošinātu pagaidu aizdevumus.

Galvenie EFSM programmas punkti ir norādīti turpmāk.

Īrija

- Īrija kopā pieprasīja 22,5 miljardus EUR, ko no EFSM piešķīra 2010. gada decembrī. Šo summu izmaksāja astoņās daļās laikā no 2011. gada janvāra līdz 2014. gada martam.
- Īrijai ir iespēja pagarināt EFSM aizdevumu atmaksas termiņu, pamatojoties uz maksimālā vidējā svērtā termiņa pagarinājumu līdz 19,5 gadiem, ko 2013. gadā piešķīrusi Padome.
- Tika ieplānoti atmaksājumi par summām 3,4 miljardi EUR un 0,5 miljardi EUR attiecīgi 2018. gada aprīlī un oktobrī. Īrija lūdza termiņa pagarinājumu, un 2018. gadā summas tika apstiprinātas un veiksmīgi aizņemtas tirgos. To atmaksa ir pārplānota divos maksājumos par summām 2,4 miljardi EUR un 1,5 miljardi EUR attiecīgi 2025. un 2033. gadā.

Portugāle

- Portugāle ir pieprasījusi 24,3 miljardus EUR no kopumā 26 miljardiem EUR, kas tika piešķirti no EFSM 2011. gada maijā. Šo summu izmaksāja septiņās daļās laikā no 2011. gada maija līdz 2014. gada novembrim. Bija plānots 2018. gada oktobrī atmaksāt 0,6 miljardus EUR, tomēr Portugāle tāpat kā Īrija lūdza termiņa pagarinājumu, un aizdevums tika refinansēts tirgos ar jaunu termiņu 2033. gadā.

MB

MB ir palīdzības programma, kas izstrādāta valstīm ārpus eurozonas, kuras saskaras ar maksājumu bilances grūtībām vai kam draud šādas grūtības. MB palīdzība tiek sniegta vidēja termiņa aizdevumu veidā, kas tiek izsniegti ar nosacījumu, ka tiek īstenota politika pamatā esošo ekonomikas problēmu risināšanai. Parasti maksājumu bilances palīdzību no ES piedāvā sadarbībā ar Starptautisko Valūtas fondu (SVF) un citām starptautiskām organizācijām vai valstīm.

ES vidēja termiņa finansiālā palīdzība saskaņā ar MB mehānismu tika aktivizēta 2008. gada novembrī, lai palīdzētu Ungārijai, un pēc tam 2009. gada janvārī un maijā, lai palīdzētu attiecīgi Latvijai un Rumānijai atjaunot uzticēšanos tirgum, un kopējais atvēlēto līdzekļu apjoms bija 14,6 miljardi EUR. MB palīdzības programmas termiņš Ungārijai beidzās 2010. gadā, un piešķirtie līdzekļi tika pilnībā atmaksāti 2016. gadā. Palīdzības programmu termiņš Latvijai un Rumānijai beidzās 2012. gadā, un tāpēc papildu maksājumus nevar veikt.

Turklāt abas Rumānijas programmas par palīdzības sniegšanu piesardzības pasākumu veidā beidzās 2013. un 2015. gadā, un tās netika izmantotas.

Galvenie punkti ir šādi:

- 2018. gadā MB palīdzības saņēmējas dalībvalstis savlaicīgi un pilnīgi atmaksāja kopējo summu 1,45 miljardi EUR, no kuriem 1,35 miljardi EUR bija attiecināmi uz kapitāla atmaksu no Rumānijas, bet atlikusī daļa bija saistīta ar procentiem, un
- nesamaksātā kopējā summa 2018. gada beigās bija 1,7 miljardi EUR – 0,7 miljardi EUR Latvijai un 1 miljards EUR Rumānijai.

MFA

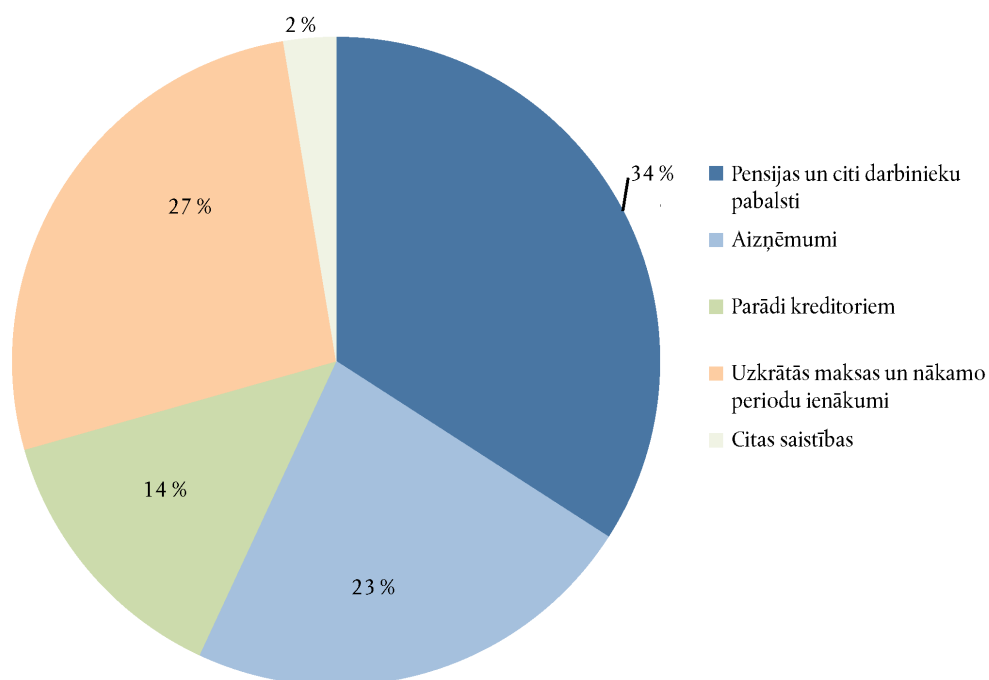
MFA ir finansiālas palīdzības veids, ko ES piedāvā partnervalstīm ārpus ES, kuras saskaras ar maksājumu bilances krīzi. Tas tiek sniegts vidēja termiņa un ilgtermiņa aizdevumu vai dotāciju, vai arī to kombinācijas veidā un ir pieejams tikai valstīm, kas izmanto SVF maksājumu programmu.

Nominālā nesamaksāto aizdevumu summa MFA programmā 2018. gada 31. decembrī bija 4,4 miljardi EUR.

1.4. SAISTĪBAS

Bilancē vissvarīgākie saistību posteņi ir galvenokārt šādi četri posteņi: i) pensiju saistības un citu darbinieku pabalstu saistības; ii) aizņēmumi; iii) parādi trešām personām; iv) uzkrātās maksas.

Saistību sastāvs ES konsolidētajā bilancē

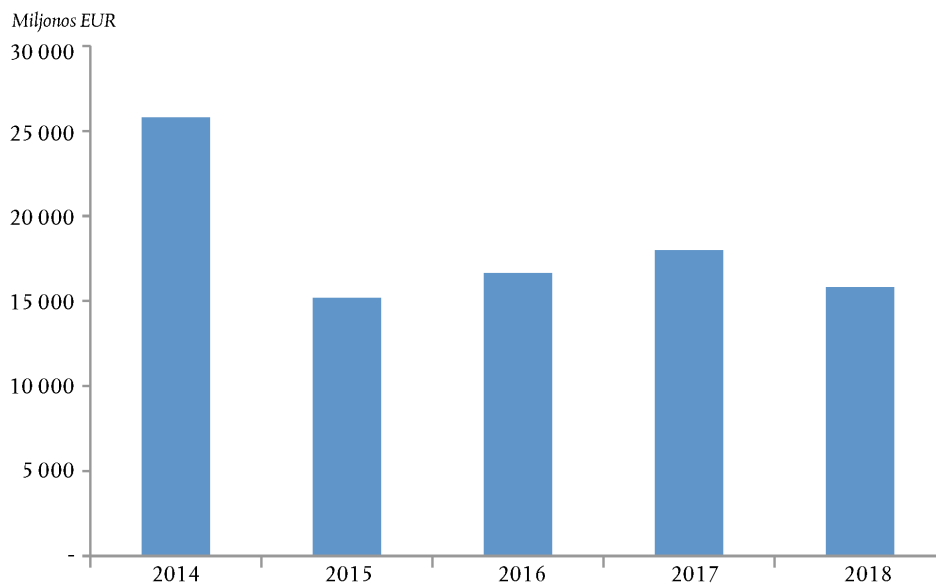
2018. gada 31. decembrī kopējā saistību vērtība bija 235,9 miljardi EUR, kas ir tikpat, cik iepriekšējā gadā.

Galvenās pārmaiņas bija saistītas ar šādu ietekmi:

- parādi kreditoriem samazinājās par 6,8 miljardiem EUR, jo samazinājās dalībvalstīm maksājamās summas, kas saistītas ar pašu resursiem (t. i., iemaksas ES budžetā, kas jāatmaksā gada beigās pēc budžeta grozījumiem). Šogad no dalībvalstīm bija jāsaņem papildu iemaksas,
- nedaudz (par 1 miljardu EUR) samazinājās finanšu saistības, galvenokārt tāpēc, ka tika atmaksāti aizņēmumi (1,35 miljoni EUR apmērā) saistībā ar aizdevumu, kas piešķirts Rumānijai MB programmas ietvaros, un
- minēto ietekmi kompensēja darbinieku pabalstu saistību palielinājums par 7,3 miljardiem EUR.

Kopumā visi citi saistību posteņi bija stabili. Būtu jānorāda, ka ilgtermiņa finanšu saistības (aizņēmumi) palielinājās, bet to kompensēja līdzīgs īstermiņa elementa samazinājums. Tas ir saistīts ar EFSM parāda pārplānošanu Īrijai (3,9 miljardi EUR) un Portugālei (0,6 miljardi EUR).

Kopējie izmaksu prasījumi un rēķini, kas saņemti un atzīti bilances pozīcijā “Parādi kreditoriem”

Neto aktīvi

Tas, ka saistības ir lielākas par aktīviem, nozīmē nevis to, ka ES iestādēm un struktūrām ir finanšu grūtības, bet gan to, ka noteiktām saistībām finansējums tiks piešķirts no nākamo gadu budžetiem. Daudzi izdevumi kārtējā gadā tiek atzīti atbilstīgi uzkrājumu grāmatvedības noteikumiem, kaut gan tos faktiski varētu samaksāt nākamajā gadā vai vēlākos gados un finansēt, izmantojot nākamo gadu budžetus; saistītie ieņēmumi tiks uzskaitīti tikai turpmākajos periodos. Visnozīmīgākās summas ir ar ELGF darbību saistītās summas (kuru lielāko daļu parasti samaksā nākamā gada pirmajā ceturksnī) un darbinieku pabalstu saistības (jāsamaksā nākamo 30 vai vairāk gadu laikā).

2. AR ES BUDŽETA IZPILDI SAISTĪTO RISKU UN NENOTEIKTĪBU PĀRVALDĪBA

2.1. MAKROEKONOMISKĀ VIDE

ES makroekonomiskā vide ⁽³³⁾ ietekmē ES dalībvalstu spēju pildīt savas finansēšanas saistības pret ES iestādēm un struktūrām un attiecīgi arī ES spēju turpināt īstenot ES politiku.

Eiropas ekonomikā 2018. gadā bija vērojama izaugsme jau sesto gadu pēc kārtas, tomēr izaugsmes temps bija lēnāks, nekā gaidīts, jo īpaši gada otrajā pusē, vairāku iekšēju un ārēju faktoru apvienojuma dēļ. Iekšējie faktori cita starpā ir traucējumi Eiropas ražošanas nozarē (jo īpaši automobiļu ražošanā) trešajā ceturksnī un sociālā spriedze un fiskālās politikas nenoteiktība dažās dalībvalstīs. Daži no būtiskākajiem ārējiem faktoriem ir lielāka neskaidrība par tirdzniecības politiku, it īpaši starp ASV un Ķīnu, un ražošanas izlaides samazināšanās tendence visā pasaulē, kā rezultātā vājinājās globālā tirdzniecības izaugsme, īpaši ietekmējot eurozonu.

Neraugoties uz šīm norisēm, Eiropas ekonomikas pamats joprojām ir stabils, un ir paredzams, ka nākamo divu gadu laikā ekonomikas izaugsme turpināsies, bet lēnākā tempā.

Tiek lēsts, ka 2018. gadā eurozonas un ES IKP ir palielinājies par 1,9 %. Paredzams, ka eurozonas IKP 2019. gadā palielināsies par 1,3 % un 2020. gadā par 1,6 %, savukārt prognozētais ES IKP pieaugums ir 1,5 % 2019. gadā un 1,7 % 2020. gadā.

Vispārējā inflācija 2018. gadā bija vidēji 1,7 %, kas ir vairāk nekā 1,5 % 2017. gadā. Ņemot vērā pieņēmumus par 2019. un 2020. gada naftas cenām, kas tagad ir zemāki nekā 2018. gada rudenī, saskaņā ar prognozēm eurozonas inflācija 2019. gadā būs mērena – 1,4 %, bet 2020. gadā tā nedaudz palielināsies līdz 1,5 %. Tiek prognozēts, ka visā ES inflācija šogad būs vidēji 1,6 % un 2020. gadā pieaugs līdz 1,8 %.

⁽³³⁾ Vairāk informācijas skatīt: Eiropas Komisija, “2019. gada ziemas Eiropas ekonomikas prognoze” (*European Economic Forecast Winter 2019*), URL: https://ec.europa.eu/info/publications/european-economic-forecast-winter-2019_en.

Eurozonas darba tirgū turpinājās uzlabojumi 2018. gada pirmajos trīs ceturkšņos. Nodarbināto personu skaits 2018. gada trešajā ceturksnī sasniedzis augstāko eurozonā jebkad reģistrēto līmeni, un 2018. gada decembrī bezdarba līmenis eurozonā bija 7,9 %, kas ir zemākais līmenis kopš 2008. gada oktobra.

Riski ekonomikas attīstības perspektīvai joprojām ir ievērojami, jo spriedze tirdzniecības jomā un neziņa par tās attīstību joprojām rada bažas. ASV var izjust strauju fiskālās politikas pārmaiņu sekas. Ķīnas ekonomikas izaugsme var palēnināties krasāk, nekā gaidīts. Pasaules finanšu tirgi un daudzi jaunietekmes tirgi ir jutīgi pret straujām vēlmes uzņemties risku un izaugsmes prognožu izmaiņām. Eiropas Savienībā iekšējie faktori var būt ilgstošāki, nekā gaidīts, un arī par *Brexit* joprojām ir neskaidrības.

Tomēr pozitīvi ir tas, ka joprojām labvēlīgie darba tirgus apstākļi varētu palielināt vietējo pieprasījumu, savukārt ES līdzekļu plašāka izmantošana saņēmējvalstīs varētu veicināt papildu ieguldījumus. Globālā IKP perspektīva joprojām ir stabila, un ir sagaidāms, ka nākamajos divos gados IKP palielināsies par 3,8 % gadā.

2.2. IESPĒJAMĀS BUDŽETA SAISTĪBAS ATTIECĪBĀ UZ FINANSIĀLO PALĪDZĪBU

ES aizņēmumu un aizdevumu darbības attiecībā uz finansiālās palīdzības programmām ir ārpusbudžeta operācijas. Parasti piesaistītie līdzekļi tiek aizdoti saņēmējvalstij ar tādiem pašiem noteikumiem, t. i., ar tādu pašu kuponu, dzēšanas termiņu un summu. Neraugoties uz kompensējošo metodiku, finansēšanas instrumentu parāda apkalpošana ir ES juridiskais pienākums, un tā nodrošina, ka visi maksājumi tiek veikti pilnā apmērā un laikā. Komisija ir ieviesusi procedūras, lai nodrošinātu aizņēmumu atmaksu pat tad, ja aizdevuma saistības netiek pildītas.

ES aizņēmumi veido tiešas un beznosacījuma saistības Eiropas Savienībai, un tos garantē ES dalībvalstis (budžeta iespējamās saistības). Aizņēmumus tādu aizdevumu finansēšanai, kuri ir paredzēti valstīm ārpus ES, sedz Garantiju fonds ārējai darbībai. Ja saņēmēja dalībvalsts nepildītu saistības, parāda apkalpošanas summa tiktu atskaitīta no Komisijas pieejamā līdzekļu atlikuma kasē, ja tas būtu iespējams. Ja tas nebūtu iespējams, Komisija iegūtu nepieciešamos līdzekļus no dalībvalstīm. Saskaņā ar tiesību aktiem par ES pašu resursiem (Padomes Regulas (ES, Euratom) Nr. 609/2014 14. pants) ES dalībvalstīm ir juridisks pienākums nodrošināt pietiekamus līdzekļus ES saistību izpildei. Tādējādi ieguldītāji ir pakļauti tikai ES kredīriskam, nevis finansēto aizdevumu saņēmēja kredīriskam. Kompensējoša aizdošana nodrošina, ka ES budžets neuzņemas procentu likmju vai ārvalstu valūtas risku.

Par katras valsts programmu EP, Padome un Komisija pieņem lēmumu un nosaka vispārējo piešķirto summu, maksājumu daļu skaitu un maksimālo (vidējo) termiņu visam aizdevuma kopumam. Tad Komisija un saņēmējvalsts vienojas par aizdevuma/ finansējuma parametriem, jo īpaši par maksājumu daļu atmaksas termiņu. Turklāt, izņemot pirmo daļu, visas pārējās aizdevuma daļas ir atkarīgas no tā, vai tiek ievēroti politikas nosacījumi kopīgās ES/SVF finansiālās palīdzības kontekstā, kas ir vēl viens faktors, kurš ietekmē finansēšanas darbību grafiku. Tas nozīmē, ka emitēšanas laiks un atmaksas termiņi ir atkarīgi no saistītajām ES aizdevumu darbībām. Finansējums ir tikai euro valūtā un tiek piešķirts uz laiku no 3 līdz 30 gadiem.

Turpmākajā tabulā ir sniegts pārskats par plānoto nominālvērtības atmaksas grafiku neatmaksātiem EFSM un MB aizdevumiem 2018. gada 31. decembrī.

	Miljardos EUR						
	MB			EFSM			KOPĀ
	Latvija	Rumānija	Kopā	Īrija	Portugāle	Kopā	
2019. g.	0,5	1,0	1,5	—	—	—	1,5
2021. g.	—	—	—	3,0	6,8	9,8	9,8
2022. g.	—	—	—	—	2,7	2,7	2,7
2023. g.	—	—	—	2,0	1,5	3,5	3,5
2024. g.	—	—	—	0,8	1,8	2,6	2,6
2025. g.	0,2	—	0,2	2,4	—	2,4	2,6
2026. g.	—	—	—	2,0	2,0	4,0	4,0
2027. g.	—	—	—	1,0	2,0	3,0	3,0

	MB			EFSM			KOPĀ
	Latvija	Rumānija	Kopā	Īrija	Portugāle	Kopā	
2028. g.	—	—	—	2,3	—	2,3	2,3
2029. g.	—	—	—	1,0	0,4	1,4	1,4
2031. g.	—	—	—	—	2,2	2,2	2,2
2032. g.	—	—	—	3,0	—	3,0	3,0
2033. g.	—	—	—	1,5	0,6	2,1	2,1
2035. g.	—	—	—	2,0	—	2,0	2,0
2036. g.	—	—	—	—	1,0	1,0	1,0
2038. g.	—	—	—	—	1,8	1,8	1,8
2042. g.	—	—	—	1,5	1,5	3,0	3,0
Kopā	0,7	1,0	1,7	22,5	24,3	46,8	48,5

Uz starpvaldību finanšu stabilitātes mehānismiem, kas ir Eiropas Finanšu stabilitātes instruments (EFSI) un Eiropas Stabilizācijas mehānisms (ESM), neattiecas ES līgums, tāpēc tie nav iekļauti ES konsolidētajos gada pārskatos.

2.3. BUDŽETA GARANTIJAS

ES piešķirusi galvojumus EIB grupai saistībā ar aizdevumiem, kas izsniegti ārpus ES, un parāda un pašu kapitāla darījumiem, uz kuriem attiecas ESIF galvojums. 2018. gada 31. decembrī konsolidēto finanšu pārskatu skaidrojumos (skatīt **4.1.1.** skaidrojumu) ES uzrāda iespējamās saistības abām garantijām, savukārt summas, kas veido pašreizējās saistības, ir atzītas finanšu pārskatos kā uzkrājumi (skatīt konsolidēto finanšu pārskatu **2.10.** skaidrojumu). Lai mazinātu risku ES budžetam, ko var radīt EIB grupas pieprasītās garantijas, ES ir izveidojusi atsevišķus garantiju fondus – Garantiju fondu ārējai darbībai un ESIF galvojuma fondu.

Līdzekļi Garantiju fondā ārējai darbībai tiek uzkrāti no ES budžeta, lai segtu 9 % no gada beigās nesamaksātajiem garantētajiem aizdevumiem trešām valstīm, kas izsniegti saistībā ar EIB ārējo aizdevumu pilnvarām. 2018. gada 31. decembrī aktīvu kopējā vērtība 2,5 miljardu EUR apmērā sedz summas, kas izmaksātas 20,7 miljardu EUR apmērā.

ESIF galvojuma fonds savu darbību sāka 2016. gadā. Atbilstoši grozītajai ESIF regulai (Regula (ES) 2017/2396) ESIF ES galvojuma maksimālais apjoms tika palielināts līdz 26 miljardiem EUR (no sākotnējiem 16 miljardiem EUR), bet galvojuma fonda finansējuma robežvērtība samazināta līdz 35 % (no sākotnējiem 50 %) no kopējām ES galvojuma saistībām. Tāpēc tiek prognozēts, ka ESIF galvojuma fonda kopsumma sasniegs 9,1 miljardu EUR. Atbilstoši grozītajai ESIF regulai 2018. gadā tika grozīts ESIF nolīgums. 2018. gada 31. decembrī ESIF galvojuma fonda aktīvu kopsumma bija 5,5 miljardi EUR, un tā sedz finansiālo iesaistīšanos attiecībā uz izmaksātajām summām 15,8 miljardu EUR apmērā.

Atbilstoši EFIA regulai (Regula (ES) 2017/1601) ir izveidots jauns garantiju fonds – EFIA garantiju fonds. Pirmās ES budžeta iemaksas fondā saņemtas 2018. gadā, tomēr 2018. gada 31. decembrī nebija spēkā esošu garantijas nolīgumu.

2.4. JAUNU IEKĀRTU REZERVE (NER) 300

Fonda "NER 300" līdzekļi ir iegūti no emisijas kvotu pārdošanas emisijas kvotu tirdzniecības sistēmas ietvaros un pieder dalībvalstīm, kas izmanto šo naudu, lai finansētu inovatīvus mazoglekļa enerģijas demonstrējuma projektus. Komisija pārvalda programmu dalībvalstu vārdā, bet EIB ir atbildīga par fonda "NER 300" aktīvu pārvaldību un rīkojas kā tehniskais padomdevējs atbilstoši sadarbības nolīgumam ar Komisiju. Tā kā ne ieņēmumi no kvotu tirdzniecības, ne finansēto projektu izdevumi nav daļa no ES budžeta, šīs summas netiek uzskaitītas ES kontos.

BUDŽETA IZPILDES PĀRSKATI UN SKAIDROJUMI ⁽³⁴⁾

SATURA RĀDĪTĀJS

	<i>Lappuse</i>
ES BUDŽETA IZPILDES REZULTĀTI	105
BUDŽETA UN FAKTISKO SUMMU SALĪDZINĀJUMA PĀRSKATI	106
BUDŽETA IZPILDES PĀRSKATU SKAIDROJUMI	109
1. ES BUDŽETA SISTĒMA	109
1.1. DAUDZGADU FINANŠU SHĒMA 2014.–2020. GADAM	109
1.2. SĪKI IZSTRĀDĀTAS DFS IZDEVUMU KATEGORIJAS (PROGRAMMAS)	110
1.3. GADA BUDŽETS	110
1.4. IEŅĒMUMI	111
1.5. BUDŽETA IZPILDES REZULTĀTU APRĒĶINS	112
1.6. SAIMNIECISKĀS DARBĪBAS REZULTĀTU SASKAŅOJUMS AR BUDŽETA IZPILDES REZULTĀTIEM	113
2. 2018. GADA ES BUDŽETA IZPILDE: KOMENTĀRS	114
2.1. IEŅĒMUMI	114
2.2. IZDEVUMI	115
3. ES BUDŽETA IEŅĒMUMU IZPILDE	116
3.1. KOPSAVILKUMS PAR ES BUDŽETA IEŅĒMUMU IZPILDI	116
4. ES BUDŽETA IZDEVUMU IZPILDE	117
4.1. DFS: SAISTĪBU UN MAKSĀJUMU APROPRIĀCIJU SADALĪJUMS UN PĀRMAIŅAS	117
4.2. DFS: SAISTĪBU APROPRIĀCIJU IZPILDE	118
4.3. DFS: MAKSĀJUMU APROPRIĀCIJU IZPILDE	120
4.4. DFS: NEIZPILDĪTO SAISTĪBU (RAL) PĀRMAIŅAS	121
4.5. DFS: NEIZPILDĪTĀS SAISTĪBAS PA GADIEM, KAD TĀS RADUŠĀS	122
4.6. SĪKI IZKLĀSTĪTA DFS: SAISTĪBU UN MAKSĀJUMU APROPRIĀCIJU SADALĪJUMS UN PĀRMAIŅAS	123
4.7. SĪKI IZKLĀSTĪTA DFS: SAISTĪBU APROPRIĀCIJU IZPILDE	129
4.8. SĪKI IZKLĀSTĪTA DFS: MAKSĀJUMU APROPRIĀCIJU IZPILDE	136
4.9. SĪKI IZKLĀSTĪTA DFS: NEIZPILDĪTO SAISTĪBU (RAL) PĀRMAIŅAS	142
4.10. SĪKI IZKLĀSTĪTA DFS: NEIZPILDĪTĀS SAISTĪBAS PA GADIEM, KAD TĀS RADUŠĀS	148
5. BUDŽETA IZPILDE PA IESTĀDĒM	153
5.1. BUDŽETA IEŅĒMUMU IZPILDE	153
5.2. SAISTĪBU APROPRIĀCIJU IZPILDE	154
5.3. MAKSĀJUMU APROPRIĀCIJU IZPILDE	155
6. AĢENTŪRU BUDŽETA IZPILDE	156
6.1. BUDŽETA IEŅĒMUMI	156
6.2. SAISTĪBU UN MAKSĀJUMU APROPRIĀCIJAS PA AĢENTŪRĀM	157

⁽³⁴⁾ Jāņem vērā, ka, tā kā skaitļi ir noapaļoti līdz miljoniem euro, daži finanšu dati turpmāk norādītajās tabulās var nesakrist.

ES BUDŽETA IZPILDES REZULTĀTI

	Skaidrojums	Miljonos EUR	
		2018. g.	2017. g.
Ieņēmumi finanšu gadā	1.1.	159 318	139 691
Maksājumi no kārtējā gada apropriācijām	1.2.	(154 833)	(135 764)
Maksājumu apropriācijas, kas pārnestas uz N + 1 gadu	1.3.	(1 675)	(1 796)
To neizmantoto apropriāciju atcelšana, kas pārnestas no N – 1 gada	1.4.	106	40
Piešķirto ieņēmumu attīstība	1.5.	(1 114)	(1 450)
Valūtas kursa starpības attiecīgajā gadā	1.6.	(1)	(166)
Budžeta izpildes rezultāti		1 802	555

ES budžeta izpildes rezultāti tiks atdoti dalībvalstīm 2019. gadā, samazinot summas, kas tām jāmaksā. Tos aprēķina saskaņā ar 1. panta 1. punktu Padomes 2014. gada 26. maija Regulā (ES, Euratom) Nr. 608/2014, ar ko nosaka Eiropas Savienības pašu resursu sistēmas īstenošanas pasākumus ⁽³⁵⁾. Vairāk informācijas pieejams sadaļā “Budžeta izpildes rezultātu aprēķins”.

- 1.1 Ieņēmumi finanšu gadā – attiecas uz 3.1. tabulas “Kopsavilkums par ES budžeta ieņēmumu izpildi” 8. aili “Kopā ieņēmumi”.
- 1.2 Maksājumi no kārtējā gada apropriācijām – attiecas uz 4.3. tabulas “DFS: maksājumu apropriāciju izpilde” 2. aili “Maksājumi no pieņemtā budžeta” un 4. aili “Maksājumi no piešķirtajiem ieņēmumiem”.
- 1.3 Maksājumu apropriācijas, kas pārnestas uz N + 1 gadu – attiecas uz 4.3. tabulas “DFS: maksājumu apropriāciju izpilde” 7. aili “Automātiski pārnestas” un 8. aili “Pārnestas atbilstoši lēmumam”.
- 1.4 To neizmantoto maksājumu apropriāciju atcelšana, kas pārnestas no N – 1 gada, – ņem vērā maksājumu apropriāciju (automātiski pārnesto un ar lēmumu pārnesto) summu iepriekšējā gada beigās un kārtējā gada “Maksājumus no pārnestajām apropriācijām”, kā norādīts 4.3. tabulas “DFS: maksājumu apropriāciju izpilde” 3. ailē.
- 1.5 Kopējo piešķirto ieņēmumu apropriāciju attīstība gada beigās – aprēķina starpību starp piešķirto ieņēmumu apropriāciju summu iepriekšējā gada beigās (pluss) un piešķirto ieņēmumu apropriāciju summu kārtējā gada beigās (kā norādīts 4.3. tabulas “DFS: maksājumu apropriāciju izpilde” 9. ailē – mīnuss), lai iegūtu piešķirto ieņēmumu neto izmaiņas kārtējā gadā.
- 1.6 Valūtas kursa starpības ietver realizētās un nerealizētās valūtas kursa starpības.

⁽³⁵⁾ OV L 168, 7.6.2014., 29. lpp.

BUDŽETA UN FAKTISKO SUMMU SALĪDZINĀJUMA PĀRSKATI

Budžeta ieņēmumi

Miljonos EUR

	Sākotnēji pieņemtais budžets	Galīgais pieņemtais budžets	Konstatētās maksājumtiesības	Ieņēmumi
1 Pašu resursi	142 832	142 364	142 373	142 330
11 – cukura nodevas	—	(93)	(85)	(85)
12 – muitas nodokļi	22 844	20 165	20 360	20 317
13 – PVN	17 250	17 149	17 133	17 133
14 – NKI	102 739	105 143	104 979	104 979
15 – budžeta nelīdzsvarotības korekcija	—	—	(19)	(19)
16 – Nīderlandes un Zviedrijas uz NKI balstītās iemaksas samazinājums	—	—	6	6
3 Pārpalikumi, atlikumi un korekcijas	—	556	581	581
4 Ieņēmumi no personām, kas saistītas ar iestādēm un citām Savienības struktūrām	1 547	1 547	1 552	1 542
5 Uzkrātie ieņēmumi no iestāžu administratīvās darbības	45	45	583	563
6 Iemaksas un atmaksa saistībā ar Savienības nolīgumiem un programmām	110	110	13 346	12 777
7 Kavējuma procenti un soda naudas	115	115	14 592	1 473
8 Aizdevumu un aizņēmumu operācijas	6	6	39	39
9 Dažādi ieņēmumi	25	25	24	13
Kopā	144 681	144 768	173 090	159 318

Budžeta izdevumi: saistības pa daudzgadu finanšu shēmas (DFS) izdevumu kategorijām

				Miljonos EUR
DFS izdevumu kategorija	Sākotnēji pieņemtais budžets	Galīgais pieņemtais budžets	Pieejamās apropriācijas kopā	Uzņemtās saistības
1 Gudra un iekļaujoša izaugsme	77 534	77 532	89 649	87 357
1.a Konkurētspēja izaugsmei un nodarbinātībai	22 001	22 000	25 864	23 773
1.b Ekonomikas, sociālā un teritoriālā kohēzija	55 532	55 532	63 785	63 585
2 Ilgtspējīga izaugsme: dabas resursi	59 285	59 239	62 419	60 560
t. sk.: ar tirgu saistītie izdevumi un tiešie maksājumi	43 235	43 233	45 284	44 364
3 Drošība un pilsonība	3 493	3 492	4 015	3 855
4 Globālā Eiropa	9 569	10 379	11 448	11 062
5 Administrācija	9 666	9 666	10 508	10 124
t. sk.: iestāžu administratīvie izdevumi	4 015	4 015	4 465	4 280
6 Kompensācijas	—	—	—	—
8 Negatīvā rezerve un no iepriekšējā finanšu gada pārnestais deficīts	—	—	—	—
9 Īpaši instrumenti	567	388	429	180
Kopā	160 114	160 696	178 468	173 139

Budžeta izdevumi: maksājumi pa daudzgadu finanšu shēmas (DFS) izdevumu kategorijām

Miljonos EUR

DFS izdevumu kategorija	Sākotnēji pieņemtais budžets	Galīgais pieņemtais budžets	Pieejamās apropriācijas kopā	Veiktie maksājumi
1 Gudra un iekļaujoša izaugsme	66 624	66 733	80 917	75 876
1.a Konkurētspēja izaugsmei un nodarbinātībai	20 097	20 155	25 073	21 408
1.b Ekonomikas, sociālā un teritoriālā kohēzija	46 527	46 578	55 844	54 468
2 Ilgtspējīga izaugsme: dabas resursi	56 084	56 241	59 648	58 046
t. sk.: ar tirgu saistītie izdevumi un tiešie maksājumi	43 189	43 180	45 436	44 310
3 Drošība un pilsonība	2 981	3 013	3 305	3 108
4 Globālā Eiropa	8 906	8 813	10 788	9 519
5 Administrācija	9 666	9 667	11 355	9 944
t. sk.: iestāžu administratīvie izdevumi	4 015	4 015	4 963	4 140
6 Kompensācijas	—	—	—	—
8 Negatīvā rezerve un no iepriekšējā finanšu gada pārnests deficīts	—	—	—	—
9 Īpaši instrumenti	420	302	340	180
Kopā	144 681	144 768	166 353	156 673

BUDŽETA IZPILDES PĀRSKATU SKAIDROJUMI

1. ES BUDŽETA SISTĒMA

Budžeta konti tiek turēti atbilstīgi Finanšu regulai (FR) un tās piemērošanas noteikumiem. Vispārējais budžets ir instruments, ar kuru katru gadu nosaka un apstiprina Savienības ieņēmumus un izdevumus saskaņā ar maksimālajiem apmēriem un citiem noteikumiem, kas paredzēti daudzgadu finanšu shēmā, atbilstoši tiesību aktiem par daudzgadu programmām, kas pieņemtas saskaņā ar minēto shēmu.

1.1. DAUDZGADU FINANŠU SHĒMA 2014.–2020. GADAM

	Miljonos EUR							
	2014. g.	2015. g.	2016. g.	2017. g.	2018. g.	2019. g.	2020. g.	Kopā
1. Gudra un iekļaujoša izaugsme	52 756	77 986	69 304	73 512	76 420	79 924	83 661	513 563
1.a Konkurētspēja izaugsmei un nodarbinātībai	16 560	17 666	18 467	19 925	21 239	23 082	25 191	142 130
1.b Ekonomikas, sociālā un teritoriālā kohēzija	36 196	60 320	50 837	53 587	55 181	56 842	58 470	371 433
2. Ilgtspējīga izaugsme: dabas resursi	49 857	64 692	64 262	60 191	60 267	60 344	60 421	420 034
t. sk. ar tirgu saistītie izdevumi un tiešie maksājumi	43 779	44 190	43 951	44 146	44 163	44 241	44 264	308 734
3. Drošība un pilsonība	1 737	2 456	2 546	2 578	2 656	2 801	2 951	17 725
4. Globālā Eiropa	8 335	8 749	9 143	9 432	9 825	10 268	10 510	66 262
5. Administrācija	8 721	9 076	9 483	9 918	10 346	10 786	11 254	69 584
t. sk.: iesāžu administratīvie izdevumi	7 056	7 351	7 679	8 007	8 360	8 700	9 071	56 224
6. Kompensācijas	29	—	—	—	—	—	—	29
8. Negatīvā rezerve	—	—	—	—	—	—	—	—
9. Īpaši instrumenti	—	—	—	—	—	—	—	—
Saistību apropriācijas	121 435	162 959	154 738	155 631	159 514	164 123	168 797	1 087 197
Maksājumu apropriācijas kopā	135 762	140 719	130 694	142 906	154 565	159 235	162 406	1 026 287

Tabulā iepriekš ir parādītas daudzgadu finanšu shēmas (DFS) maksimālās summas faktiskajās cenās. 2018. gads bija piektais finanšu gads, uz kuru attiecas 2014.–2020. gada DFS. Kopējais maksimālais apmērs saistību apropriācijām 2018. gadā bija 159,514 miljardi EUR, kas atbilst 1,02 % no ES NKI, savukārt atbilstīgais maksājumu apropriāciju maksimālais apmērs bija 154,565 miljardi EUR jeb 0,98 % no ES NKI visā 2018. budžeta gadā.

Saistībā ar 2014.–2020. gada DFS ir panākta vienošanās par jauniem elastīguma noteikumiem. Viens no jaunajiem noteikumiem paredz iespēju pārvietot neizmantoto summu, kas atlikusi līdz maksājumu maksimālajam apmēram, uz turpmākajiem gadiem, nākamajam gadam veicamās DFS tehniskās korekcijas ietvaros izmantojot maksājumu vispārējo rezervi. Tādējādi neizmantotā summa no 2016. gada (13,991 miljards EUR faktiskajās cenās) un no 2017. gada (16,414 miljardi EUR faktiskajās cenās) tika pārnesta uz 2018.–2020. gadu, un attiecīgi tika koriģēti maksimālie apmēri 2016.–2020. gadam; skatīt iepriekš minētās DFS tehniskās korekcijas 2018. gadam un tehniskās korekcijas 2019. gadam (COM(2018) 282, 2018. gada 23. maijs).

Komisija 2018. gada 23. maijā pieņēma paziņojumu par finanšu shēmas tehniskajām korekcijām 2019. gadam atbilstoši NKI izmaiņām (EKS 2010) (COM(2018) 282, 2018. gada 23. maijs).

Turpmāk ir sniegts paskaidrojums par dažādajām DFS izdevumu kategorijām.

1. izdevumu kategorija – Gudra un iekļaujoša izaugsme

Šī izdevumu kategorija ir sadalīta divās atsevišķās, bet savstarpēji saistītās daļās:

- 1.a Konkurētspēja izaugsmei un nodarbinātībai, tostarp izdevumi pētniecībai un inovācijai, izglītībai un apmācībai, Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumentam, sociālajai politikai, iekšējam tirgum un saistītām politikas jomām;
- 1.b Ekonomikas, sociālā un teritoriālā kohēzija, kas paredzēta, lai sekmētu vismazāk attīstīto dalībvalstu un reģionu konvergenci, papildinātu ES ilgtspējīgas attīstības stratēģiju ārpus mazāk turīgiem reģioniem un atbalstītu reģionu sadarbību.

2. izdevumu kategorija – Ilgtspējīga izaugsme: dabas resursi

2. izdevumu kategorija ietver kopējo lauksaimniecības un zivsaimniecības politiku un vides aizsardzības pasākumus, jo īpaši programmu *LIFE+*.

3. izdevumu kategorija – Drošība un pilsonība

3. izdevumu kategorija (Drošība un pilsonība) atspoguļo augošo nozīmi, kāda ir jomām, kurās ES ir noteikti īpaši uzdevumi, proti, tieslietām un iekšlietām, robežu aizsardzībai, imigrācijas un patvēruma politikai, sabiedrības veselībai un patērētāju tiesību aizsardzībai, kultūrai, jaunatnei, informācijai un dialogam ar pilsoņiem.

4. izdevumu kategorija – Globālā Eiropa

4. izdevumu kategorijā ietilpst visas ārējās darbības, tostarp sadarbība attīstības jomā, humānā palīdzība, pirmspievienošanās un kaimiņattiecību instrumenti. EAF netiek iekļauts ES budžetā un neietilpst DFS.

5. izdevumu kategorija – Administrācija

Šī izdevumu kategorija attiecas uz visu iestāžu administratīvajiem izdevumiem, pensijām un Eiropas skolām. Iestādēm, izņemot Komisiju, visus izdevumus veido administratīvās izmaksas.

6. izdevumu kategorija – Kompensācijas

Saskaņā ar politisko vienošanos par to, ka jaunās dalībvalstis neklūst par budžeta neto maksātājām savas līdzdalības sākumposmā, šajā izdevumu kategorijā bija paredzēta kompensācija. Šī summa tām bija pieejama pārskaitījumu veidā, lai līdzsvarotu to budžeta ieņēmumus un iemaksas.

9. izdevumu kategorija – Īpaši instrumenti

Elastības mehānismi ļauj ES mobilizēt nepieciešamos līdzekļus, lai reaģētu uz neparedzētiem notikumiem, piemēram, krīzēm un ārkārtas situācijām. To darbības joma, finanšu piešķirums un darbības nosacījumi paredzēti DFS regulā un Iestāžu nolīgumā. Pašreizējā izdevumu samazināšanas kontekstā tie arī nodrošina iespēju ar budžeta resursiem reaģēt uz mainīgajām prioritātēm, lai katrs euro tiktu izmantots tur, kur tas visvairāk nepieciešams. Lielākā daļa elastības mehānismu tāpēc ir ārpus DFS, un finansējumu var mobilizēt, pārsniedzot izdevumu maksimālos apjomus.

1.2. SĪKI IZSTRĀDĀTAS DFS IZDEVUMU KATEGORIJAS (PROGRAMMAS)

DFS izdevumu kategorijas ir sadalītas sīkākās izdevumu kategorijās, kas atbilst galvenajām izdevumu programmām (piemēram, "Apvārsnis 2020", *Erasmus+* utt.). Juridiskais pamats budžeta izpildei tiek pieņemts šajā programmu līmenī. Programmas ir parastais formāts, kas tiek izmantots ziņošanai par īstenošanu un rezultātiem. Tabulas par katru programmu ir pieejamas budžeta izpildes pārskatos (skatīt **4.6.–4.10.** tabulu turpmāk).

1.3. GADA BUDŽETS

Komisija katru gadu aplēš visus iestāžu gada ieņēmumus un izdevumus un sagatavo budžeta projektu, ko nosūta budžeta lēmēj institūcijai. Pamatojoties uz budžeta projektu, Padome izklāsta savu nostāju, ko abas budžeta lēmēj institūcijas iestādes pēc tam apspriež. Eiropas Parlamenta priekšsēdētājs paziņo par kopīgā budžeta projekta galīgo pieņemšanu, un tādējādi budžets kļūst izpildāms. Attiecīgā gada laikā pieņem budžeta grozījumus. Par budžeta izpildi galvenokārt atbild Komisija.

Komisijas budžeta struktūru veido administratīvās un darbības apropriācijas. Pārējām iestādēm ir tikai administratīvās apropriācijas. Turklāt budžetā ir nodalītas divu veidu apropriācijas – nediferencētās un diferencētās. Nediferencētās apropriācijas izmanto, lai finansētu vienam gadam paredzētas darbības (tās atbilst gada pārskata principam). Diferencētās apropriācijas izmanto, lai gada pārskata principu saskaņotu ar vajadzību pārvaldīt daudzgadu darbības. Diferencētās apropriācijas tiek iedalītas saistību un maksājumu apropriācijās:

- saistību apropriācijas – sedz to juridisko saistību kopējās izmaksas, kas uzņemtas kārtējā finanšu gadā par darbībām, kuru ilgums ir vairāki gadi. Tomēr budžeta saistības darbībām, kuru ilgums pārsniedz vienu finanšu gadu, var tikt sadalītas vairākiem gadiem atbilstošos gada maksājumos, ja tas paredzēts pamataktā,
- maksājumu apropriācijas – sedz izdevumus par saistībām, kas radušās kārtējā finanšu gadā un/vai iepriekšējos finanšu gados.

Pārskatos šāda veida finansējums tiek sagrupēts divos galvenajos posteņos:

- galīgās pieņemtās budžeta apropriācijas un
- papildu apropriācijas, kurās iekļauti:
  - pārnesumi no iepriekšējā gada (Finanšu regula ļauj dažos gadījumos pārnest neiztērētās summas no iepriekšējā gada uz kārtējo gadu) un
  - piešķirtie ieņēmumi no atmaksātajām summām, trešo personu/valstu iemaksas ES programmās un darbs, kas veikts trešo personu labā, tiek tieši iedalīts attiecīgajās budžeta izdevumu pozīcijās un veido trešo finansējuma pilāru.

Visi finansējuma veidi kopā veido pieejamās apropriācijas.

1.4. IEŅĒMUMI

1.4.1. *Pašu resursu ieņēmumi*

Lielākā daļa ieņēmumu ir no pašu resursiem, kas sastāv no šādām kategorijām:

- 1) tradicionālie pašu resursi (TPR) – parasti veido +/-14 % no pašu resursu ieņēmumiem;
- 2) pievienotās vērtības nodokļa (PVN) resursi – parasti veido apmēram 12 % no pašu resursu ieņēmumiem;
- 3) nacionālā kopienākuma (NKI) resursi – parasti veido +/-74 % no pašu resursu ieņēmumiem.

Pašu resursus piešķir saskaņā ar noteikumiem, kas paredzēti Padomes 2014. gada 26. maija Lēmumā 2014/335/ES, Euratom par Eiropas Savienības pašu resursu sistēmu (2014. gada ORD). Lēmums stājas spēkā 2016. gada 1. oktobrī un tiek piemērots ar atpakaļejošu spēku no 2014. gada 1. janvāra.

Kopējā pašu resursu summa, kas Savienībai piešķirta gada maksājumu apropriāciju segšanai, nepārsniedz 1,20 % no visu dalībvalstu NKI summas.

1.4.2. *Tradicionālie pašu resursi (TPR)*

Tradicionālos pašu resursus (TPR) veido muitas nodokļi (ko piemēro importam no trešām valstīm) un cukura nodevas (ko maksā cukura ražotāji, lai finansētu izdevumus par kopējo cukura tirgus organizāciju), ko piemēro ekonomikas dalībniekiem, un dalībvalstis tos iekasē ES vārdā. Tomēr dalībvalstis patur 20 % kā kompensāciju par iekasēšanas izmaksām. Visas konstatētās tradicionālo pašu resursu summas ir jāiegrāmato vienā no kompetento iestāžu kontiem:

- parastajos kontos, kas paredzēti Padomes Regulas (ES, Euratom) Nr. 609/2014 6. panta 3. punktā, – visas atgūtās vai garantētās summas,
- atsevišķajos kontos, kas arī paredzēti iepriekš minētajā pantā, – visas summas, kuras vēl nav atgūtas un/vai nav garantētas; šajā kontā var iegrāmāt arī tās summas, kas ir garantētas, bet apstrīdētas.

Tradicionālie pašu resursi dalībvalstij jāieskaita Komisijas kontā valsts kasē vai valsts centrālajā bankā ne vēlāk kā pirmajā darbdiēnā pēc 19. datuma otrajā mēnesī pēc mēneša, kurā maksājumtiesības konstatētas (vai – atsevišķa konta gadījumā – atgūtas attiecīgās summas).

1.4.3. **Pievienotās vērtības nodoklis (PVN)**

Pievienotās vērtības nodokli (PVN) piemēro dalībvalstu PVN bāzei, un bāzes šim nolūkam ir saskaņotas atbilstīgi ES noteikumiem. Tomēr PVN bāze ir ierobežota un nepārsniedz 50 % no katras dalībvalsts NKI. Tiek piemērota vienāda PVN likme 0,30 % apmērā, izņemot 2014.–2020. gada periodam, kad piesaistīšanas likme Vācijai, Nīderlandei un Zviedrijai ir noteikta 0,15 % apmērā.

1.4.4. **Nacionālais kopienākums (NKI)**

Resursus, kuru pamatā ir nacionālais kopienākums (NKI), izmanto, lai finansētu to budžeta daļu, kuru nesedz citi ieņēmumu avoti. Katras dalībvalsts NKI piemēro vienu un to pašu procentu likmi, un to nosaka saskaņā ar ES noteikumiem.

PVN resursus un NKI resursus nosaka, pamatojoties uz attiecīgo bāzu prognozēm, ko izstrādā budžeta projekta sagatavošanas laikā. Šīs prognozes pēc tam pārskata un atjaunina attiecīgajā budžeta gadā, izmantojot budžeta grozījumus. Pozitīvās vai negatīvās starpības starp summām, kas dalībvalstīm ir jāmaksā, ņemot vērā faktiskās bāzes, un summām, kas ir faktiski samaksātas, pamatojoties uz (pārskatītajām) prognozēm, Komisija pieprasa dalībvalstīm nodrošināt līdz pirmajai jūnija darb dienai otrajā gadā, kurš seko attiecīgajam budžeta gadam. Faktiskajās PVN un NKI bāzēs joprojām var veikt korekcijas turpmākajos četros gados, ja vien netiek sniegta atruna. Šīs atrunas ir uzskatāmas par potenciāliem prasījumiem dalībvalstīm par precīzi nenosakāmām summām, jo to finansiālo ietekmi nevar precīzi aplēst. Ja ir iespējams noteikt precīzu summu, attiecīgie PVN un NKI resursi tiek pieprasīti saistībā ar PVN un NKI atlikumiem vai izmantojot atsevišķus līdzekļu pieprasījumus.

1.4.5. **AK korekcija**

Budžeta nelīdzsvarotības korekcijas mehānismu par labu Apvienotajai Karalistei (samazinot Apvienotās Karalistes pašu resursu maksājumus un palielinot citu dalībvalstu maksājumus) Eiropadome ievieša Fontenblo sanāksmē (1984. gada jūnijā). Vācijai, Austrijai, Zviedrijai un Nīderlandei ir noteikts mazāks finansējums Apvienotās Karalistes korekcijai (kas nav lielāks par vienu ceturto daļu no šo valstu parastās daļas).

1.4.6. **Bruto samazinājums**

Eiropadome 2013. gada 7. un 8. februārī secināja, ka Dānijai, Nīderlandei un Zviedrijai būtu jāpiemēro bruto samazinājums gada iemaksai, kuras pamatā ir NKI, 2014.–2020. gada periodam, savukārt Austrijai uz NKI bāzētajai gada iemaksai tika piemērots bruto samazinājums tikai 2014.–2016. gada periodam. Gada samazinājumi ir šādi: Dānijai 130 miljoni EUR, Nīderlandei 695 miljoni EUR un Zviedrijai 185 miljoni EUR.

1.5. **BUDŽETA IZPILDES REZULTĀTU APRĒĶINS**

ES budžeta izpildes rezultāti tiek atdoti dalībvalstīm nākamā gada laikā, samazinot summas, kas dalībvalstīm jāmaksā attiecīgajā gadā.

Pašu resursu summas, ko iegrāmato kontos, ir summas, ko gada laikā dalībvalstu valdības ieskaita Komisijas vārdā atvērtajos kontos. Pārpalikuma gadījumā ieņēmumos tiek iekļauts arī budžeta izpildes rezultāts iepriekšējā finanšu gadā. Pārējie ieņēmumi, kurus grāmato kontos, ir summas, kas faktiski saņemtas gada laikā.

Lai aprēķinātu gada budžeta izpildes rezultātu, izdevumos tiek iekļauti maksājumi, kas tiek veikti no gada apropriācijām, kā arī visas attiecīgā gada apropriācijas, ko pārnes uz nākamo gadu. Maksājumi, kas veikti no gada apropriācijām, ir maksājumi, ko grāmatvedis veic līdz finanšu gada 31. decembrim. ELGF gadījumā maksājumi ir tie, ko dalībvalstis veikušas laikposmā no N – 1 gada 16. oktobra līdz N gada 15. oktobrim, ar nosacījumu, ka grāmatvedim par saistībām un apstiprinājumu ir paziņots līdz N + 1 gada 31. janvārim. Par ELGF izdevumiem pēc kontroles veikšanas dalībvalstīs var pieņemt atbilstības lēmumu.

Budžeta izpildes rezultātos ietver divus elementus: ES rezultātu un Eiropas Ekonomikas zonā (EEZ) ietilpstošo EBTA valstu līdzdalības rezultātus. Saskaņā ar 1. panta 1. punktu Padomes Regulā (ES, Euratom) Nr. 608/2014, ar ko nosaka pašu resursu sistēmas īstenošanas pasākumus, minētais rezultāts atspoguļo starpību starp:

- kopējiem ieņēmumiem, kas saņemti attiecīgajā finanšu gadā, un
- uz kārtējā gada apropriāciju pamata veiktajiem kopējiem maksājumiem, kam pieskaitīta tā paša gada apropriāciju kopsumma, kura pārnesta uz nākamo gadu.

Aprēķinā iegūtajam skaitlim pieskaita vai no tā atņem šādas vērtības:

- no iepriekšējiem gadiem pārnesto atcelto maksājumu apropriāciju neto atlikumu un visus maksājumus, kas euro kursa svārstību dēļ pārsniedz nediferencētās apropriācijas, kas pārnestas no iepriekšējā gada,
- piešķirto ieņēmumu attīstību un
- gada laikā iegrāmatoto neto valūtas maiņas kursa peļņu vai zaudējumus.

No iepriekšējā finanšu gada pārnestās apropriācijas attiecībā uz trešo personu iemaksām un darbu trešo personu uzdevumā, kuras atbilstoši definīcijai nekad netiek anulētas, ir iekļautas kā papildu apropriācijas attiecīgajam finanšu gadam. Ar to ir skaidrojama atšķirība starp pārnestajām apropriācijām no iepriekšējā gada N gada budžeta izpildes pārskatos un tām, kas pārnestas uz nākamo gadu N – 1 budžeta izpildes pārskatos. Apropriācijas, kas ir atkārtoti pieejamas pēc maksājumu atmaksas kontā, netiek ņemtas vērā, aprēķinot budžeta izpildes rezultātu.

Pārnestās maksājumu apropriācijas ietver automatiskus pārneseumus un pārneseumus atbilstīgi lēmumam. Tādu neizmantoto maksājumu apropriāciju atcelšana, kuras ir pārnestas no iepriekšējā gada, rāda tādu apropriāciju atcelšanu, kuras ir pārnestas automatiski un atbilstīgi lēmumam.

1.6. SAIMNIECISKĀS DARBĪBAS REZULTĀTU SASKAŅOJUMS AR BUDŽETA IZPILDES REZULTĀTIEM

	Miljonos EUR	
	2018. g.	2017. g.
GADA SAIMNIECISKĀS DARBĪBAS REZULTĀTI	13 918	8082
Ieņēmumi		
<i>Kārtējā gadā konstatētās, bet vēl neiekasētās maksājumtiesības</i>	(6 220)	(4 408)
<i>Iepriekšējos gados konstatētās un kārtējā gadā iekasētās maksājumtiesības</i>	9 331	10 739
<i>Uzkrātie ieņēmumi (neto)</i>	(4 015)	(257)
Izdevumi		
<i>Uzkrātie izdevumi (neto)</i>	4 511	3 725
<i>Iepriekšējo gadu izdevumi, kas samaksāti kārtējā gadā</i>	(6 086)	(3 574)
<i>Priekšfinansējuma neto ietekme</i>	(8 634)	(12 059)
<i>Maksājumu apropriācijas, kas pārnestas uz nākamo gadu</i>	(2 941)	(3 373)
<i>Maksājumi, kas veikti no pārnestajām apropriācijām, un neizmantoto maksājumu apropriāciju atcelšana</i>	2 098	1 784
<i>Uzkrājumu pārmaiņas</i>	3 567	6 752
<i>Citi</i>	(4 175)	(6 676)
Saimnieciskās darbības rezultāti aģentūrām un EOTK	448	(179)
GADA BUDŽETA IZPILDES REZULTĀTS	1 802	555

Saskaņā ar Finanšu regulu gada saimnieciskās darbības rezultātus aprēķina, pamatojoties uz uzkrājumu grāmatvedības principiem, bet budžeta izpildes rezultāti ir balstīti uz mainītiem naudas plūsmas grāmatvedības noteikumiem. Tā kā budžeta izpildes rezultāti un saimnieciskās darbības rezultāti aptver vienus un tos pašus pamatā esošos darījumus, šādi tos var lietderīgi kontrolēt, lai pārliecinātos par to saskaņojamību.

Saskaņojamie posteņi – ieņēmumi

Faktiskie finanšu gada budžeta ieņēmumi atbilst ieņēmumiem, kas ir iekasēti par maksājumtiesībām, kuras konstatētas attiecīgā gada laikā, un summām, kas iekasētas par iepriekšējos gados konstatētajām maksājumtiesībām. Tāpēc kārtējā gadā konstatētās, bet vēl neiekasētās maksājumtiesības saskaņošanas nolūkā atskaita no saimnieciskās darbības rezultātiem, jo tās nav daļa no budžeta ieņēmumiem. Turpretim iepriekšējos gados konstatētās un kārtējā gadā iekasētās maksājumtiesības saskaņošanas nolūkā jāpieskaita saimnieciskās darbības rezultātiem.

Uzkrātos ieņēmumus galvenokārt veido uzkrātie lauksaimniecības ieņēmumi, pašu resursi, procenti un dividendes. Ņem vērā tikai neto ietekmi, t. i., kārtējā gadā uzkrātos ieņēmumus, no kuriem atskaitīta iepriekšējā gadā uzkrāto ieņēmumu apvērse.

Saskaņojamie posteņi – izdevumi

Uzkrātos izdevumus galvenokārt veido uzkrātie izdevumi gada beigu noslēguma mērķiem, t. i., attiecināmie izdevumi, kuri radušies ES līdzekļu saņēmējiem, bet par kuriem vēl nav paziņots Komisijai. Ņem vērā tikai neto ietekmi, t. i., kārtējā gadā uzkrātos izdevumus, no kuriem atskaitīta iepriekšējā gadā uzkrāto izdevumu apvērse. Kārtējā gadā veikti maksājumi, kas attiecas uz iepriekšējos gados iegrāmatotiem rēķiniem, ir iekļauti kārtējā gada budžeta izdevumos un šā iemesla dēļ saskaņošanas nolūkos ir jāpieskaita saimnieciskās darbības rezultātam.

Priekšfinansējuma neto ietekme ir turpmāk norādīto faktoru kombinācija: 1) jaunā priekšfinansējuma summas, kas samaksātas kārtējā gadā un atzītas par attiecīgā gada budžeta izdevumiem, un 2) priekšfinansējuma summu dzēšana ar kārtējā gadā apstiprinātajām attiecināmajām izmaksām. Pēdējais no tiem ir izdevumi uzkrājumu izteiksmē, bet ne budžeta kontos, jo samaksas brīdī sākotnējā priekšfinansējuma maksājums jau tika uzskatīts kā budžeta izdevumi.

Papildus maksājumiem, kas veikti uz attiecīgā gada apropriāciju pamata, minētā gada apropriācijas, kas pārnestas uz nākamo gadu, arī ir jāņem vērā, aprēķinot attiecīgā gada budžeta izpildes rezultātus (saskaņā ar Padomes Regulas (ES, Euratom) Nr. 608/2014 1. panta 1. punktu). Tas pats attiecas arī uz budžeta maksājumiem, kas veikti kārtējā gadā no apropriācijām, kas pārnestas no iepriekšējiem gadiem, un uz neizmantoto maksājumu apropriāciju atcelšanu.

Uzkrājumu pārmaiņas attiecas uz gada beigu aplēsēm finanšu pārskatos (galvenokārt darbinieku pabalsti), kuras neietekmē budžeta kontus. Citas saskaņojamās summas ietver dažādus elementus, piemēram, aktīvu amortizāciju/nolietojumu, aktīvu iegādi, kapitāla nomas maksājumus un finansiālo līdzdalību, kuriem ir atšķirīga budžeta un uzkrājumu grāmatvedība.

2. 2018. GADA ES BUDŽETA IZPILDE: KOMENTĀRS

2.1. IEŅĒMUMI

Sākotnēji pieņemtajā ES budžetā, kuru parakstīja Eiropas Parlamenta priekšsēdētājs 2017. gada 30. novembrī, maksājumu apropriāciju summa bija 144,681 miljards EUR, un no pašu resursiem finansējamais kopējais apjoms bija 142,832 miljardi EUR. Ieņēmumu un izdevumu aplēses sākotnējā budžetā parasti tiek koriģētas budžeta gadā, un šādas pārmaiņas tiek norādītas budžeta grozījumos. Korekcijas pašu resursos, kuru pamatā ir NKI, nodrošina, ka budžetā paredzētie ieņēmumi precīzi atbilst budžetā paredzētajiem izdevumiem. Saskaņā ar līdzsvara principu budžeta ieņēmumiem un izdevumiem (maksājumu apropriācijām) jābūt līdzsvarā.

2018. gadā tika pieņemti seši budžeta grozījumi. Ņemot tos vērā, galīgie apstiprinātie ieņēmumi 2018. gadā bija 144 767,9 miljoni EUR un no pašu resursiem finansētā kopējā summa bija (142 363,7 miljoni EUR). Galvenais faktors, kas veicināja dalībvalstu iemaksu samazināšanos 2018. gadā, bija pārpalikums no iepriekšējā finanšu gada (555,5 miljoni EUR), ko nedaudz kompensēja maksājumu apropriāciju neto palielinājums (86,9 miljoni EUR).

Kas attiecas uz pašu resursu rezultātiem – iekasētie tradicionālie pašu resursi bija ļoti līdzīgi prognozētajām summām. Tas ir galvenokārt tāpēc, ka laikā, kad tika izstrādāts budžeta grozījums Nr. 6/2018, tika mainītas budžeta aplēses (pamatojoties galvenokārt uz 2018. gada pavasara prognozēm).

Dalībvalstu veiktie galīgie PVN un NKI maksājumi arī gandrīz atbilda galīgā budžeta aplēsēm. Atšķirību starp prognozētajām summām un faktiski samaksātajām summām rada atšķirība starp euro maiņas kursu, kas tika izmantots budžeta vajadzībām, un spēkā esošo maiņas kursu laikā, kad dalībvalstis, kas nav EMS sastāvā, faktiski veica maksājumus.

Attiecībā uz PVN un NKI atlikumiem noteikumi ir izklāstīti Regulas par pieejamību (Padomes Regula (ES, Euratom) Nr. 609/2014) 10.b pantā. Procedūra neparedz budžeta grozījumu, tāpēc Komisija tieši prasa dalībvalstīm samaksāt neto summas. Šīs ieskaite sistēmas dēļ nebija gandrīz nekādas ietekmes uz ES budžetu.

Pozīcija "Iemaksas un atmaksa saistībā ar ES nolīgumiem un programmām" galvenokārt attiecas uz ieņēmumiem no finanšu korekcijām (ESIF, ELGF un ELFLA), trešo valstu dalību pētniecības programmās, lauksaimniecības fondu grāmatojumu noskaidrošanu un citām iemaksām un atmaksu saistībā ar ES programmām/darbībām. Ievērojamo daļu no šīs kopējās summas veido iezīmēti ieņēmumi, kā rezultātā izdevumos parasti tiek ierakstītas papildu apropriācijas. 2018. gadā šo iemaksu kopējā summa bija 12,8 miljardi EUR.

Ieņēmumi no naudas sodiem pamatā attiecas uz naudas sodiem, kas piemēroti konkurences jomā.

2.2. IZDEVUMI

2018. gada budžeta mērķis bija panākt pareizo līdzsvaru starp pašreizējo programmu īstenošanu un jaunāku problēmu risināšanu. Tāpēc tas tika izstrādāts, pamatojoties uz iepriekšējos gados noteiktajām saistībām un izmantojot esošās iespējas reaģēt uz problēmām atbilstīgi 2014.–2020. gada daudzgadu finanšu shēmai (DFS). 2014.–2020. gada DFS vidusposma pārskatīšanas rezultātā ir palielinājušās iespējas ar ES budžetu risināt problēmas un apmierināt turpmākās vajadzības.

Atbilstoši DFS paredzētajai gada attīstībai budžeta projektā rosināto apropriāciju summa tika noteikta kā 160,7 miljardi EUR (par 1,4 % vairāk nekā 2017. gada budžetā) saistībās un 144,7 miljardi EUR (8 %) maksājumos, kas atbilst attiecīgi 1,02 % un 0,92 % no ES NKI. Kas attiecas uz maksājumiem – neierasti lielā maksājumu uzkrāšanās, kas bija vērojama DFS sākumā, tika novērsta 2016. gadā, un tika prognozēts, ka daudzas programmas sasniegs optimālo tempu, jo īpaši budžeta 1.b pozīcijā “Ekonomikas, sociālā un teritoriālā kohēzija”.

Komisija 2018. gadā nenāca klajā ar būtiskām korekcijām, ko ieviestu, grozot budžetu. Vienīgās ierosinātās korekcijas bija budžeta grozījumā Nr. 6, kur tika koriģēts maksājumu un saistību apropriāciju līmenis, lai to vairāk pielāgotu aplēstajām vajadzībām saistībā ar vispārējo pārvietojumu.

2018. gada pieejamo apropriāciju īstenošana

2018. gadā izpildes rādītājs visiem apropriāciju veidiem (budžeta, pārnestajām no 2017. gada un piešķirtajiem ieņēmumiem) bija 97 % saistību sadaļā un 94 % maksājumu sadaļā. No budžeta piešķirtās apropriācijas tika pilnībā īstenotas 2018. gadā (99,9 % saistību apropriācijās un 98,5 % maksājumu apropriācijās). Ja pieņem, ka tiks pilnībā iztērētas summas, kas pārnestas uz 2019. gadu, īstenošanas rādītājs palielinās līdz 99,8 % saistību apropriācijām un līdz 99,7 % maksājumu apropriācijām.

Visās budžeta pozīcijās tika sasniegts augsts izpildes līmenis. Attiecībā uz īpašajiem instrumentiem pilnīga īstenošana nav mērķis, jo tos piesaista tikai krīzes vai neparedzētu apstākļu gadījumos.

Neizpildītās saistības

2018. gada beigās neizpildīto saistību (RAL, saistību summas, kuras vēl nav samaksātas) summa bija 281,2 miljardi EUR. RAL palielinājums sasniedza 13,5 miljardus EUR un bija mazāks, nekā prognozēts, kopējās ietekmes dēļ, ko radīja papildu saistību apropriācijas no budžeta grozījuma Nr. 3 (saistībā ar Bēgļu atbalsta mehānisma Turcijā paplašināšanu) un tas, ka saistību un maksājumu apropriācijas, kas izriet no visu veidu avotiem, t. i., apropriācijas, par kurām nobalsots, apropriācijas, kuras pārnestas no 2017. gada, un piešķirto ieņēmumu apropriācijas, tika īstenotas labāk, nekā bija plānots.

Sīkāku analīzi par budžeta korekcijām, to veikšanas kontekstu, pamatojumu un ietekmi skatīt Komisijas ziņojuma par budžeta un finanšu pārvaldību 2018. gadā A daļā “Pārskats budžeta līmenī” un B daļā, kur aplūkota katra daudzgadu finanšu shēmas izdevumu kategorija.

Budžeta izpildes rezultāti

Salīdzinājumā ar 2017. gada budžeta izpildes rezultātu, kas bija vēsturiski zems, proti, 0,56 miljardi EUR, 2018. gada budžeta izpildes rezultāts ir augstāks un sasniedz 1,8 miljardus EUR; tas izriet galvenokārt no ieņēmumiem, jo 2018. gadā ieņēmumi no iemaksām un atmaksu saistībā ar Savienības nolīgumiem un programmām bija ievērojami (12,8 miljardi EUR). Maksājumu apropriācijas tika gandrīz pilnībā izpildītas (94 %), neiztērētās summas (5 %) tika atļauts pārnest uz 2019. gadu, un neizmantotā summa nav ievērojama.

3. ES BUDŽETA IEŅĒMUMU IZPILDE

3.1. KOPSAVILKUMS PAR ES BUDŽETA IEŅĒMUMU IZPILDI

Ieņēmumu apronīcācija	Konstatētās maksājumtiesības						Ieņēmumi % no budžeta			Nav samaksāts	Nosaukums 10 = 5 - 8
	Sākotnēji pieņemtais budžets		Galīgais pieņemtais budžets		Kopā	Pārnests summas	Kopā	Par pārnestajām maksājumtiesībām	Kopā		
	1	2	3	4							
1 Pašu resursi	142 832	142 364	142 334	39	142 373	142 329	0	142 330	100 %	44	
3 Pārpalikumi, atlikumi un korekcijas	—	556	581	—	581	581	—	581	105 %	—	
4 Ieņēmumi no personām, kas saistītas ar iestādēm un citam Savienības struktūrām	1 547	1 547	1 541	11	1 552	1 531	11	1 542	100 %	10	
5 Uzkrātie ieņēmumi no iestāžu administratīvās darbības	45	45	559	24	583	545	18	563	1 250 %	20	
6 Iemaksas un atmaksa saistībā ar Savienības nolīgumiem un programmām	110	110	13 021	324	13 346	12 619	157	12 777	11 615 %	569	
7 Kavējuma procenti un soda naudas	115	115	6 778	7 814	14 592	897	576	1 473	1 281 %	13 119	
8 Aizdevumu un aizņēmumu operācijas	6	6	24	15	39	24	15	39	631 %	—	
9 Dažādi ieņēmumi	25	25	17	6	24	12	1	13	53 %	10	
Kopā	144 681	144 768	164 856	8234	173 090	158 539	779	159 318	110 %	13 771	

Mīļonos EUR

4. ES BUDŽETA IZDEVUMU IZPILDE

4.1. DFS: SAISTĪBU UN MAKSĀJUMU APROPRIĀCIJU SADALĪJUMS UN PĀRMAIŅAS

DfS izdevumu kategorija	Maksājumu apropriācijas										Piejamās apropriācijas kopa	
	Saisību apropriācijas					Maksājumu apropriācijas						
	Budžeta apropriācijas		Papildu apropriācijas		Piejamās apropriācijas kopa	Budžeta apropriācijas		Papildu apropriācijas		Piejamās apropriācijas kopa		
Sākotnēji pieņemtais budžets	Budžeta grozījumi un pārvietojumi	Galīgais pieņemtais budžets	Pārmestās apropriācijas	Piešķirtie ieņēmumi	Piejamās apropriācijas kopa	Sākotnēji pieņemtais budžets	Budžeta grozījumi un pārvietojumi	Galīgais pieņemtais budžets	Pārmestās apropriācijas	Piešķirtie ieņēmumi	12 = 9 + 10 + 11	
	1	2	3 = 1 + 2	4	5	6 = 3 + 4 + 5	7	8	9 = 7 + 8	10	11	
1 Gudra un iekļaujoša izaugsme	77 534	(2)	77 532	123	11 994	89 649	66 624	108	66 733	120	14 064	80 917
1.a Konkurētspēja izaugsmei un nodarbinātībai	22 001	(2)	22 000	4	3 861	25 864	20 097	57	20 155	108	4 811	25 073
1.b Ekonomikas, sociālā un teritoriālā kohēzija	55 532	—	55 532	119	8 133	63 785	46 527	51	46 578	13	9 253	55 844
2 Ilgtspējīga izaugsme: dabas resursi	59 285	(46)	59 239	451	2 729	62 419	56 084	157	56 241	663	2 744	59 648
t. sk.: ar tirgu saistītie izdevumi un tiešie maksājumi	43 235	(1)	43 233	451	1 601	45 284	43 189	(9)	43 180	656	1 601	45 436
3 Drošība un pilsonība	3 493	(1)	3 492	247	276	4 015	2 981	32	3 013	16	276	3 305
4 Globālā Eiropa	9 569	810	10 379	64	1 005	11 448	8 906	(93)	8 813	315	1 659	10 788
5 Administrācija	9 666	—	9 666	11	832	10 508	9 666	0	9 667	854	834	11 355
t. sk.: testāžu administratīvie izdevumi	4 015	—	4 015	11	439	4 465	4 015	—	4 015	507	441	4 963
6 Kompensācijas	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Miljonus EUR

Mijlonos EUR	Maksājumu apropriācijas												
	Saisību apropriācijas						Piecējamās apropriācijas kopā						
	Budžeta apropriācijas			Papildu apropriācijas			Budžeta apropriācijas			Piecējamās apropriācijas kopā			
	Sākotnēji pieņemtais budžets	Budžeta grozījumi un pārvietojumi	Galīgais pieņemtais budžets	Pārnestās apropriācijas	Pieskaitītie ieņēmumi	Pārnestās apropriācijas kopā	Sākotnēji pieņemtais budžets	Budžeta grozījumi un pārvietojumi	Galīgais pieņemtais budžets	Pārnestās apropriācijas	Pieskaitītie ieņēmumi	Pārnestās apropriācijas kopā	Pieskaitītie ieņēmumi
1	2	3 = 1 + 2	4	5	6 = 3 + 4 + 5	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12 = 9 + 10 + 11	13	14 = 12 + 13
8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
9	567	(179)	388	41	429	420	(118)	302	0	38	340	340	340
Kopā	160 114	583	160 696	895	16 876	144 681	87	144 768	1 970	19 616	166 353	166 353	166 353

4.2. DFS: SAISĪBU APROPRIĀCIJU IZPILDE

Mijlonos EUR	Piecējamās apropr. kopā	Uzņemtais saistības						Uz 2019. gadu pārnestās apropriācijas					Likvidējamās apropriācijas		
		No galīgā pieņemtā budžeta			No pārnestās piešķirajiem ieņēmumiem			Pārnestas atbilstoši lēmumam	Kopā	No galīgā pieņemtā budžeta	No pārnestā piešķirajiem ieņēmumiem	Kopā	No pārnestā piešķirajiem ieņēmumiem	Kopā	
		No galīgā pieņemtā budžeta	No pārnestā piešķirajiem ieņēmumiem	Kopā	Pieskaitītie ieņēmumi	%									
1	89 649	77 514	114	9 729	87 357	2 265	0	2 265	18	9	0	27	27		
1.a	25 864	21 988	4	1 780	23 773	2 080	0	2 081	11	0	0	11	11		
1.b	63 785	55 525	110	7 949	63 585	184	—	184	7	9	—	16	16		

DFS izdevumu kategorija	Pēcjamās apropr. kopā	Uzņemtas saistības						Uz 2019. gadu pārnestās apropriācijas				Likvidējamās apropriācijas			
		No galīgā pieņemta budžeta	No pārnestā	No piešķirtajiem ieņēmumiem	Kopā	%	Pieskaitītie ieņēmumi	Pārnestas atbilstoši lēmumam	Kopā	No galīgā pieņemta budžeta	No pārnestā	No piešķirtajiem ieņēmumiem	Kopā		
	1	2	3	4	5 = 2 + 3 + 4	6 = 5/1	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12	13 = 10 + 11 + 12		
2 Ilgtspējīga izaugsme: dabas resursi	62 419	58 774	442	1 344	60 560	97 %	1 385	460	1 845	6	9	—	15		
t. sk.: ar tirgu saistītie izdevumi un tiešie maksājumi	45 284	42 771	442	1 152	44 364	98 %	449	460	908	3	9	—	11		
3 Drošība un pilsonība	4 015	3 491	247	118	3 855	96 %	158	—	158	2	—	0	2		
4 Globālā Eiropa	11 448	10 377	64	621	11 062	97 %	383	—	383	2	—	0	2		
5 Administrācija	10 508	9 545	7	572	10 124	96 %	259	1	260	119	5	0	124		
t. sk.: iestāžu administratīvie izdevumi	4 465	3 939	7	334	4 280	96 %	105	0	105	76	5	0	81		
6 Kompensācijas	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
8 Negatīvā rezerve un no iepriekšējā finanšu gada pārnestais deficīts	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
9 Īpaši instrumenti	4 29	180	—	—	180	42 %	41	64	104	144	—	—	144		
Kopā	178 468	159 881	873	12 385	173 139	97 %	4 491	525	5 015	291	23	0	314		

4.3. DFS:MAKSĀJUMU APROPRIĀCIJU IZPILDE

DFS izdevumu kategorija	Pieejamās apropr. kopā	Veiktie maksājumi					Uz 2019. gadu pārnestās apropriācijas					Līdzvējamās apropriācijas			
		No galīgā pieņemtā budžeta	No pārnestā	No piešķirtajiem ieņēmumiem	Kopā	%	Autom. pārnestas	Pārnestas atbilstoši lēmum.	Piešķirtie ieņēmumi	Kopā	No galīgā pieņemtā budžeta	No pārnestā	No piešķirtajiem ieņēmumiem	Kopā	
															2
1	80 917	66 540	107	9 230	75 876	94 %	130	3	4 833	4 966	59	14	1	74	
1.a Gudra un iekļaujoša izaugsme	25 073	19 993	97	1 318	21 408	85 %	117	3	3 492	3 612	41	11	1	53	
1.a Konkurētspēja izaugsmei un nodarbinātībai	55 844	46 547	10	7 912	54 468	98 %	13	—	1 341	1 354	18	3	—	21	
1.b Ekonomikas, sociālā un teritoriālā kohēzija	59 648	55 576	643	1 827	58 046	97 %	193	460	918	1 570	13	20	—	33	
2 Ilgtspējīga izaugsme: dabas resursi	45 436	42 533	636	1 142	44 310	98 %	186	460	459	1 104	2	20	—	22	
t. sk.: ar tirgu saistītie izdevumi un tiešie maksājumi	3 305	2 980	11	117	3 108	94 %	9	—	159	167	25	5	0	29	
3 Drošība un pilsonība	10 788	8 711	310	498	9 519	88 %	65	—	1 161	1 226	37	5	0	42	
4 Globālā Eiropa	11 355	8 731	768	445	9 944	88 %	818	2	389	1 209	120	82	1	203	
5 Administrācija	4 963	3 435	446	259	4 140	83 %	508	0	182	690	76	58	—	133	
t. sk.: iestāžu administratīvie izdevumi	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
6 Kompensācijas	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
8 Negatīvā rezerve un no iepriekšējā finanšu gada pārnestais deficīts	340	157	0	22	180	53 %	0	—	16	16	144	0	—	144	
9 Īpaši instrumenti	166 353	142 695	1 840	12 138	156 673	94 %	1 214	465	7 475	9 154	398	126	—	526	
Kopā															

Miljonos EUR

4.4. DFS: NEIZPILDĪTO SAISTĪBU (RAL) PĀRMAIŅAS

DFS izdevumu kategorija	Mijņonos EUR									
	Iepriekšējā gada beigās neizpildītās saistības			Kārtējā gada saistības			Kopā neizpildītās saistības gada beigās			
	No iepriekšējā gada pārnestās saist.	Saist. atcelš./pārvērtēšana/atcelšana	Maksājumi	Gada beigās neizpildītās saist.	Gada laikā uzņemtas saist.	Maksājumi	Tādu saistību anulēšana, kuras nevar pārņemt	Gada beigās neizpildītās saist.	9 = 4 + 8	
1	196 837	(1 323)	(67 640)	127 874	87 357	(8 237)	(4)	79 117	206 991	
1.a Konkurētspēja izaugsmei un nodarbinātībai	35 576	(932)	(13 691)	20 953	23 773	(7 717)	(4)	16 052	37 006	
1.b Ekonomikas, sociālā un teritoriālā kohēzija	161 260	(392)	(53 948)	106 920	63 585	(520)	(0)	63 064	169 985	
2 Ilgtspējīga izaugsme: dabas resursi	37 883	(360)	(13 466)	24 058	60 560	(44 580)	(0)	15 980	40 037	
t. sk.: ar tirgu saistītie izdevumi un tiešie maksājumi	309	(14)	(228)	67	44 364	(44 082)	—	282	349	
3 Drošība un pilsonība	5 194	(107)	(1 781)	3306	3855	(1 327)	—	2 528	5 834	
4 Globālā Eiropa	26 478	(667)	(6 746)	19 064	11 062	(2 773)	(1)	8 288	27 352	
5 Administrācija	867	(87)	(775)	6	10 124	(9 169)	(0)	955	961	
t. sk.: iestāžu administratīvie izdevumi	507	(61)	(444)	2	4 280	(3 695)	0	584	587	
6 Kompensācijas	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
8 Negatīvā rezerve un no iepriekšējā finanšu gada pārnestais deficīts	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
9 Īpaši instrumenti	0	(0)	(0)	—	180	(180)	—	0	0	
Kopā	267 258	(2 544)	(90 407)	174 307	173 139	(66 265)	(5)	106 868	281 175	

4.5. DFS: NEIZPILDĪTĀS SAISTĪBAS PA GADIEM, KAD TĀS RADUŠĀS

DFS izdevumu kategorija	Mijņoms EUR									
	< 2012. g.	2012. g.	2013. g.	2014. g.	2015. g.	2016. g.	2017. g.	2018. g.	Kopā	
1 Gudra un iekļaujoša izaugsme	1 355	744	5 867	3 807	13 803	37 234	65 049	79 131	206 991	
1.a Konkurētspēja izaugsmei un nodarbinātībai	554	289	1 645	2 067	2 880	4 994	8 521	16 055	37 006	
1.b Ekonomikas, sociālā un teritoriālā kohēzija	801	455	4 222	1 739	10 923	32 240	56 528	63 076	169 985	
2 Ilgtspējīga izaugsme: dabas resursi	186	56	461	311	2 138	8 301	12 411	16 173	40 037	
t. sk.: ar tirgu saistītie izdevumi un tiešie maksājumi	—	—	—	0	3	9	55	282	349	
3 Drošība un pilsonība	50	67	56	45	118	901	2 069	2 528	5 834	
4 Globālā Eiropa	1 065	671	1 526	1 753	2 920	4 697	6 385	8 335	27 352	
5 Administrācija	—	—	0	0	—	0	3	957	961	
t. sk.: iestāžu administratīvie izdevumi	0	0	0	0	0	0	0	587	587	
9 Īpaši instrumenti	—	—	—	—	—	—	(0)	0	0	
Kopā	2 656	1 538	7 910	5 916	18 979	51 133	85 917	107 126	281 175	

4.6. SĪKI IZIKLĀSTĪTA DFS: SAISTĪBU UN MAKSĀJUMU APROPRIĀCIJU SADALĪJUMS UN PĀRMAIŅAS

Programma	Maksājumu apropriācijas										Peejamās apropriācijas kopā 12 = 9 + 10 + 11	
	Saistību apropriācijas					Maksājumu apropriācijas						
	Budžeta apropriācijas			Papildu apropriācijas		Budžeta apropriācijas			Papildu apropriācijas			
	Sākotnēji pieņemtais budžets	Budžeta grozījumi un pārvietojumi	Galgais pieņemtais budžets	Pārnests apropriācijas	Preškirtie ieņēmumi	Peejamās apropriācijas kopā	Sākotnēji pieņemtais budžets	Budžeta grozījumi un pārvietojumi	Galgais pieņemtais budžets	Pārnests apropriācijas		Preškirtie ieņēmumi
1	1	2	3 = 1 + 2	4	5	6 = 3 + 4 + 5	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12 = 9 + 10 + 11
1 Eiropas Stratēģisko investīciju fonds (ESIF)	2 038	—	2 038	—	89	2 127	1 828	151	1 979	—	89	2 068
Eiropas satelītu navigācija (EGNOS/Galileo)	808	—	808	—	169	977	718	192	910	2	259	1 171
Starptautiskais kodoltermiskais reaktors (ITER)	376	—	376	—	50	426	501	148	649	1	50	699
Eiropas Zemes novērošanas programma (Copernicus)	630	—	630	—	15	645	608	(47)	561	2	15	577
Eiropas Solidaritātes korpuss (ESF)	43	—	43	—	—	43	33	—	33	—	—	33
Kodoldrošība un kodolobjektu ekspluatācijas izbeigšana	141	—	141	—	—	141	152	44	196	—	—	196
“Apvārsnis 2020”	11 212	5	11 217	—	2 190	13 407	10 901	(332)	10 570	67	3 116	13 753
Euratom pētniecības un mācību programma	356	(3)	353	—	123	475	315	(24)	291	20	151	462
Uzņēmumu un MVU konkurētspējas programma (COSME)	354	0	354	—	49	403	253	2	255	2	97	355
Izglītība, apmācība un sports (Erasmus+)	2 315	—	2 315	—	427	2 741	2 146	103	2 249	7	441	2 697
Nodarbinātība un sociālā inovācija (EaSI)	132	—	132	—	11	143	118	(1)	117	2	10	129
Muita, Fiscalis un krāpšanas apkarošana	135	4	139	—	7	146	125	(1)	124	0	7	132

Programma	Maksājumu apropriācijas											Piecāmās apropriācijas kopā		
	Saišību apropriācijas					Maksājumu apropriācijas								
	Budžeta apropriācijas			Papildu apropriācijas		Piecāmās apropriācijas kopā			Budžeta apropriācijas				Papildu apropriācijas	
	Sākotnēji pieņemtais budžets	Budžeta grozījumi un pārvietojumi	Galīgais pieņemtais budžets	Pārnests apropriācijas	Piešķirte ieņēmumi	Sākotnēji pieņemtais budžets	Budžeta grozījumi un pārvietojumi	Galīgais pieņemtais budžets	Pārnests apropriācijas	Piešķirte ieņēmumi	Pārnests apropriācijas		Piešķirte ieņēmumi	
	1	2	3 = 1 + 2	4	5	6 = 3 + 4 + 5	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12 = 9 + 10 + 11		
EISI – enerģija	680	—	680	—	6	686	218	43	261	1	6	267		
EISI – transports	1 898	0	1 898	—	165	2 063	1 163	(103)	1 060	2	90	1 151		
EISI – informācijas un komunikācijas tehnoloģijas (IKT)	170	(1)	170	4	5	178	142	(53)	89	0	4	94		
Enerģētikas projekti ekonomikas atveseļošanai (EERP)	—	—	—	—	53	53	210	(52)	158	—	48	205		
Decentralizētās aģentūras	316	(5)	311	—	25	336	318	(11)	307	—	25	332		
Citas darbības un programmas	176	(2)	174	—	473	647	153	19	172	1	400	573		
Izmēģinājuma projekti un sagatavošanas darbības	92	(0)	91	—	1	93	78	(25)	52	—	1	53		
Komisijas specifiskās kompetences	129	(0)	129	—	4	133	117	5	122	—	4	125		
Reģionālā konverģence (mazāk attīstīti reģioni)	27 012	(53)	26 960	96	4 223	31 279	23 388	749	24 137	—	4 722	28 858		
Pārejas reģioni	5 739	(10)	5 729	—	850	6 579	4 040	(605)	3 435	—	939	4 374		
Konkurētspēja (vairāk attīstīti reģioni)	8 427	41	8 468	—	1 370	9 837	7 394	(21)	7 373	—	1 907	9 280		
Tālākie un mazapdzīvotie reģioni	226	—	226	—	32	258	169	88	257	—	32	289		
Kohēzijas fonds	9 394	—	9 394	—	1 325	10 719	8 456	(272)	8 184	—	1 264	9 448		
Eiropas teritoriālā sadarbība	1 934	—	1 934	23	248	2 205	1 235	(160)	1 074	—	148	1 222		
Tehniskā palīdzība	230	22	252	—	2	253	200	2	202	12	2	215		

Programma	Maksājumu apropriācijas										Piecāmās apropriācijas kopā	
	Saistību apropriācijas					Maksājumu apropriācijas						
	Budžeta apropriācijas		Papildu apropriācijas		Piecāmās apropriācijas kopā	Budžeta apropriācijas		Papildu apropriācijas		Piecāmās apropriācijas kopā		
	Sākotnēji pieņemtais budžets	Budžeta grozījumi un pārvietojumi	Galīgais pieņemtais budžets	Pārnestās apropriācijas		Piešķirtie ieņēmumi	Sākotnēji pieņemtais budžets	Budžeta grozījumi un pārvietojumi	Galīgais pieņemtais budžets			Pārnestās apropriācijas
	1	2	3 = 1 + 2	4	5	6 = 3 + 4 + 5	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12 = 9 + 10 + 11
Eiropas atbalsta fonds vistrūcīgākajām personām (FEAD)	557	—	557	—	0	557	401	(40)	361	0	6	368
Jaunatnes nodarbinātības iniciatīva	350	—	350	—	84	434	600	220	820	—	206	1 026
Eiropas infrastruktūras savienošanas instruments (EISI)	1 655	—	1 655	—	—	1 655	626	100	725	—	28	754
Izmēģinājuma projekti un sagatavošanas darbības	8	—	8	—	0	8	18	(10)	9	—	0	9
Kopā DFS 1. izdevumu kategorija	77 534	(2)	77 532	123	11 994	89 649	66 624	108	66 733	120	14 064	80 917
2 Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonds (ELGF)	43 235	(1)	43 233	451	1 601	45 284	43 189	(9)	43 180	656	1 601	45 436
Lauksaimniecības fonds lauku attīstībai (ELFLA)	14 381	(1)	14 380	—	972	15 352	11 852	213	12 066	2	862	12 929
Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fonds (EJZF)	933	—	933	—	140	1 073	515	(7)	507	1	268	776
Zivsaimniecības partnerattiecību nolīgumi (SPPA) un zvejniecības pārvaldības organizācijas (RZPO)	141	(47)	95	—	—	95	132	(34)	97	—	—	97
Vides un klimata pasākumi (LIFE)	523	—	523	—	9	532	316	1	317	4	6	327
Decentralizētās aģentūras	57	3	60	—	8	68	57	3	60	—	8	68
Citas darbības un pasākumi	—	—	—	—	—	—	6	—	6	—	—	6
Izmēģinājuma projekti un sagatavošanas darbības	16	—	16	—	0	16	18	(9)	8	—	0	8
Konkrētas darbības	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kopā DFS 2. izdevumu kategorija	59 285	(46)	59 239	451	2 729	62 419	56 084	157	56 241	663	2 744	59 648

Programma	Saistību apropriācijas										Maksājumu apropriācijas					Piecāmās apropriācijas kopā
	Budžeta apropriācijas					Piecāmās apropriācijas kopā					Budžeta apropriācijas		Piecāmās apropriācijas kopā			
	Budžeta apropriācijas		Pārnesās apropriācijas		Pieskaitītie ieņēmumi	Budžeta apropriācijas		Pārnesās apropriācijas		Pieskaitītie ieņēmumi	Budžeta apropriācijas		Pārnesās apropriācijas		Pieskaitītie ieņēmumi	
	Sākotnēji pieņemtais budžets	Budžeta grozījumi un pārveidojumi	Galīgais pieņemtais budžets	Budžeta grozījumi un pārveidojumi	Pārnesās apropriācijas	Pieskaitītie ieņēmumi	Sākotnēji pieņemtais budžets	Budžeta grozījumi un pārveidojumi	Galīgais pieņemtais budžets	Budžeta grozījumi un pārveidojumi	Pārnesās apropriācijas	Pieskaitītie ieņēmumi	Sākotnēji pieņemtais budžets	Budžeta grozījumi un pārveidojumi	Galīgais pieņemtais budžets	
	1	2	3 = 1 + 2	4	5	6 = 3 + 4 + 5	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12 = 9 + 10 + 11				
3 Patvēruma, migrācijas un integrācijas fonds (AMIF)	719	29	748	207	38	993	594	112	706	2	38	746				
Patērētāji	28	—	28	—	1	29	23	6	29	1	1	31				
Radošā Eiropa	230	—	230	—	13	244	181	16	197	2	16	214				
Ārkārtas atbalsts Savienībā (ES)	200	(1)	199	—	0	199	221	12	233	0	0	233				
Iekšējās drošības fonds	720	10	730	40	132	901	481	(48)	433	2	129	565				
IT sistēmas	26	(17)	10	—	3	13	13	(3)	10	—	3	13				
Tiesiskums	47	—	47	—	1	49	36	12	48	1	1	50				
Tiesības, vienlīdzība un pilsonība	63	—	63	—	2	65	47	27	73	0	2	75				
Savienības civiltās aizsardzības mehānisms	33	—	33	—	2	35	34	—	34	5	2	41				
Eiropa pilsoņiem	28	—	28	—	1	28	29	—	29	0	1	29				
Pārtika un barība	280	(1)	279	—	5	284	248	(4)	244	1	6	252				
Veselības aizsardzība	66	—	66	—	2	69	56	4	60	1	2	63				
Decentralizētās aģentūras	940	(20)	920	—	76	996	908	(98)	810	—	76	886				
Izmēģinājuma projekti un sagatavošanas darbības	13	(1)	11	—	0	11	18	(5)	13	—	0	13				
Konkrētas darbības	99	—	99	—	1	99	92	2	93	1	0	94				
Kopā DFS 3. izdevumu kategorija	3 493	(1)	3 492	247	276	4 015	2 981	32	3 013	16	276	3 305				

Programma	Maksājumu apropriācijas										Piecējamās apropriācijas kopā	
	Saištību apropriācijas					Maksājumu apropriācijas						
	Budžeta apropriācijas			Papildu apropriācijas		Budžeta apropriācijas			Papildu apropriācijas			
	Sākotnēji pieņemtais budžets	Budžeta grozījumi un pārvietojumi	Galīgais pieņemtais budžets	Pārnestās apropriācijas	Piešķirtie ieņēmumi	Piecējamās apropriācijas kopā	Sākotnēji pieņemtais budžets	Budžeta grozījumi un pārvietojumi	Galīgais pieņemtais budžets	Pārnestās apropriācijas		Piešķirtie ieņēmumi
	1	2	3 = 1 + 2	4	5	6 = 3 + 4 + 5	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12 = 9 + 10 + 11
4 Pirmspievienošanās palīdzība (IPA II)	1 649	393	2 041	1	106	2 149	1 452	(186)	1 266	6	475	1 747
Makrofinansālais atbalsts (MFA)	42	(32)	11	—	—	11	42	(32)	10	—	—	10
Garantiju fonds ārējai darbībai	138	—	138	—	110	248	138	—	138	—	110	248
Savienības civiļās aizsardzības mehānisms	16	(10)	6	—	1	7	15	(5)	11	2	1	13
ES palīdzības brīvprātīgo iniciatīva (EUAV)	20	(0)	20	—	—	20	17	(1)	16	0	—	16
Fonds ilgtspējīgai attīstībai (EIFA)	25	—	25	—	401	426	25	—	25	275	401	701
Eiropas kaimiņattiecību instruments (EKI)	2 367	112	2 478	—	40	2 518	2 278	(167)	2 111	5	51	2 167
Attīstības sadarbības instruments (ASI)	2 976	5	2 981	—	74	3 055	2 735	(78)	2 657	14	110	2 781
Partnerības instruments (PI)	140	5	145	—	6	151	101	27	128	0	7	135
Demokrātija un cilvēktiesības (EIDHR)	193	(5)	188	—	1	190	169	22	191	3	1	195
Stabilitāte un miers (IcSP)	370	(1)	370	—	9	378	325	2	327	3	12	342
Humānā palīdzība	1 085	332	1 417	62	58	1 537	1 095	348	1 443	5	275	1 723
Kopējā ārpolitika un drošības politika (KADIP)	328	20	348	—	39	387	292	(0)	292	0	52	345
Sadarbība kodoldrošuma jomā (INSC)	33	—	33	—	0	33	45	(7)	39	1	1	40

Programma	Maksājumu apropriācijas										Piecējamās apropriācijas kopā	
	Saištību apropriācijas					Maksājumu apropriācijas						
	Budžeta apropriācijas			Papildu apropriācijas		Budžeta apropriācijas			Papildu apropriācijas			
	Sākotnēji pieņemtais budžets	Budžeta grozījumi un pārvietojumi	Galīgais pieņemtais budžets	Pārnestās apropriācijas	Piešķirtie ieņēmumi	Piecējamās apropriācijas kopā	Sākotnēji pieņemtais budžets	Budžeta grozījumi un pārvietojumi	Galīgais pieņemtais budžets	Pārnestās apropriācijas		Piešķirtie ieņēmumi
	1	2	3 = 1 + 2	4	5	6 = 3 + 4 + 5	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12 = 9 + 10 + 11
9 Rezerve palīdzībai ārkārtas gadījumos (EAR)	345	(310)	34	—	—	34	345	(225)	120	—	—	120
Eiropas Globalizācijas pielāgošanās fonds (EGF)	172	—	172	—	41	213	25	(19)	6	0	38	44
Eiropas Savienības Solidaritātes fonds (ESSF)	50	132	182	—	—	182	50	127	177	—	—	177
Kopā DFS 9. izdevumu kategorija	567	(179)	388	—	41	429	420	(118)	302	0	38	340
Kopā	160 114	583	160 696	895	16 876	178 468	144 681	87	144 768	1970	19 616	166 353

4.7. SĪKI IZKĻĀSTĪTA DFS: SAISTĪBU APROPIĀCIJU IZPILDE

Programma	Uz 2019. gadu pārnestās apropriācijas										Piecējamās apropriācijas kopā	
	Uzņemtās saistības					Likvidējamas apropriācijas						
	Uzņemtās saistības			%		Uz 2019. gadu pārnestās apropriācijas			Likvidējamas apropriācijas			
	No galīgā pieņemtajam budžeta	No pārnestā ieņēmumiem	No piešķirtajiem ieņēmumiem	Kopā	%	Piešķirtie ieņēmumi	Pārnestas atbilstoši lēmumam	Kopā	No galīgā pieņemtajam budžeta	No pārnestā ieņēmumiem		Kopā
	1	2	3	4	5 = 2 + 3 + 4	6 = 5/1	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12 = 10 + 11 + 12
1 Eiropas Stratēģisko investīciju fonds (ESIF)	2 127	2 038	—	59	2 097	99 %	30	—	30	0	—	0
Eiropas satelītu navigācija (EGNOS/ Galileo)	977	808	—	84	892	91 %	85	—	85	0	—	0

Programma	Pieejamās apopr. kopā	Uzņemtas saistības						Uz 2019. gadu pārnestās apropriācijas				Likvidējamās apropriācijas						
		No galīgā pieņemā budžeta	No pārnestā pārnestā budžeta	No piešķirtajiem ieņēmumiem	Kopā	%	Piešķirte ieņēmumi	Pārnestas atbilstoši lēmumam	Kopā	No galīgā pieņemā budžeta	No pārnestā pārnestā budžeta	No piešķirtajiem ieņēmumiem	Kopā	No galīgā pieņemā budžeta	No pārnestā pārnestā budžeta	No piešķirtajiem ieņēmumiem	Kopā	
																		2
1																		
Starptautiskais kodoltermiskais reaktors (ITER)	426	376	—	18	394	92%	32	—	32	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Eiropas Zemes novērošanas programma (Copernicus)	645	630	—	15	645	100%	0	—	0	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Eiropas Solidaritātes korpus (ESC)	43	43	—	—	43	99%	—	—	0	—	—	—	—	—	—	—	—	(0)
Koddrošība un kodolobjektu ekspluatācijas izbeigšana	141	141	—	—	141	100%	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
“Apvārsnis 2020”	13 407	11 214	—	1040	12 254	91%	1 149	—	1 149	—	—	—	—	—	—	—	—	3
Euratom pētniecības un mācību programma	475	353	—	45	397	84%	78	—	78	—	—	—	—	—	—	—	—	0
Uzņēmumu un MVU konkurētspējas programma (COSME)	403	354	—	37	391	97%	12	—	12	—	—	—	—	—	—	—	—	0
Izglītība, apmācība un sports (Erasmus+)	2741	2315	—	258	2 573	94%	168	—	168	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Nodarbinātība un sociālā inovācija (Eract)	143	129	—	5	134	94%	6	—	6	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Muita, Fiscalis un krāpšanas apkarošana	146	138	—	1	139	95%	6	—	6	—	—	—	—	—	—	—	—	1
EISI – enerģija	686	680	—	0	680	99%	6	—	6	—	—	—	—	—	—	—	—	0
EISI – transports	2 063	1 898	—	89	1 986	96%	76	—	76	—	—	—	—	—	—	—	—	0
EISI – informācijas un komunikācijas tehnoloģijas (IKT)	178	170	4	5	178	100%	0	—	0	—	—	—	—	—	—	—	—	0
Enerģētikas projekti ekonomikas atveseļošanai (EERP)	53	—	—	—	—	—	53	—	53	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Miljonos EUR

Programma	Pieejamās apropr. kopā	Uzņemtais saistības					Uz 2019. gadu pārnestās aproprācijas					Likvidējamās aproprācijas				Mijņomās EUR									
		No galīgā pieņemā budžeta	No pārnestā budžeta	No piešķirtajiem ieņēmumiem	Kopā	%	Pieskirtie ieņēmumi	Pārnestas atbilstoši lēmumam	Kopā	No galīgā pieņemā budžeta	No pārnestā budžeta	No piešķirtajiem ieņēmumiem	Kopā												
														2	3		4	5 = 2 + 3 + 4	6 = 5 / 1	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12
	1	1 655	—	—	—	100%	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13 = 10 + 11 + 12	
Eiropas infrastruktūras savienošanas instruments (EISI)	1 655	1 655	—	—	—	100%	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Izmēģinājuma projekti un sagatavošanas darbības	8	8	—	0	8	100%	0	—	0	—	—	—	—	0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	0
Kopā DFS 1. izdevumu kategorija	89 649	77 514	114	9 729	87 357	97%	2 265	0	2 265	18	9	0	27	2 265	9	0	0	27							
2 Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonds (ELGF)	45 284	42 771	442	1 152	44 364	98%	449	460	908	3	9	—	11	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lauksaimniecības fonds lauku attīstībai (ELFLA)	15 352	14 380	—	47	14 427	94%	925	—	925	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Eiropas jūrlietu un zivsaimniecības fonds (EJZF)	1 073	931	—	139	1 070	100%	1	—	1	2	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Zivsaimniecības partnerattiecību nolīgumi (SPPA) un zvejniecības pārvaldības organizācijas (RZPO)	95	94	—	—	94	100%	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	0
Vides un klimata pasākumi (LIFE)	532	522	—	0	522	98%	9	—	9	0	—	—	0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	0
Decentralizētās aģentūras	68	60	—	6	66	97%	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Citas darbības un pasākumi	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Izmēģinājuma projekti un sagatavošanas darbības	16	16	—	—	16	100%	0	—	0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	0
Konkrētas darbības	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kopā DFS 2. izdevumu kategorija	62 419	58 774	442	1344	60 560	97%	1 385	460	1 845	6	9	—	15	1 845	9	—	—	15							

Programma	Pieejamās apropr. kopā	Uzņemtas saistības						Uz 2019. gadu pārnestās aproprācijas				Līdzvērtīgās aproprācijas					
		No galīgā pieņemā budžeta	No pārnestā pārnestā budžeta	No piešķirtajiem ieņēmumiem	Kopā	%	Pieskirtie ieņēmumi	Pārnestas atbilstoši lēmumam	Kopā	No galīgā pieņemā budžeta	No pārnestā pārnestā budžeta	No piešķirtajiem ieņēmumiem	Kopā	No galīgā pieņemā budžeta	No pārnestā pārnestā budžeta	No piešķirtajiem ieņēmumiem	Kopā
3	993	747	207	33	986	99%	6	—	6	1	—	—	—	1	—	—	1
Patvēruma, migrācijas un integrācijas fonds (AMIF)																	
Patērētāji	29	28	—	1	29	100%	0	—	0	0	—	—	—	0	—	—	0
Radošā Eiropa	244	230	—	9	239	98%	5	—	5	0	—	—	—	0	—	—	0
Ārkārtas atbalsts Savienībā (IES)	199	199	—	—	199	100%	0	—	0	—	—	—	—	—	—	—	—
Iekšējās drošības fonds	901	729	40	30	799	89%	102	—	102	1	—	—	—	1	—	—	1
IT sistēmas	13	10	—	2	12	93%	1	—	1	0	—	—	—	0	—	—	0
Tiesiskums	49	47	—	1	48	99%	0	—	0	0	—	—	—	0	—	—	0
Tiesības, vienlīdzība un pilsonība	65	63	—	1	64	98%	1	—	1	0	—	—	—	0	—	—	0
Savienības civiltās aizsardzības mehānisms	35	33	—	1	35	98%	1	—	1	0	—	—	—	0	—	—	0
Eiropa pilsoņiem	28	28	—	0	28	99%	0	—	0	0	—	—	—	0	—	—	0
Pārtika un barība	284	279	—	2	281	99%	3	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—
Veselības aizsardzība	69	66	—	2	68	99%	1	—	1	0	—	—	—	0	—	—	0
Decentralizētās aģentūras	996	920	—	36	956	96%	39	—	39	—	—	—	—	—	—	—	—
Izmēģinājuma projekti un sagatavošanas darbības	11	11	—	—	11	100%	0	—	0	0	—	—	—	0	—	—	0
Konkrētas darbības	99	99	—	1	99	100%	0	—	0	0	—	—	—	0	—	—	0
Kopā DFS 3. izdevumu kategorija	4 015	3 491	247	118	3 855	96%	158	—	158	2	—	—	—	2	—	—	2
4 Pirmspievienošanās palīdzība (IPA II)	2 149	2 041	1	55	2 097	98%	52	—	52	1	—	—	—	1	—	—	1
Makrofinansālais atbalsts (MFA)	11	10	—	—	10	97%	—	—	—	0	—	—	—	0	—	—	0

Programma	Pieejamās aprapr. kopā	Uzņemtas saistības					Uz 2019. gadu pārnestās apraprācijas			Likvidējamās apraprācijas			
		No galīgā pieņemā budžeta	No pārnestā budžeta	No piešķirtajiem ieņēmumiem	Kopā	%	Pieskirtie ieņēmumi	Pārnestas atbilstoši lēmumam	Kopā	No galīgā pieņemā budžeta	No pārnestā budžeta	No piešķirtajiem ieņēmumiem	Kopā
1	1 894	1 877	—	2	1 879	99 %	0	—	0	—	15	—	15
5 Pensijas	199	178	—	13	190	96 %	3	—	3	—	6	—	6
Eiropas skolas	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Decentralizētās aģentūras	4	3	—	0	4	100 %	0	—	0	—	0	—	0
Izmēģinājuma projekti un sagatavošanas darbības	3 947	3 548	—	224	3 772	96 %	151	1	152	22	0	—	22
Komisijas administratīvie izdevumi	4 465	3 939	7	334	4 280	96 %	105	0	105	76	0	—	81
Citu iestāžu administratīvie izdevumi	10 508	9 545	7	572	10 124	96 %	259	1	260	119	0	5	124
Kopā DFS 5. izdevumu kategorija													
6 Kompensācijas	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kopā DFS 6. izdevumu kategorija													
8 Negatīvā rezerve	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pārnestais deficīts	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kopā DFS 8. izdevumu kategorija	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
9 Rezerve palīdzībai ārkārtas gadījumos (EAR)	34	—	—	—	—	—	—	34	34	—	—	—	—
Eiropas Globalizācijas pielāgošanās fonds (EGF)	213	28	—	—	28	13 %	41	—	41	144	—	—	144
Eiropas Savienības Solidaritātes fonds (ESSF)	182	152	—	—	152	84 %	—	30	30	—	—	—	—
Kopā DFS 9. izdevumu kategorija	429	180	—	—	180	42 %	41	64	104	144	—	—	144
Kopā	178 468	159 881	873	12 385	173 139	97 %	4 491	525	5 015	291	23	0	314

Miljonos EUR

4.8. SĪKI IZKĻĀSTĪTA DFS: MAKSĀJUMU APROPRIĀCIJU IZPILDE

Programma	Pieejamās apropr. kopā	Veiktie maksājumi						Uz 2019. gadu pārnests apropriācijas					Līdzvējamās apropriācijas				Mijņonos EUR		
		No galīgā pieņemtā budžeta	No pārnestā	No piešķirtajiem ieņēmumiem	Kopā	%	Autom. pārnests	Pārnests atbilstoši lēmum.	Piešķirte ieņēmumi	Kopā	No galīgā pieņemtā budžeta	No pārnestā	No piešķirtajiem ieņēmumiem	Kopā					
															2	3		4	5 = 2 + 3 + 4
1 Eiropas Stratēģisko investīciju fonds (ESIF)	2 068	1 979	—	59	2 038	99%	0	—	30	30	0	—	—	—	0	—	—	—	0
Eiropas satelītu navigācija (EGNOS/Galileo)	1 171	908	2	54	964	82%	2	—	205	207	0	—	—	—	0	—	—	—	0
Starptautiskais kodoltermiskais reaktors (ITER)	699	648	1	18	666	95%	1	—	32	33	0	—	—	—	0	—	—	—	0
Eiropas Zemes novērošanas programma (Copernicus)	577	559	2	15	576	100%	2	—	0	2	0	—	—	—	0	—	—	—	0
Eiropas Solidaritātes korpus (ESC)	33	26	—	—	26	78%	4	3	—	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kodoldrošība un kodolobjektu ekspluatācijas izbeigšana	196	196	—	—	196	100%	—	—	—	—	0	—	—	—	0	—	—	—	0
“Apvāršis 2020”	13 753	10 492	61	766	11 319	82%	75	—	2 349	2 424	2	7	1	—	10	—	—	—	10
Euratom pētniecības un mācību programma	462	273	18	26	317	69%	19	—	125	143	0	2	—	—	2	—	—	—	2
Uzņēmumu un MVU konkurētspējas programma (COSME)	355	252	2	46	300	85%	3	—	51	54	0	0	—	—	0	—	—	—	0
Izglītība, apmācība un sports (Erasmus+)	2 697	2 242	7	118	2 366	88%	7	—	323	330	(0)	0	0	—	0	—	—	—	0
Nodarbinātība un sociālā inovācija (EaSI)	129	115	1	4	120	93%	1	—	6	7	1	1	0	—	2	—	—	—	2

Programma	Mijņonos EUR														
	Piecējamās apropr. kopā		Veiktie maksājumi					Uz 2019. gadu pārnestsā aproprācijas				Līdzvējamās aproprācijas			
	No galīgā pieņemtā budžeta	No pārējiem pieņemtiem budžeta	No galīgā pieņemtā budžeta	No pārējiem pieņemtiem budžeta	Kopā	%	Autom. pārnestsā	Pārnestsā atbilstoši lēmum.	Pieskirtie ieņēmumi	Kopā	No galīgā pieņemtā budžeta	No pārējiem pieņemtiem budžeta	No pārējiem pieņemtiem budžeta	Kopā	
1	2	3	4	5 = 2 + 3 + 4	6 = 5/1	7	8	9	10 = 7 + 8 + 9	11	12	13	14 = 11 + 12 + 13		
Muita, Fisālās un krāpšanas apkarošana	132	118	1	120	91%	0	—	6	6	6	0	—	6		
EIS – enerģija	267	258	6	264	99%	1	—	0	1	2	0	—	2		
EIS – transports	1 151	1 058	77	1 137	99%	1	—	12	13	1	0	—	1		
EIS – informācijas un komunikācijas tehnoloģijas (IKT)	94	76	3	80	85%	0	—	0	1	13	0	0	13		
Enerģētikas projekti ekonomikas atveseļošanai (EERP)	205	150	9	159	77%	0	—	39	39	7	—	—	7		
Decentralizētās aģentūras	332	307	15	322	97%	0	—	10	10	0	—	—	0		
Citas darbības un programmas	573	169	98	269	47%	1	—	302	303	2	0	0	2		
Izmēģinājuma projekti un sagatavošanas darbības	53	48	1	49	92%	0	—	0	0	4	—	—	4		
Komisijas specifiskās kompetences	125	119	2	121	97%	0	—	1	1	3	—	0	3		
Reģionālā konverģence (mazāk attīstīti reģioni)	28 858	24 137	3 962	28 099	97%	0	—	760	760	—	—	—	0		
Pārejas reģioni	4 374	3 435	787	4 223	97%	0	—	151	151	—	—	—	(0)		
Konkurētspēja (vairāk attīstīti reģioni)	9 280	7 373	1 742	9 115	98%	0	—	165	165	—	—	—	0		
Tālākie un mazapdzīvotie reģioni	289	257	26	283	98%	0	—	6	6	—	—	—	0		
Kohēzijas fonds	9 448	8 184	1 045	9 229	98%	0	—	219	219	—	—	—	(0)		

Programma	Piecējamās apropr. kopā	Veiktie maksājumi						Uz 2019. gadu pārnestās aproprācijas					Likvidējamās aproprācijas			
		No galīgā pieņemtā budžeta	No pārnestā	No piešķirtajiem ieņēmumiem	Kopā	%	Autom. pārnestas	Pārnestas atbilstoši lēmum.	Piešķirtie ieņēmumi	Kopā	No galīgā pieņemtā budžeta	No pārnestā	No piešķirtajiem ieņēmumiem	Kopā		
															2	3
	1	2	3	4	5 = 2 + 3 + 4	6 = 5/1	7	8	9	10 = 7 + 8 + 9	11	12	13	14 = 11 + 12 + 13		
Eiropas teritoriālā sadarbība	1 222	1 074	—	116	1 190	97%	0	—	32	32	—	—	—	0		
Tehniskā palīdzība	215	185	10	1	196	91%	13	—	1	13	4	3	—	6		
Eiropas atbalsta fonds vistrucīgākajām personām (FEAD)	368	347	0	6	354	96%	0	—	0	0	14	0	—	14		
Jaunatnes nodarbinātības iniciatīva	1 026	820	—	200	1 020	99%	0	—	6	6	—	—	—	—		
Eiropas infrastruktūras savienošanas instruments (EISI)	754	725	—	27	752	100%	—	—	1	1	1	—	—	1		
Izmēģinājuma projekti un sagatavošanas darbības	9	9	—	0	9	99%	0	—	—	—	0	—	—	0		
Kopā DFS 1. izdevumu kategorija	80 917	66 540	107	9 230	75 876	94%	130	3	4 833	4 966	59	14	1	74		
2 Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonds (ELGF)	45 436	42 533	636	1 142	44 310	98%	186	460	459	1 104	2	20	—	22		
Lauksaimniecības fonds lauku attīstībai (ELFLA)	12 929	12 055	2	409	12 467	96%	2	—	453	455	8	0	—	8		
Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fonds (EJZF)	776	506	1	267	774	100%	1	—	1	2	0	0	—	0		
Zivsaimniecības partnerattiecību nolīgumi (SFPA) un zvejniecības pārvaldības organizācijas (RZPO)	97	97	—	—	97	100%	0	—	—	—	—	—	—	—		
Vides un klimata pasākumi (LIFE)	327	311	4	2	317	97%	4	—	4	8	2	0	—	2		
Decentralizētās aģentūras	68	60	—	6	66	97%	0	—	2	2	—	—	—	(0)		
Citas darbības un pasākumi	6	6	—	—	6	100%	0	—	—	—	—	—	—	—		

Programma	Pieejamās apropr. kopā	Veiktie maksājumi						Uz 2019. gadu pārmestās apropriācijas						Līdzvējamās apropriācijas				Mijonās EUR
		No galīgā pieņemtā budžeta	No pārmestā	No piešķirtajiem ieņēmumiem	Kopā	%	Autom. pārmestas	Pārmestas atbilstoši lēmum.	Piešķirtie ieņēmumi	Kopā	No galīgā pieņemtā budžeta	No pārmestā	No piešķirtajiem ieņēmumiem	Kopā				
															5 = 2 + 3 + 4	6 = 5/1	7	
	1	2	3	4	5 = 2 + 3 + 4	6 = 5/1	7	8	9	10 = 7 + 8 + 9	11	12	13	14 = 11 + 12 + 13				
Izmēģinājuma projekti un sagatavošanas darbības	8	8	—	—	8	93%	0	—	0	0	1	—	—	1				
Konkrētas darbības	—	—	—	—	—	—	0	—	—	—	—	—	—	—				
Kopā DFS 2. izdevumu kategorija	59 648	55 576	643	1 827	58 046	97%	193	460	918	1 570	13	20	—	33				
3 Patvēruma, migrācijas un integrācijas fonds (AMIF)	746	704	2	32	738	99%	1	—	5	7	1	0	—	1				
Patērētāji	31	27	0	1	28	92%	1	—	0	1	1	0	—	2				
Radošā Eiropa	214	196	2	9	206	96%	1	—	7	8	0	0	0	0				
Ārkārtas atbalsts Savienībā (IES)	233	226	0	—	226	97%	0	—	0	0	7	0	—	7				
Iekšējās drošības fonds	565	424	2	29	454	80%	1	—	100	102	8	0	—	8				
IT sistēmas	13	10	—	3	13	98%	0	—	0	0	—	—	—	—				
Tiesiskums	50	46	0	1	47	94%	1	—	0	1	2	0	0	2				
Tiesības, vienlīdzība un pilsonība	75	72	0	1	73	97%	0	—	1	1	1	0	0	1				
Savienības civiļas aizsardzības mehānisms	41	31	2	1	34	83%	0	—	1	1	3	3	—	6				
Eiropa pilsoņiem	29	28	0	0	29	98%	0	—	0	0	0	0	—	0				
Pārlika un baarba	252	244	1	3	247	98%	1	—	3	4	0	0	—	0				
Veselības aizsardzība	63	59	1	1	61	98%	1	—	1	1	0	0	0	0				
Decentralizētās aģentūras	886	810	—	36	846	96%	0	—	39	39	0	—	—	0				
Izmēģinājuma projekti un sagatavošanas darbības	13	11	—	—	11	89%	0	—	0	0	1	—	—	1				

Programma	Pieejamās apropr. kopā	Veiktie maksājumi						Uz 2019. gadu pārnestsā aproprācijas						Līdzvējamās aproprācijas			
		No galīgā pieņemta budžeta	No pārnestā	No piešķirtajiem ieņēmumiem	Kopā	%	Autom. pārnestā	Pārnestā atbilstoši lēmum.	Pieskirtie ieņēmumi	Kopā	No galīgā pieņemta budžeta	No pārnestā	No piešķirtajiem ieņēmumiem	Kopā			
	1	2	3	4	5 = 2 + 3 + 4	6 = 5/1	7	8	9	10 = 7 + 8 + 9	11	12	13	14 = 11 + 12 + 13			
Konkrētas darbības	94	92	0	0	93	98%	1	—	0	1	1	0	—	1			
Kopā DFS 3. izdevumu kategorija	3 305	2 980	11	117	3 108	94%	9	—	159	167	25	5	0	29			
4 Pirmspievienošanās palīdzība (IPA II)	1 747	1 236	6	205	1 446	83%	6	—	270	276	24	1	—	25			
Makrofinansiāls atbalsts (MFA)	10	5	—	—	5	50%	0	—	—	—	5	—	—	5			
Garantiju fonds ārējai darbībai	248	138	—	—	138	56%	—	—	110	110	—	—	—	—			
Savienības civiļas aizsardzības mehānisms	13	6	2	1	9	64%	0	—	0	0	4	0	0	5			
ES palīdzības brīvprātīgo iniciatīva (EUAUV)	16	16	0	—	16	99%	—	—	—	—	0	0	—	0			
Fonds ilgtspējīgai attīstībai (EFIA)	701	—	275	0	275	39%	25	—	401	426	—	—	—	—			
Eiropas kaimiņattiecību instruments (EKI)	2 167	2 106	5	34	2 145	99%	5	—	17	22	0	1	—	1			
Attīstības sadarbības instruments (ASI)	2 781	2 641	12	31	2 684	97%	16	—	79	95	0	2	—	2			
Partnerības instruments (PI)	135	127	0	3	130	96%	0	—	5	5	0	0	—	0			
Demokrātija un cilvēktiesības (EIDHR)	195	188	2	1	191	98%	3	—	0	4	0	1	—	1			
Stabilitāte un miers (IcSP)	342	324	2	8	334	98%	4	—	4	8	0	0	—	1			
Humānā palīdzība	1 723	1 437	5	63	1 506	87%	6	—	212	217	0	0	—	0			
Kopējā ārpolitika un drošības politika (KĀDP)	345	292	0	24	316	92%	0	—	28	28	0	0	—	0			

Programma	Pieejamās apropr. kopā	Veiktie maksājumi						Uz 2019. gadu pārnests aproprācijas				Likvidējamās aproprācijas			
		No galīgā pieņemta budžeta	No pārnestā iepērumiem	No piešķirtajiem iepērumiem	Kopā	%	Autom. pārnests	Pārnests atbilstoši lēmum.	Pieskrītie iepērumi	Kopā	No galīgā pieņemta budžeta	No pārnestā iepērumiem	No piešķirtajiem iepērumiem	Kopā	
1		2	3	4	5 = 2 + 3 + 4	6 = 5/1	7	8	9	10 = 7 + 8 + 9	11	12	13	14 = 11 + 12 + 13	
8 Negatīvā rezerve	—	—	—	—	—	—	0	—	—	—	—	—	—	—	
Pārnestais deficīts	—	—	—	—	—	—	0	—	—	—	—	—	—	—	
Kopā DFS 8. izdevumu kategorija	—	—	—	—	—	—	0	—	—	—	—	—	—	—	
9 Rezerve palīdzībai ārkārtas gadījumos (EAR)	120	—	—	—	—	—	0	—	—	—	120	—	—	120	
Eiropas Globalizācijas pielāgošanās fonds (EGF)	44	5	0	22	28	64%	0	—	16	16	0	0	—	0	
Eiropas Savienības Solidaritātes fonds (ESSF)	177	152	—	—	152	86%	0	—	—	—	25	—	—	25	
Kopā DFS 9. izdevumu kategorija	340	157	0	22	180	53%	0	—	16	16	144	0	—	144	
Kopā	166 353	142 695	1 840	12 138	156 673	94%	1 214	465	7 475	9 154	398	126	2	526	

4.9. SĪKI IZKLĀSTĪTA DFS: NEIZPILDĪTO SAISTĪBU (RAL) PĀRMAIŅAS

Programma	Iepriekšējā gada beigās neizpildītās saistības						Kārtējā gada saistības					
	No iepriekšējā gada pārnestās saist.	Saist. atceļ./pārvērtēšana/anulēšana	Maksājumi	Gada beigās neizpildītās saist.	Gada laikā uzņemtas saist.	Maksājumi	Tādu saistību anulēšana, kuras nevar pārnest	Gada beigās neizpildītās saist.	Kopā neizpildītās saistības gada beigās			
1	1	2	3	4 = 1 + 2 + 3	5	6	7	8 = 5 + 6 + 7	9 = 4 + 8			
1 Eiropas Stratēģisko investīciju fonds (ESIF)	2 654	(0)	(1 963)	691	2 097	(75)	—	2 022	2 714			
Eiropas satelītu navigācija (EGNOS/Galileo)	1 300	(4)	(573)	724	892	(391)	—	501	1 224			

Programma	Miljones EUR										
	Iepriekšējā gada beigās neizpildītās saistības					Kārtējā gada saistības					Kopā neizpildītās saistības gada beigās
	1	2	3	4 = 1 + 2 + 3	5	6	7	8 = 5 + 6 + 7	9 = 4 + 8		
No iepriekšējā gada pārnestās saist.	Saist. atcelš./pārvērtēšana/ anulēšana	Maksājumi	Gada beigās neizpildītās saist.	Gada laikā uzņemtas saist.	Maksājumi	Tādu saistību anulēšana, kuras nevar pārnest	Gada beigās neizpildītās saist.				
Starptautiskais kodoltermiskais reaktors (ITER)	1 727	(0)	(594)	1 133	394	(72)	(0)	321	1 454		
Eiropas Zemes novērošanas programma (Copernicus)	174	(0)	(157)	16	645	(418)	—	227	243		
Eiropas Solidaritātes korpus (ESC)	—	—	—	—	43	(26)	—	17	17		
Kodoldrošība un kodolobjektu ekspluatācijas izbeigšana	651	—	(194)	457	141	(2)	—	139	596		
"Apvārtnis 2020"	19 921	(312)	(7 515)	12 094	12 254	(3 804)	(3)	8 447	20 541		
Euatom pētniecības un mācību programma	198	(4)	(70)	124	397	(247)	(0)	150	275		
Uzņēmumu un MVU konkurētspējas programma (COSME)	908	(55)	(259)	593	391	(41)	—	350	943		
Izglītība, apmācība un sports (Erasmus+)	704	(55)	(291)	359	2 573	(2 076)	—	497	855		
Nodarbinātība un sociālā inovācija (EaSI)	222	(15)	(102)	105	134	(18)	—	116	222		
Muita, Fiscalis un krāpšanas apkarošana	159	(4)	(90)	65	139	(30)	—	109	175		
EISI – enerģija	1 678	(22)	(248)	1 407	680	(16)	—	664	2 072		
EISI – transports	3 673	(281)	(1 085)	2 307	1 986	(53)	—	1 934	4 241		
EISI – informācijas un komunikācijas tehnoloģijas (IKT)	360	(10)	(75)	275	178	(5)	—	173	448		
Enerģētikas projekti ekonomikas atveseļošanai (EERP)	545	(132)	(159)	254	—	—	—	—	254		
Decentralizētās aģentūras	49	(2)	(31)	17	326	(291)	—	35	52		

Programma	Mijņomas EUR										
	Iepriekšējā gada beigās neizpildītās saistības					Kārtējā gada saistības					Kopā neizpildītās saistības gada beigās
	No iepriekšējā gada pārnestās saist.	Saist. atcelš./pārvērtēšana/anulēšana	Maksājumi	Gada beigās neizpildītās saist.	Gada laikā uzņemtas saist.	Maksājumi	Tādu saistību anulēšana, kuras nevar pārnest	Gada beigās neizpildītās saist.	Kopā neizpildītās saistības gada beigās		
1	2	3	4 = 1 + 2 + 3	5	6	7	8 = 5 + 6 + 7	9 = 4 + 8			
Citas darbības un programmas	412	(21)	(177)	215	281	(92)	—	189	404		
Izmēģinājuma projekti un sagatavošanas darbības	66	(2)	(24)	39	92	(24)	—	68	107		
Komisijas specifiskās kompetences	174	(12)	(84)	78	128	(37)	—	91	169		
Reģionālā konverģence (mazāk attīstīti reģioni)	82 421	(278)	(27 946)	54 197	31 150	(153)	—	30 997	85 194		
Pārejas reģioni	16 151	(6)	(4 196)	11 949	6 579	(27)	—	6 553	18 502		
Konkurētspēja (vairāk attīstīti reģioni)	25 870	(43)	(8 944)	16 883	9 811	(171)	—	9 640	26 523		
Tālākie un mazapdzīvotie reģioni	613	—	(271)	343	258	(12)	—	246	588		
Kohēzijas fonds	24 398	(11)	(9 214)	15 173	10 693	(14)	—	10 678	25 851		
Eiropas teritoriālā sadarbība	3 514	(15)	(1 184)	2 314	2 193	(6)	—	2 188	4 502		
Tehniskā palīdzība	218	(18)	(73)	126	247	(123)	(0)	124	251		
Eiropas atbalsta fonds vistrūcīgākajām personām (FEAD)	1 101	(0)	(351)	750	557	(3)	—	554	1 304		
Jaunatnes nodarbinātības iniciatīva	2 248	(7)	(1 016)	1 224	434	(3)	—	431	1 655		
Eiropas infrastruktūras savienošanas instruments (EISI)	4 704	(13)	(745)	3 946	1 655	(7)	—	1 648	5 595		
Izmēģinājuma projekti un sagatavošanas darbības	22	(1)	(6)	14	8	(2)	—	6	20		
Kopā DFS 1. izdevumu kategorija	196 837	(1323)	(67 640)	127 874	87 357	(8 237)	(4)	79 117	206 991		
2 Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonds (ELGF)	309	(14)	(228)	67	44 364	(44 082)	—	282	349		
Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA)	32 742	(108)	(12 174)	20 460	14 427	(292)	—	14 134	34 594		

Programma	Mijņomas EUR										
	Iepriekšējā gada beigās neizpildītās saistības					Kārtējā gada saistības					Kopā neizpildītās saistības gada beigās
	No iepriekšējā gada pārnestās saist.	Saist. atcelš./pārvērtēšana/ anulēšana	Maksājumi	Gada beigās neizpildītās saist.	Gada laikā uzņemtas saist.	Maksājumi	Tādu saistību anulēšana, kuras nevar pārnest	Gada beigās neizpildītās saist.	Kopā neizpildītās saistības gada beigās		
1	2	3	4 = 1 + 2 + 3	5	6	7	8 = 5 + 6 + 7	9 = 4 + 8			
Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fonds (EJZF)	3 218	(233)	(754)	2 231	1 070	(21)	(0)	1 049	3 280		
Zivsaimniecības partnerattiecību nolīgumi (SPPA) un zvejniecības pārvaldības organizācijas (RZPO)	21	(3)	(10)	8	94	(87)	—	7	15		
Vides un klimata pasākumi (LIFE)	1 564	(2)	(283)	1 279	522	(34)	—	488	1 768		
Decentralizētās aģentūras	3	(0)	(3)	—	66	(63)	—	3	3		
Citas darbības un pasākumi	6	—	(6)	—	—	—	—	—	—		
Izmēģinājuma projekti un sagatavošanas darbības	20	(0)	(7)	12	16	(0)	—	15	28		
Konkrētas darbības	0	—	—	0	—	—	—	—	0		
Kopā DFS 2. izdevumu kategorija	37 883	(360)	(13 466)	24 058	60 560	(44 580)	(0)	15 980	40 037		
3 Patvēruma, migrācijas un integrācijas fonds (AMIF)	2 447	(34)	(721)	1 692	986	(17)	—	969	2 662		
Patērētāji	41	(1)	(20)	21	29	(9)	—	20	40		
Radošā Eiropa	193	(7)	(91)	94	239	(115)	—	124	219		
Ārkārtas atbalsts Savienībā (IES)	90	(1)	(67)	22	199	(160)	—	40	62		
Iekšējās drošības fonds	1 420	(19)	(433)	969	799	(22)	—	777	1 746		
IT sistēmas	47	(1)	(13)	34	12	(0)	—	12	46		
Tiesiskums	90	(1)	(34)	55	48	(13)	—	35	90		
Tiesības, vienlīdzība un pilsonība	115	(1)	(63)	51	64	(10)	—	54	105		
Savienības civiļas aizsardzības mehānisms	44	(2)	(21)	21	35	(13)	—	21	43		

Programma	Mijņomos EUR										
	Iepriekšējā gada beigās neizpildītās saistības					Kārtējā gada saistības					Kopā neizpildītās saistības gada beigās
	No iepriekšējā gada pārnestās saist.	Saist. atcelš./pārvērtēšana/anulēšana	Maksājumi	Gada beigās neizpildītās saist.	Gada laikā uzņemtas saist.	Maksājumi	Tādu saistību anulēšana, kuras nevar pārnest	Gada beigās neizpildītās saist.	Kopā neizpildītās saistības gada beigās		
1	2	3	4 = 1 + 2 + 3	5	6	7	8 = 5 + 6 + 7	9 = 4 + 8			
Eiropa pilsoņiem	22	(0)	(13)	9	28	(16)	—	12	21		
Pārīka un barība	316	(31)	(187)	98	281	(60)	—	221	319		
Veselības aizsardzība	133	(6)	(46)	81	68	(16)	—	52	133		
Decentralizētās aģentūras	132	(1)	(5)	126	956	(841)	—	115	242		
Izmēģinājuma projekti un sagatavošanas darbības	24	(1)	(9)	14	11	(2)	—	9	24		
Konkrētas darbības	77	(1)	(59)	17	99	(34)	—	65	82		
Kopā DFS 3. izdevumu kategorija	5 194	(107)	(1 781)	3 306	3 855	(1 327)	—	2 528	5 834		
4 Pirmspīvenošanas palīdzība (IPA II)	6 899	(124)	(1 225)	5 549	2 097	(221)	(0)	1 875	7 425		
Makrofinansālais atbalsts (MFA)	40	(0)	(0)	40	10	(5)	—	5	45		
Garantiju fonds ārējai darbībai	—	—	—	—	138	(138)	—	—	—		
Savienības civilās aizsardzības mehānisms	18	(1)	(6)	12	7	(3)	—	4	15		
ES palīdzības brīvprātīgo iniciatīva (EU/AV)	18	(0)	(2)	16	20	(14)	—	6	22		
Fonds ilgspējīgai attīstībai (EFIA)	275	—	(275)	—	325	(0)	—	325	325		
Eiropas Kaimiņattiecību instruments (EKI)	7 662	(185)	(1 724)	5 753	2 501	(421)	(0)	2 080	7 833		
Attīstības sadarbības instruments (ASI)	8 643	(218)	(2 418)	6 006	3 015	(265)	—	2 749	8 755		
Partnerības instruments (PI)	376	(6)	(113)	257	146	(17)	(0)	129	386		
Demokrātija un cilvēktiesības (EIDHR)	370	(10)	(139)	222	189	(52)	(0)	137	358		
Stabilitāte un miers (IcSP)	623	(34)	(220)	369	373	(114)	(0)	258	627		
Humānā palīdzība	899	(33)	(429)	437	1 533	(1 077)	(0)	456	893		

Programma	Iepriekšējā gada beigās neizpildītās saistības						Kārtējā gada saistības				Kopā neizpildītās saistības gada beigās
	No iepriekšējā gada pārnestās saist.	Saist. atcelš./pārvērtēšana/anulēšana	Maksājumi	Gada beigās neizpildītās saist.	Gada laikā uzņemtas saist.	Maksājumi	Tādu saistību anulēšana, kuras nevar pārņemt	Gada beigās neizpildītās saist.			
	1	2	3	4 = 1 + 2 + 3	5	6	7	8 = 5 + 6 + 7	9 = 4 + 8		
8 Negatīvā rezerve Pārnestais deficīts	—	—	—	—	—	—	—	—			—
Kopā DFS 8. izdevumu kategorija	—	—	—	—	—	—	—	—			—
9 Rezerve palīdzībai ārkārtas gadījumos (EAR)	—	—	—	—	—	—	—	—			—
Eiropas Globalizācijas pielāgošanas fonds (EGF)	0	(0)	(0)	—	28	(28)	—	0			0
Eiropas Savienības Solidaritātes fonds (ESSF)	—	—	—	—	152	(152)	—	—			—
Kopā DFS 9. izdevumu kategorija	0	(0)	(0)	—	180	(180)	—	0			0
Kopā	267 258	(2 544)	(90 407)	174 307	173 139	(66 265)	(5)	106 868			281 175

4.10. SĪKI IZKLĀSTĪTA DFS: NEIZPILDĪTĀS SAISTĪBAS PA GADIEM, KAD TĀS RADUŠĀS

Programma	Mijņonos EUR									
	< 2012. g.	2012. g.	2013. g.	2014. g.	2015. g.	2016. g.	2017. g.	2018. g.	Kopā	
1 Eiropas Stratēģisko investīciju fonds (ESIF)	—	—	—	—	0	4	687	2 022	2 714	
Eiropas satelītu navigācija (EGNOS/Galileo)	0	0	—	—	47	112	564	501	1 224	
Starptautiskais kodoltermiskais reaktors (ITER)	—	—	546	—	15	306	267	321	1 454	
Eiropas Zemes novērošanas programma (Copernicus)	—	—	—	0	0	3	12	227	243	
Eiropas Solidaritātes korpus (ESC)	—	—	—	—	—	—	—	17	17	
Kodoldrošība un kodolobjektu ekspluatācijas izbeigšana	—	—	97	72	77	103	108	139	596	
"Apvārsnis 2020"	246	273	784	1 440	2 120	2 908	4 320	8 450	20 541	

Programma	Miljonus EUR									
	< 2012.g.	2012.g.	2013.g.	2014.g.	2015.g.	2016.g.	2017.g.	2018.g.	Kopā	
Euratom pētniecības un mācību programma	8	1	2	7	24	35	48	150	275	
Uzņēmumu un MVU konkurētspējas programma (COSME)	2	4	181	6	46	113	242	350	943	
Izglītība, apmācība un sports (Erasmus+)	0	0	1	23	43	93	199	497	855	
Nodarbinātība un sociālā inovācija (EaSI)	2	4	6	7	13	14	60	116	222	
Muita, Fiskālais un krāpšanas apkarošana	—	0	—	1	4	15	44	109	175	
EISI – enerģija	5	2	2	245	235	387	532	664	2 072	
EISI – transports	13	—	6	226	192	705	1 166	1 934	4 241	
EISI – informācijas un komunikācijas tehnoloģijas (IKT)	—	0	—	21	34	135	85	173	448	
Enerģētikas projekti ekonomikas atveseļošanai (FERP)	254	—	—	—	—	—	—	—	254	
Decentralizētās aģentūras	—	—	—	—	0	1	15	35	52	
Citas darbības un programmas	22	4	14	14	23	35	103	189	404	
Izmēģinājuma projekti un sagatavošanas darbības	2	1	2	0	3	8	23	68	107	
Komisijas specifiskās kompetences	0	0	4	5	5	17	46	91	169	
Reģionālā konverģence (mazāk attīstīti reģioni)	510	445	3 057	651	5 465	16 652	27 416	30 997	85 194	
Pārejas reģioni	38	—	—	149	1 594	4 066	6 102	6 553	18 502	
Konkurētspēja (vairāk attīstīti reģioni)	53	—	626	327	1 766	5 071	9 040	9 640	26 523	
Tālākie un mazapdzīvotie reģioni	—	—	—	9	38	74	222	246	588	
Kohezijas fonds	159	—	487	321	1 046	3 598	9 561	10 678	25 851	
Eiropas teritoriālā sadarbība	40	9	52	—	5	417	1 780	2 199	4 502	
Tehniskā palīdzība	1	1	0	2	27	37	60	124	251	
Eiropas atbalsta fonds vistrūcīgākajām personām (FEAD)	—	—	—	0	36	300	415	554	1 304	
Jaunatnes nodarbinātības iniciatīva	—	—	—	0	397	413	413	431	1 655	
Eiropas infrastruktūras savienošanas instruments (EISI)	—	—	—	279	550	1 608	1 510	1 648	5 595	
Izmēģinājuma projekti un sagatavošanas darbības	0	—	—	1	1	4	9	6	20	
Kopā DFS I. izdevumu kategorija	1 355	744	5 867	3 807	13 803	37 234	65 049	79 131	206 991	

		Mijņomos EUR									
Programma		< 2012. g.	2012. g.	2013. g.	2014. g.	2015. g.	2016. g.	2017. g.	2018. g.	Kopā	
2	Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonds (ELGF) Lauksaimniecības fonds lauku attīstībai (ELFLA) Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fonds (EJZF) Zivsaimniecības partnerattiecību nolīgumi (SPPA) un zvejniecības pārvaldības organizācijas (RZPO) Vides un klimata pasākumi (LIFE) Decentralizētās aģentūras Citas darbības un pasākumi Izmēģinājuma projekti un sagatavošanas darbības Konkrētas darbības	— 34 9 — 142 — — 0 —	— — 3 — 53 — — 0 —	— 293 96 — 72 — — 0 —	0 198 4 — 107 — — 2 0	3 1 567 358 — 209 — — 1 0	9 7 296 760 3 229 — — 4 —	55 11 072 1 000 5 273 0 — 5 —	282 14 134 1 049 7 682 3 — 15 —	349 34 594 3 280 15 1 768 3 — 28 0	
	Kopā DFS 2. izdevumu kategorija	186	56	461	311	2 138	8 301	12 411	16 173	40 037	
3	Patvēruma, migrācijas un integrācijas fonds (AMIF) Patērētāji Radošā Eiropa Ārkārtas atbalsts Savienībā (IES) Iekšējās drošības fonds IT sistēmas Tiesiskums Tiesības, vienlīdzība un pilsonība Savienības civiļas aizsardzības mehānisms Eiropa pilsoņiem Pārīka un barība Veselības aizsardzība Decentralizētās aģentūras	20 — — — 19 1 1 3 — 0 1 4 —	17 0 — — 42 0 1 4 0 —	29 0 1 — 13 0 4 2 — 0 2 4 —	4 1 4 — 12 1 4 4 1 0 6 5 —	37 2 6 — 26 2 8 7 2 0 9 8 —	491 4 22 13 266 3 16 12 6 1 27 22 12	1 094 14 61 9 589 25 21 19 12 7 52 33 114	969 20 124 40 777 12 35 54 21 12 221 52 115	2 662 40 219 62 1 746 46 90 105 43 21 319 133 242	

Programma	Mijņomas EUR									
	< 2012. g.	2012. g.	2013. g.	2014. g.	2015. g.	2016. g.	2017. g.	2018. g.	Kopā	
Izmēģinājuma projekti un sagatavošanas darbības	0	1	1	2	3	3	4	9	24	
Konkrētas darbības	0	0	0	0	0	2	15	65	82	
Kopā DFS 3. izdevumu kategorija	50	67	56	45	118	901	2 069	2 528	5 834	
4 Pirmspievienošanās palīdzība (IPA II)	349	94	522	437	971	1 475	1 702	1 875	7 425	
Makrofinansālais atbalsts (MFA)	—	—	—	—	—	—	40	5	45	
Garantiju fonds ārējai darbībai	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Savienības civiļas aizsardzības mehānisms	—	—	—	2	2	2	6	4	15	
ES palīdzības brīvprātīgo iniciatīva (EUAV)	—	—	—	7	3	2	4	6	22	
Fonds ilgtspējīgai attīstībai (EFIA)	—	—	—	—	—	—	—	325	325	
Eiropas kaimitattiecību instruments (EKI)	426	341	485	594	783	1 367	1 716	2 120	7 833	
Attīstības sadarbības instruments (ASI)	250	178	453	564	938	1 424	2 198	2 751	8 755	
Partnerības instruments (PI)	0	8	13	37	42	70	82	133	386	
Demokrātija un cilvēktiesības (EIDHR)	5	2	9	20	35	61	90	137	358	
Stabilitāte un miers (IcSP)	7	9	20	36	67	88	141	258	627	
Humānā palīdzība	9	13	14	8	11	117	267	456	893	
Kopējā ārpolitika un drošības politika (KĀDP)	4	14	2	24	23	21	43	134	266	
Sadarbība kodoldrošuma jomā (INSC)	7	4	7	10	12	18	18	32	107	
Decentralizētās aģentūras	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Citas darbības un programmas	5	4	2	13	23	31	36	39	152	
Izmēģinājuma projekti un sagatavošanas darbības	3	1	0	1	3	0	5	2	16	
Konkrētas darbības	1	2	1	2	7	20	37	57	126	
Kopā DFS 4. izdevumu kategorija	1 065	671	1 526	1 753	2 920	4 697	6 385	8 335	27 352	

Programma	Mijņomas EUR									
	< 2012. g.	2012. g.	2013. g.	2014. g.	2015. g.	2016. g.	2017. g.	2018. g.	Kopā	
5 Pensijas	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Eiropas skolas	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Decentralizētās aģentūras	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Izmēģinājuma projekti un sagatavošanas darbības	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Komisijas administratīvie izdevumi	—	—	0	0	—	0	0	365	—	366
Citu iestāžu administratīvie izdevumi	0	0	0	0	0	0	0	587	—	587
Kopā DFS 5. izdevumu kategorija	—	—	0	0	—	0	3	957	—	961
6 Kompensācijas	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kopā DFS 6. izdevumu kategorija	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8 Negatīvā rezerve	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pārnestsais deficīts	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kopā DFS 8. izdevumu kategorija	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
9 Rezerve palīdzībai ārkārtas gadījumos (EAR)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Eiropas Globalizācijas pielāgošanās fonds (EGF)	—	—	—	—	—	—	0	0	—	0
Eiropas Savienības Solidaritātes fonds (ESSF)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kopā DFS 9. izdevumu kategorija	—	—	—	—	—	—	0	0	—	0
Kopā	2 656	1 538	7 910	5 916	18 979	51 133	85 917	107 126	281 175	281 175

5. BUDŽETA IZPILDE PA IESTĀDĒM

5.1. BUDŽETA IENĒMUMU IZPILDE

Iestāde	Ienākumu apropriācijas		Konstatētās maksājumtiesības				Ieņēmumi			Ieņēmumi % no budžeta	Nav samaksāts
	Ienākumu apropriācijas		Kārtējā gada maksājumtiesības	Pārnests summas	Kopā	Par kārtējā gada maksājumtiesībām	Par pārnesām maksājumtiesībām	Kopā			
	Sākotnēji pieņemtais budžets	Galīgais pieņemtais budžets									
	1	2	3	4	5 = 3 + 4	6	7	8 = 6 + 7	9 = 8/2	10 = 5 - 8	
Eiropas Parlaments	164	164	197	19	217	191	3	194	118 %	23	
Eiropadome un Padome	53	53	79	2	81	79	1	80	151 %	1	
Komisija	144 315	144 401	164 179	8 210	172 389	157 870	773	158 643	110 %	13 747	
Tiesa	56	56	53	0	53	53	0	53	96 %	0	
Revīzijas palāta	21	21	21	0	21	21	—	21	101 %	0	
Ekonomikas un sociālo lietu komiteja	12	12	16	0	16	16	0	16	136 %	—	
Rēģionu komiteja	9	9	11	0	11	11	0	11	124 %	0	
Ombuds	1	1	1	0	1	1	0	1	86 %	0	
Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītājs	1	1	1	0	1	1	0	1	78 %	—	
Eiropas Ārējās darbības dienests	49	49	296	2	297	295	2	297	607 %	1	
Kopā	144 681	144 768	164 856	8 234	173 090	158 539	779	159 318	110 %	13 771	

Tāpat kā iepriekšējos gados, konsolidētie pārskati par ES vispārējā budžeta izpildi ietver visu iestāžu budžeta izpildi, jo ES budžetā ir paredzēts atsevišķs budžets katrai iestādei.

Aģentūru budžets un tā izpilde nav konsolidēta ES budžetā. Komisijas subsīdija ir daļa no ES budžeta.

Saistībā ar EADD jānorāda, ka papildus savam budžetam tas arī saņem iemaksas no Komisijas 141,7 miljonu EUR apmērā (2017. gadā – 144 miljoni EUR) un EAF un trasta fondiem 70,1 miliona EUR apmērā (2017. gadā – 72 miljoni EUR), kuras sedz delegācijas esošo Komisijas darbinieku izmaksas, ko finansē no EAF un trasta fondiem, ieskaitot piešķirtos ieņēmumus, kuri gūti gada laikā no šīm iemaksām. Šis budžeta apropriācijas tiek nodotas EADD rīcībā (kā piešķirtie ieņēmumi), lai galvenokārt segtu izmaksas par Komisijas darbiniekiem, kuri strādā ES delegācijās, jo šis delegācijas administratīvi pārvalda EADD.

5.2. SAISTĪBU APROPRIĀCIJU IZPILDE

Iestāde	Pieejamās apopr. kopā	Uzņemtas saistības						Uz 2019. gadu pārnests aprīcīcijas				Likvidējamās aprīcīcijas			
		No galīgā pieņemā budžeta	No pārnestā ieņēmumiem	No pieskirtajiem ieņēmumiem	Kopā	%	No galīgā pieņemā budžeta	No pieskirtajiem ieņēmumiem	Pārnests atbilstoši lēmumam	Kopā	No galīgā pieņemā budžeta	No pieskirtajiem ieņēmumiem	No pieskirtajiem ieņēmumiem	Kopā	
															3
	1	2	3	4	5 = 2 + 3 + 4	6 = 5/1	7	8	9 = 7 + 8	10	11	12	13 = 10 + 11 + 12		
Eiropas Parlaments	2 031	1 934	3	56	1 993	98 %	22	0	22	16	—	0	16		
Eiropadome un Padome	629	527	4	24	555	88 %	23	0	23	46	5	0	51		
Komisija	174 003	155 941	866	12 051	168 859	97 %	4 386	525	4 911	215	18	0	233		
Tiesa	411	407	0	1	407	99 %	1	0	1	3	0	0	3		
Revīzijas palāta	146	140	0	0	141	96 %	0	0	0	6	0	0	6		
Ekonomikas un sociālo lietu komiteja	140	134	0	4	138	99 %	0	0	0	2	0	0	2		
Reģionu komiteja	98	95	0	2	97	99 %	0	0	0	1	0	0	1		
Ombuds	11	10	0	0	10	95 %	0	0	0	1	0	0	1		
Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītājs	14	14	0	0	14	94 %	0	0	0	1	0	0	1		
Eiropas Ārējās darbības dienests	984	678	0	247	925	94 %	59	0	59	1	0	0	1		
Kopā	178 468	159 881	873	12 385	173 139	97 %	4 491	525	5 015	291	23	0	314		

Mijonos EUR

5.3. MAKSĀJUMU APROPRIĀCIJU IZPILDE

Iestāde	Pieejamās approp. kopā	Veiktie maksājumi					Uz 2019. gadu pārnesās apropriācijas				Likvidējamās apropriācijas			
		No galīgā pieņemtā budžeta	No pār- nestā	No piesūktajiem ieņēmumiem	Kopā	%	Autom. pārnestas	Pār- nestas atbilstoši lēmumam	No piesūktajiem ieņēmumiem	Kopā	No galīgā pieņemtā budžeta	No pār- nestā	No piesūktajiem ieņēmumiem	Kopā
1		2	3	4	5 = 2 + 3 + 4	6 = 5/1	7	8	9	10 = 7 + 8 + 9	11	12	13	14
Eiropas Parlaments	2 321	1 637	268	28	1 933	83 %	298	0	50	347	16	24	0	41
Eiropadome un Padome	681	470	43	23	536	79 %	61	0	24	84	46	14	0	60
Komisija	161 390	139 260	1 394	11 879	152 533	95 %	706	465	7 294	8 465	322	68	2	392
Tiesa	432	386	18	1	404	94 %	21	0	1	22	3	3	0	6
Revīzijas palāta	154	133	7	0	140	91 %	7	0	0	8	6	1	0	6
Ekonomikas un sociālo lietu komiteja	150	126	8	3	137	91 %	8	0	1	9	2	2	0	4
Reģionu komiteja	108	87	8	1	96	90 %	8	0	1	9	1	1	0	2
Ombuds	12	10	1	0	11	91 %	0	0	0	0	1	0	0	1
Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītājs	16	11	1	0	12	75 %	2	0	0	2	1	1	0	2
Eiropas Ārējās darbības dienests	1 090	575	93	202	870	80 %	102	0	105	208	1	11	—	12
Kopā	166 353	142 695	1 840	12 138	156 673	94 %	1214	465	7 475	9 154	398	126	2	526

Mijonos EUR

6. AĢENTŪRU BUDŽETA IZPILDE

Turpmākajos pārskatos ir norādīti aģentūru – gan decentralizēto (dēvētu arī par tradicionālajām aģentūrām), gan izpildaģentūru – ieņēmumi un izdevumi.

Aģentūru ieņēmumi un izdevumi nav konsolidēti ES budžetā. Komisijas subsīdija ir daļa no ES budžeta.

Citi ieņēmumu avoti un izdevumi, kas no tiem radušies aģentūrām, nav iekļauti ES budžeta kontos. Katra aģentūra uzrāda savus kontus. Turpmākajās tabulās sniegtā informācija sniedz vispārēju finansiālu pārskatu par šīm ES struktūrām.

6.1. BUDŽETA IEŅĒMUMI

Aģentūra	Miljonos EUR		
	Finansējums Komisijas politikas jomai	Galīgais pieņemtais budžets	Saņemtās summas
Energoregulatoru sadarbības aģentūra – ACER	6	14	14
Eiropas Elektronisko komunikāciju regulatoru iestāde – BEREC	9	4	4
Kopienas Augu šķirņu birojs – CPVO	17	17	18
Patērētāju, veselības, lauksaimniecības un pārtikas izpildaģentūra – Chafea	17	11	11
Izglītības, audiovizuālās jomas un kultūras izpildaģentūra – EACEA	15	50	50
Eiropas Darba drošības un veselības aizsardzības aģentūra – EU-OSHA	4	15	15
Eiropas Aģentūra lielapjoma IT sistēmu darbības pārvaldībai brīvības, drošības un tiesiskuma telpā – eu-LISA	18	94	97
Eiropas Patvēruma atbalsta birojs – EASO	18	98	98
Eiropas Aviācijas drošības aģentūra – EASA	6	198	155
Eiropas Banku iestāde – EBI	12	43	44
Eiropas Robežu un krasta apsardzes aģentūra – Frontex	18	289	306
Eiropas Slimību profilakses un kontroles centrs – ECDC	17	58	58
Eiropas Profesionālās izglītības attīstības centrs – Cedefop	15	18	18
Eiropas Ķimikāliju aģentūra – ECHA	2	119	121
Eiropas Vides aģentūra – EVA	7	66	66
Eiropas Zivsaimniecības kontroles aģentūra – EFCA	11	17	17
Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestāde – EFSA	17	80	80
Eiropas Dzīves un darba apstākļu uzlabošanas fonds – Eurofound	4	21	21
Eiropas Globālās navigācijas satelītu sistēmas (GNSS) aģentūra	6	33	746
Eiropas Dzimumu līdztiesības institūts – EIGE	4	8	8
Eiropas Inovāciju un tehnoloģiju institūts – EIT	15	370	345
Eiropas Apdrošināšanas un aroda pensiju iestāde – EAAPI	12	25	25
Eiropas Jūras drošības aģentūra – EMSA	6	77	103
Eiropas Zāļu aģentūra – EMA	2	338	317
Eiropas Narkotiku un narkomānijas uzraudzības centrs – EMCDDA	18	16	16
Eiropas Policijas birojs	18	137	137
Eiropas Pētniecības padomes izpildaģentūra – ERCEA	8	49	49
Eiropas Vērtspapīru un tirgu iestāde – EVTI	12	44	44
Eiropas Izglītības fonds – ETF	15	20	20
Eiropas Savienības Pamattiesību aģentūra – FRA	18	23	23
Eiropas Savienības Tiesībaizsardzības apmācības aģentūra – CEPOL	18	9	14

Miljonos EUR			
Aģentūra	Finansējums Komisijas politikas jomai	Galīgais pieņemtais budžets	Saņemtās summas
Eiropas Savienības Tīklu un informācijas drošības aģentūra – ENISA	9	11	12
Eiropas Savienības Dzelzceļu aģentūra	6	29	29
Eiropas Savienības Intelektuālā īpašuma birojs – EUIPO	12	403	245
Eiropas Savienības Tiesu sadarbības vienība – EUROJUST	33	38	38
Mazo un vidējo uzņēmumu izpildaģentūra – EASME	6	44	44
Kopuzņēmums <i>Fusion for Energy – F4E</i>	8	795	831
Inovācijas un tīklu izpildaģentūra – INEA	6	27	27
Pētniecības izpildaģentūra – REA	8	70	70
Eiropas Savienības iestāžu Tulkošanas centrs	15	47	41
Kopā		3 822	4 377

Miljonos EUR		
Ieņēmumu veids	Galīgais pieņemtais budžets	Saņemtās summas
Komisijas subsīdijas	1 424	1 425
Ienākumi no maksām	746	726
Citi ienākumi	1 652	2 226
Kopā	3 822	4 377

6.2. SAISTĪBU UN MAKSĀJUMU APROPRIĀCIJAS PA AĢENTŪRĀM

Miljonos EUR				
Aģentūra	Saistību apropriācijas		Maksājumu apropriācijas	
	Kopā pieejamās apropriācijas	Uzņemtās saistības	Kopā pieejamās apropriācijas	Veiktie maksājumi
Energoregulatoru sadarbības aģentūra – ACER	14	13	17	14
Eiropas Elektronisko komunikāciju regulatoru iestāde – BEREC	4	4	5	4
Kopienas Augu šķirņu birojs – CPVO	19	17	18	16
Patērētāju, veselības, lauksaimniecības un pārtikas izpildaģentūra – Chafea	11	10	13	10
Izglītības, audiovizuālās jomas un kultūras izpildaģentūra – EACEA	50	49	56	48
Eiropas Darba drošības un veselības aizsardzības aģentūra – EU-OSHA	16	16	20	14
Eiropas Aģentūra lielapjoma IT sistēmu darbības pārvaldībai brīvības, drošības un tiesiskuma telpā – eu-LISA	211	154	107	94
Eiropas Patvēruma atbalsta birojs – EASO	103	94	106	86
Eiropas Aviācijas drošības aģentūra – EASA	237	179	244	151
Eiropas Banku iestāde – EBI	44	44	47	41
Eiropas Robežu un krasta apsardzes aģentūra – Frontex	318	306	406	293
Eiropas Slimību profilakses un kontroles centrs – ECDC	59	58	69	57
Eiropas Profesionālās izglītības attīstības centrs – Cedefop	18	18	19	18
Eiropas Ķimikāliju aģentūra – ECHA	121	117	133	114
Eiropas Vides aģentūra – EVA	97	78	102	61

Miljonos EUR

Aģentūra	Saistību apropriācijas		Maksājumu apropriācijas	
	Kopā pieejamās apropriācijas	Uzņemtās saistības	Kopā pieejamās apropriācijas	Veiktie maksājumi
Eiropas Zivsaimniecības kontroles aģentūra – EFCA	18	17	22	19
Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestāde – EFSA	80	80	87	80
Eiropas Dzīves un darba apstākļu uzlabošanas fonds – Eurofound	21	21	25	21
Eiropas Globālās navigācijas satelītu sistēmas (GNSS) aģentūra	3 522	2 428	1 270	828
Eiropas Dzimumu līdztiesības institūts – EIGE	8	8	9	8
Eiropas Inovāciju un tehnoloģiju institūts – EIT	459	395	380	340
Eiropas Apmēģināšanas un aroda pensiju iestāde – EAAPI	25	25	28	24
Eiropas Jūras drošības aģentūra – EMSA	126	114	122	91
Eiropas Zāļu aģentūra – EMA	344	312	392	302
Eiropas Narkotiku un narkomānijas uzraudzības centrs – EMCDDA	16	16	17	17
Eiropas Policijas birojs	143	132	156	129
Eiropas Pētniecības padomes izpildaģentūra – ERCEA	49	49	51	48
Eiropas Vērtspapīru un tirgu iestāde – EVTI	46	46	51	44
Eiropas Izglītības fonds – ETF	20	20	21	20
Eiropas Savienības Pamattiesību aģentūra – FRA	23	23	30	23
Eiropas Savienības Tiesībaizsardzības apmācības aģentūra – CEPOL	14	13	15	11
Eiropas Savienības Tīklu un informācijas drošības aģentūra – ENISA	12	12	13	11
Eiropas Savienības Dzelzceļu aģentūra	30	30	34	30
Eiropas Savienības Intelektuālā īpašuma birojs – EUIPO	422	245	445	235
Eiropas Savienības Tiesu sadarbības vienība – EUROJUST	40	40	47	41
Mazo un vidējo uzņēmumu izpildaģentūra – EASME	44	44	49	45
Kopuzņēmums Fusion for Energy – F4E	1 019	1 008	847	814
Inovācijas un tīklu izpildaģentūra – INEA	27	27	28	26
Pētniecības izpildaģentūra – REA	70	70	73	67
Eiropas Savienības iestāžu Tulkošanas centrs	47	45	51	45
Kopā	7 946	6 376	5 625	4 342

Miljonos EUR

Izdevumu veids	Saistību apropriācijas		Maksājumu apropriācijas	
	Kopā pieejamās apropriācijas	Uzņemtās saistības	Kopā pieejamās apropriācijas	Veiktie maksājumi
Administratīvie izdevumi	368	352	445	334
Personāls	1 220	1 188	1 236	1 181
Darbības izdevumi	6 358	4 836	3 944	2 826
Kopā	7 946	6 376	5 625	4 342

GLOSĀRIJS

Aktuāra pieņēmumi

Pieņēmumi, kurus izmanto, lai aprēķinātu nākotnes notikumu izmaksas, kas ietekmē pensiju saistības.

Aktuārā peļņa un zaudējumi

Definētu pabalstu shēmas gadījumā – aktuārā deficīta vai pārpalikuma izmaiņas. To cēlonis ir atšķirības starp iepriekšējiem aktuāra pieņēmumiem un faktiskajiem notikumiem un aktuāra pieņēmumu izmaiņu sekas.

Administratīvās apropriācijas

Administratīvās apropriācijas sedz iestāžu un subjektu darbības izmaksas (personāls, ēkas, biroja aprīkojums).

Pieņemtais budžets

Budžeta projekts kļūst par pieņemto budžetu, tiklīdz to apstiprina budžeta lēmēj institūcija.

Budžeta grozījumi

Lēmums, kas pieņemts budžeta gadā, lai grozītu (palielinātu, samazinātu, pārvietotu) tā gada pieņemtā budžeta aspektus.

No dalībvalstīm pieprasāmās summas

Tie ir pārskata periodā radušies izdevumi, kas būs jāfinansē no nākamajiem budžetiem, t. i., no ES dalībvalstīm. Tie rodas, līdzās pastāvot uz uzkrājumiem balstītiem finanšu pārskatiem un naudas līdzekļos balstītam budžetam.

Gada darbības pārskats (GDP)

Gada darbības pārskatos tiek norādīti darbības rezultāti, *inter alia* atsaucoties uz izvirzītajiem mērķiem, saistītajiem riskiem un iekšējās kontroles struktūru. Komisijai kopš 2001. gada budžeta pieņemšanas un visām Eiropas Savienības iestādēm kopš 2003. gada ir noteikts, ka “deleģētajam kredītrīkotājam” jāiesniedz savai iestādei gada darbības pārskats par savu pienākumu izpildi kopā ar informāciju par finansēm un pārvaldību.

Apropriācijas

Budžeta finansējums. Budžetā ir paredzētas gan saistības, gan maksājumi (nauda vai bankas pārskaitījumi saņēmējiem). Saistību un maksājumu apropriācijas bieži atšķiras (diferencētas apropriācijas), jo saistības par daudzgadu programmām un projektiem parasti pilnībā uzņemas tajā gadā, kurā tiek pieņemti lēmumi par tiem, un tiek apmaksātas gadu gaitā, turpinoties programmu un projektu īstenošanai. Nediferencētas apropriācijas attiecas uz administratīvajiem izdevumiem, lauksaimniecības tirgus atbalstu un tiešajiem maksājumiem, un saistību apropriācijas ir vienādas ar maksājumu apropriācijām.

Piešķirtie ieņēmumi

Īpašie ieņēmumi konkrētu izdevumu posteņu finansēšanai. Ārējo piešķirto ieņēmumu galvenais avots ir trešo valstu finanšu iemaksas Savienības finansētajās programmās. Galvenais iekšējo piešķirto ieņēmumu avots ir ieņēmumi no trešām personām par precēm, pakalpojumiem vai darbu, kas veikts pēc to pieprasījuma, ieņēmumi no nepareizi samaksāto summu atmaksas un ieņēmumi no publikāciju un filmu pārdošanas.

Pārdošanai pieejami finanšu aktīvi

Visi finanšu aktīvi (izņemot atvasinātos instrumentus), kuri atbilstoši starptautiskajiem publiskā sektora grāmatvedības standartiem tiek novērtēti to patiesajā vērtībā un kuru patiesās vērtības izmaiņas atzīst neto aktīvu rezervē līdz to atzīšanas pārtraukšanai (vai vērtības samazinājumam).

Budžeta pozīcija

Ciktāl tas attiecas uz budžeta struktūru, ieņēmumi un izdevumi tiek budžetā atspoguļoti saskaņā ar saistošo nomenklatūru, kas atspoguļo katra posteņa būtību un mērķi, kā to nosaka budžeta lēmēj institūcija. Atsevišķie virsraksti (sadaļa, nodaļa, pants vai pozīcija) sniedz oficiālu nomenklatūras aprakstu.

Apropriāciju atcelšana

Neizmantotās apropriācijas, kuras vairs nevar izmantot.

Apropriāciju pārvešana

Izņēmums no gada pārskata principa tiktāl, ciktāl apropriācijas, kuras konkrētajā budžeta gadā nav bijis iespējams izmantot, var, ievērojot stingrus nosacījumus, izņēmuma kārtā tikt pārnestas izmantošanai nākamajā gadā.

Saistības

Juridiski saistoši apliecinājumi piešķirt finansējumu, ja ir izpildīti noteikti nosacījumi. ES aģenču atlīdzināt savu daļu no ES finansēta projekta izmaksām. Šodienas saistības ir rītdienas maksājumi. Šodienas maksājumi ir vakardienas saistības.

Saistību apropriācijas

Saistību apropriācijas sedz juridisko saistību (līgumu, dotāciju nolīgumu/lēmumu), kuras varētu tikt parakstītas kārtējā finanšu gadā, kopējās izmaksas.

Kārtējās darba izmaksas

Shēmas saistību pieaugums, ko rada darbs kārtējā finanšu gadā.

Saistību atcelšana

Akts, ar kuru tiek atceltas iepriekšējās saistības (vai to daļa).

Definētu pabalstu shēma

Pensijas shēma vai cita pensijas pabalsta shēma, kuras noteikumos ir noteikti pabalsti neatkarīgi no maksājamo iemaksām un kurās pabalsti nav tieši saistīti ar ieguldījumiem shēmā. Shēma var būt finansēta vai nefinansēta.

Atvasinātie instrumenti

Finanšu instrumenti, kuru vērtība ir saistīta ar kāda cita finanšu instrumenta, rādītāja vai preces vērtības izmaiņām. Atšķirībā no primārā finanšu instrumenta (piemēram, valdības obligācijas) turētāja, kuram ir neierobežotas tiesības saņemt naudu (vai kādu citu ekonomisku labumu) nākotnē, atvasinātā instrumenta turētājam ir tikai ierobežotas tiesības saņemt šādu labumu. Atvasinātā instrumenta piemērs ir regulētā tirgū netirgots valūtas nākotnes līgums.

Tieša pārvaldība

Budžeta izpildes režīms. Tiešā pārvaldībā budžetu tieši izpilda Komisijas dienesti, izpildaģentūras vai trasta fondi.

Diskonta likme

Likme, ko izmanto, lai pielāgotu naudas laika vērtībai. Diskontēšana ir metode, ko izmanto, lai salīdzinātu izmaksas un ieguvumus, kas rodas dažādos laika periodos.

Efektīvā procentu likme

Likme, ar kuru diskontē aplēstos nākotnes naudas ieņēmumus vai maksājumus visā finanšu aktīva vai finanšu saistību paredzamajā dzīves ciklā, lai iegūtu aktīva vai saistību neto uzskaites vērtību.

Finanšu aktīvi vai saistības patiesajā vērtībā ar atspoguļojumu pārpalikuma vai deficīta aprēķinā

Visi finanšu aktīvi vai saistības, kuri atbilstoši starptautiskajiem publiskā sektora grāmatvedības standartiem tiek novērtēti to patiesajā vērtībā un kuru patiesās vērtības izmaiņas atzīst pārpalikuma vai deficīta aprēķinā par attiecīgo periodu (t. i., atvasinātie instrumenti).

Finanšu korekcija

Finanšu korekciju mērķis ir aizsargāt ES budžetu no kļūdainu vai neatbilstīgu izdevumu sloga. Attiecībā uz izdevumiem dalītas pārvaldības režīmā par nepareizi veikto maksājumu atgūšanas uzdevumu galvenokārt ir atbildīga dalībvalsts.

“Apstiprināta” finanšu korekcija ir tāda, kuru attiecīgā dalībvalsts ir pieņēmusi. “Izlemtā” finanšu korekcija ir ar Komisijas lēmumu pieņemta, un tā vienmēr ir neto korekcija, saskaņā ar kuru dalībvalstij ir jāatmaksā nepareizi izmaksāti līdzekļi ES budžetā, tādējādi attiecīgajai dalībvalstij tiek galīgi samazināts piešķirtais finansējums. Šajā publikācijā apstiprinātās un izlemtās finanšu korekcijas ir iekļautas kā viena kategorija.

“Īstenota” finanšu korekcija ir tāda, ar kuru ir labots konstatētais pārkāpums.

Netieša pārvaldība

Budžeta izpildes režīms. Netiešās pārvaldības režīmā Komisija piešķir budžeta izpildes uzdevumus struktūrām, ko reglamentē ES tiesību akti vai valsts tiesību akti.

Pārtraukšana un apturēšana

Ja Komisija savā darbā vai pamatojoties uz revīzijas iestāžu sniegto informāciju, konstatē, ka dalībvalsts nav novērsusi nopietnus trūkumus pārvaldības un kontroles sistēmās un/vai nav labojusi deklarētos un apstiprinātos neatbilstīgos izdevumus, tā var pārtraukt vai apturēt maksājumus.

Pārkāpums

Pārkāpums ir darbība, kas neatbilst ES noteikumiem un kas var negatīvi ietekmēt ES finanšu intereses, bet ko var izraisīt saņēmēju, kuri pieprasa līdzekļus, vai iestāžu, kuras ir atbildīgas par maksājumu veikšanu, īsta kļūda. Apzināti izdarīts pārkāpums ir krāpšana.

Likvidējamās apropriācijas

Neizmantotās apropriācijas, kuras jāatceļ finanšu gada beigās. Likvidēšana nozīmē uz apropriāciju attiecināmās izdevumu radīšanas un/vai saistību uzņemšanās atļaujas daļēju vai pilnīgu atcelšanu. Tikai kopuzņēmumiem, kā norādīts to finanšu noteikumos, visas neizmantotās apropriācijas var iekļaut ieņēmumu un izdevumu aplēsē par līdz pat trijiem nākamajiem finanšu gadiem (t. s. “N + 3” noteikums). Tāpēc KU likvidējamās apropriācijas var atkal aktivizēt līdz pat N + 3 finanšu gadam.

Pašu resursi

Atspoguļo ES iestāžu un struktūru galveno finansējumu un ir definēti Pašu resursu regulā (Padomes Regula (ES, Euratom) Nr. 609/2014). Pašu resursi ietver NKI resursus, PVN resursus un tradicionālos pašu resursus.

Maksājumu apropriācijas

Maksājumu apropriācijas sedz kārtējā gadā maksājamus izdevumus, kas izriet no juridiskām saistībām, kuras uzņemtas kārtējā gadā un/vai iepriekšējos gados.

Priekšfinansējums

Maksājums, kas paredzēts, lai saņēmējam izsniegtu apgrozāmos līdzekļus. To var sadalīt vairākos maksājumos saskaņā ar tā pamatā esošā līguma, lēmuma, nolīguma vai tiesību pamatakta noteikumiem. Apgrozāmos līdzekļus jeb avansu izmanto mērķim, kuram tas piešķirts, nolīgumā noteiktajā periodā vai arī atmaksā.

Preventīvs pasākums

Komisijas rīcībā esošie preventīvie pasākumi ES budžeta aizsardzībai gadījumos, kad Komisija ir informēta par iespējamiem trūkumiem, ietver no ES budžeta veikto darbības programmas maksājumu pārtraukšanu un apturēšanu.

Neizpildītās saistības (reste à liquider, RAL)

Atspoguļo summu, par kādu ir uzņemtas budžeta saistības, bet sekojošais maksājums vēl nav izdarīts. Tās parāda ES maksājumu saistības turpmākajos gados un izriet tieši no daudzgadu programmu pastāvēšanas un saistību un maksājumu apropriāciju nošķiršanas.

Dalīta pārvaldība

Budžeta izpildes režīms. Dalītās pārvaldības režīmā budžeta izpildes uzdevumi tiek deleģēti dalībvalstīm. Apmēram 80 % ES izdevumu ietilpst šajā izpildes režīmā.

Tradicionālie pašu resursi

Tie ir ES ieņēmumi un daļa no "pašu resursiem", ar ko finansē ES darbības. Tradicionālie pašu resursi ir definēti Pašu resursu regulā (Padomes Regula (ES, Euratom) Nr. 609/2014) un ietver muitas nodokļus un cukura nodevas.

Pārvietojumi (starp budžeta pozīcijām)

Pārvietojumi starp budžeta pozīcijām nozīmē, ka finanšu gada laikā apropriācijas tiek pārvietotas no vienas budžeta pozīcijas uz citu, un tādējādi tie ir izņēmums no budžeta specifikācijas principa. Tomēr tie ir nepārprotami atļauti Līgumā par Eiropas Savienības darbību saskaņā ar Finanšu regulā (FR) paredzētajiem nosacījumiem. FR ir identificēti dažādi pārvietojumu veidi atkarībā no tā, vai tie ir starp budžeta sadaļām, nodaļām, pantiem vai pozīcijām vai to ietvaros, un to veikšanai ir vajadzīgi dažādi atļaujas līmeņi.

SAĪSINĀJUMU SARAKSTS

GDP	Gada darbības pārskats
ABB	Budžeta līdzekļu sadale pa darbības jomām
ABM	Pārvaldība pa darbības jomām
ACER	Enerģoregulatoru sadarbības aģentūra
AMIF	Patvēruma, migrācijas un integrācijas fonds
AOD	Deleģētais kredītrīkotājs
ARTEMIS	Progresīva pētniecība un tehnoloģijas iegultām viedām sistēmām
ATM	Gaisa satiksmes pārvaldība
BBI	Biorūpniecības kopuzņēmums
BEREC	Eiropas Elektronisko komunikāciju regulatoru iestāde
BIC	Biorūpniecības konsorcijs
BIS	Starptautisko norēķinu banka
MB	Maksājumu bilance
BUFI fonds	Budžeta naudas sodu fonds
KLP	Kopējā lauksaimniecības politika
CCS LGF	Kultūras un radošās nozares garantiju mehānisms
Cedefop	Eiropas Profesionālās izglītības attīstības centrs
EISI	Eiropas infrastruktūras savienošanas instruments
EISI PI	Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumenta parāda instruments
CEPOL	Eiropas Savienības Tiesībaizsardzības apmācības aģentūra
KF	Kohēzijas fonds
Chafea	Patērētāju, veselības, lauksaimniecības un pārtikas izpildaģentūra
CIP	Konkurētspējas un inovāciju pamatprogramma
COM	Komisija
COSME	Uzņēmumu un mazo un vidējo uzņēmumu konkurētspējas programma
COSO	Tredveja komisijas atbalsta organizāciju komiteja
KNR	Kopīgo noteikumu regula
CPVO	Kopienas Augu šķirņu birojs
D&WM	Ekspluatācijas pārtraukšana un atkritumu apsaimniekošana
EACEA	Izglītības, audiovizuālās jomas un kultūras izpildaģentūra
ELFLA	Eiropas Lauksaimniecības fonds lauku attīstībai
ELGF	Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonds

ELVGF	Eiropas Lauksaimniecības virzības un garantiju fonds
EASA	Eiropas Aviācijas drošības aģentūra
EaSI	Nodarbinātība un sociālā inovācija
EASME	Mazo un vidējo uzņēmumu izpildaģentūra
EASO	Eiropas Patvēruma atbalsta birojs
EBI	Eiropas Banku iestāde
ERAB	Eiropas Rekonstrukcijas un attīstības banka
ERP	Eiropas Revīzijas palāta
ECB	Eiropas Centrālā banka
ECDC	Eiropas Slimību profilakses un kontroles centrs
ECHA	Eiropas Ķimikāliju aģentūra
ECOFIN	Ekonomikas un finanšu padome
EOTK	Eiropas Ogļu un tērauda kopiena
ECSEL	Kopuzņēmums "Elektroniskie komponenti un sistēmas Eiropas vadošās lomas nostiprināšanai"
EAF	Eiropas Attīstības fonds
EDIF	Garantijas mehānisms Rietumbalkānu ietvaros
EEZ	Eiropas Ekonomikas zona
EVA	Eiropas Vides aģentūra
EĀDD	Eiropas Ārējās darbības dienests
EFCA	Eiropas Zivsaimniecības kontroles aģentūra
EZF	Eiropas Zivsaimniecības fonds
EFSA	Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestāde
EFIA	Eiropas Fonds ilgtspējīgai attīstībai
EFSE	Eiropas Fonds Dienvidaustrumeiropai
EFSI	Eiropas Finanšu stabilitātes instruments
ESIF	Eiropas Stratēģisko investīciju fonds
EFSM	Eiropas finanšu stabilizācijas mehānisms
EBTA	Eiropas Brīvās tirdzniecības asociācija
EGNOS	Eiropas Ģeostacionārās navigācijas pārklājuma sistēma
EIB	Eiropas Investīciju banka
EIF	Eiropas Investīciju fonds
EIGE	Eiropas Dzimumu līdztiesības institūts

EAAPI	Eiropas Apdrošināšanas un aroda pensiju iestāde
EIT	Eiropas Inovāciju un tehnoloģiju institūts
<i>ElectriFI</i>	Elektrifikācijas finansēšanas iniciatīva
EMA	Eiropas Zāļu aģentūra
EMCDDA	Eiropas Narkotiku un narkomānijas uzraudzības centrs
EJZF	Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fonds
EMSA	Eiropas Jūras drošības aģentūra
EMS	Ekonomiskā un monetārā savienība
ENEF	Uzņēmumu paplašināšanas fonds
ENIAC	Eiropas Nanoelektronikas iniciatīvas padomdevēja padome
ENIF	Uzņēmumu inovācijas fonds
ENISA	Eiropas Savienības Tīklu un informācijas drošības aģentūra
EKPI	Eiropas kaimiņattiecību un partnerības instruments
EP	Eiropas Parlaments
ERCEA	Eiropas Pētniecības padomes izpildaģentūra
ERAF	Eiropas Reģionālās attīstības fonds
EKA	Eiropas Kosmosa aģentūra
ESF	Eiropas Sociālais fonds
ESI fondi	Eiropas strukturālie un investīciju fondi
ESM	Eiropas Stabilizācijas mehānisms
EVTI	Eiropas Vērtspārīru un tirgu iestāde
ETUM	Eiropas Tehnoloģiju uzsākšanas mehānisms 1998
ETF	Eiropas Izglītības fonds
ES	Eiropas Savienība
EUIPO	Eiropas Savienības Intelektuālā īpašuma birojs
<i>eu-LISA</i>	Eiropas Aģentūra lielapjoma IT sistēmu darbības pārvaldībai brīvības, drošības un tiesiskuma telpā
EUMETSAT	Eiropas Meteoroloģisko satelītu izmantošanas organizācija
EU-OSHA	Eiropas Darba drošības un veselības aizsardzības aģentūra
<i>Euratom</i>	Eiropas Atomenerģijas kopiena
<i>Eurofound</i>	Eiropas Dzīves un darba apstākļu uzlabošanas fonds
<i>Eurojust</i>	Eiropas Savienības Tiesu sadarbības vienība
Eiropols	Eiropas Policijas birojs

F4E	Kopuzņēmums <i>Fusion for Energy</i>
FCH	Kopuzņēmums “Kurināmā elementi un ūdeņradis”
ZVFI	Zivsaimniecības virzības finansēšanas instruments
FIFO	Princips “pirmais iekšā – pirmais ārā”
PP7	Septītā pamatprogramma pētniecībai un tehnoloģiju attīstībai
FR	Finanšu regula
FRA	Eiropas Savienības Pamattiesību aģentūra
Frontex	Eiropas Robežu un krasta apsardzes aģentūra
FSDA	Finanšu pārskatu apspriešana un analīze
IKP	Iekšzemes kopprodukts
GMES	Globālā vides un drošības novērošana
NKI	Nacionālais kopienākums
GNSS	Globāla navigācijas satelītu sistēma
H2020	“Apvārsnis 2020”
ICSLT	Starptautiskā civildienesta ierēdņu dzīves ilguma tabula
IFRP	Integrētais finanšu pārskatu apkopojums
IIW	Infrastruktūras un inovācijas klase
SVF	Starptautiskais Valūtas fonds
IMI	Kopuzņēmums novatorisku zaļu jomā uzsāktās ierosmes īstenošanai
INEA	Inovācijas un tīklu izpildāģentūra
IPA II	Pirmspievienošanās palīdzības instruments
SPSGS	Starptautiskie publiskā sektora grāmatvedības standarti
IDF	Iekšējās drošības fonds
IT	Informācijas tehnoloģija
ITER	Starptautiskais eksperimentālais kodoltermiskais reaktors
JAP	Kopīgais rīcības plāns
JRC	Kopīgais pētniecības centrs
KU	Kopuzņēmums
LGTT	Aizdevumu garantijas instruments <i>TEN-T</i> projektiem
MAP	Daudzgaļu programma – vidēju uzņēmumu finansiālās integrācijas programma
MEP	Eiropas Parlamenta deputāts
MFA	Makrofinansiāls atbalsts
DFS	Daudzgaļu finanšu shēma

MMVU	Mikrouzņēmumi, mazie un vidējie uzņēmumi
NEET	Jaunieši, kas nemācās, nestrādā un neapgūst arodu
ORD	Lēmums par pašu resursiem
PBI	Projektu obligāciju iniciatīva
PF4EE	Energoefektivitātes privātā finansējuma instruments
PGF	Dalībnieku garantiju fonds
PMF	Eiropas Progresā mikrofinansēšanas instruments
PPP	Publiskā un privātā sektora partnerība
PSEO	ES ierēdņu pensiju shēma
PI	Pētniecība un inovācija
RAL	Neizpildītās saistības (" <i>reste à liquider</i> ")
REA	Pētniecības izpildaģentūra
RDFM	Riska dalīšanas finanšu mehānisms
RTD	Pētniecība, tehnoloģiju attīstība un demonstrējumi
S&P	<i>Standard & Poor's Financial Services LLC</i>
SANAD	MENA fonds mikrouzņēmumiem, maziem un vidējiem uzņēmumiem
SAPARD	Īpašā pirmspievienošanās programma lauksaimniecības un lauku attīstībai
SEMED	Vidusjūras dienvidu un austrumu reģiona mikrouzņēmumu, mazo un vidējo uzņēmumu finansiālās integrācijas programma
SESAR	Kopuzņēmums, lai izstrādātu jaunas paaudzes Eiropas gaisa satiksmes pārvaldības sistēmu
SIUGI	Instrumenti MVU iniciatīvai saistībā ar neierobežotām garantijām
MVU	Mazais(-ie) un vidējais(-ie) uzņēmums(-i)
SMEW	MVU klase (mazo un vidējo uzņēmumu klase)
LESD	Līgums par Eiropas Savienības darbību
TPR	Tradicionālie pašu resursi
TRDI	Pagaidu lauku attīstības instruments
PVN	Pievienotās vērtības nodoklis
YEI	Jaunatnes nodarbinātības iniciatīva

**TICAMĪBAS DEKLARĀCIJA, KO PALĀTA SAGATAVOJUSI EIROPAS PARLAMENTAM UN PADOMEI –
NEATKARĪGA REVIDENTA ZIŅOJUMS**

(2019/C 327/02)

Atzinums

I. Mēs revidējam:

- a) Eiropas Savienības konsolidētos pārskatus, ko veido konsolidētie finanšu pārskati ⁽¹⁾ un budžeta izpildes ziņojumi ⁽²⁾ par 2018. gada 31. decembrī slēgto finanšu gadu, kurus Komisija apstiprinājusi 2019. gada 26. jūnijā;
- b) pakārtoto darījumu likumību un pareizību, kā noteikts Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 287. pantā.

Pārskatu ticamība*Atzinums par pārskatu ticamību*

II. Mēs uzskatām, ka Eiropas Savienības (ES) konsolidētie pārskati par 2018. gada 31. decembrī slēgto finanšu gadu visos būtiskajos aspektos patiesi atspoguļo ES finanšu stāvokli 2018. gada 31. decembrī, tās darbību rezultātus, naudas plūsmas un neto aktīvu pārmaiņas minētajā datumā slēgtajā gadā, kā to nosaka Finanšu regula un grāmatvedības noteikumi, kas pamatojas uz starptautiski atzītiem publiskā sektora grāmatvedības standartiem.

Pārskatiem pakārtoto darījumu likumība un pareizība**Ieņēmumi***Atzinums par ieņēmumu likumību un pareizību*

III. Mēs uzskatām, ka pārskatiem par 2018. gada 31. decembrī slēgto gadu pakārtotie ieņēmumi visos būtiskajos aspektos ir likumīgi un pareizi.

Izdevumi*Atzinums ar iebildēm par izdevumu likumību un pareizību*

IV. Mēs uzskatām, ka, izņemot tā jautājuma ietekmi, kas aprakstīts punktā, kurā sniegts pamatojums atzinumam ar iebildēm par izdevumu likumību un pareizību, izdevumi, kas pieņemti pārskatos par 2018. gada 31. decembrī slēgto gadu, visos būtiskajos aspektos ir likumīgi un pareizi.

Atzinuma pamatojums

V. Mēs veicām revīziju saskaņā ar Starptautiskās Grāmatvežu federācijas (IFAC) starptautiskajiem revīzijas standartiem (ISA) un ētikas kodeksiem un INTOSAI starptautiskajiem augstāko revīzijas iestāžu standartiem (ISSAI). Mūsu pienākumi saskaņā ar šiem standartiem ir plašāk aprakstīti šā ziņojuma iedaļā "Revidenta pienākumi konsolidēto pārskatu un pakārtoto darījumu revīzijā". Mēs esam neatkarīgi un ievērojam ētiskos pienākumus saskaņā ar Profesionālo grāmatvežu ētikas kodeksu, ko izstrādājusi Starptautiskās Ētikas standartu padome grāmatvežiem (IESBA). Uzskatām, ka gūtie revīzijas pierādījumi ir pietiekami un piemēroti mūsu atzinuma pamatošanai.

⁽¹⁾ Konsolidētie finanšu pārskati ietver bilanci, finanšu darbības rezultātu pārskatu, naudas plūsmas pārskatu, pārskatu par neto aktīvu pārmaiņām, kopsavilkumu par nozīmīgām grāmatvedības metodēm un citus skaidrojumus (tostarp informāciju pa segmentiem).

⁽²⁾ Budžeta izpildes pārskati ietver arī skaidrojumus.

Pamats atzinumam ar iebildēm par izdevumu likumību un pareizību

VI. Mēs konstatējam, ka 2018. gadā augsta riska izdevumos (galvenokārt izdevumos, kuru pamatā ir atlīdzināšana un kuriem piemēro sarežģītus noteikumus) ⁽³⁾ bija būtisks kļūdu līmenis. Mūsu aplēstais kļūdu līmenis augsta riska izdevumos ir 4,5 %. Mūsu aplēstais kopējais kļūdu līmenis (2,6 %) pārsniedz mūsu noteikto būtiskuma sliekšni, bet tas nav visaptverošs. Zema riska izdevumos, kurus veic galvenokārt uz maksājumtiesību pamata un kuriem piemēro vienkāršotus / ne tik sarežģītus noteikumus, kļūdu līmenis nebija būtisks ⁽⁴⁾.

Galvenie revīzijas jautājumi

Mēs vērtējam potenciālo ietekmi, kādu uz 2018. gada pārskatiem rada Apvienotās Karalistes izstāšanās no Eiropas Savienības

VII. Apvienotā Karaliste (AK) 2017. gada 29. martā oficiāli paziņoja Eiropadomei par nodomu izstāties no Eiropas Savienības (ES). 2019. gada 10. aprīlī Eiropadome piekrita pagarināt AK izstāšanās termiņu ⁽⁵⁾ tik ilgi, cik nepieciešams, taču jebkurā gadījumā ne vēlāk kā līdz 2019. gada 31. oktobrim. Saskaņā ar Padomes lēmumu Apvienotajai Karalistei ir jāizstājas no Eiropas Savienības tā mēneša pirmajā dienā, kurš seko pēc ratifikācijas procedūru pabeigšanas, vai 2019. gada 1. novembrī, atkarībā no tā, kas ir agrāk. Apvienotā Karaliste līdz jaunajai izstāšanās dienai joprojām būs dalībvalsts ar pilnām tiesībām un pienākumiem saskaņā ar LES 50. pantu, un tai ir tiesības jebkurā laikā atsaukt savu paziņojumu.

VIII. Kā norādīts II punktā, ES konsolidētie 2018. gada pārskati tika sagatavoti, lai atspoguļotu ES finanšu stāvokli 2018. gada 31. decembrī, kā arī 2018. gada rezultātus, naudas plūsmas un neto aktīvu pārmaiņas. ES konsolidētie 2018. gada pārskati atspoguļo sarunu stāvokli 2018. gada 31. decembrī. Tajā dienā un līdz pat dienai, kad pabeidzām savu revīzijas darbu, Apvienotā Karaliste joprojām bija ES dalībvalsts.

IX. Mēs nekonstatējam nekādus notikumus saistībā ar izstāšanās procesu, kuru dēļ būtu nepieciešamas korekcijas saskaņā ar starptautisko grāmatvedības standartu, kurš attiecas uz notikumiem pēc pārskatu sagatavošanas datuma ⁽⁶⁾.

X. Mēs arī turpmāk vērtēsim potenciālo ietekmi, ko uz ES konsolidētajiem pārskatiem radīs Apvienotās Karalistes izstāšanās no Eiropas Savienības. Nākamajos ES konsolidētajos pārskatos būs jāatspoguļo izstāšanās procesa stāvoklis vai iznākums. Dienā, kad pabeidzām 2018. gada pārskatu revīziju, vēl nebija zināms, vai Apvienotā Karaliste izstāsies no Eiropas Savienības un, ja izstāsies, kurā datumā un saskaņā ar kādiem noteikumiem.

XI. Ņemot vērā šo situāciju, mums nav nekas ziņojams par finanšu ietekmi uz ES 2018. gada konsolidētajiem gada pārskatiem un mēs secinām, ka pārskati pareizi atspoguļo izstāšanās procesu, kāds tas bija 2018. gada 31. decembrī.

Mēs novērtējam saistību pensijām un citiem darbinieku pabalstiem

XII. ES bilanci ir iegrāmatota saistība pensijām un citiem darbinieku pabalstiem, kas 2018. gada beigās bija 80,5 miljardi EUR. Šī ir viena no lielākajām bilances saistībām, kas veido vairāk nekā trešo daļu no kopējām 2018. gada saistībām, kuru summa ir 235,9 miljardi EUR.

XIII. Lielākā daļa šīs saistības pensijām un citiem darbinieku pabalstiem (70,0 miljardi EUR) attiecas uz Eiropas Savienības ierēdņu un pārējo darbinieku pensiju shēmu (PSEO). Pārskatos norādītās saistības atbilst summai, kāda būtu iekļauta pensiju fondā, ja tāds būtu izveidots, lai maksātu pašreizējās vecuma pensiju saistības ⁽⁷⁾. Papildus vecuma pensijām šī saistība ietver arī invaliditātes pensijas un ES darbinieku pārdzīvojušajiem laulātajiem vai bāreņiem maksātās pensijas. No pensiju shēmas maksātos pabalstus sedz no ES budžeta. Dalībvalstis kopīgi garantē pabalstu izmaksāšanu, un ierēdņi apmaksā vienu trešdaļu no shēmas finansēšanas izdevumiem. Šo saistību Komisijas grāmatveža vārdā aprēķina Eurostat, izmantojot parametrus, ko novērtējuši Komisijas aktuāri.

⁽³⁾ Šo izdevumu apmērs ir 61,0 miljards EUR. Plašāka informācija ir sniegta mūsu 2018. gada pārskata 1.19.–1.21. punktā.

⁽⁴⁾ Šo izdevumu apmērs ir 59,6 miljardi EUR. Plašāka informācija ir sniegta mūsu 2018. gada pārskata 1.18. punktā.

⁽⁵⁾ Eiropadomes Lēmums, kurš pieņemts, vienojoties ar Apvienoto Karalisti, un ar kuru pagarina laikposmu saskaņā ar LES 50. panta 3. punktu, EUCO XT 20013/19.

⁽⁶⁾ Sk. 14. starptautisko publiskā sektora grāmatvedības standartu (IPSAS) "Notikumi pēc pārskatu sagatavošanas datuma".

⁽⁷⁾ Sk. 39. starptautisko publiskā sektora grāmatvedības standartu (IPSAS) "Darbinieku pabalsti". Piemērojot Eiropas Savienības ierēdņu un pārējo darbinieku pensiju shēmu, definēto pabalstu pienākums atbilst to paredzamo nākotnes maksājumu pašreizējai vērtībai, ko ES būs jāveic, lai samaksātu pensiju saistības, kuras darbiniekiem pienākas par kārtējo periodu un iepriekšējiem periodiem.

XIV. Otra lielākā daļa no saistības pensijām un citiem darbinieku pabalstiem (8,7 miljardi EUR) ir aplēstā ES saistība pret kopīgo veselības apdrošināšanas shēmu. Tā attiecas uz izmaksām par ES darbinieku veselības aprūpi, un tās ir jāveic periodā pēc tam, kad darbinieks ir pensionējies (atskaitot darbinieku iemaksas).

XV. Savas revīzijas laikā attiecībā uz pensijas saistībām mēs novērtējām aktuāros pieņēmumus un no tiem izrietošo novērtējumu. Šo novērtējumu veicām, balstoties uz darbu, ko paveikuši ārēji aktuāri, lai sagatavotu pētījumu par pensiju un kopīgās veselības apdrošināšanas shēmas saistībām. Mēs pārbaudījām skaitliskos datus, aktuāros parametrus un saistības aprēķinu, kā arī izklāstu konsolidētajā bilancē un konsolidēto finanšu pārskatu skaidrojumus. Kā norādīts konsolidēto finanšu pārskatu 2.9. skaidrojumā, Komisija turpināja strādāt, lai nostiprinātu darbinieku pabalstu saistības aprēķinā izmantotos procesus, un mēs tam sekosim.

Mēs novērtējām būtiskākās pārskatos atspoguļotās gada noslēguma aplēses

XVI. 2018. gada beigās bija aplēsts, ka attiecināmie izdevumi, kuri radušies atbalsta saņēmējiem, bet par kuriem vēl nav sniegts pārskats, bija 99,8 miljardi EUR (2017. gada beigās – 100,9 miljardi EUR). Šīs summas tika reģistrētas kā uzkrātie izdevumi ⁽⁸⁾.

XVII. 2018. gada beigās summa, kas netika izlietota finanšu instrumentiem dalītā pārvaldībā un atbalsta shēmām un kas tika atzīta ES pārskatos, bija lēsta 6,5 miljardu EUR apmērā (2017. gada beigās – 4,7 miljardi EUR); bilancē tā iegrāmatota kā "Citi avansi dalībvalstīm".

XVIII. Lai novērtētu šīs gada noslēguma aplēses, mēs pārbaudījām sistēmu, ko Komisija ir izveidojusi periodu nodalīšanas aprēķiniem, un pārliecinājāmies, cik tā ir pareiza un pilnīga ģenerāldirektorātos, kur bija veikta lielākā daļa maksājumu. Revidējot izlasi, kurā bijām iekļāvuši rēķinus un priekšfinansējuma maksājumus, mēs pārbaudījām attiecīgos periodu nodalīšanas aprēķinus, lai novērtētu risku, ka uzkrājumi ir norādīti nepareizi. Mēs lūdzām Komisijas grāmatvedības dienestiem papildu skaidrojumu par šo aplēšu aprēķinam piemērotajām vispārējām metodēm.

XIX. Mēs secinām, ka konsolidētajā bilancē norādītā aplēse par kopējo summu, kas attiecas uz uzkrātajām maksām un citiem avansiem dalībvalstīm, ir patiesa.

Citi jautājumi

XX. Vadība atbild par "pārējās informācijas" sniegšanu. Šis jēdziens ietver dokumentu "Finanšu pārskatu izskatīšana un analīze", bet neietver konsolidētos pārskatus vai mūsu ziņojumu par tiem. Mūsu atzinums par konsolidētajiem pārskatiem neattiecas uz šo pārējo informāciju, un par to mēs nesniedzam nekāda veida secinājumu par pārliecību. Konsolidēto pārskatu revīzijā mūsu pienākums ir iepazīties ar pārējo informāciju un apsvērt, vai tā būtiskos aspektos nesaskan ar konsolidētajiem pārskatiem vai mūsu revīzijā iegūto informāciju vai jebkādā citā veidā varētu saturēt būtiski nepareizas ziņas. Ja secinām, ka pārējā informācija satur būtiski nepareizas ziņas, mūsu pienākums ir par to attiecīgi ziņot. Šajā aspektā mums nav nekas ziņojams.

Vadības pienākumi

XXI. Saskaņā ar LESD 310.–325. pantu un Finanšu regulu vadības pienākums ir sagatavot un iesniegt ES konsolidētos pārskatus, pamatojoties uz starptautiski atzītiem publiskā sektora grāmatvedības standartiem, un nodrošināt tiem pakārtoto darījumu likumību un pareizību. Šie pienākumi ietver iekšējās kontroles mehānismu izveidi, ieviešanu un īstenošanu attiecībā uz finanšu pārskatu sagatavošanu un izklāstu tā, lai krāpšanas vai kļūdas dēļ tajos nebūtu sniegtas būtiski nepareizas ziņas. Vadības pienākumos tostarp ir nodrošināt, lai finanšu pārskatos atspoguļotās darbības, finanšu darījumi un informācija atbilst tiem piemērojamajam regulējumam. Komisijai ir galīgā atbildība par ES pārskatiem pakārtoto darījumu likumību un pareizību (LESD 317. pants).

XXII. Sagatavojot konsolidētos pārskatus, vadības pienākums ir novērtēt ES spēju turpināt darbību, izklāstīt visus svarīgos jautājumus un izmantot darbības turpināšanas pieņēmumu grāmatvedībā, ja vien vadība neplāno likvidēt uzņēmumu vai pārtraukt darbību, vai tai nav citas reālas alternatīvas uzņēmuma slēgšanai vai darbības pārtraukšanai.

⁽⁸⁾ Tie ietver uzkrātās maksas bilances saistību pusē 62,9 miljardu EUR apmērā un bilances aktīvu pusē 36,9 miljardus EUR, kas samazina priekšfinansējuma vērtību.

XXIII. Komisija ir atbildīga par ES finanšu pārskatu sagatavošanas procesa pārraudzību.

XXIV. Saskaņā ar Finanšu regulu (IX sadaļa) Komisijas grāmatvedis nosūta revīzijai ES konsolidētos pārskatus vispirms līdz pārskata gadam sekojošā gada 31. martam kā provizoriskos pārskatus, tad līdz 31. jūlijam kā galīgos pārskatus. Jau provizoriskajos pārskatos ir jāsniedz skaidrs un patiens priekšstats par ES finanšu stāvokli. Tādējādi nepieciešams, lai visos provizorisko pārskatu posteņos būtu izklāstīti galīgie aprēķini, kas ļautu mums pildīt savus pienākumus saskaņā ar Finanšu regulas X sadaļu un noteiktajos termiņos. Atšķirībai starp provizoriskajiem un galīgajiem pārskatiem parasti vajadzētu rasties tikai mūsu apsvērumu rezultātā.

Revidenta pienākumi konsolidēto pārskatu un pakārtoto darījumu revīzijā

XXV. Mūsu mērķi ir iegūt pamatotu pārliecību par to, ka ES konsolidētajos pārskatos nav sniegtas būtiski nepareizas ziņas un ka pakārtotie darījumi ir likumīgi un pareizi, un, balstoties uz mūsu veikto revīziju, sniegt Eiropas Parlamentam un Padomei deklarāciju par pārskatu ticamību un pakārtoto darījumu likumību un pareizību. Pamatota pārliecība ir augsts pārliecības līmenis, bet tā nav garantija, ka revīzijā vienmēr tiks atklāti visi iespējamie būtiski nepareizu ziņu vai būtisku neatbilstību gadījumi. Tie var rasties krāpšanas vai kļūdas dēļ un tos uzskata par būtiskiem tad, ja var pamatoti sagaidīt, ka atsevišķi vai kopā tie varētu ietekmēt saimnieciskus lēmumus, kuri pieņemti, pamatojoties uz šiem konsolidētajiem pārskatiem.

XXVI. Ieņēmumu jomā mūsu veiktās PVN un NKI pašu resursu pārbaudes sākumpunkts ir makroekonomikas rādītāju kopums, uz kā pamata šie resursi ir aprēķināti, un pēc tam mēs novērtējam Komisijas sistēmas, ko izmanto šo datu apstrādei, līdz ir saņemtas dalībvalstu iemaksas un tās ir iegrāmatotas konsolidētajos pārskatos. Tradicionālo pašu resursu revīzijā mēs pārbaudām muitas iestāžu pārskatus un analizējam muitas nodokļu plūsmu, līdz Komisija šīs summas ir saņēmusi un atspoguļojusi pārskatos.

XXVII. Saistībā ar izdevumiem mēs pārbaudām maksājumu darījumus, kad izdevumi ir radušies un ir iegrāmatoti un pieņemti. Šī pārbaude aptver visas maksājumu kategorijas, izņemot avansa maksājumus to veikšanas stadijā. Avansa maksājumus pārbauda tad, kad līdzekļu saņēmējs ir sniedzis pierādījumu par to atbilstīgu izmantošanu un iestāde vai struktūra ir pieņēmusi šo pierādījumu, avansa maksājumu dzēšot, kas var nenotikt līdz nākamajam gadam.

XXVIII. Revīzijā, ko veicam saskaņā ar ISA un ISSAI, mēs liekam lietā profesionālo spriedumu un visas revīzijas gaitā saglabājam profesionāli skeptisku attieksmi. Mēs arī:

- a) apzinām un novērtējam riskus, ka krāpšanas vai kļūdas dēļ ES konsolidētajos pārskatos ir sniegtas būtiski nepareizas ziņas vai ka saistībā ar pakārtotajiem darījumiem ir būtiski pārkāpts ES tiesiskais regulējums. Mēs izstrādājam un īstenojam revīzijas procedūras, lai reaģētu uz šo risku, un iegūstam revīzijas pierādījumus, kas ir pietiekami un piemēroti mūsu atzinuma pamatošanai. Gadījumus, kad būtiski nepareizas ziņas ir sniegtas vai neatbilstības radušās krāpšanas dēļ, ir grūtāk atklāt nekā kļūdas izraisītus gadījumus, jo krāpšana var ietvert slepenu vienošanos, viltošanu, tīšus izlaidumus, datu sagrozīšanu vai iekšējās kontroles apiešanu. Attiecīgi ir lielāks risks, ka šādi gadījumi paliks neatklāti;
- b) iepazīstamies ar iekšējo kontroli, kas attiecas uz revīziju, lai izstrādātu atbilstošas revīzijas procedūras, nevis lai sniegtu atzinumu par iekšējās kontroles efektivitāti;
- c) novērtējam izmantoto grāmatvedības metožu piemērotību un vadības veikto grāmatvedības aplēšu pamatotību un ar to saistīto vadības sniegtu informāciju;
- d) izdarām secinājumus par to, vai vadība ir pienācīgi izmantojusi darbības turpināšanas pieņēmumu grāmatvedībā un, pamatojoties uz iegūtajiem revīzijas pierādījumiem, spriežam, vai attiecībā uz notikumiem vai nosacījumiem pastāv būtiska nenoteiktība, kas var radīt nopietnas šaubas par struktūras spēju turpināt darbību. Ja secinām, ka šāda būtiska nenoteiktība pastāv, mums savā ziņojumā uz to ir jāvērs uzmanība, norādot uz attiecīgo informāciju konsolidētajos pārskatos, vai arī, ja šī informācija ir neadekvāta, mums ir jāgroza savs atzinums. Mūsu secinājumi balstās uz revīzijas pierādījumiem, kas iegūti līdz ziņojuma sagatavošanai. Tomēr turpmāki notikumi vai nosacījumi var likt organizācijai pārtraukt darbības turpināšanu;

- e) novērtējam konsolidēto pārskatu vispārējo izklāstu, uzbūvi un saturu, tostarp visas informācijas sniegšanu, un vērtējam, vai pakārtotie darījumi un notikumi konsolidētajos pārskatos ir izklāstīti patiesi;
- f) iegūstam pietiekamus un piemērotus revīzijas pierādījumus par ES konsolidācijas jomā ietilpstošo struktūru finanšu informāciju, lai sniegtu atzinumu par konsolidētajiem pārskatiem un pakārtotajiem darījumiem. Mēs esam atbildīgi par revīzijas vadību, pārraudzību un īstenošanu, un revīzijas atzinuma sagatavošana ir vienīgi mūsu ziņā.

XXIX. Mēs sazināties ar vadību arī par revīzijai plānoto tvērumu un laika grafiku, kā arī par nozīmīgiem revīzijas konstatējumiem, tostarp par visiem konstatējumiem, kas attiecas uz būtiskiem iekšējās kontroles trūkumiem.

XXX. No jautājumiem, kas apspriesti ar Komisiju un citām revidētajām vienībām, mēs apzinām tos, kuri konsolidēto pārskatu revīzijā ir vissvarīgākie un kuri tādējādi ir galvenie revīzijas jautājumi kārtējā periodā. Šos jautājumus mēs aprakstām savā ziņojumā, ja vien ar likumu vai noteikumiem nav aizliegta to atklāšana plašākai sabiedrībai vai – ārkārtīgi retos gadījumos – ja secinām, ka informācija mūsu ziņojumā nav jāsniedz, jo ir pamats domāt, ka tās atklāšana varētu radīt negatīvas sekas, kuras būtu lielākas par labumu, ko gūtu sabiedrība.

2019. gada 18. jūlijā

Klaus-Heiner LEHNE

Priekšsēdētājs

Eiropas Revīzijas palāta
12, rue Alcide De Gasperi, Luksemburga, LUKSEMBURGA

ISSN 1977-0952 (elektroniskais izdevums)
ISSN 1725-5201 (papīra izdevums)

Eiropas Savienības Publikāciju birojs
L-2985 Luksemburga
LUKSEMBURGA

LV